

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

โดย

รองศาสตราจารย์ จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ
สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เสนอต่อ

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

1 มิถุนายน 2554

รายนามผู้วิจัย

ที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน-สหกรณ์ :

1. คุณกฤษฎา อุทยานิน ที่ปรึกษาสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
2. คุณลดาวัลย์ คำภา รองเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3. รศ.ดร.สาโรช อังสุมาลิน คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ดร.สฤณี อาชวานันทกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน/นักวิจัยอิสระ
5. ดร.พิชญ์ นิตยเสมอ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง

ทีมวิจัย :

1. รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. อ.ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
3. คุณวรเทพ ไททยาวิโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
4. คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
5. คุณเอกลักษณ์ สุวรรณการ นักวิจัยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง
6. คุณกนกวรรณ ยี่หวังเจริญ นักวิจัยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง
7. คุณมนัพล วงศ์มาศา นักวิจัยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง
8. คุณสุนทรี ถาวร ผู้จัดการฝ่ายวางแผน ชสอ.
9. น.ส.สายสุตา ศรีอุไร นักวิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้เป็นไปภายใต้นโยบายของคณะกรรมการดำเนินการชสอ. ชุดที่ 38 ซึ่งให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำชุดความรู้และสารสนเทศจากการวิจัยเพื่อใช้ในการพัฒนา

การวิจัยได้กำหนดคำถามวิจัยที่น่าสนใจ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและกลไกการขับเคลื่อนระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ควรเป็นอย่างไร และกรอบทิศทางงานดำเนินงานของชสอ.ที่จะสามารถทำหน้าที่ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์อ้อมทรัพย์เพื่อการขับเคลื่อนระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ควรเป็นอย่างไร โดยคณะกรรมการวางแผนและทีมนักวิจัยได้ออกแบบกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นในหลายเวที นอกจากนั้นได้ใช้กระบวนการสนทนากลุ่มเป้าหมายระหว่างทีมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์สถานการณ์จากผลการดำเนินงาน

ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ อาจถือได้ว่าเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 5 ภายใต้แผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 ในช่วงเวลาปีสุดท้ายของแผนฯ ดังนั้น ข้อเสนอจากงานวิจัยจึงเปรียบเสมือนการกำหนดยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 โดยข้อเสนอการขับเคลื่อน SHOs System ที่เป็นผลผลิตจากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของตัวแบบระบบการเงินที่มีแนวคิดในการบริหารจัดการ “เงิน” ให้เกื้อหนุนการดำรงชีวิตที่มีความสุขแก่ปัจเจกบุคคลที่เห็นชอบในหลักการพึ่งพาตนเอง และร่วมมือกันอย่างมีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อกัน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ในเชิงนโยบายทั้งในระดับชุมชน สหกรณ์ชั้นปฐม ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการตามที่เห็นสมควร ใคร่ขอขอบคุณที่ปรึกษาและนักวิจัยจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ตลอดจนประธานกรรมการ คณะกรรมการดำเนินการ และคณะกรรมการวางแผน ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ชสอ. ที่ให้ความร่วมมือและการสนับสนุนด้วยดีจนงานวิจัยสำเร็จตามที่วางแผน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยด้วยความยินดี

(รองศาสตราจารย์ จุฑาทิพย์ ภัทราวาท)

หัวหน้าโครงการวิจัย

1 มิถุนายน 2554

บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ในที่นี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์และเสนอรูปแบบและแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ตลอดจนการวางกรอบทิศทาง การดำเนินงานของชสอ.ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

กระบวนการวิจัยได้ดำเนินการใน 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินสถานการณ์ ส่วนที่สองเป็นการจัดเวทีถกผลึกความคิดในระหว่างผู้นำในขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวนทั้งสิ้น 122 คน ซึ่งข้อมูลทั้งสองส่วนได้ถูกนำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบสำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินฯและการวางกรอบทิศทาง การดำเนินงานของชสอ.

ผลการวิเคราะห์สถานการณ์สหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมพบว่า มูลค่าสินทรัพย์ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบ 10 ปี (ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2553) เพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่าตัว จากเดิมมีสินทรัพย์มูลค่า 391,674.26 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 1,081,587.31 ล้านบาท และมีแนวโน้มที่จะมีเงินส่วนเหลือ (Surplus) ที่นำไปเป็นเงินลงทุนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ขงอกเงยจากภายนอกมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะทำให้มีโอกาสความเสี่ยงจากการลงทุนมากขึ้น

ข้อสรุปจากเวทีถกผลึกความคิด บ่งชี้ให้เห็นประเด็นของข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องสหกรณ์ออมทรัพย์ ข้อจำกัดในการเข้าถึงสมาชิกเพื่อการรณรงค์ด้านการประหยัด การออมและการสร้างวินัยทางการเงิน อันเป็นคุณค่าพื้นฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขาดระบบการเรียนรู้ในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์สู่มาตรฐานสากล ขาดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงสู่การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการเชื่อมโยงธุรกิจ ลักษณะ Corporate System ยังขาดเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยประกันความเสี่ยงและการบริหารสภาพคล่องในระบบการเงิน และประการที่สำคัญคือผลกระทบจากนโยบายรัฐที่ก่อให้เกิดการแข่งขันด้านการให้เงินกู้จนส่งผลกระทบต่อวินัยทางการเงินของสมาชิกและการมีหนี้หลายทาง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นควรที่จะรณรงค์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหันมาสนใจในการพัฒนาระบบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเอง และการร่วมมือกัน ซึ่งในที่นี้ขอใช้คำว่า SHOs System (Self Help Organizations System) และถือเป็นโอกาสดีที่ขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์จะยึดเอาช่วงเวลาปี 2555 เป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนการพัฒนา SHOs System ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

△ ระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อภาพลักษณ์เป็นที่เชื่อมั่นไว้วางใจ

△ ระบบการเงินที่มีบริการด้านการเงินที่เป็นธรรม มุ่งเน้นการส่งเสริมให้สมาชิกประหยัด มีจิตสำนึกการออมและมีวินัยทางการเงินเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของสมาชิก

△ ระบบการเงินที่มีโครงสร้างพื้นฐานและกลไกการบริหารความเสี่ยง สภาพคล่อง ความเพียงพอของเงินทุน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่น บนพื้นฐานของระบบการบริหารจัดการที่มีอิสระพึ่งพาตนเองได้

△ ระบบการเงินที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความเข้าใจในอัตลักษณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อเสนอสำหรับกรอบแนวทางการดำเนินงานและมาตรการในการพัฒนา SHOs System ประกอบด้วย 3 กรอบแนวทาง ได้แก่ กรอบแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กรอบแนวทางการพัฒนาระบบการเงิน และกรอบแนวทางการพัฒนากลไกสนับสนุน ซึ่งมีมาตรการดำเนินการทั้งสิ้น 15 มาตรการ

กรอบแนวทางการพัฒนา SHOs System เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์นั้น จะต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างกรอบทิศทางการดำเนินงานของชสอ.และการขับเคลื่อน SHOs System โดยใช้กลไกของ Steering Committee ในการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์และภาคีในทุกระดับ โดยชสอ. ควรดำเนินนโยบายที่จะก่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินยุทธศาสตร์สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- △ การกำหนดยุทธศาสตร์ชสอ.ภายใต้ SHOs System
- △ การกำหนด Agenda และแผนรณรงค์ SHOs System
- △ การจัดทำแผนพัฒนาระบบสนับสนุนการขับเคลื่อน SHOs System
- △ การจัดทำแผนขับเคลื่อน SHOs System ภายใต้การมีส่วนร่วมของชสอ.และภาคี

สารบัญ

	หน้า
รายนามผู้วิจัย	
คำนำ	
บทสรุปผู้บริหาร	(a)
สารบัญ	(c)
สารบัญรูป	(e)
สารบัญตาราง	(g)
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
คำถามวิจัย	3
วัตถุประสงค์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
กรอบคิดการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ขั้นตอน / กระบวนการวิจัย	6
แผนการวิจัย	7
คณะวิจัย	7
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์สหกรณ์ออมทรัพย์	8
บริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะสถาบันการเงินในระบบเศรษฐกิจ	8
บริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะสหกรณ์	8
โครงสร้างขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์	14
ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เปรียบเทียบกับระหว่างกลุ่มอาชีพต่างๆ	14
ธุรกรรมทางการเงินและบริการแก่สมาชิก	33
สรุปประเด็นความคิดเห็นจากเวทีถกผลึกความคิด	35
บทที่ 3 กรอบแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเอง	37
และร่วมมือกัน	
ความเบื้องต้น	37
เหตุผลความจำเป็น	37
ผลการประเมินสถานการณ์ปัจจัยสภาพแวดล้อม : ประเด็นท้าทายสำหรับการพัฒนา	38
ข้อจำกัด/อุปสรรค ในระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์	39
จุดแข็งของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์	40
จุดอ่อนของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์	41
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
กรอบแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเอง และร่วมมือกัน (ต่อ)	
กรอบแนวทางการดำเนินงานและมาตรการในการพัฒนาสู่ระบบการเงินสอ.ในทิศทาง การพึ่งพาและร่วมมือกัน	42
บทที่ 4	
กรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ.ในการขับเคลื่อน SHOs System	45
บริบทของ ชสอ. ที่มีต่อการพัฒนาระบบการเงินสอ.ในปัจจุบัน	45
แนวทางการดำเนินงานของ ชสอ.	46
วัตถุประสงค์	47
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	47
มาตรการในการขับเคลื่อน SHOs System	48
กรอบคิดแนวทางและมาตรการการพัฒนา SHOs System	50
ความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์ชสอ. และกรอบแนวทางการพัฒนา SHOs System	50
บทที่ 5	
สรุปและข้อเสนอแนะ	52
บทสรุป	52
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 : แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพา และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์	1-1
ภาคผนวกที่ 2 : สรุปเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ ครั้งที่ 1-4	2-1
ภาคผนวกที่ 3 : สถาปัตยกรรมการเงินของชสอ. เพื่อความร่วมมือ การหมุนเวียน ความมั่นคง เป็นที่พึ่งพา ความยั่งยืน	3-1
ภาคผนวกที่ 4 : ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย	4-1

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	กรอบคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ	5
1.2	ขั้นตอน/กระบวนการวิจัย	6
2.1	สัดส่วนการให้บริการการเงินโดยเปรียบเทียบระหว่างสถาบันการเงินกลุ่มต่างๆ	8
2.2	สัดส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามกลุ่มอาชีพของสมาชิก	9
2.3	สัดส่วนของจำนวนสมาชิกจำแนกตามกลุ่มสหกรณ์	9
2.4	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสอ.ระหว่างปี 2544 - 2553	11
2.5	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสอ.ระหว่างปี 2544 - 2553	11
2.6	เปรียบเทียบสัดส่วนขององค์ประกอบสำหรับแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างปี 2544 และ 2553	13
2.7	โครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์	14
2.8	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการระหว่างปี 2549 - 2553	16
2.9	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการระหว่างปี 2549 - 2553	16
2.10	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจระหว่างปี 2549 - 2553	18
2.11	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจระหว่างปี 2549 - 2553	18
2.12	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ทหารระหว่างปี 2549 - 2553	20
2.13	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ทหารระหว่างปี 2549 - 2553	20
2.14	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ครูระหว่างปี 2549 - 2553	22
2.15	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ครูระหว่างปี 2549 - 2553	22
2.16	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุขระหว่างปี 2549 - 2553	24
2.17	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุขระหว่างปี 2549 - 2553	24
2.18	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยระหว่างปี 2549 - 2553	26
2.19	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยระหว่างปี 2549 - 2553	26

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้า
2.20	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ระหว่างปี 2549 - 2553	28
2.21	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ระหว่างปี 2549 - 2553	28
2.22	องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์บริษัทเอกชน ระหว่างปี 2549 - 2553	30
2.23	องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์บริษัทเอกชน ระหว่างปี 2549 - 2553	30
2.24	ประเด็นความคิดเห็นจากเวทีถกผลึกความคิด : ข้อเสนอจุดด้อย/อุปสรรค	35
2.25	ประเด็นความคิดเห็นจากเวทีถกผลึกความคิด : ข้อเสนอสำหรับแนวทางปฏิบัติที่ดี	36
3.1	ข้อจำกัด/อุปสรรค ในระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์	39
3.2	โครงสร้างการเงินที่ชี้ให้เห็นองค์ประกอบของทุนสหกรณ์ (Institutional Fund) ของ ระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์	40
3.3	จุดอ่อนของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์	41
4.1	การบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 เพื่อการขับเคลื่อน SHOs System	47
4.2	มาตรการการขับเคลื่อน SHOs system	49
4.3	กรอบคิด แนวทางและมาตรการพัฒนา SHOs System	50
4.4	กรอบแนวทางการพัฒนา SHOs system	51

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2553	11
2.2	แหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2553 (ต่อ)	12
2.3	ทางใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2553	12
2.4	ทางใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2553 (ต่อ)	13
2.5	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ ปี 2549 – 2553	15
2.6	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ ปี 2549 – 2553	16
2.7	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ปี 2549 – 2553	17
2.8	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ปี 2549 – 2553	18
2.9	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ปี 2549 – 2553	19
2.10	ตารางที่ 2.10 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ปี 2549 – 2553	20
2.11	ตารางที่ 2.11 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ปี 2549 – 2553	21
2.12	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ปี 2549 – 2553	22
2.13	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข ปี 2549 – 2553	23
2.14	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข ปี 2549 – 2553	24
2.15	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ปี 2549 – 2553	25
2.16	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ปี 2549-2553	26
2.17	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ปี 2549 – 2553	27
2.18	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ปี 2549 -2553	28
2.19	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน ปี 2549 – 2553	29
2.20	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน ปี 2549 -2553	30
2.21	การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553	31
2.22	ธุรกรรมทางการเงินและบริการที่มีต่อสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553	31
2.23	การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553	34
2.24	ธุรกรรมทางการเงินและบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อสมาชิก ในปี 2553	34
4.1	ผลการดำเนินงานของชสอ. ปี 2553	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ผลกระทบจากวิกฤตการเงินทำให้เกิดปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในวงกว้าง ทั้งในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งประเทศไทย มานานกว่า 2 ปีแล้ว แต่ท่ามกลางวิกฤตก็ถือเป็นโอกาสสำหรับสหกรณ์ จากคำกล่าวของผู้อำนวยการองค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) มิสเตอร์ เอียน แมคโดนัลด์ เนื่องในวันสหกรณ์สากล เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2552 ซ้ำว่าในช่วงเวลาที่องค์การธุรกิจในโลกกำลังประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจอยู่นั้น ปรากฏว่า สหกรณ์ทั้งหลายต่างก็มีสถานการณ์ทางการเงินที่ดีกว่าและอยู่รอดปลอดภัยจากวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อเปรียบเทียบกับกิจการรูปแบบอื่น ในปี 2551 ธนาคาร Rabobank ซึ่งมีประชากร 50% ของประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นสมาชิกนั้น ได้รับการจัดอันดับให้เป็นธนาคารที่ปลอดภัยที่สุดเป็นอันดับสามของโลก เช่นเดียวกับ ธนาคาร Raiffeisen ที่สวิสเซอร์แลนด์ ก็มีการขยายตัวในทุกๆ ด้าน มากกว่าที่เคยดำเนินการมาในรอบ 108 ปีแห่งประวัติศาสตร์ โดยมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3 ส่วนเครดิตยูเนียนในอเมริกามีปริมาณเงินให้กู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 และมีอัตราการไม่ชำระหนี้ที่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของอัตราที่ธนาคารสหรัฐต้องเผชิญ อย่างไรก็ตามพบว่า สถาบันการเงินในรูปแบบสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่ได้ลงทุนไปจำนวนมากในตลาด ได้เกิดผลขาดทุนเป็นอย่างมาก จนบางแห่งต้องยกเลิกการจ่ายเงินปันผล และบางแห่งต้องหาทางรวมธุรกิจ เช่นกรณีสหกรณ์การเงินในประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ฝรั่งเศส และเยอรมนีบางแห่ง แต่ก็ยังไม่ปรากฏว่ามีแห่งใดที่ต้องปิดกิจการ เฉกเช่นสถาบันการเงินอื่นๆ สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าสถาบันการเงินในรูปแบบสหกรณ์ที่มีแบบแผนการดำเนินงานที่รัดกุมสามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคง และมีเสถียรภาพดีกว่าสหกรณ์ที่บริหารงานแบบทำหายและมุ่งกำไรเป็นหลัก

ปัจจุบันไม่เพียงแต่ขบวนการสหกรณ์เท่านั้น ที่ยอมรับถึงศักยภาพของการขับเคลื่อนสหกรณ์ หากแต่ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ และสหประชาชาติ ก็ได้ให้ความสนใจในตัวแบบสหกรณ์ ในฐานะวิสาหกิจที่มีสมาชิกเป็นเจ้าของ และขับเคลื่อนการดำเนินงานบนคุณค่าและหลักการสหกรณ์ที่มีใช้โดยการใช้กฎหมายบังคับ และหลังจากได้มีการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ภายใต้หัวข้อ “การขับเคลื่อนการฟื้นฟูเศรษฐกิจโลกผ่านการสหกรณ์ (Driving Global Recovery through Co-operatives)” จึงได้มีประกาศของสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2552 กำหนดให้ปี 2555 เป็นปีสากลแห่งสหกรณ์ และสำนักงานเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ ได้เชิญชวนให้รัฐบาลประเทศต่างๆ ร่วมกิจกรรมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสดังกล่าว ในส่วนของประเทศไทยนั้น ที่ประชุมกรรมการบริหารกรมส่งเสริมสหกรณ์ เมื่อ 9 กรกฎาคม 2553 ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานจัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง “ปีสากลแห่งสหกรณ์”¹ เพื่อขนานรับประกาศของสมัชชาสหประชาชาติ

สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นถือเป็นโอกาสของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) ในการดำเนินการศึกษาวิจัยสำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันของสหกรณ์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งเพื่อการขนานรับนโยบายการประกาศปีสากลแห่งการสหกรณ์ของสมัชชาแห่งสหประชาชาติ และการตั้งรับนโยบายรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องที่สำคัญมี 2 เรื่อง ได้แก่ มาตรการภายใต้แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2553-2557)² ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ

¹ อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน www.cai.ku.ac.th/article/mag05_article1.pdf

² อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน ธนาคารแห่งประเทศไทย, แผนพัฒนาระบบการเงิน ระยะที่ 2 (<http://www.bot.or.th/Thai/Pages/BOTDefault.aspx>)

ของกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย และแผนพัฒนาการสหกรณ์ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ในส่วนของแผนพัฒนาระบบการเงิน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2553-2557) นั้น ประกอบด้วยมาตรการสำคัญในด้านการลดต้นทุนของระบบ การส่งเสริมการแข่งขันและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน โดยมีเป้าหมายสำคัญ ดังนี้

- ระบบสถาบันการเงินที่มีประสิทธิภาพ มีระบบบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลที่ดี แข็งแกร่ง ไม่เป็นภาระต่อประเทศ และสามารถสนับสนุนการพัฒนาการของเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมั่นคงทั้งในภาวะปกติและวิกฤต

- ต้นทุนในการเข้ารับบริการจากสถาบันการเงินลดลงส่งผลให้ต้นทุนในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนลดลง ซึ่งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และช่วยยกระดับคุณภาพของประชาชน

- เพิ่มโอกาสให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ทั่วถึงและหลากหลายตรงกับความต้องการมากขึ้น โดยเฉพาะการเข้าถึงบริการสินเชื่อในระดับฐานราก (Microcredit) เพื่อลดปัญหาการกักขังเงินนอกระบบ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนมากขึ้น โดยการส่งเสริมองค์ความรู้จากผู้มีประสบการณ์ในธุรกิจ Microfinance ที่ประสบความสำเร็จให้แก่กลุ่มการเงินในชุมชน เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งและนำไปสู่การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันให้แก่สังคมไทยทุกระดับ

- โครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายที่เอื้อโอกาสให้แก่ลูกหนี้บุคคลธรรมดาและผู้ประกอบการรายย่อยที่มีศักยภาพสามารถขอฟื้นฟูกิจการได้ดีขึ้น เพื่อให้กิจการของลูกหนี้ยังคงดำเนินต่อไปได้เพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ระบบเศรษฐกิจโดยรวม

- โครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เอื้อต่อการบริหารความเสี่ยงของระบบสถาบันการเงิน ทำให้สถาบันการเงินสามารถจัดการสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่คงค้างอยู่ในระบบได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินลดลง และมีความพร้อมที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้บริการมากขึ้น

การดำเนินการมาตรการดังกล่าวจะเป็นไปภายใต้คณะกรรมการที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน เพื่อดูแลนโยบายในภาพรวมและมีอนุกรรมการ 4 คณะ ดูแลแผนปฏิบัติการด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านภาษี ด้านกฎหมายการเงิน ด้านระบบข้อมูล และด้านการพัฒนาบุคลากร โดยมีคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) เป็นผู้ดูแลด้านการส่งเสริมการแข่งขันและการเข้าถึงบริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ดูแลด้านการลดต้นทุนจากกฎเกณฑ์ของทางการ การแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้วยคุณภาพคงค้าง การบริหารความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศ

แผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเงิน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ว่าด้วยการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ โดยได้กำหนดมีแผนงานทั้งสิ้น 7 แผนงาน 19 กลยุทธ์³ ได้แก่

แผนงานที่ 1 : รมรณรงค์ให้สหกรณ์มีกลไกการสะสมทุนจากแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เพิ่มขึ้น

- รมรณรงค์ให้มีการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อเป็นทุนสำรองและทุนสะสมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น
- รมรณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องการเพิ่มทุนของสมาชิกสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง
- ประกาศเกียรติคุณสหกรณ์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการสะสมทุน

แผนงานที่ 2 : ส่งเสริมให้สหกรณ์ทุกแห่งมีแผนการรณรงค์สมาชิกให้ออมเงิน

- รมรณรงค์ให้สมาชิกสหกรณ์จัดทำบัญชีครัวเรือน-บัญชีรับจ่าย

³ อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมจาก คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ, แผนขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์ ภายใต้แผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2.

- ส่งเสริมการใช้บัญชีรับจ่ายของสมาชิกสหกรณ์ประกอบ การขอกู้เงินจากสหกรณ์
 - รมรงค์ให้สมาชิกมีการออมอย่างต่อเนื่อง
- แผนงานที่ 3 : พัฒนาระบบสารสนเทศการเงินสหกรณ์ผ่านแม่ข่าย
- พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับชาติ (National Pool)
 - พัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศในระดับชาติ (National Pool)
- แผนงานที่ 4 : พัฒนาระบบสารสนเทศการเงินเพื่อการระดมทุนและก่อให้เกิดการหมุนเวียนภายในระบบสหกรณ์
- จัดให้มีกองทุนร่วมลงทุน
 - พัฒนาการใช้ตราสารหนี้
- แผนงานที่ 5 : พัฒนากลไกการประกันและลดความเสี่ยงทางการเงิน
- จัดให้มีกองทุนประกันเงินฝากในระดับชาติ (National Pool)
 - รมรงค์การสะสมทุนเพื่อความมั่นคงและความมีเสถียรภาพในสหกรณ์อย่างทั่วถึง
 - มีตลาดสภาพคล่องของสหกรณ์ (Private Repo)
 - พัฒนาระบบเตือนภัยด้านการเงินสหกรณ์
 - พัฒนากลไกที่ปรึกษาด้านการเงินแก่สหกรณ์
- แผนงานที่ 6 : ส่งเสริมการเชื่อมโยงธุรกิจการเงินระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ภาคประชาชน (กลุ่ม/องค์กรประชาชนที่มีได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์)
- แก้ไขกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบและประชาสัมพันธ์สร้างแรงจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายเข้าเชื่อมโยงธุรกิจการเงิน
- แผนงานที่ 7 : เชื่อมโยงให้เกิดการสนับสนุนด้านการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- กำหนดสัดส่วนการจัดสรรเงินกู้ กฟส.ภายใต้ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการสหกรณ์
 - ปรับกลไกการบริการสินเชื่อของ ธ.ก.ส.ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาสหกรณ์
 - เชื่อมโยงระบบการเงินภายใต้กลไกของ ธ.ก.ส.ร่วมกับชุมชนสหกรณ์

จากรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นเชิงนโยบายทั้ง 2 เรื่อง จะเห็นได้ว่า ชสอ. ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อเตรียมการและหาโอกาสสำหรับช่องทางการยกระดับการขับเคลื่อนระบบการเงินสหกรณ์ โดยการค้นหารูปแบบนวัตกรรมและระบบการเชื่อมโยงธุรกิจไปในทิศทางของการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ เพื่อการสร้างสรรค์เศรษฐกิจการเงินบนอัตลักษณ์ของสถาบันการเงินรูปแบบสหกรณ์ ที่ทั่วโลกกำลังสนใจและให้ความสำคัญอยู่ในปัจจุบัน และการเปิดโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน ตลอดจนการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประชาคมสหกรณ์

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 โครงสร้างพื้นฐานและกลไกการขับเคลื่อนระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเอง และการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ควรเป็นอย่างไร

1.2.2 กรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ. ที่จะสามารถทำหน้าที่ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการขับเคลื่อนระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อประเมินสถานการณ์ระบบที่เกี่ยวข้องที่ชี้ให้เห็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อน ของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์

1.3.2 เพื่อจัดเวทีตถกผลึกความคิดระหว่างผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ นักวิชาการและฝ่ายกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน

1.3.3 เพื่อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางพัฒนาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

1.3.4 เพื่อวางกรอบทิศทางการดำเนินงานของชสอ.ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

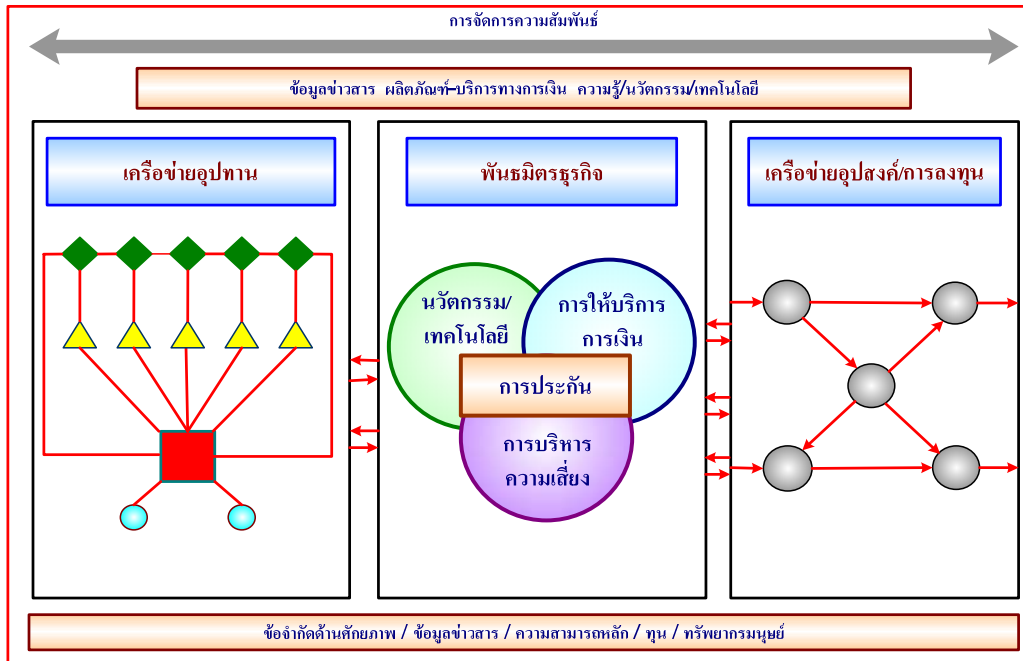
1.4.1 มีข้อมูล / ความรู้ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ของชสอ. ในการทำหน้าที่ศูนย์กลางทางการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

1.4.2 เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างฝ่ายกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน นักวิชาการและนักสหกรณ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการเงินที่เอื้อประโยชน์ต่อการพึ่งพาและร่วมมือกันของสหกรณ์

1.4.3 มีกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รูปแบบการบริหารจัดการใหม่ นวัตกรรมใหม่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างยั่งยืน

1.5 กรอบคิดการวิจัย

กรอบคิดในการวิจัยในนี้จะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาระบบความเชื่อมโยงทางการเงินและบริการที่เกี่ยวข้องของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ในโมเดลของการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ ซึ่งประกอบไปด้วยเครือข่ายอุปทาน พันธมิตรธุรกิจ เครือข่ายอุปสงค์และการลงทุน โดยจะพิจารณาในเรื่องการจัดการความสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ผลิตภัณฑ์บริการทางการเงิน ความรู้/นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อประโยชน์ต่อการลดข้อจำกัด และการใช้ความสามารถหลักและทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ ในลักษณะที่เกื้อหนุนระบบการพึ่งพาและร่วมมือกัน ในการบริการด้านการเงินและบริการที่เกี่ยวข้อง การบริหารความเสี่ยงตลอดจนนวัตกรรมและเทคโนโลยี อันจะก่อให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเงินอย่างยั่งยืน (รูปที่ 1.1)

รูปที่ 1.1 กรอบคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ

อ้างอิงใน จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ. เอกสารนำเสนอชุดโครงการวิจัยการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม. 2553.

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

Factoring หมายถึง วิธีการอำนวยความสะดวกทางการเงินแก่สหกรณ์โดยการรับซื้อหรือรับโอนหนี้ที่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกัน

Corporate System หมายถึง ระบบการประสานงานความร่วมมือกัน

Growth Rate หมายถึง การวัดค่าการเจริญเติบโตหรือความก้าวหน้าของสหกรณ์ ซึ่งมักจะมองความเจริญก้าวหน้าในด้าน 1.การมีหุ้นเพิ่มมากขึ้น 2.การมีเงินฝากเพิ่มขึ้น 3.การมีหนี้สินที่ลดลง 4.การมีกำไรตามความเหมาะสม ตามลำดับ

Insurance หมายถึง การที่สหกรณ์จะสละความเสี่ยงให้แก่บุคคลที่ 3 คือ บริษัทประกันมาช่วยรับผิดชอบไป เพื่อให้สหกรณ์มีความเสี่ยงลดลง ผู้ค้ามีภาระลดลง รวมทั้งยังสามารถประกันความมั่นคงทางด้านสินทรัพย์ได้ด้วย

Matching Fund หมายถึง การจัดให้มีการบริหารเงินมีความกลมกลืน รองรับสนับสนุนเงินทุนซึ่งกันและกัน เพื่อไม่ให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่อง หลักการพื้นฐานก็คือ เงินที่มีเงื่อนไขระยะสั้นให้ปล่อยกู้ระยะสั้น เงินระยะปานกลาง หรือระยะยาวก็นำไปปล่อยกู้ระยะยาว เป็นต้น ข้อสำคัญที่ต้องระวังก็คือ การประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่มีจำนวนและมูลค่าไม่คงที่และอาจผันแปรมูลค่าได้เร็ว เช่น หุ้นสามัญที่ดิน สินค้าโภคภัณฑ์ หุ้นของสหกรณ์ เป็นต้น ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยงต่อการ Matching Fund

Mutual Fund หมายถึง เป็นแนวคิดในการที่จะให้มีการรวบรวมเงินทุนจากสหกรณ์ต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นกองทุนเดียวกัน เพื่อให้มีความมั่นคง แข็งแรง และมีปริมาณมากพอต่อการสนับสนุนความ

เข้มแข็งทางการเงินให้แก่สหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขสภาพคล่อง หรือ การเกิดวิกฤตทางการเงิน ไต ๆ ขึ้น โดยมีได้คาดคิด

Private Repo Market หมายถึง ตลาดการเงินที่เอกชนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตลาดการกู้ยืมเงินระยะสั้น โดยมีตราสารหนี้ที่มั่นคง เช่น พันธบัตร ตัวเงินคลัง เป็นหลักประกัน หลักการก็คือ เมื่อมีการตกลงให้กู้แก่กันแล้ว ผู้ขอกู้จะนำพันธบัตรไปฝากไว้เป็นการจำนำกับคนกลาง โดยมีการโอนสิทธิการครอบครองไว้ เมื่อถึงกำหนดชำระ ถ้าผู้กู้ชำระเงินตามกำหนด คนกลางจะคืนพันธบัตรหรือตัวเงินคลังให้แก่ผู้กู้ แต่ถ้าผู้กู้ผิดนัด ผิดสัญญาคนกลางจะโอนกรรมสิทธิ์พันธบัตร หรือตัวเงินคลังให้แก่ผู้ให้กู้เป็นการชำระหนี้ตามข้อตกลง

Prudential Standard หมายถึง มาตรฐานความมั่นคงของสถาบันการเงิน

Refinance หมายถึง เป็นการวางหลักเกณฑ์ในการที่อนุญาตให้ผู้กู้ที่ยังค้างหนี้เงินกู้ยืมอยู่เดิมสามารถทำข้อตกลงกับสหกรณ์ในการสร้างมูลหนี้ใหม่แทนหนี้เดิม โดยจะเปลี่ยนเงื่อนไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น วงเงินลดลง ระยะเวลาผ่อนชำระนานขึ้น ดอกเบี้ยต่ำกว่าเดิมเปลี่ยนแปลงการค้ำประกัน เป็นต้น

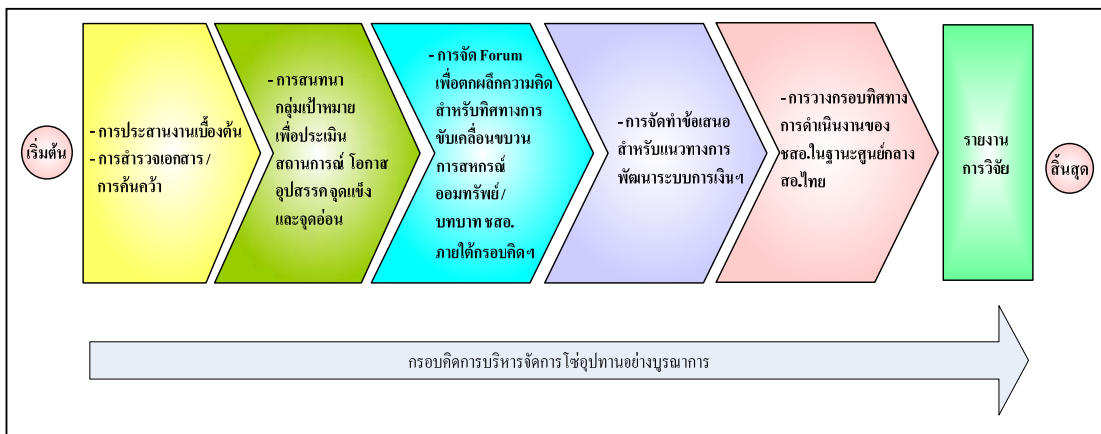
Securitization หมายถึง เป็นการออกตราสารหนี้โดยใช้ทรัพย์สินที่ตนครอบครองอยู่ เป็นหลักทรัพย์สินหลังตราสารที่ตนออกไปขอกู้เงิน เพื่อให้ผู้ให้กู้มีความเชื่อมั่นมากขึ้น และเพื่อให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลง เช่น สหกรณ์ ก. ออก Securitization โดยใช้ที่ดิน หุ่น แม้กระทั่งสิทธิครอบครองต่าง ๆ เช่น สิทธิการเช่าของตนเป็นหลักทรัพย์สินหลังตราสารหนี้ที่ออกให้แก่สหกรณ์ เพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ เป็นต้น

SHOs System (Self help organizations system) หมายถึง โครงสร้างของระบบการเงินในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันเป็นหลัก

Steering committee หมายถึง คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการประสานงานร่วมกันในระหว่างกัน

1.7 ขั้นตอน / กระบวนการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยจะเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินสหกรณ์ นักสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งในระดับชุมชนและสหกรณ์ออมทรัพย์ชั้นปฐม และฝ่ายกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน ซึ่งจะเป็นไปภายใต้ขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ (รูปที่ 1.2)

รูปที่ 1.2 ขั้นตอน/กระบวนการวิจัย

1.8 แผนการวิจัย (9 เดือน)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	การประสานงานเบื้องต้น	✓								
2.	การสำรวจเอกสาร/การค้นคว้า/การประเมิน เบื้องต้น	✓	✓							
3.	การสนทนากลุ่มเป้าหมาย			✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.	การจัด Forum เพื่อตกผลึกความคิด				✓		✓		✓	
5.	การวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอสำหรับแนวทาง การพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ฯ									→
6.	การจัดทำกรอบทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ ชสอ.									→
7.	การจัดทำร่างรายงานฉบับสมบูรณ์									→
8.	การนำเสนอ(ร่าง)รายงานฉบับสมบูรณ์ / ปรับปรุง									✓
9.	ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์									✓

1.9 คณะวิจัย

1.9.1 ที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน-สหกรณ์

- (1) คุณกฤษฎา อุทยานิน ที่ปรึกษาสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
- (2) คุณลดาวัลย์ คำภา รองเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (3) รศ.ดร.สาโรช อังสุมาลิน คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- (4) ดร.สฤณี อาชวานันทกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน/นักวิจัยอิสระ
- (5) ดร.พิชญ์ นิตยเสมอ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง

1.9.2 นักวิจัย

- หัวหน้าโครงการวิจัย : รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
- นักวิจัย : • อ.ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
- คุณวรเทพ ไวทยาวิโรจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
 - คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
 - คุณเอกลักษณ์ สุวรรณการ นักวิจัยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจ
กระทรวงการคลัง
 - คุณกนกวรรณ ยีหวังเจริญ นักวิจัยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจ
กระทรวงการคลัง
 - คุณมันนพล วงศ์มาศา นักวิจัยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจ
กระทรวงการคลัง
- ผู้ช่วยนักวิจัย : • คุณสุนทรี ถาวร ผู้จัดการฝ่ายวางแผน ชสอ.
- น.ส.สายสุตา ศรีอุไร นักวิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

บทที่ 2

การวิเคราะห์สถานการณ์สหกรณ์ออมทรัพย์

การวิเคราะห์สถานการณ์สหกรณ์ออมทรัพย์ในที่นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นสถานการณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับบริบทการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ในด้านต่างๆ ซึ่งจะชี้ให้เห็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 บริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะสถาบันการเงินในระบบเศรษฐกิจ

ตามประกาศกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2526 สหกรณ์ออมทรัพย์ถูกจัดเป็นสถาบันการเงินกึ่งในระบบ จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ณ 31 มีนาคม 2553 ชี้ให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน และกลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีสัดส่วนการให้บริการด้านเงินฝากและสินเชื่อคิดเป็นมูลค่า 418,927 ล้านบาท และ 940,010 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.21 และ 8.32 เมื่อเทียบกับบริการด้านเงินฝากและสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจ

ภาพรวมบริการเงินฝาก-สินเชื่อ

รูปที่ 2.1 สัดส่วนการให้บริการการเงินโดยเปรียบเทียบระหว่างสถาบันการเงินกลุ่มต่างๆ

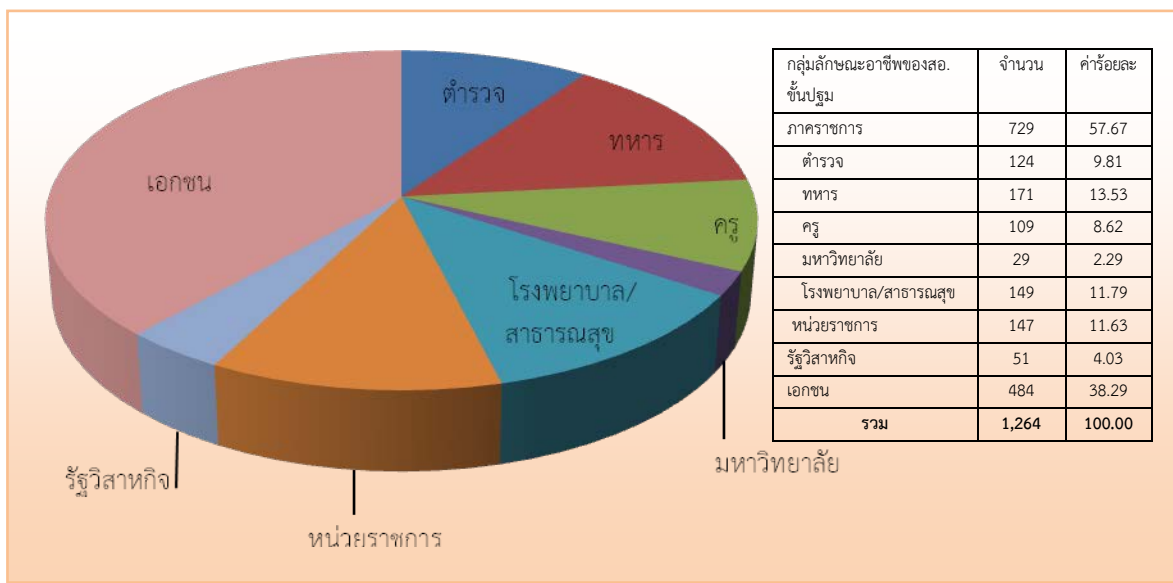
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ณ 31 มีนาคม 2553

2.2 บริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะสหกรณ์

2.2.1 กลุ่มต่างๆของสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์

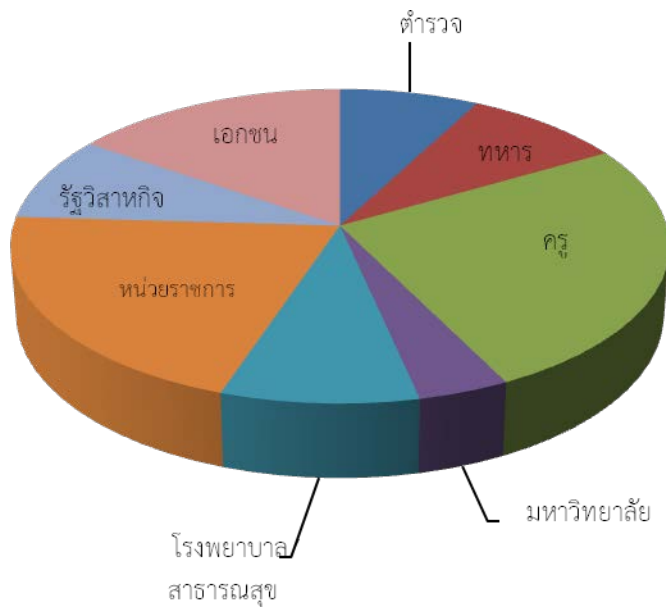
สหกรณ์ออมทรัพย์เป็น 1 ใน 7 ประเภทของสหกรณ์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สารสนเทศด้านการเงินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในปี 2553 ซึ่งให้เห็นสถานการณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ว่ามีสหกรณ์ที่จดทะเบียนจำนวน 1,358 สหกรณ์ สหกรณ์ที่ผ่านการสอบบัญชีมีจำนวน 1,264 สหกรณ์ มีสมาชิกทั้งสิ้น 2.5 ล้านคน

สหกรณ์ออมทรัพย์ระดับชั้นปฐมที่มีบุคคลธรรมดาเป็นสมาชิกอาจแบ่งออกเป็นกลุ่มตามลักษณะอาชีพได้ 8 กลุ่ม ได้แก่ ตำรวจ ทหาร ครู มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลและสาธารณสุข หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชนมีจำนวนมากที่สุด คือ 484 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 38.29 ของสหกรณ์ที่ผ่านการสอบบัญชี (รูปที่ 2.2) ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีจำนวนสมาชิกมากที่สุด คือ 668,975 คน คิดเป็นร้อยละ 25.92 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด (รูปที่ 2.3)

รูปที่ 2.2 สัดส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามกลุ่มอาชีพของสมาชิก

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปี 2553

สมาชิกของสอ.ชั้นปฐม	จำนวน	ร้อยละ
ภาคราชการ		
ตำรวจ	200,026	7.75
ทหาร	230,334	8.92
ครู	668,975	25.92
มหาวิทยาลัย	102,910	3.99
โรงพยาบาล/สาธารณสุข	222,106	8.6
หน่วยราชการ	535,336	20.74
รัฐวิสาหกิจ	224,571	8.7
เอกชน	396,885	15.38
รวม	2,581,143	100

รูปที่ 2.3 สัดส่วนของจำนวนสมาชิกจำแนกตามกลุ่มสหกรณ์
ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปี 2553

2.2.2 ทูทางเศรษฐกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวม

ทูทางเศรษฐกิจ ในที่นี้จะกล่าวถึงสินทรัพย์ องค์ประกอบของสินทรัพย์โดยพิจารณาแหล่งที่มา ทางใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยจะได้พิจารณาข้อมูลระหว่างปี 2544-2553 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) สินทรัพย์

สินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2553 ซึ่งมีมูลค่า 1.08 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ซึ่งมีสินทรัพย์รวมคิดเป็นมูลค่า 391,674 ล้านบาท และพบว่าอัตราการเพิ่มขึ้น (Growth Rate) ในระหว่างปี 2544 - 2553 คิดเป็นร้อยละ 11.85

2) องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ ในภาพรวมระหว่างปี 2544 - 2553 ส่วนที่สำคัญที่สุด คือ ทุนเรือนหุ้น รองลงไป คือ เงินรับฝาก เงินกู้ยืมและหนี้สินอื่นและทุนสหกรณ์

เมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มขึ้น (Growth Rate) ถ้าวเฉลี่ยในรอบ 10 ปี พบว่า เงินกู้ยืมและหนี้สินอื่นมีอัตราการเพิ่มขึ้นถ้าวเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 31.20 ในขณะที่ ทุนเรือนหุ้น เงินรับฝาก และทุนสหกรณ์อื่น ๆ มีอัตราการเพิ่มขึ้นถ้าวเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 10.72, 14.12 และ 11.12 ตามลำดับ

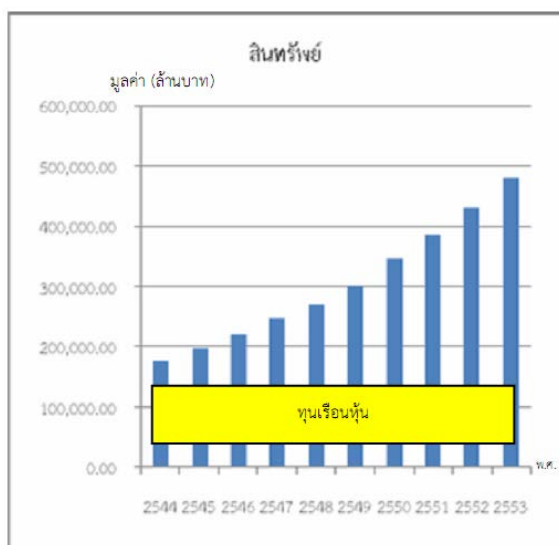
3) องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี 2544 - 2553 ส่วนที่สำคัญที่สุดคือ ลูกหนี้เงินกู้ รองลงไปได้แก่ เงินลงทุน เงินสด/เงินฝาก และสินทรัพย์อื่น

เมื่อพิจารณาอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยในรอบ 10 ปี พบว่า เงินลงทุนมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยในรอบ 10 ปี สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.16 รองลงไปได้แก่ ลูกหนี้เงินให้กู้ เงินสด/เงินฝาก และสินทรัพย์อื่น คิดเป็นอัตราร้อยละ 11.72, 8.41 และ 6.48 ตามลำดับ (รูปที่ 2.4)

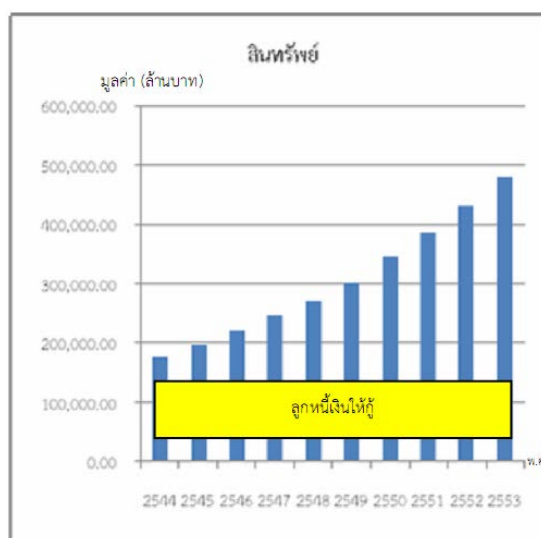
4) พัฒนาการขององค์ประกอบสำหรับแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบ 10 ปี (รูปที่ 2.5)

พัฒนาการขององค์ประกอบสำหรับแหล่งที่มาของเงินทุน พบว่า สัดส่วนของทุนเรือนหุ้นไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ยังคงรักษาระดับสัดส่วนจากร้อยละ 43.01 เป็นร้อยละ 46.22 ในขณะที่สัดส่วนของเงินรับฝากลดลงจากเดิมร้อยละ 38.40 เป็นร้อยละ 31.45 ส่วนเงินกู้ยืมและหนี้สินอื่นขยายตัวจากเดิมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.25 เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าตัวเป็นร้อยละ 13.57 และพบว่าทุนสหกรณ์อื่น ๆ หดตัวลงจากร้อยละ 11.35 เหลือเพียงร้อยละ 8.76 (ตารางที่ 1.1)

พัฒนาการขององค์ประกอบสำหรับทางใช้ไปของเงินทุน พบว่า สัดส่วนของลูกหนี้เงินให้กู้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76.24 เป็น 81.67 ในขณะที่เงินลงทุนเพิ่มจากร้อยละ 5.79 สูงขึ้นเท่าตัวคิดเป็นร้อยละ 12 (ตารางที่ 1.2)

รูปที่ 2.4 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนสอ. ระหว่างปี 2544 - 2553

รูปที่ 2.5 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุนสอ. ระหว่างปี 2544 - 2553

ตารางที่ 2.1 แหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2544		2545		2546		2547		2548	
	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)
แหล่งที่มาของเงินทุน :										

1. เงินรับฝาก	147,090.19 (37.55)	8.37	157,413.39 (36.30)	7.02	159,039.29 (33.65)	1.03	175,936.93 (32.58)	10.62	189,290.39 (31.53)	7.59
2. เงินกู้ยืมและเครดิตการค้าและหนี้สินอื่น	27,119.71 (6.92)	5.89	32,733.35 (7.55)	20.70	45,881.29 (9.71)	40.17	65,415.66 (12.12)	42.58	85,869.75 (14.30)	31.27
3. ทุนของสหกรณ์ :	217,464.36 (55.52)	13.20	243,517.97 (56.15)	11.98	267,735.06 (56.64)	9.94	298,592.05 (55.30)	11.53	325,223.51 (54.17)	8.92
3.1 ทุนเรือนหุ้น	175,477.13 (80.69)	15.43	198,747.85 (81.62)	13.26	220,187.59 (82.24)	10.79	247,495.56 (82.89)	12.40	271,541.88 (83.49)	9.72
3.2 ทุนสำรอง	18,096.44 (8.32)	17.27	21,197.23 (8.70)	17.13	23,511.70 (8.78)	10.92	25,864.36 (8.66)	10.01	27,649.56 (8.50)	6.90
3.3 ทุนสะสมตามระเบียบข้อบังคับและอื่นๆ	3,034.97 (1.40)	24.89	3,640.06 (1.49)	19.94	3,660.20 (1.37)	0.55	3,854.63 (1.29)	5.31	4,110.07 (1.26)	6.63
3.4 กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	20,855.82 (9.59)	-6.18	19,932.83 (8.19)	-4.43	20,375.57 (7.61)	2.22	21,377.50 (7.16)	4.92	21,922.00 (6.74)	2.55
รวม	391,674.26 (100.00)	10.81	433,664.71 (100.00)	10.72	472,655.64 (100.00)	8.99	539,944.64 (100.00)	14.24	600,383.65 (100.00)	11.19

ตารางที่ 2.2 แหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2553 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549		2550		2551		2552		2553		Growth Rate เฉลี่ย (%)
	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	
แหล่งที่มาของเงินทุน :											
1. เงินรับฝาก	191,239.09 (28.84)	1.03	209,908.98 (28.72)	9.76	257,834.06 (30.88)	22.83	293,202.38 (31.45)	13.72	384,114.33 (35.51)	31.01	11.30
2. เงินกู้ยืมและเครดิตการค้าและหนี้สินอื่น	112,665.15 (16.99)	31.20	107,100.18 (14.65)	-4.94	118,098.11 (14.15)	10.27	126,503.76 (13.57)	7.12	127,543.09 (11.79)	0.82	18.51
3. ทุนของสหกรณ์ : มูลค่า	359,089.28 (54.16)	10.41	413,809.48 (56.62)	15.24	458,905.06 (54.97)	10.90	512,452.51 (54.97)	11.67	569,929.89 (52.69)	11.22	11.50
3.1 ทุนเรือนหุ้น	300,654.28 (83.73)	10.72	346,850.92 (83.82)	15.37	385,260.27 (83.95)	11.07	430,854.84 (84.08)	11.83	480,509.28 (84.31)	11.52	12.21
3.2 ทุนสำรอง	30,112.54 (8.39)	8.91	33,898.62 (8.19)	12.57	37,198.13 (8.11)	9.73	41,031.53 (8.01)	10.31	45,309.94 (7.95)	10.43	11.42
3.3 ทุนสะสมตามระเบียบข้อบังคับและอื่นๆ	4,279.32 (1.19)	4.12	5,460.35 (1.32)	27.60	5,047.00 (1.10)	-7.57	5,361.21 (1.05)	6.23	5,656.38 (0.99)	5.51	9.32
3.4 กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	24,043.14 (6.70)	9.68	27,599.59 (6.67)	14.79	31,399.66 (6.84)	13.77	35,204.93 (6.87)	12.12	38,454.29 (6.75)	9.23	5.87
รวม	662,993.52 (100.00)	10.43	730,818.64 (100.00)	10.23	834,837.23 (100.00)	14.23	932,158.65 (100.00)	11.66	1,081,587.31 (100.00)	16.03	11.85

ตารางที่ 2.3 ทางใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2553

หน่วย : ล้านบาท

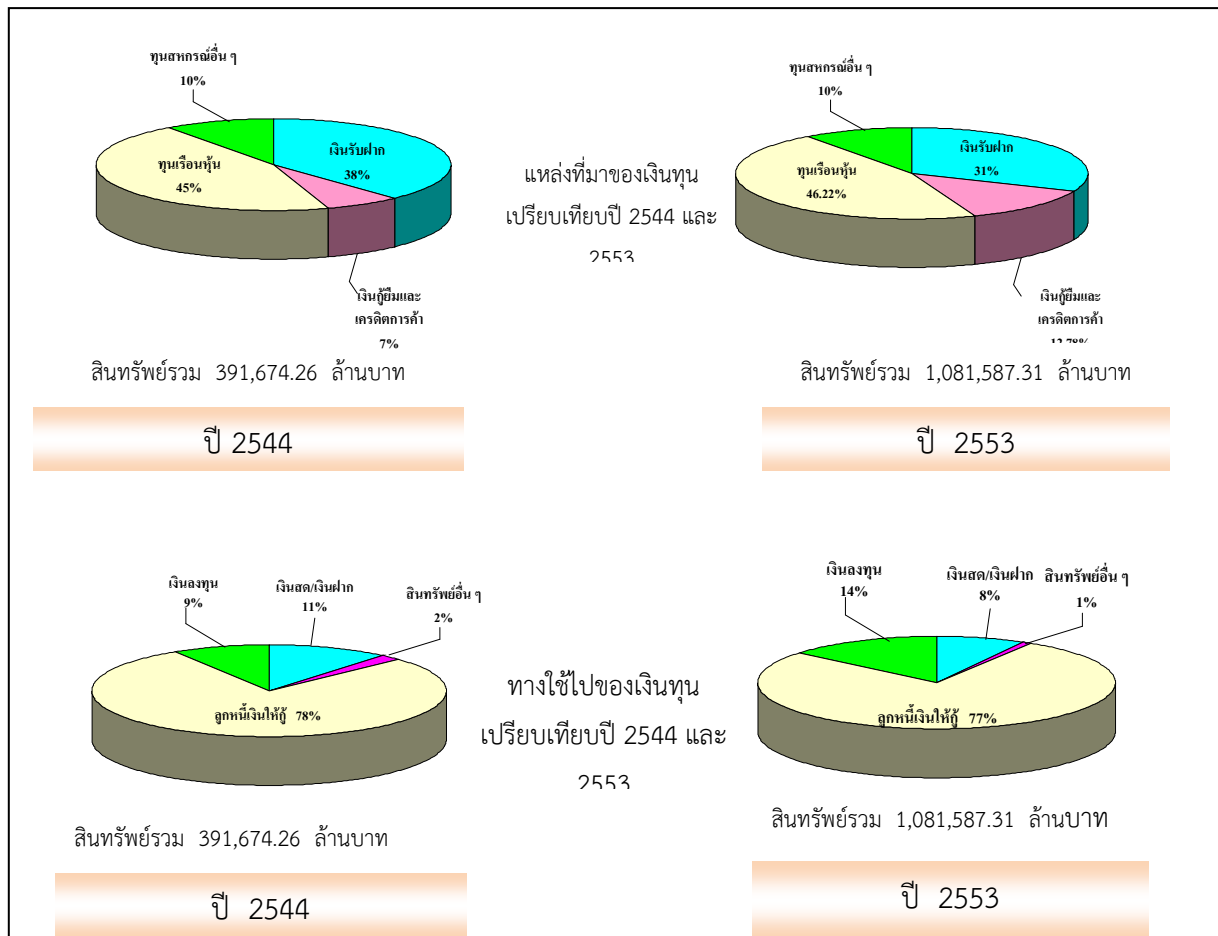
รายการ	2544		2545		2546		2547		2548	
	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)
ทางใช้ไปของเงินทุน :										
1. เงินสด/เงินฝาก	43,932.04 (11.22)	-13.43	38,927.91 (8.98)	-11.39	30,583.73 (6.47)	-21.43	31,005.05 (5.74)	1.38	26,726.82 (4.45)	-13.80
2. เงินลงทุน	36,805.16 (9.40)	79.74	46,397.69 (10.70)	26.06	51,999.68 (11.00)	12.07	57,556.34 (10.66)	10.69	63,575.67 (10.59)	10.46
2.1 เงินลงทุนระยะสั้น	9,894.12 (26.88)	6.79	19,959.79 (43.02)	101.73	13,377.12 (25.73)	-32.98	13,972.60 (24.28)	4.45	12,840.02 (20.20)	-8.11
2.2 เงินลงทุนระยะยาว	26,911.04 (73.12)	140.03	26,437.90 (56.98)	-1.76	38,622.56 (74.27)	46.09	43,583.74 (75.72)	12.85	50,735.65 (79.80)	16.41
3. ลูกหนี้เงินให้กู้	304,252.34 (77.68)	10.01	341,017.22 (78.64)	12.08	384,608.02 (81.37)	12.78	444,955.73 (82.41)	15.69	504,095.00 (83.96)	13.29
3.1 ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะสั้น	19,281.29 (6.34)	4.26	86,298.59 (25.31)	347.58	74,620.64 (19.40)	-13.53	85,281.41 (19.17)	14.29	92,039.22 (18.26)	7.92
3.2 ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะยาว	284,971.05 (93.66)	10.42	254,718.63 (74.69)	-10.62	309,987.38 (80.60)	21.70	359,674.32 (80.83)	16.03	412,055.78 (81.74)	14.56
4. สินทรัพย์อื่นๆ (ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์, สินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ฯลฯ)	6,684.72 (1.71)	17.92	7,321.89 (1.69)	9.53	5,464.21 (1.16)	-25.37	6,427.52 (1.19)	17.63	5,986.79 (1.00)	-6.86
สินทรัพย์รวม	391,674.26 (100.00)	10.81	433,664.71 (100.00)	10.72	472,655.64 (100.00)	8.99	539,944.64 (100.00)	14.24	600,384.28 (100.00)	11.19

ตารางที่ 2.4 ทางใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ.2544 - 2553 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549		2550		2551		2552		2553		Growth Rateเฉลี่ย (%)
	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	มูลค่า	GR (%)	
ทางใช้ไปของเงินทุน :											
1. เงินสด/เงินฝาก	22,947.57 (3.46)	-14.14	29,904.95 (4.09)	30.32	48,694.54 (5.83)	62.83	51,232.93 (5.50)	5.21	81,229.89 (7.51)	58.55	8.41
2. เงินลงทุน	68,719.14 (10.36)	8.09	67,467.67 (9.23)	-1.82	94,863.64 (11.36)	40.61	111,815.69 (12.00)	17.87	154,136.85 (14.25)	37.85	24.16
2.1 เงินลงทุนระยะสั้น	12,514.34 (18.21)	-2.54	11,592.25 (17.18)	-7.37	22,688.73 (23.92)	95.72	25,218.50 (22.55)	11.15	25,595.24 (16.61)	1.49	17.04
2.2 เงินลงทุนระยะยาว	56,204.80 (81.79)	10.78	55,875.42 (82.82)	-0.59	72,174.91 (76.08)	29.17	86,597.19 (77.45)	19.98	128,541.61 (83.39)	48.44	32.14
3. ลูกหนี้เงินให้กู้	564,940.92 (85.21)	12.07	624,812.91 (85.49)	10.60	683,168.45 (81.83)	9.34	761,332.20 (81.67)	11.44	836,871.05 (77.37)	9.92	11.72
3.1 ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะสั้น	97,756.63 (17.30)	6.21	108,723.77 (17.40)	11.22	122,368.80 (17.91)	12.55	129,566.72 (17.02)	5.88	131,883.95 (15.76)	1.79	39.82
3.2 ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะยาว	467,184.29 (82.70)	13.38	516,089.14 (82.60)	10.47	560,799.65 (82.09)	8.66	631,765.48 (82.98)	12.65	704,987.10 (84.24)	11.59	10.88
4. สินทรัพย์อื่นๆ (ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์, สินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ฯลฯ)	6,385.89 (0.96)	6.67	8,633.11 (1.18)	35.19	8,110.60 (0.97)	-6.05	7,777.83 (0.83)	-4.10	9,349.52 (0.86)	20.21	6.48
สินทรัพย์รวม	662,993.52 (100.00)	10.43	730,818.64 (100.00)	10.23	834,837.23 (100.00)	14.23	932,158.65 (100.00)	11.66	1,081,587.31 (100.00)	16.03	11.85

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

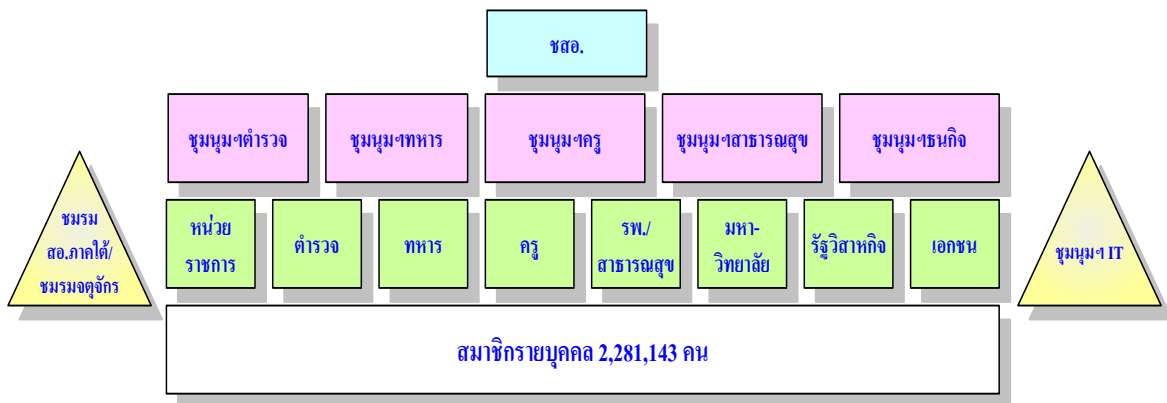
รูปที่ 2.6 เปรียบเทียบสัดส่วนขององค์ประกอบสำหรับแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ ระหว่างปี 2544 และ 2553

2.3 โครงสร้างขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์

ในที่นี้จะกล่าวถึงโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกิดจากการรวมตัวเป็นเครือข่ายทั้งในแนวดิ่ง และแนวราบ ที่ชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงการดำเนินธุรกิจและความร่วมมือในเชิงวิชาการตลอดจนความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังนี้ (รูปที่ 2.7)

โครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์มี 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับขั้นปฐม ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ และสหกรณ์ออมทรัพย์เอกชน
2. สหกรณ์ขั้นมัธยม ได้แก่ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ธณกิจ ซึ่งได้มีความร่วมมือกับชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ IT และชมรมสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคใต้/ ชมรมฯ จตุจักรด้วย
3. สหกรณ์ระดับชาติ ได้แก่ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

รูปที่ 2.7 โครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์

2.4 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพต่างๆ

ในที่นี้จะได้กล่าวถึงผลการดำเนินงาน (Performance Based) ของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มอาชีพต่างๆ ในระหว่างปี 2549–2553 โดยจะพิจารณาใน 4 ประเด็น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความสามารถในการทำกำไร
2. ความสามารถในการบริหารหนี้สิน
3. สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน

4. ชุกรกรมทางการเงิน

2.4.1 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ ในปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 147 แห่ง สมาชิกรวม 515,335 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 71,363.06 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 45,431.6 ล้านบาท โดยเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการรับฝากจากสมาชิกสหกรณ์ ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 109,820.4 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการปล่อยกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์เอง โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.5 และ 2.6 รูปที่ 2.8 และ 2.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.5 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
- รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	4,417.80	95.4	5,854.91	96.3	6,585.79	96.5	7,048.83	95.1	7,366.50	94.2
- ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	214.58	4.6	227.33	3.7	240.78	3.5	364.34	4.9	449.72	5.8
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	4,632.38	100.0	6,082.24	100.0	6,826.57	100.0	7,413.17	100.0	7,816.22	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	688.81	14.9		0.0		0.0		0.0		0.0
เงินรับฝาก		0.0	958.47	15.8	1,202.23	17.6	1,270.81	17.1	1,307.79	16.7
เงินกู้ยืมระยะสั้น		0.0	94.72	1.6	54.84	0.8	80.19	1.1	78.24	1.0
เงินกู้ยืมระยะยาว		0.0	88.94	1.5	71.42	1.0	63.1	0.9	32.16	0.4
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	688.81	14.9	1,142.13	18.8	1,328.49	19.5	1,414.10	19.1	1,418.19	18.1
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	3,943.57	85.1	4,940.11	81.2	5,498.08	80.5	5,999.07	80.9	6,398.03	81.9
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	15.8	0.3	22.71	0.4	21.29	0.3	20.84	0.3	29.69	0.4
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย		0.0		0.0		0.0	0.03	0.0		0.0
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ		0.0		0.0		0.0	0.88	0.0		0.0
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	4.84	0.1	16.09	0.2	26.89	0.4	9.1	0.1
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย		0.0	1.77	0.0	1.49	0.0	0.45	0.0	1.66	0.0
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	497.14	10.7	590.3	9.7	649.71	9.5	694.62	9.4	772.44	9.9
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	3,462.23	74.7	4,365.91	71.8	4,852.08	71.1	5,298.86	71.5	5,644.52	72.2
รายการพิเศษ	-2.99	-0.1	0.02	0.0	0.7	0.0		0.0		0.0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	3,459.24	74.7	4,365.93	71.8	4,852.78	71.1	5,298.86	71.5	5,644.52	72.2
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	126	2.7	137	2.3	141	2.1	146	2.0	144	1.8
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	3,459.34	74.7	4,366.17	71.8	4,852.92	71.1	5,298.94	71.5	5,644.65	72.2
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	3		5		4		3		3	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	0.1		0.24		0.13		0.08		0.13	

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)			1		2					

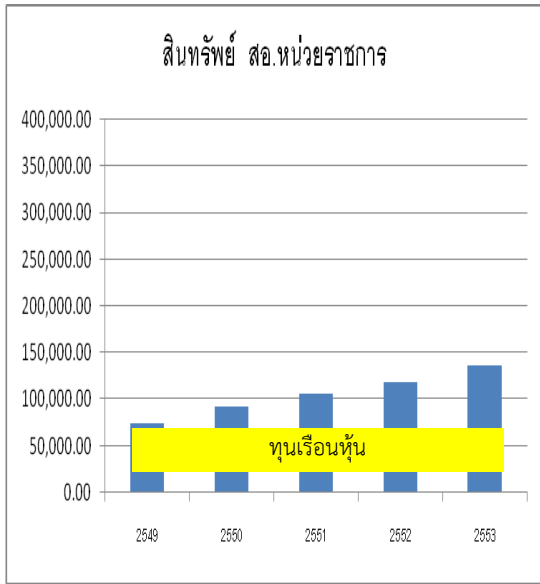
ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 2.6 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ ปี 2549 – 2553

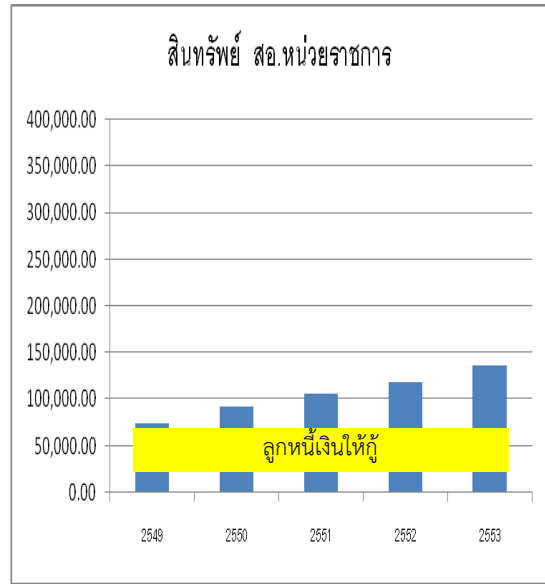
หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	72,198.26	96.6	89,395.41	96.8	102,593.08	97.1	115,354.57	97.0	130,148.11	95.3
- เงินรับฝากจากสมาชิก	22,366.17	29.9	26,239.36	28.4	32,496.83	30.8	37,546.64	31.6	44,976.08	32.9
- ทูนของกลุ่มสมาชิก	49,332.23	66.0	62,492.96	67.6	69,331.38	65.6	77,003.01	64.8	84,091.27	61.6
- อื่นๆ	499.86	0.7	663.09	0.7	764.87	0.7	804.92	0.7	1,080.76	0.8
แหล่งเงินทุนภายนอก	2,551.53	3.4	2,992.16	3.2	3,036.91	2.9	3,550.66	3.0	6,434.89	4.7
- เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	2,368.54	3.2	2,612.69	2.8	2,638.75	2.5	3,181.89	2.7	5,905.75	4.3
- เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	182.99	0.2	379.47	0.4	398.16	0.4	368.77	0.3	529.14	0.4
รวม	74,749.79	100.0	92,387.57	100.0	105,629.99	100.0	118,905.23	100.0	136,583.00	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	2,717.73	3.6	3,464.11	3.7	5,599.60	5.3	5,509.43	4.6	6,015.07	4.4
ลูกหนี้	66,323.39	88.7	82,478.16	89.3	88,333.25	83.6	99,342.63	83.5	110,243.95	80.7
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	43.37	0.1	62.7	0.1	90.13	0.1	112.08	0.1	125.65	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	5,089.01	6.8	5,011.98	5.4	6,786.97	6.4	9,443.88	7.9	11,588.75	8.5
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0.01	0.0	0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	51.09	0.1	58.64	0.1	58.75	0.1	79.07	0.1	98.92	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	58.69	0.1	170.75	0.2	159.49	0.2	158.36	0.1	160.6	0.1
อื่นๆ	553.25	0.7	1,266.63	1.4	4,782.06	4.5	4,483.93	3.8	8,601.36	6.3
รวม	74,749.79	100.0	92,387.57	100.0	105,629.99	100.0	118,905.23	100.0	136,583.00	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.8 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.9 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์ หน่วยราชการ ระหว่างปี 2549 - 2553

2.4.2 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ในปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 124 แห่ง สมาชิกรวม 200,026 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 31,460 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 7,486 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 90 และร้อยละ 10 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 55,000 ล้านบาท กว่ร้อยละ 97 เป็นการให้สมาชิกของสหกรณ์กู้ โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มา และใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.7 และ 2.8 รูปที่ 2.10 และ 2.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.7 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	2,532.38	99.1	3,035.06	99.2	3,571.20	99.3	3,923.25	99.0	4,214.33	98.3
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	23.65	0.9	23.15	0.8	26.13	0.7	39.25	1.0	74.91	1.7
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	2,556.03		3,058.21		3,597.33		3,962.50		4,289.24	
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	424.67		0		0					
เงินรับฝาก	0		214.1		280.58		351.22		384.18	
เงินกู้ยืมระยะสั้น	0		115.93		191.37		227.31		236.39	
เงินกู้ยืมระยะยาว	0		307.93		329.03		246.31		250.7	

รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	424.67	16.6	637.96	20.9	800.98	22.3	824.84	20.8	871.27	20.3
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	2,131.36	83.4	2,420.25	79.1	2,796.35	77.7	3,137.66	79.2	3,417.97	79.7
บวก รายได้ที่มีขาดดอกเบี้ย	3.93		4.02		7.21		7.76		8.08	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้	0		15.24		4.9		0.91		-0.26	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย	0		0.1		-0.54		-0.32		-0.22	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	234.17	9.2	254.49	8.3	278.06	7.7	317.44	8.0	345.69	8.1
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,901.12	74.4	2,154.44	70.4	2,521.14	70.1	2,827.39	71.4	3,080.84	71.8
รายการพิเศษ			-4.49		0.65		-0.18		-16.05	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	1,901.12	74.4	2,149.95	70.3	2,521.79	70.1	2,827.21	71.3	3,064.79	71.5

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

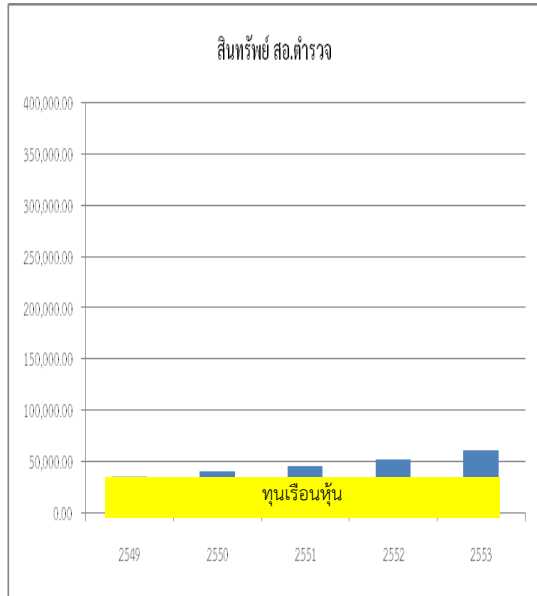
ตารางที่ 2.8 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

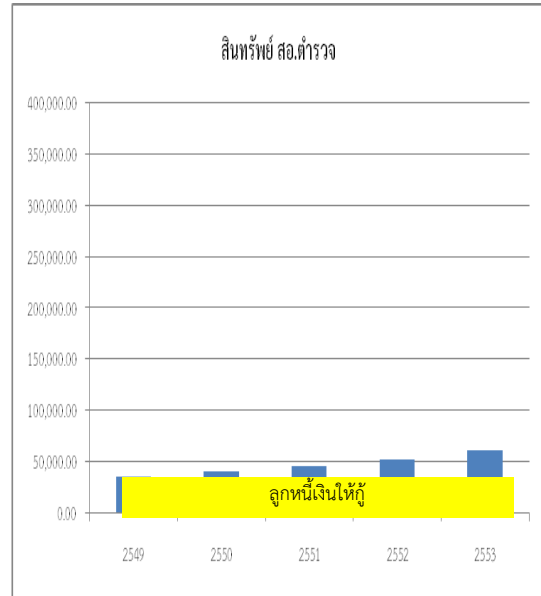
รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มา										
แหล่งเงินทุนภายใน	28,262.2	81.1	31,484.0	79.5	36,111.1	79.7	41,456.7	80.5	48,112.7	79.8
- เงินรับฝากจากสมาชิก	4,698.6	13.5	4,898.7	12.4	6,181.9	13.6	7,721.3	15.0	10,129.5	16.8
- ทุนของกลุ่มสมาชิก	23,426.8	67.2	26,416.2	66.7	29,739.2	65.6	33,538.5	65.2	37,743.2	62.6
- อื่นๆ	136.8	0.4	169.2	0.4	190.0	0.4	197.0	0.4	239.9	0.4
แหล่งเงินทุนภายนอก	6,603.4	18.9	8,095.9	20.5	9,204.2	20.3	10,019.3	19.5	12,180.5	20.2
- เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	6,446.8	18.5	7,817.0	19.7	8,547.6	18.9	9,371.7	18.2	11,000.0	18.2
- เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	156.6	0.4	278.9	0.7	656.6	1.4	647.6	1.3	1,180.5	2.0
รวม	34,865.6	100.0	39,579.9	100.0	45,315.3	100.0	51,476.0	100.0	60,293.1	100.0
ทางใช้ไป										
เงินสด/เงินฝาก	1,033.3	3.0	1,171.4	3.0	1,342.3	3.0	1,245.2	2.4	2,206.7	3.7
ลูกหนี้	33,263.3	95.4	37,876.3	95.7	43,194.8	95.3	48,878.2	95.0	54,927.3	91.1
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	23.4	0.1	36.4	0.1	33.3	0.1	33.8	0.1	37.2	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	476.2	1.4	446.5	1.1	567.4	1.3	1,073.9	2.1	2,522.2	4.2
สินค้าคงเหลือ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	27.1	0.1	27.4	0.1	36.9	0.1	38.3	0.1	35.4	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	32.0	0.1	38.1	0.1	33.1	0.1	35.1	0.1	35.5	0.1
อื่นๆ	57.2	0.2	56.6	0.1	174.1	0.4	239.1	0.5	603.2	1.0
รวม	34,865.6	100.0	39,579.9	100.0	45,315.3	100.0	51,476.0	100.0	60,293.1	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.10 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจ ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.11 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์สำรวจ ระหว่างปี 2549 - 2553

2.4.3 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ใน ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ทหารมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 177 แห่ง สมาชิกรวม 230,334 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 23,625.44 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 10,118 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 98.5 และร้อยละ 1.5 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 43,000 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการให้สมาชิกของสหกรณ์กู้ โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.9 และ 2.10 รูปที่ 2.12 และ 2.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.9 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	1,865.7	98.1	2,247.1	97.8	2,524.2	98.0	2,702.5	98.2	2,942.1	98.2
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	35.6	1.9	50.0	2.2	51.3	2.0	49.7	1.8	54.4	1.8

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	1,901.3	100.0	2,297.0	100.0	2,575.4	100.0	2,752.2	100.0	2,996.5	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	392.4									
เงินรับฝาก			393.7		482.4		536.9		626.2	
เงินกู้ยืมระยะสั้น			39.7		84.6		73.7		79.0	
เงินกู้ยืมระยะยาว			120.3		91.4		59.2		47.1	
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	392.4	20.6	553.7	24.1	658.4	25.6	669.8	24.3	752.3	25.1
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	1,509.0	79.4	1,743.3	75.9	1,917.1	74.4	2,082.4	75.7	2,244.2	74.9
บวก รายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย	3.4		3.4		5.6		9.3		6.8	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้			3.0		7.1		2.5		13.5	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย			0.3		0.0		0.2		0.1	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	189.9		200.1		218.8		232.6		250.3	
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,322.5		1,543.2		1,696.7		1,856.5		1,987.2	
รายการพิเศษ	-0.1		-1.4		-1.7		-3.9			
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	1,322.4	69.6	1,544.6	67.2	1,695.0	65.8	1,852.7	67.3	1,987.2	66.3
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	156		166		169		172		171	
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1,330.5	70.0	1,544.6	67.2	1,700.1	66.0	1,852.7	67.3	1,987.2	66.3
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	3		2		3		-		-	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	8.1		0.03		5.0		-		-	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	2		1							

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

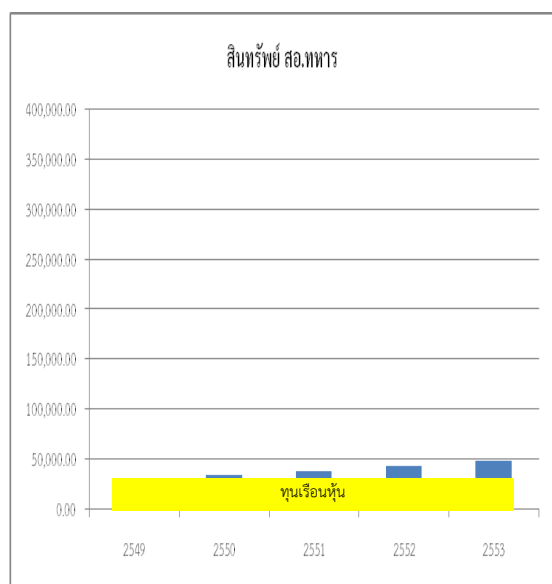
ตารางที่ 2.10 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

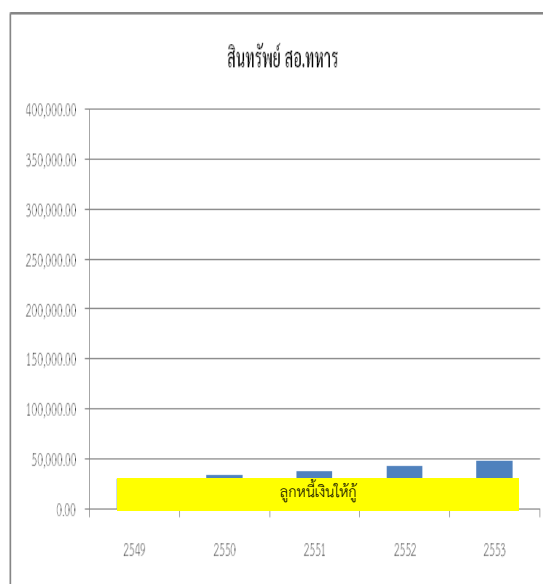
รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	26,639.38	90.7	30,886.84	91.3	35,362.09	92.8	39,443.65	93.0	45,783.40	94.9
- เงินรับฝากจากสมาชิก	8,690.81	29.6	9,724.77	28.7	12,116.43	31.8	13,840.99	32.6	17,684.28	36.6
- ทุนของกลุ่มเกษตรกร	17,830.24	60.7	21,044.05	62.2	23,122.19	60.7	25,458.37	60.0	27,927.01	57.9
- อื่นๆ	118.33	0.4	118.02	0.3	123.47	0.3	144.29	0.3	172.11	0.4
แหล่งเงินทุนภายนอก	2,740.31	9.3	2,960.13	8.7	2,757.30	7.2	2,963.82	7.0	2,476.05	5.1

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	2,617.85	8.9	2,777.21	8.2	2,626.47	6.9	2,806.80	6.6	2,118.47	4.4
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	122.46	0.4	182.92	0.5	130.83	0.3	157.02	0.4	357.58	0.7
รวม	29,379.69	100.0	33,846.97	100.0	38,119.39	100.0	42,407.47	100.0	48,259.45	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,197.41	4.1	1,064.29	3.1	1,367.65	3.6	1,482.46	3.5	1,864.14	3.9
ลูกหนี้	26,587.19	90.5	31,269.80	92.4	34,608.13	90.8	38,500.87	90.8	43,084.72	89.3
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	30.74	0.1	31.57	0.1	37.8	0.1	39.02	0.1	49.71	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	1,319.11	4.5	1,195.80	3.5	1,180.59	3.1	1,231.50	2.9	1,862.07	3.9
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	23.05	0.1	22.84	0.1	23.46	0.1	21.41	0.1	22.25	0.0
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	18.29	0.1	17.44	0.1	15.48	0.0	15.54	0.0	15.15	0.0
อื่นๆ	265.38	0.9	308.37	0.9	961.88	2.5	1,194.71	2.8	1,460.83	3.0
รวม	29,379.69	100.0	33,846.97	100.0	38,119.39	100.0	42,407.47	100.0	48,259.45	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.12 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน
สหกรณ์คณทรัพย์ทหาร ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.13 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน
สหกรณ์คณทรัพย์ทหาร ระหว่างปี 2549 - 2553

2.4.4 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ในปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 115 แห่ง สมาชิกรวม 688,975 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 166,818.65 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 79,588.49 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 91 และร้อยละ 9 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ

353,000 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการให้สมาชิกของสหกรณ์กู้ โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.11 และ 2.12 รูปที่ 2.14 และ 2.15 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.11 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	14,832.3	99.7	8,079.4	44.6	20,165.2	99.7	21,899.6	99.6	23,553.8	99.5
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	42.2	0.3	47.8	0.3	61.0	0.3	93.3	0.4	109.9	0.5
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	14,874.5	100.0	18,127.2	100.0	20,226.2	100.0	21,992.9	100.0	23,663.7	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	4,258.6									
เงินรับฝาก			1,686.2		2,268.3		2,639.9		3,152.9	
เงินกู้ยืมระยะสั้น			2,441.1		2,750.4		2,221.2		2,071.5	
เงินกู้ยืมระยะยาว			2,387.6		1,896.9		1,896.5		1,713.9	
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	4,258.6	28.6	6,514.9	35.9	6,915.6	34.2	6,757.6	30.7	6,938.4	29.3
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	10,615.9	71.4	11,612.4	64.1	13,310.7	65.8	15,235.3	69.3	16,725.3	70.7
บวก รายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย	58.6		46.5		36.0		39.3		67.4	
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย							0.0		0.0	
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ									0.2	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้			69.0		87.3		67.2		74.4	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย			4.7		1.8		-2.9		0.0	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	2,137.6		2,228.0		2,440.7		2,777.0		3,030.8	
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	8,537.0	57.4	9,357.3	51.6	10,816.9	53.5	12,427.5	56.5	13,687.7	57.8
รายการพิเศษ	6.1		1.7		2.2		-3.7			
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	8,543.1	57.4	9,359.0	51.6	10,819.1	53.5	12,431.2	56.5	13,687.7	57.8
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	104		104		104		104		105	
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	8,544.6	57.4	9,360.2	51.6	10,819.2	53.5	12,432.7	56.5	13,689.1	57.8
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	8	0.0	7	0.0	5	0.0	5	0.0	4	0.0
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1.6		1.2		0.1		1.6		1.4	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	1									

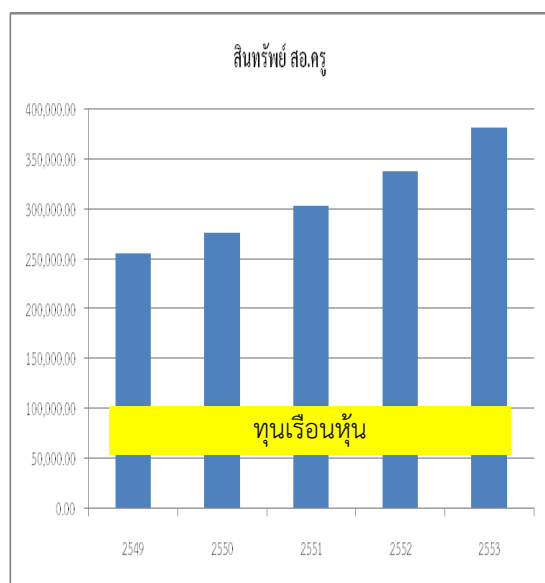
ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 2.12 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ปี 2549 – 2553

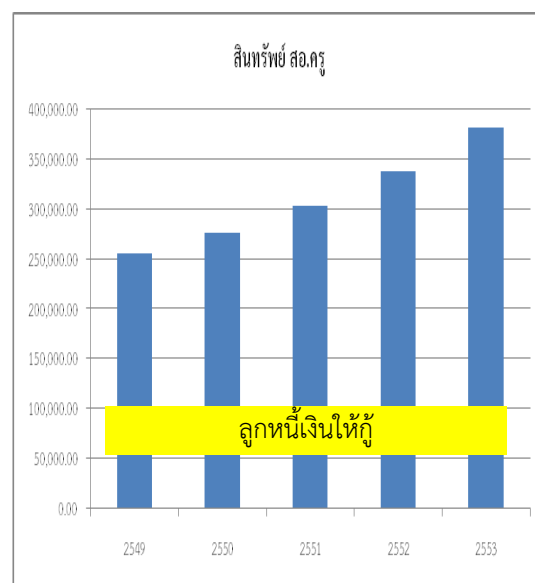
หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	179,382.51	70.4	193,517.37	70.1	222,568.22	73.4	250,537.70	74.1	290,616.04	76.1
- เงินรับฝากจากสมาชิก	41,469.54	16.3	42,525.05	15.4	57,122.94	18.8	66,834.67	19.8	85,817.41	22.5
- ทูนของกลุ่มสมาชิก	135,418.04	53.1	148,762.32	53.9	162,368.85	53.5	180,715.42	53.4	200,834.93	52.6
- อื่นๆ	2,494.93	1.0	2,230.00	0.8	3,076.43	1.0	2,987.61	0.9	3,963.70	1.0
แหล่งเงินทุนภายนอก	75,459.80	29.6	82,704.88	29.9	80,736.61	26.6	87,727.66	25.9	91,485.94	23.9
- เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	73,976.05	29.0	80,704.15	29.2	78,259.74	25.8	83,000.41	24.5	80,375.42	21.0
- เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	1,483.75	0.6	2,000.73	0.7	2,476.87	0.8	4,727.25	1.4	11,110.52	2.9
รวม	254,842.31	100.0	276,222.25	100.0	303,304.83	100.0	338,265.36	100.0	382,101.98	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	4,556.79	1.8	6,572.69	2.4	7,631.97	2.5	7,727.27	2.3	11,155.85	2.9
ลูกหนี้	248,114.60	97.4	266,603.76	96.5	290,441.33	95.8	324,676.75	96.0	355,383.26	93.0
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	944.04	0.4	1,085.78	0.4	1,184.54	0.4	1,199.05	0.4	1,224.34	0.3
หลักทรัพย์/ตราสาร	930.11	0.4	1,396.69	0.5	2,192.80	0.7	2,566.31	0.8	3,852.09	1.0
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0.07	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	928.43	0.4	1,052.98	0.4	1,231.47	0.4	1,511.66	0.4	1,670.80	0.4
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	33.23	0.0	41.28	0.0	39.97	0.0	37.4	0.0	32.02	0.0
อื่นๆ	1,223.19	0.5	1,640.63	0.6	2,951.83	1.0	2,945.02	0.9	11,232.23	2.9
รวม	254,842.31	100.0	276,222.25	100.0	303,304.83	100.0	338,265.36	100.0	382,101.98	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.14 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน
สหกรณ์คองเทรฟเฟอร์ ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.15 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน
สหกรณ์คองเทรฟเฟอร์ ระหว่างปี 2549 - 2553

2.4.5 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข ในปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุขมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 150 แห่ง สมาชิกรวม 222,106 คน ถึ หุ้นรวมทั้งสิ้น 44,987.49 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 28,864.6 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับ ฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 92 และร้อยละ 8 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 72,563 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนการปล่อยกู้แก่สมาชิกของ สหกรณ์ร้อยละ 94 และสหกรณ์อื่นกู้ร้อยละ 6 โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงิน ลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.13 และ 2.14 รูปที่ 2.16 และ 2.17 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.13 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
- รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	2,836.7	96.7	3,562.4	97.1	4,005.8	96.9	4,244.1	95.6	4,699.5	95.0
- ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	96.4	3.3	106.6	2.9	126.9	3.1	197.2	4.4	247.1	5.0
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	2,933.2	100.0	3,669.0	100.0	4,132.7	100.0	4,441.3	100.0	4,946.6	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	564.3	19.2		0.0		0.0		0.0		0.0
เงินรับฝาก		0.0	489.9	13.4	606.9	14.7	667.8	15.0	806.1	16.3
เงินกู้ยืมระยะสั้น		0.0	193.7	5.3	173.2	4.2	172.3	3.9	167.8	3.4
เงินกู้ยืมระยะยาว		0.0	202.8	5.5	198.1	4.8	127.6	2.9	127.5	2.6
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	564.3	19.2	886.4	24.2	978.2	23.7	967.7	21.8	1,101.4	22.3
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	2,368.9	80.8	2,782.6	75.8	3,154.5	76.3	3,473.6	78.2	3,845.2	77.7
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	6.0	0.2	10.2	0.3	9.0	0.2	13.9	0.3	35.0	0.7
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		0.0		0.0
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	5.3	0.1	4.9	0.1	16.9	0.4	8.4	0.2
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย		0.0	0.7	0.0	-0.2	0.0	-0.7	0.0	-0.2	0.0
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	276.5	9.4	309.7	8.4	346.4	8.4	392.1	8.8	433.8	8.8
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	2,099.1	71.6	2,477.1	67.5	2,812.5	68.1	3,077.9	69.3	3,438.2	69.5
รายการพิเศษ	0.0	0.0	0.1	0.0	-0.1	0.0	-5.1	-0.1		0.0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	2,099.0	71.6	2,477.2	67.5	2,812.4	68.1	3,072.8	69.2	3,438.2	69.5
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	136.0	4.6	148.0	4.0	149.0	3.6	150.0	3.4	149.0	3.0
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	2,099.0	71.6	2,477.2	67.5	2,812.4	68.1	3,072.8	69.2	3,438.2	69.5

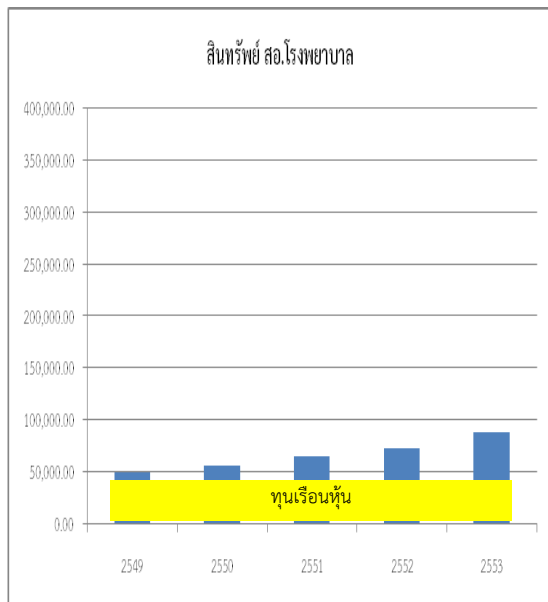
ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 2. 14 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข
ปี 2549 – 2553

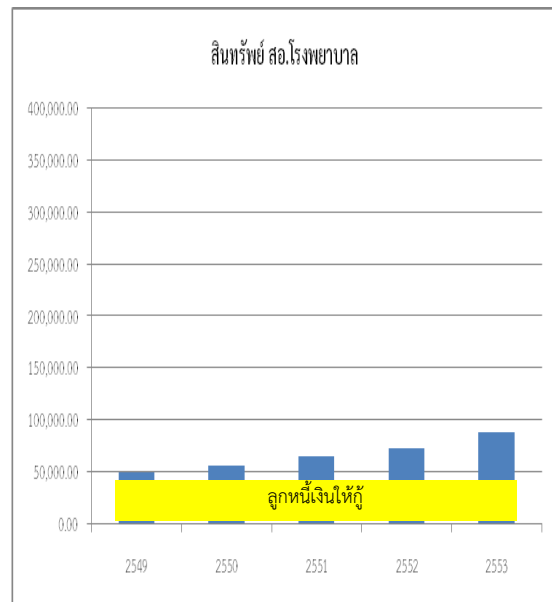
หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	43,455.67	87.6	49,131.30	87.8	58,412.37	91.1	66,214.26	91.2	78,915.30	89.9
- เงินรับฝากจากสมาชิก	12,823.24	25.8	12,857.19	23.0	17,344.72	27.0	19,919.17	27.4	26,668.68	30.4
- ทุนของกลุ่มสมาชิก	30,486.05	61.4	36,106.38	64.5	40,847.39	63.7	46,028.59	63.4	51,853.48	59.1
- อื่นๆ	146.38	0.3	167.73	0.3	220.26	0.3	266.5	0.4	393.14	0.4
แหล่งเงินทุนภายนอก	6,167.22	12.4	6,814.14	12.2	5,724.50	8.9	6,425.50	8.8	8,841.74	10.1
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	5,539.56	11.2	6,573.79	11.8	5,358.08	8.4	5,967.93	8.2	6,613.01	7.5
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	627.66	1.3	240.35	0.4	366.42	0.6	457.57	0.6	2,228.73	2.5
รวม	49,622.89	100.0	55,945.44	100.0	64,136.87	100.0	72,639.76	100.0	87,757.04	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,343.31	2.7	2,006.31	3.6	2,393.28	3.7	2,489.25	3.4	3,297.98	3.8
ลูกหนี้	45,037.17	90.8	50,813.82	90.8	55,554.40	86.6	62,873.37	86.6	71,407.09	81.4
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	38.88	0.1	41.92	0.1	50.44	0.1	64.2	0.1	70.07	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	2,263.53	4.6	2,174.62	3.9	3,527.60	5.5	4,465.60	6.1	7,971.31	9.1
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0.02	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	138.79	0.3	152.07	0.3	164.43	0.3	169.82	0.2	204.37	0.2
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	35.13	0.1	38.6	0.1	35.34	0.1	36.54	0.1	34.77	0.0
อื่นๆ	843.84	1.7	801.92	1.4	2,512.26	3.9	2,669.38	3.7	4,911.59	5.6
รวม	49,622.89	100.0	55,945.44	100.0	64,136.87	100.0	72,639.76	100.0	87,757.04	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.16 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข
ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.17 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข
ระหว่างปี 2549 - 2553

2.4.6 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ในปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 31 แห่ง สมาชิกรวม 102,916 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 31,440.54 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 76,787.6 ล้านบาท โดยเป็นการรับฝากจากสมาชิกของสหกรณ์เองทั้งหมด ในส่วนของการปล่อยกู้มีลักษณะที่น่าสนใจและแตกต่างจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ คือ ส่วนใหญ่ปล่อยกู้ให้กับสหกรณ์ประเภทอื่นๆ รวม 27,860 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 53 ของมูลค่าเงินให้กู้ทั้งหมด 52,477 ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.15 และ 2.16 รูปที่ 2.18 และ 2.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.15 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	2,586.17	79.8	2,997.19	73.6	3,248.54	71.5	3,560.03	72.9	3,095.52	56.0
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	654.33	20.2	1,077.09	26.4	1,291.89	28.5	1,326.61	27.1	2,430.49	44.0
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	3,240.50	100.0	4,074.28	100.0	4,540.43	100.0	4,886.64	100.0	5,526.01	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,021.05									
เงินรับฝาก			1,438.61	35.3	1,765.20	38.9	1,670.08	34.2	1,960.03	35.5
เงินกู้ยืมระยะสั้น			227.05	5.6	124.07	2.7	295.54	6.0	191.81	3.5
เงินกู้ยืมระยะยาว			13.35	0.3	8.71	0.2	5.98	0.1	9.29	0.2
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,021.05	31.5	1,679.01	41.2	1,897.98	41.8	1,971.60	40.3	2,161.13	39.1
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	2,219.45	68.5	2,395.27	41.2	2,642.45	58.2	2,915.04	59.7	3,364.88	60.9
บวก รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย	19.08		18.68		17.83		15.2		23.48	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้			37.64		18.51		-5.54		14.11	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย			0.13		-0.19		-0.03		-0.52	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	340.06	10.5	335.48	8.2	359.44	7.9	396.46	8.1	431.33	7.8
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,898.47	58.6	2,040.70	50.1	2,282.52	50.3	2,539.35	52.0	2,943.44	53.3
รายการพิเศษ	0.06		0.14				-3.88		0.01	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	1,898.53	58.6	2,040.84	50.1	2,282.52	50.3	2,543.23	52.0	2,943.45	53.3
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	18		22		28		28		28	
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1,898.53	58.6	2,040.84	50.1	2,282.57	50.3	2,543.24	52.0	2,943.49	53.3
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)					1		1		1	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)					0.05		0.01		0.04	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	1									

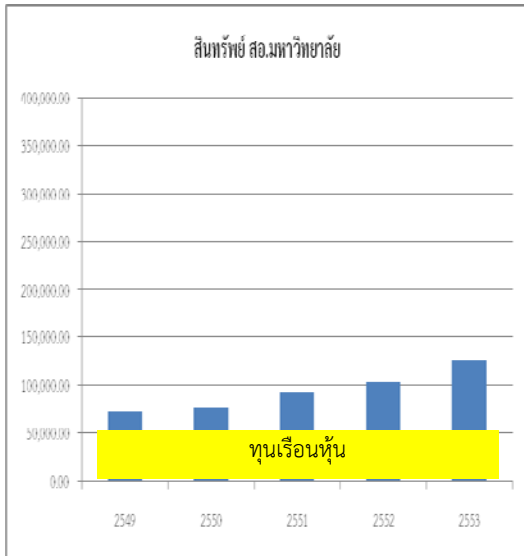
ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 2.16 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ปี 2549-2553

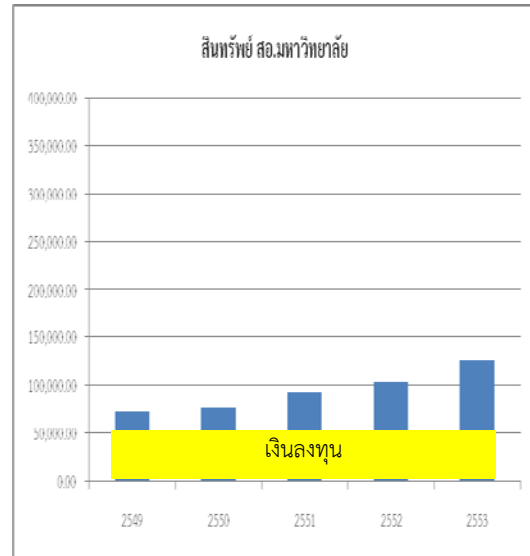
หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินภายใน	67,268.7	93.3	72,768.9	96.0	86,589.5	92.7	95,969.9	93.5	118,937.9	94.3
-เงินรับฝากจากสมาชิก	41,476.6	57.5	43,392.4	57.2	53,519.2	57.3	59,192.9	57.7	76,787.6	60.9
-ทุนของกลุ่มสมาชิก	25,078.7	34.8	28,446.2	37.5	32,065.4	34.3	35,727.2	34.8	40,992.6	32.5
- อื่นๆ	713.4	1.0	930.3	1.2	1,004.9	1.1	1,049.8	1.0	1,157.7	0.9
แหล่งเงินภายนอก	4,853.6	6.7	3,060.2	4.0	6,823.9	7.3	6,620.6	6.5	7,252.3	5.7
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	4,832.3	6.7	3,039.3	4.0	6,807.8	7.3	6,611.5	6.4	7,234.9	5.7
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	21.3	0.0	21.0	0.0	16.1	0.0	9.1	0.0	17.4	0.0
รวม	72,122.3	100.0	75,829.1	100.0	93,413.4	100.0	102,590.5	100.0	126,190.3	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,795.6	2.5	2,729.9	3.6	2,939.0	3.1	3,052.6	3.0	4,378.9	3.5
ลูกหนี้	46,848.3	65.0	48,835.6	64.4	52,154.1	55.8	51,566.5	50.3	52,937.9	42.0
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	208.6	0.3	248.7	0.3	265.7	0.3	260.1	0.3	271.5	0.2
หลักทรัพย์/ตราสาร	21,295.8	29.5	21,549.6	28.4	33,652.8	36.0	42,789.5	41.7	61,634.8	48.8
สินค้าคงเหลือ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	908.5	1.3	1,199.0	1.6	145.7	0.2	122.2	0.1	145.3	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	195.9	0.3	265.5	0.4	258.8	0.3	292.4	0.3	258.6	0.2
อื่นๆ	1,286.8	1.8	1,498.2	2.0	4,528.6	4.8	5,027.4	4.9	7,106.4	5.6
รวม	72,122.3	100.0	75,829.1	100.0	93,413.4	100.0	102,590.5	100.0	126,190.3	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.18 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.19 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี 2549 - 2553

2.4.7 สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ในปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 52 แห่ง สมาชิกรวม 224,571 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 76,845.68 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 69,954.7 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 92 และร้อยละ 8 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 107,643 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98) เป็นการปล่อยกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์เอง โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.17 และ 2.18 รูปที่ 2.20 และ 2.21 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.17 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
- รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	4,255.54	84.0	5,287.40	84.1	5,758.71	84.3	6,148.92	82.3	6,588.56	81.8
- ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	809.48	16.0	1,003.34	15.9	1,069.40	15.7	1,319.54	17.7	1,469.68	18.2
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	5,065.02	100.0	6,290.74	100.0	6,828.11	100.0	7,468.46	100.0	8,058.24	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,233.67	24.4		0.0		0.0		0.0		0.0
เงินรับฝาก		0.0	1,583.88	25.2	1,808.27	26.5	1,748.18	23.4	2,106.05	26.1

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
เงินกู้ยืมระยะสั้น		0.0	190.53	3.0	90.14	1.3	96.81	1.3	40.52	0.5
เงินกู้ยืมระยะยาว		0.0	87.07	1.4	62.95	0.9	59.02	0.8	43.38	0.5
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,233.67	24.4	1,861.48	29.6	1,961.36	28.7	1,904.01	25.5	2,189.95	27.2
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	3,831.35	75.6	4,429.26	70.4	4,866.75	71.3	5,564.45	74.5	5,868.29	72.8
บวก รายได้ที่มีไขดอกเบี้ย	16.83	0.3	17.03	0.3	14.97	0.2	19.28	0.3	21.02	0.3
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย		0.0	0.42	0.0	0.42	0.0	-0.35	0.0		0.0
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ		0.0		0.0		0.0	-14.61	-0.2	-18.86	-0.2
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	11.39	0.2	19.76	0.3	21.6	0.3	3.31	0.0
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย		0.0	5.52	0.1	-3.38	0.0	-1.29	0.0	0.34	0.0
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	408.14	8.1	443.61	7.1	452.99	6.6	528.76	7.1	575.89	7.1
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	3,440.04	67.9	3,986.19	63.4	4,412.77	64.6	5,019.70	67.2	5,290.91	65.7
รายการพิเศษ	-1.01	0.0	-10.67	-0.2	-15.1	-0.2	-49	-0.7	3.75	0.0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	3,439.03	67.9	3,975.52	63.2	4,397.67	64.4	4,970.70	66.6	5,294.66	65.7
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	50	1.0	52	0.8	52	0.8	50	0.7	50	0.6
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	3,440.37	67.9	3,987.30	63.4	4,413.12	64.6	4,990.00	66.8	5,320.20	66.0
ขาดทุนสุทธิประจำปี	2	0.0	1	0.0	1	0.0	1	0.0	1	0.0
ขาดทุนสุทธิประจำปี	1.34	0.0	11.78	0.2	15.45	0.2	19.3	0.3	25.54	0.3
ไม่ดำเนินงาน		0.0	1	0.0		0.0		0.0		0.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

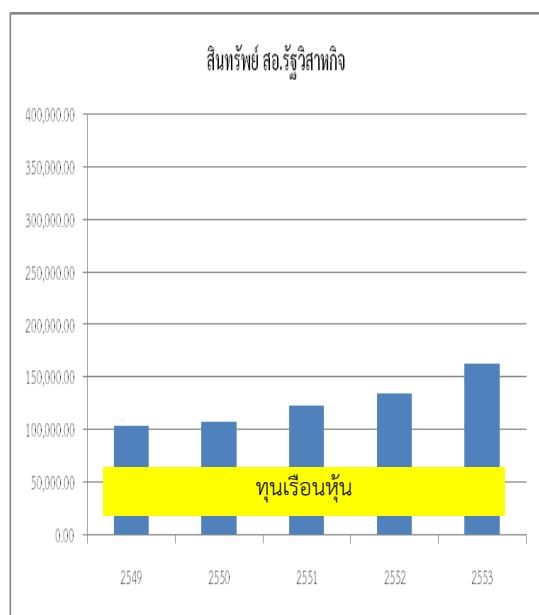
ตารางที่ 2.18 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ปี 2549 -2553

หน่วย : ล้านบาท

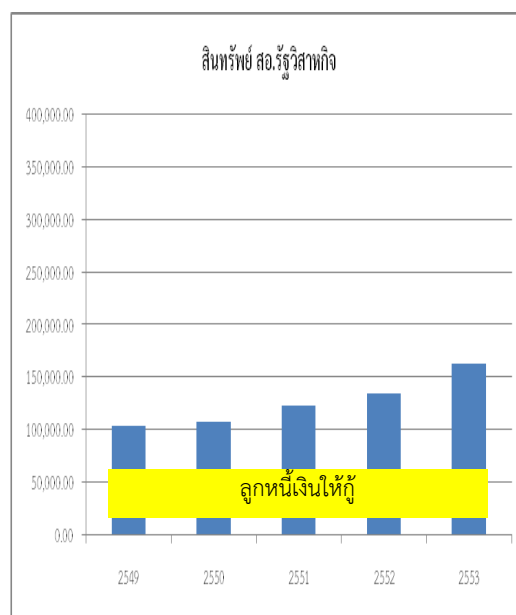
รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	92,498.54	89.4	102,791.56	96.4	118,527.98	96.9	130,559.21	97.2	153,683.01	94.9
- เงินรับฝากจากสมาชิก	34,426.91	33.3	38,808.31	36.4	47,094.29	38.5	50,771.48	37.8	64,514.46	39.8
- ทุนของกลุ่มสมาชิก	54,890.00	53.0	63,118.76	59.2	70,720.98	57.8	79,027.03	58.8	88,362.23	54.6
- อื่นๆ	3,181.63	3.1	864.49	0.8	712.71	0.6	760.7	0.6	806.32	0.5
แหล่งเงินทุนภายนอก	11,004.14	10.6	3,886.51	3.6	3,759.93	3.1	3,750.07	2.8	8,240.21	5.1
- เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	7,211.17	7.0	3,357.31	3.1	3,180.91	2.6	2,126.44	1.6	2,773.15	1.7
- เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	3,792.97	3.7	529.2	0.5	579.02	0.5	1,623.63	1.2	5,467.06	3.4
รวม	103,502.68	100.0	106,678.07	100.0	122,287.91	100.0	134,309.28	100.0	161,923.22	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	3,330.89	3.2	3,960.20	3.7	2,561.04	2.1	5,995.49	4.5	5,376.46	3.3
ลูกหนี้	76,641.43	74.0	80,908.73	75.8	89,046.80	72.8	98,404.02	73.3	108,339.94	66.9
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	105.26	0.1	117.27	0.1	131.02	0.1	152.43	0.1	148.98	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	21,926.99	21.2	20,498.19	19.2	27,843.27	22.8	27,000.40	20.1	40,394.03	24.9

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0.41	0.0	0	0.0	0.31	0.0	0.37	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	74.26	0.1	107.49	0.1	123.88	0.1	141.22	0.1	141.33	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	27.4	0.0	37.33	0.0	33.58	0.0	31.65	0.0	34.03	0.0
อื่นๆ	1,606.97	1.6	1,282.99	1.2	2,810.36	2.3	2,888.62	2.2	7,786.04	4.8
รวม	103,502.68	100.0	106,678.07	100.0	122,287.91	100.0	134,309.28	100.0	161,923.22	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.20 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน
สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ
ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.21 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน
สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ
ระหว่างปี 2549 - 2553

2.4.8 สหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์บริษัทเอกชน ในปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 460 แห่ง สมาชิกรวม 396,880 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 33,968.82 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 36,542.7 ล้านบาท โดยเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการรับฝากจากสมาชิกสหกรณ์ ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 109,820 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการปล่อยกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์เอง โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 2.19 และ 2.20 รูปที่ 2.22 และ 2.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.19 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	1,485.36	68.3	1,993.52	71.9	2,460.35	75.2	2,633.81	68.9	2,874.94	71.1
- ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	690.16	31.7	779.39	28.1	813.35	24.8	1,190.42	31.1	1,166.93	28.9
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	2,175.52	100.0	2,772.91	0	3,273.70	100.0	3,824.23	100.0	4,041.87	100.0
- ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	567.47	26.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
- เงินรับฝาก	707.8	32.5	931.33	33.6	1,014.61	31.0	1,115.07	29.2		0.0
- เงินกู้ยืมระยะสั้น	58.34	2.7	52.06	1.9	149.84	4.6	73.2	1.9		0.0
- เงินกู้ยืมระยะยาว	32.58	1.5	37.38	1.3	35.65	1.1	33.72	0.9		0.0
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	567.47	26.1	798.72	28.8	1,020.77	31.2	1,200.10	31.4	1,221.99	30.2
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	1,608.05	73.9	1,974.19	71.2	2,252.93	68.8	2,624.13	68.6	2,819.88	69.8
บวก รายได้ที่มีไขดอกเบี้ย	19.68	0.9	44.5	1.6	40.34	1.2	41.02	1.1	49.11	1.2
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาลิ้นค้ามาจำหน่าย	2.94	0.1	0.88	0.0	0.54	0.0	1.32	0.0	-0.09	0.0
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ		0.0	-1.15	0.0	0	0.0	0.21	0.0	0	0.0
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	21.54	0.8	26.49	0.8	19	0.5	26.24	0.6
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย	0	0.0	1.23	0.0	3.32	0.1	-5.87	-0.2	13.18	0.3
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	264.99	12.2	310.69	11.2	335.47	10.2	433.38	11.3	435.76	10.8
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,365.68	62.8	1,684.96	60.8	1,928.53	58.9	2,208.43	57.7	2,393.72	59.2
รายการพิเศษ	15.03	0.7	1.66	0.1	89.9	2.7	-0.07	0.0	0.07	0.0
กำไร(ขาดทุน) สุทธิประจำปี	1,380.71	63.5	1,686.62	60.8	2,018.43	61.7	2,208.36	57.7	2,393.79	59.2
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	376	17.3	413	14.9	426	13.0	440	11.5	464	11.5
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1,380.95	63.5	1,697.76	61.2	2,023.56	61.8	2,210.85	57.8	2,403.97	59.5
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	5		15		9		6		10	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	0.24		11.14		5.12		2.49		10.18	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	9		7		11		11		10	

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

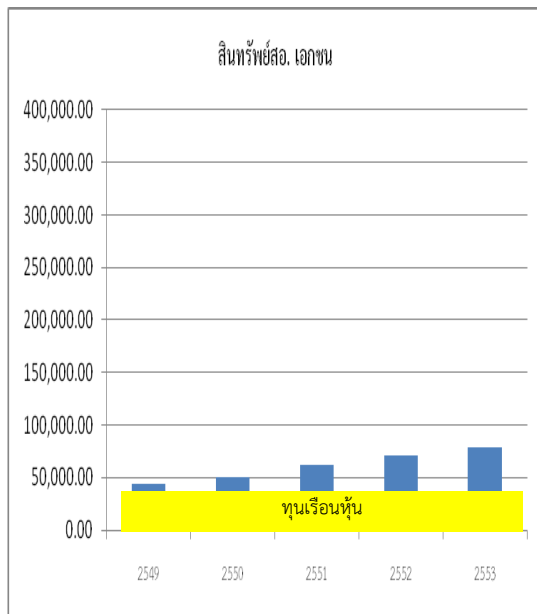
ตารางที่ 2.20 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน ปี 2549 -2553

หน่วย : ล้านบาท

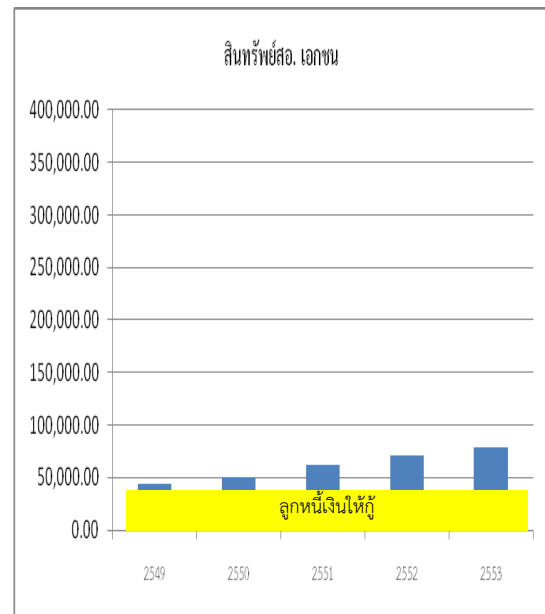
รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	42,439.43	96.7	47,477.66	94.3	59,197.46	94.5	65,266.41	91.2	76,633.00	97.6
เงินรับฝากจากสมาชิก	20,034.60	45.6	19,804.99	39.4	27,341.33	43.7	29,209.60	40.8	36,381.91	46.4
ทุนของสมาชิก	22,175.16	50.5	27,352.93	54.3	31,293.15	50.0	35,613.51	49.8	39,753.07	50.7
อื่นๆ	229.67	0.5	319.74	0.6	562.98	0.9	443.3	0.6	498.02	0.6
แหล่งเงินทุนภายนอก	1,468.86	3.3	2,851.67	5.7	3,432.12	5.5	6,298.60	8.8	1,846.26	2.4
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	1,397.72	3.2	2,723.29	5.4	3,337.57	5.3	6,072.61	8.5	1,486.48	1.9

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	71.14	0.2	128.38	0.3	94.55	0.2	225.99	0.3	359.78	0.5
รวม	43,908.29	100.0	50,329.33	100.0	62,629.58	100.0	71,565.01	100.0	78,479.26	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,874.08	4.3	2,686.33	5.3	6,043.98	9.7	3,707.82	5.2	4,124.19	5.3
ลูกหนี้	25,768.07	58.7	31,299.68	62.2	34,736.21	55.5	41,587.65	58.1	45,310.03	57.7
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	109.82	0.3	96.83	0.2	128.02	0.2	141.55	0.2	167.84	0.2
หลักทรัพย์/ตราสาร	15,418.47	35.1	15,197.29	30.2	19,112.15	30.5	23,244.53	32.5	24,311.59	31.0
สินค้าคงเหลือ	8.67	0.0	7.27	0.0	10.7	0.0	12.7	0.0	17.53	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	84.63	0.2	78.37	0.2	93.64	0.1	169.27	0.2	212.32	0.3
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	4.45	0.0	6.62	0.0	14.84	0.0	5.98	0.0	276.95	0.4
อื่นๆ	859.74	2.0	1,150.60	2.3	2,746.08	4.4	2,978.61	4.2	4,394.49	5.6
รวม	43,908.29	100.0	50,329.33	100.0	62,629.58	100.0	71,565.01	100.0	78,479.26	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

รูปที่ 2.22 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน
สหกรณ์ออมทรัพย์บริษัทเอกชน
ระหว่างปี 2549 - 2553

รูปที่ 2.23 องค์ประกอบของทางใช้ไปของเงินทุน
สหกรณ์ออมทรัพย์บริษัทเอกชน
ระหว่างปี 2549 - 2553

ตาราง 2.21 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553

หน่วยงาน	ROA	ROE	NPL	Debt to Equity	Debt Ratio	Cash Ratio	Current Ratio
หน่วยราชการ	4.13	6.71	0.39	0.62	0.38	0.29	0.58
ตำรวจ	5.08	8.12	-0.01	0.6	0.37	0.14	0.67
ทหาร	4.12	7.12	0.18	0.73	0.42	0.17	0.58
ครู	3.58	6.82	0.17	0.9	0.47	0.14	0.42
โรงพยาบาล/	3.92	6.63	0.08	0.69	0.41	0.24	0.58

สาธารณสุข							
มหาวิทยาลัย	2.33	7.18	0.09	2.08	0.68	0.13	0.41
รัฐวิสาหกิจ	3.27	5.99	0.02	0.83	0.45	0.18	0.53
เอกชน	3.05	6.02	0.4	0.97	0.49	0.22	0.65
ค่าเฉลี่ย	3.69	6.82	0.17	0.93	0.50	0.19	0.67
ชสอ.	1.02	5.64	0.0009	4.53			

ตาราง 2.22 อัตรการทางการเงินและบริการที่มีต่อสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553

หน่วยงาน	หุ้น/สมาชิก	เงินฝาก/สมาชิก (บาท)	เงินให้กู้/สมาชิก (บาท)	เงินลงทุน (ล้านบาท)
หน่วยราชการ	138,478.97	11,672.16	213,926.77	11,588.75
ตำรวจ	157,277.50	11,032.07	274,600.80	2,522.20
ทหาร	102,570.35	8,093.20	187,053.24	1,862.07
ครู	242,125.84	16,191.95	515,814.44	3,852.09
โรงพยาบาล/ สาธารณสุข	202,549.64	14,848.32	321,500.05	7,971.31
มหาวิทยาลัย	305,497.10	42,548.29	514,379.69	61,634.80
รัฐวิสาหกิจ	342,188.80	23,941.03	482,430.68	40,394.03
เอกชน	85,589.65	10,391.53	114,165.57	24,311.59

ตารางที่ 2.23 การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553

หน่วยงาน	ROA	ROE	NPL	Debt to Equity	Debt Ratio	Cash Ratio	Current Ratio
หน่วยราชการ	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำ	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
ตำรวจ	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำ	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	เท่ากับค่าเฉลี่ย
ทหาร	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำ	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
ครู	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	เท่ากับค่าเฉลี่ย	ต่ำ	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
โรงพยาบาล/ สาธารณสุข	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำ	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
มหาวิทยาลัย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำ	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
รัฐวิสาหกิจ	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำ	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
เอกชน	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำ	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	สูงกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
ชสอ.	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย					

2.5 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ

ในที่นี้จะได้ทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ความสามารถในการสร้างผลตอบแทน ความสามารถในการบริหารหนี้สิน ความมั่นคงทางการเงินและสภาพคล่อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 2.21, 2.22 และ 2.23)

2.5.1 ความสามารถในการสร้างผลตอบแทน

1) พิจารณาจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset : ROA)

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ บ่งชี้ให้เห็นประสิทธิภาพการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ โดยพบว่า สหกรณ์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข

สหกรณ์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ และสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ทั้งนี้เนื่องมาจากโครงสร้างทางการเงินที่แตกต่างกัน

2) พิจารณาจากผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น บ่งชี้ถึงความสามารถในการนำเงินทุนของสหกรณ์ไปทำให้เกิดประโยชน์นอกเงย โดยพบว่า สหกรณ์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข

สหกรณ์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู มี ROE เท่ากับค่าเฉลี่ย

2.5.2 ความสามารถในการบริหารหนี้สิน

การพิจารณาความสามารถในการบริหารหนี้สินจะพิจารณาจาก สัดส่วนหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญต่อลูกหนี้ทั้งหมด

สัดส่วนหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญของสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 1 ของมูลค่าหนี้สินทั้งหมด ซึ่งแสดงว่ามีความเสี่ยงด้านการชำระหนี้ต่ำ

2.5.3 ความมั่นคงทางการเงิน

ในที่นี้จะพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio)

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) ในปี 2553 ซึ่งจะชี้ให้เห็นความสามารถในการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ของสหกรณ์ โดยพิจารณาจากส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งแสดงให้เห็นความมั่นคงของสหกรณ์จากโครงสร้างการเงิน พบว่า สหกรณ์ที่มี Debt to Equity ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ ในขณะที่สหกรณ์ออม

ทรัพย์สินมหาวิทยาลัย และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน มีค่า Debt to Equity สูงกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ครู มี Debt to Equity ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม Debt Ratio ซึ่งแสดงให้เห็นโครงสร้างการเงินของสหกรณ์โดยเปรียบเทียบระหว่างหนี้สินกับสินทรัพย์ของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ที่มี Debt Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล และสาธารณสุข สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี Debt Ratio สูงกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมี Debt Ratio ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย

2.5.4 สภาพคล่องในการชำระหนี้

จากการพิจารณาอัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) และอัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) ของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553 พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 0.67 เท่า หมายความว่า มีหนี้ระยะสั้นในสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการขาดสภาพคล่องในการชำระหนี้ระยะสั้นนั่นเอง

จากการพิจารณาอัตราส่วน Cash Ratio พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.19 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำ โดยสหกรณ์ที่มี Cash Ratio สูงกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน ส่วนสหกรณ์ที่มี Cash Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ

2.6 ธุรกิจทางการเงินและบริการแก่สมาชิก

ผลการศึกษาธุรกิจทางการเงินและบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มต่างๆ ในปี 2553 อาจแสดงให้เห็นเชิงเปรียบเทียบ ได้ดังนี้ (ตารางที่ 2.24)

2.6.1 การส่งเสริมการออมในรูปแบบหุ้น

สหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการออมในรูปแบบหุ้นเรือนหุ้น เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ รองลงไปได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน โดยสามารถระดมเงินค่าหุ้นเฉลี่ยต่อสมาชิกอยู่ระหว่าง 305,47.10 บาท/ราย และ 85,589.65 บาท/ราย

2.6.2 การส่งเสริมการออมในรูปแบบเงินฝาก

สหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานด้านการระดมเงินฝาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน และสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร โดยสามารถระดมเงินฝากเฉลี่ยต่อสมาชิกอยู่ระหว่าง 42,548.29 บาท/ราย และ 8,093.20 บาท/ราย

2.6.3 การให้เงินกู้แก่สมาชิก

สหกรณ์ที่มีการให้เงินกู้แก่สมาชิกเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน และสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข โดยมีเงินให้กู้เฉลี่ยต่อสมาชิก อยู่ระหว่าง 514,379.69 บาท/ราย และ 114,165.57 บาท/ราย

2.6.4 เงินลงทุน

ในปี 2553 พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีเงินทุนส่วนเหลือนำไปลงทุนในรูปของ หลักทรัพย์และตราสาร เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ และสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ซึ่งมีเงินลงทุนอยู่ระหว่าง 61,634.80 ล้านบาท ถึง 1,862.07 ล้านบาท

ตารางที่ 2.24 ธุรกิจทางการเงินและบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อสมาชิก ในปี 2553

รายการ	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5	อันดับ 6	อันดับ 7	อันดับ 8
การส่งเสริมการออม ในรูปหุ้นเรือนหุ้น	สหกรณ์ออม ทรัพย์ รัฐวิสาหกิจ	สหกรณ์ออม ทรัพย์ มหาวิทยาลัย	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ครู	สหกรณ์ ออมทรัพย์ โรงพยาบาล และ สาธารณสุข	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ตำรวจ	สหกรณ์ ออม ทรัพย์ หน่วย ราชการ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ทหาร	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ภาคเอกชน
การส่งเสริมการออม ในรูปเงินฝาก	สหกรณ์ออม ทรัพย์ มหาวิทยาลัย	สหกรณ์ออม ทรัพย์ รัฐวิสาหกิจ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ครู	สหกรณ์ ออมทรัพย์ โรงพยาบาล และ สาธารณสุข	สหกรณ์ ออมทรัพย์ หน่วย ราชการ	สหกรณ์ ออม ทรัพย์ ตำรวจ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ภาคเอกชน	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ทหาร
การให้เงินกู้แก่ สมาชิก	สหกรณ์ออม ทรัพย์ครู	สหกรณ์ออม ทรัพย์ มหาวิทยาลัย	สหกรณ์ ออมทรัพย์ รัฐวิสาหกิจ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ตำรวจ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ หน่วย ราชการ	สหกรณ์ ออม ทรัพย์ ทหาร	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ภาคเอกชน	สหกรณ์ ออมทรัพย์ โรงพยาบาล และ

								สาธารณสุข
เงินลงทุน	สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย	สหกรณ์ออมทรัพย์ รัฐวิสาหกิจ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ภาค เอกชน	สหกรณ์ ออมทรัพย์ หน่วย ราชการ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ โรงพยาบาล และ สาธารณสุข	สหกรณ์ ออม ทรัพย์ครู	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ตำรวจ	สหกรณ์ ออมทรัพย์ ทหาร

หมายเหตุ : พิจารณาจากค่าเฉลี่ย / สมาชิก 1 ราย

2.7 สรุปประเด็นความคิดเห็นจากเวทีตกผลึกความคิด

ผลจากการจัดเวทีตกผลึกความคิด ระหว่างบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งระดับกรรมการ ฝ่ายจัดการ ผู้ตรวจสอบกิจการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม นักวิชาการ ซึ่งได้จัดขึ้น 4 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมเวทีทั้งสิ้น 122 คน ได้ข้อสรุปประเด็นความคิดเห็นในรูปแบบที่ 2.24, 2.25 และภาคผนวกที่ 2

รูปที่ 2.24 ประเด็นความคิดเห็นจากเวทีตถกผลึกความคิด : ข้อเสนอจุดด้อย/อุปสรรค

รูปที่ 2.25 ประเด็นความคิดเห็นจากเวทีตกลึกความคิด : ข้อเสนอสำหรับแนวทางปฏิบัติที่ดี

บทที่ 3

กรอบแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน

3.1 ความเบื้องต้น

ผลพวงจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาทำให้ประชาคมโลกหันมาสนใจตัวแบบธุรกิจ “สหกรณ์” โดยได้ให้ประเด็นข้อสังเกตถึงเอกลักษณ์ของสหกรณ์ในฐานะองค์การธุรกิจที่มีระบบบริหารจัดการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกและมีเป้าหมายที่มุ่งในการให้บริการที่ดีที่สุดแก่สมาชิกและชุมชนมากกว่าเป้าหมายที่ “กำไรสูงสุด” มุมมองจากเวทีประชุมเศรษฐกิจในระดับโลกหลายเวทีได้ชี้ให้เห็นความโดดเด่นของความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการสหกรณ์ ตลอดจนคุณค่าแห่งการพึ่งพาและร่วมมือกันของระบบธุรกิจที่มีความเชื่อมโยงไปที่ความมีน้ำใจที่จะ “แบ่งปัน” มากกว่าที่จะ “แข่งขัน” ข้อมูลของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศชี้ให้เห็นว่า ในช่วงเวลาที่องค์การธุรกิจทั่วโลกกำลังประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจนั้น สหกรณ์ทั้งหลายต่างก็มีสถานการณ์ทางการเงินที่ดีกว่าและอยู่รอดปลอดภัยจากวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อเปรียบเทียบกับกิจการรูปแบบอื่น ในปี 2551 ธนาคาร Rabo Bank ซึ่งมีประชากร 50% ของประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นสมาชิกรับได้รับการจัดอันดับให้เป็นธนาคารที่ปลอดภัยที่สุดเป็นอันดับสามของโลก เช่นเดียวกับธนาคาร Raiffeisen ที่สวิสเซอร์แลนด์ก็มีการขยายตัวในทุกๆ ด้านมากกว่าที่เคยดำเนินการมาในรอบ 108 ปีแห่งประวัติศาสตร์ โดยมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3 ส่วนเครดิตยูเนียนในอเมริกามีปริมาณเงินให้กู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 และมีอัตราการไม่ชำระหนี้ที่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของอัตราที่ธนาคารในสหรัฐอเมริกาต้องเผชิญ อย่างไรก็ตามพบว่า สถาบันการเงินในรูปแบบสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่ได้ลงทุนไปมากในตลาด ได้เกิดผลขาดทุนอย่างมากจนบางแห่งต้องยกเลิกการจ่ายเงินปันผลและบางแห่งต้องหาทางรวมกิจการ เช่น กรณีของสหกรณ์การเงินในประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ฝรั่งเศส และเยอรมนีบางแห่ง แต่ก็ไม่ปรากฏว่าแห่งใดต้องปิดกิจการเช่นสถาบันการเงินอื่นๆ

ปัจจุบันไม่เพียงแต่ขบวนการสหกรณ์เท่านั้นที่ยอมรับถึงศักยภาพของการขับเคลื่อนสหกรณ์แก่ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ องค์การแรงงานระหว่างประเทศและสหประชาชาติได้ให้ความสนใจในตัวแบบสหกรณ์ในฐานะวิสาหกิจที่มีสมาชิกเป็นเจ้าของขับเคลื่อนการดำเนินงานบนคุณค่าและหลักการสหกรณ์ที่มีใช้โดยการใช้กฎหมายบังคับ ภายหลังจากได้มีการประชุมสมัชชาสหประชาชาติภายใต้หัวข้อ “การขับเคลื่อนการฟื้นฟูเศรษฐกิจโลกผ่านการสหกรณ์ (Driving Global Recovery through Co-operatives)” จึงได้มีการประกาศของสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2553 ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานจัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง “ปีสากลแห่งการสหกรณ์” เพื่อชวนรับตามประกาศสมัชชาสหประชาชาติ

สถานการณ์ดังกล่าวถือเป็นโอกาสของ ชสอ. ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับการจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการขานรับนโยบายประกาศปีสากลแห่งการสหกรณ์

3.2 เหตุผลความจำเป็น

ผลการประเมินสถานการณ์ของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยรูปแบบการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน (Performance Based) ควบคู่กับการจัดเวทีตักมถึกความคิดจากตัวแทนสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ชี้ให้เห็นว่าระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มีความเติบโตที่น่าสนใจ กล่าวคือ มีสหกรณ์ออม

ทรัพย์สิน 1,264 สหกรณ์ สมาชิกกว่า 2.5 ล้านคน สินทรัพย์รวมมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 11.85 ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มูลค่าสินทรัพย์เพิ่มจาก 391,674.26 ล้านบาทในปี 2544 เป็น 1,081,587.31 ล้านบาทในปี 2553 (เพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่าตัว) โดยพบว่าอัตราการเติบโตของแหล่งทุนจากเงินรับฝากจะสูงกว่าแหล่งเงินทุนอื่นคิดเป็นอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.30 มีมูลค่า 384,225 ล้านบาทในปี 2553 ในขณะที่การถือหุ้นของสมาชิกและการให้เงินกู้ยืมมีอัตราเติบโตเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 12.21 และ 11.72 ตามลำดับ จึงทำให้มีเงินทุนส่วนเกิน (Surplus) ในระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยในปี 2553 พบว่าเงินลงทุนในตราสาร/หลักทรัพย์ มีมูลค่า 154,136 ล้านบาท และมีอัตราการเติบโตในรอบ 10 ปีเฉลี่ยร้อยละ 24.16

โครงสร้างเงินทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นแหล่งทุนภายในคิดเป็นร้อยละ 89.13 โดยเป็นส่วนทางใช้ไปของเงินทุนส่วนใหญ่ร้อยละ 77.62 เป็นลูกหนี้เงินให้กู้และมีเงินส่วนเกินนำไปลงทุนในตราสารทางการเงินคิดเป็นร้อยละ 14.25 ซึ่งตัวเลขดังกล่าวชี้ให้เห็นแนวโน้มของระบบการเงินสหกรณ์ว่ามีทิศทางของการนำไปก่อประโยชน์งอกเงยจากภายนอกมากขึ้นเรื่อยๆ จึงเป็นประเด็นข้อคำถามว่ากลไกอะไรสนับสนุนให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุนส่วนเหลือมาใช้ในขบวนการสหกรณ์แทนที่จะนำไปลงทุนในตลาดการเงินภายนอกขบวนการ นอกจากนี้ผลจากการจัดเวทีตกผลึกความคิดยังชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจเรื่องสหกรณ์ออมทรัพย์ ข้อจำกัดในการเข้าถึงสมาชิกเพื่อรณรงค์ด้านการประหยัดการออมและการสร้างวินัยทางการเงินอันเป็นคุณค่าพื้นฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขาดระบบการเรียนรู้ในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์สู่มาตรฐานสากล ขาดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงสู่การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการเชื่อมโยงธุรกิจลักษณะ Corporate System ยิ่งขาดเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยประกันความเสี่ยงและการบริหารสภาพคล่องในระบบการเงินและประการสำคัญ คือ ผลกระทบจากนโยบายรัฐที่ก่อให้เกิดการแข่งขันด้านการให้เงินกู้จนส่งผลกระทบต่อวินัยทางการเงินของสมาชิกและการมีหนี้หลายทาง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นควรที่จะรณรงค์ให้ทุกส่วนฝ่ายที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสนใจในการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางของการเป็นระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อความมั่นคง เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกสหกรณ์ ตามบริบทการดำเนินงานที่เป็นเอกลักษณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

3.3 ผลการประเมินสถานการณ์ปัจจัยสภาพแวดล้อม : ประเด็นท้าทายสำหรับการพัฒนา

วิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความสำคัญของการเป็นสถาบันการเงินที่มีมาตรฐานการดำเนินงานของสถาบันการเงิน (Prudential Standard) ซึ่งต้องประกอบด้วย ธรรมาภิบาล (Good Governance) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ระบบการบริหารจัดการ (Management System) ระบบควบคุมภายใน (Internal Control) ที่เป็นอิสระ ระบบการตรวจประเมิน (Evaluation) และการมีระบบมาตรฐานการทำงาน ซึ่งกลไกของการเชื่อมโยงการทำงานในส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องเหมาะสมและเกิดจากนโยบายของผู้บริหารระดับสูงขององค์กรที่มีความซื่อสัตย์ มุ่งมั่น และจริงจัง ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นได้ชี้ให้เห็นแล้วว่าตัวแบบสหกรณ์ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างและแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับสถาบันการเงิน/องค์กรธุรกิจที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการ และมีเป้าหมายการดำเนินงานที่มีใจ “กำไรสูงสุด” หากแต่เป็น “บริการที่ดีที่สุด” ที่ฝ่ายบริหารจัดการจะทำหน้าที่ในการบริหารจัดการตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อสนองความต้องการแก่มวลสมาชิกตามความต้องการของมวลสมาชิก อย่างไรก็ตาม สำหรับสถาบันการเงินในรูปแบบสหกรณ์ที่ประสบกับ

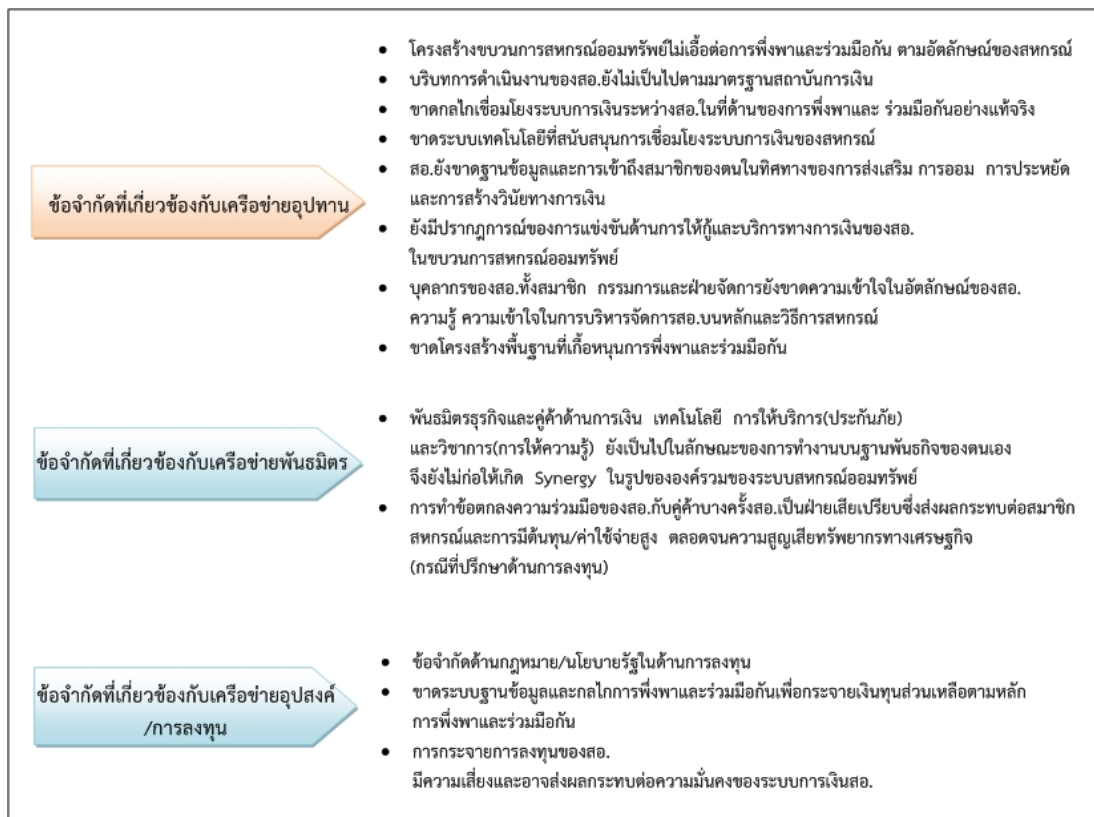
วิกฤตเศรษฐกิจก็ยังคงมีให้เห็นเช่นกัน ทั้งนี้เหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบก็มาจากการเบี่ยงเบนกระบวนการและเป้าหมายไปในทิศทางของ “การมุ่งแสวงหากำไร” นั่นเอง

ความชัดเจนที่ปรากฏให้เห็นของการขับเคลื่อนตัวแบบธุรกิจในรูปแบบของ “สหกรณ์” ทำให้ประชาคมโลกหันมาให้ความสนใจ และในทิวทัศน์การสหประชาชาติก็ได้ประกาศให้ปี 2555 เป็นปีสากลแห่งการสหกรณ์ และได้เชิญชวนให้รัฐบาลทุกประเทศในกลุ่มสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ โดยเชิญชวนให้บางประเทศได้รณรงค์ให้นำนโยบายหลักและวิธีการสหกรณ์เข้าไปใช้เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ ตลอดจนการหิบบกสหกรณ์ที่เป็นตัวแบบและแนวทางปฏิบัติที่ดีให้เป็นที่ประจักษ์ในสายตาของสังคมโลก

จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์จะยึดเอาช่วงเวลาปี 2555 เป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการเงินสหกรณ์บนหลักการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน ด้วยการรณรงค์ให้สหกรณ์ออมทรัพย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาและการขับเคลื่อนมาตรการต่างๆเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.4 ข้อจำกัด/อุปสรรค ในระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

ผลการประเมินตามกรอบการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ ที่ชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับเครือข่ายอุปทาน เครือข่ายพันธมิตร และเครือข่ายอุปสงค์ (การกระจายเงินทุน) ชี้ให้เห็นโอกาสและอุปสรรคของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 ข้อจำกัด/อุปสรรค ในระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

3.5 จุดแข็งของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

3.5.1 จุดแข็งของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

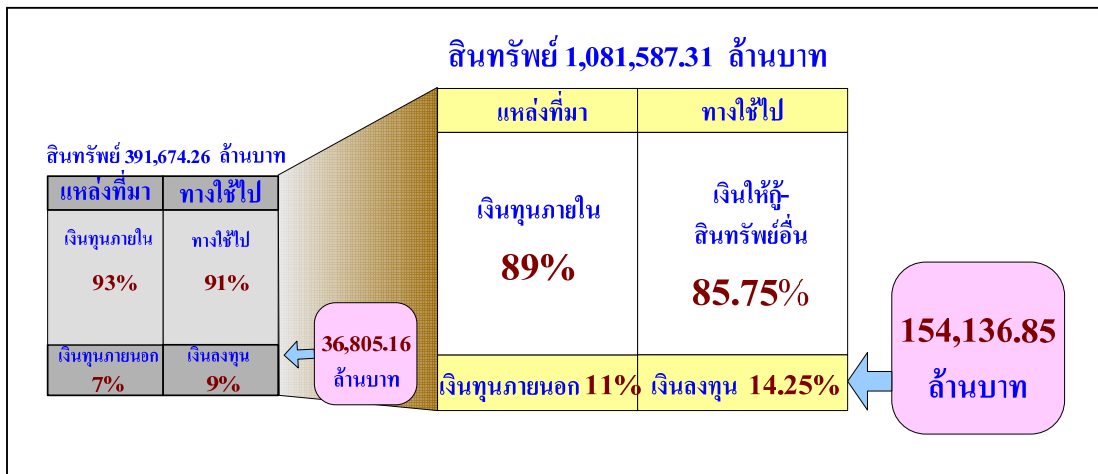
3.5.1.1 ทูทางเศรษฐกิจ ลื่นสุด ณ ปี 2553 ระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ มีสินทรัพย์รวมคิดเป็นมูลค่า 1.08 ล้านล้านบาท โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้น (Growth Rate) เฉลี่ยระหว่างปี 2544 – 2553 เท่ากับร้อยละ 11.85 โดยแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ทุนเรือนหุ้นและเงินรับฝากจากสมาชิก

ทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์จัดรวมในรูปของลูกหนี้เงินกู้มากที่สุด โดยมีสัดส่วนของลูกหนี้เงินกู้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76.24 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 81.67 ในปี 2553 ซึ่งชี้ให้เห็นวิธีการทำงานของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ภายใต้กลไกของการพึ่งพาและร่วมมือกันได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม พบว่า สัดส่วนของเงินลงทุนได้เพิ่มสูงขึ้นจาก 36,805.16 ล้านบาทในปี 2543 เป็น 154,136.85 ล้านบาทในปี 2553 โดยมีอัตราเพิ่มขึ้น (Growth Rate) เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 24.16 และเงินลงทุนดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.40 ในปี 2543 และเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 14.25 เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมในปี 2553

ปัจจุบันระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มีทุนสหกรณ์ (Institutional Fund) คิดเป็นมูลค่า 569,929.89 ล้านบาท และมีทุนสำรองคิดเป็นมูลค่า 45,309.94 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นทุนทางเศรษฐกิจที่แสดงถึงความมั่นคงทางการเงินในส่วนของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

3.5.1.2 มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Value Added) ที่เกิดจากการดำเนินงานของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบ 10 ปี มีมูลค่าทั้งสิ้น 4 แสนล้านบาท โดยเมื่อหักค่าใช้จ่ายบุคลากรแล้วจะเหลือเป็นกำไรสุทธิคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 261,165.33 ล้านบาท ซึ่งได้นำไปจัดสรรตามครรลองของวิธีสหกรณ์ ทั้งในรูปของทุนสำรอง การสนับสนุนทุนแก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด และจัดเป็นกองทุนเพื่อสวัสดิการต่างๆในหมู่มวลสมาชิก ซึ่งจะเห็นได้ว่าบริบทการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นสร้างทั้งมูลค่าเพิ่มและคุณค่าในรูปแบบของสวัสดิการต่างๆที่สำคัญได้แก่

- กองทุนสาธารณสุขประโยชน์
- กองทุนเพื่อการศึกษา ฯลฯ

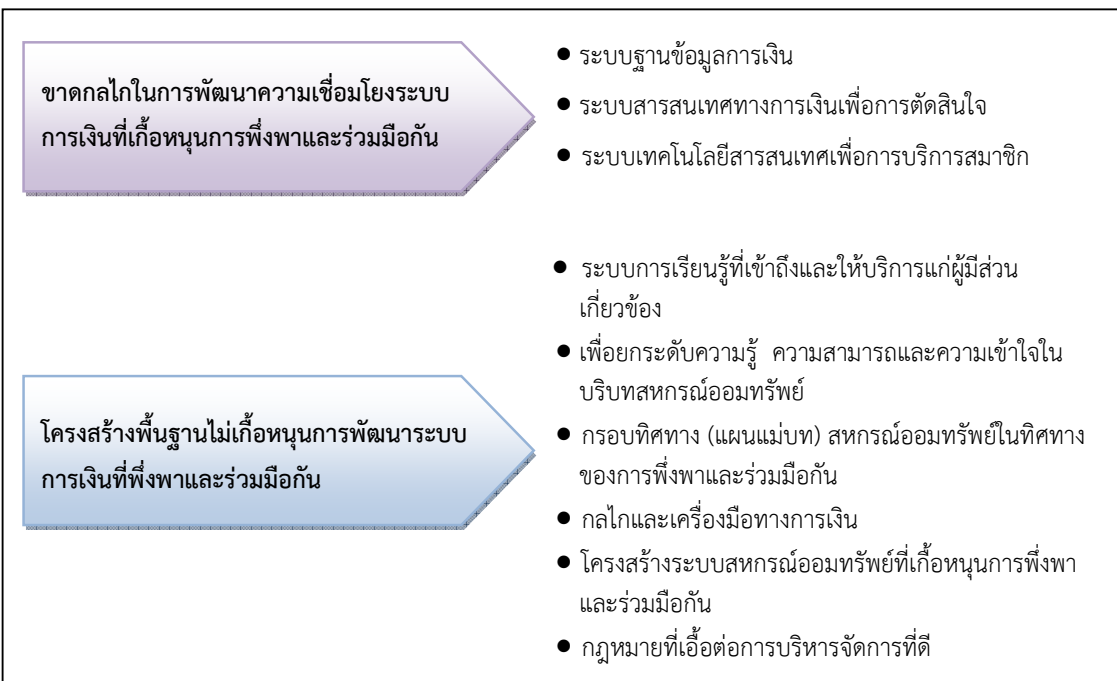
รูปที่ 3.2 โครงสร้างการเงินที่ชี้ให้เห็นองค์ประกอบของทุนสหกรณ์ (Institutional Fund) ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

3.5.1.3 ทูทางสังคม นับตั้งแต่จัดตั้งและดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2492 เป็นต้นมา ได้มีพัฒนาการในกลุ่มของทรัพยากรมนุษย์ที่มีอาชีพเดียวกันหรืออยู่ในหน่วยงานเดียวกันในการจัดตั้งและดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์จนถึงปี 2553 มีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสิ้น 1,358 สหกรณ์ โดยมีองค์ประกอบเป็นองค์กรกลางและเครือข่ายความร่วมมือทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ ในรูปของชุมนุมสหกรณ์ ชมรมสหกรณ์ และเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งที่มีวัตถุประสงค์เชิงธุรกิจและวิชาการ จึงถือว่าเป็นทูทางสังคมของทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและเป็นสิ่งท้าทายสำหรับอนาคตที่จะนำไปสู่ประโยชน์ที่พึงมีต่อสมาชิกและชุมชนอย่างยั่งยืน

3.6 จุดอ่อนของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

จากการประเมินสถานการณ์ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับโครงสร้างและผลการดำเนินงาน อาจสรุปได้ดังนี้

- 1) ยังขาดกลไกในการพัฒนาความเชื่อมโยงสำหรับระบบการเงินที่เกื้อหนุน การพึ่งพาและร่วมมือกัน ได้แก่ ระบบฐานข้อมูลการเงิน ระบบสารสนเทศทางการเงินเพื่อการตัดสินใจ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริการสมาชิก
- 2) โครงสร้างพื้นฐานไม่เกื้อหนุนการพัฒนาการเงินตามอัตลักษณ์สหกรณ์ สิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ระบบการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงและให้บริการแก่กรรมการ ฝ่ายจัดการ และสมาชิก เพื่อยกระดับความสามารถและปลูกฝังจิตสำนึกการประหยัด การออม และการสร้างวินัยทางการเงิน มาตรการการยกระดับการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์สู่มาตรฐานสากล กรอบทิศทาง (แผนแม่บท) การพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางของการเป็นอิสระ พึ่งพาตนเอง กลไก และเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสม ในการขับเคลื่อนระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นปีกแผ่นตลอดจนกฎหมายที่เอื้อต่อการบริหารจัดการที่ดีของสหกรณ์ออมทรัพย์

รูปที่ 3.3 จุดอ่อนของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

3.7 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

เพื่อให้ระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นไปในทิศทางของระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันตามอัตลักษณ์ของการเป็นองค์กรอิสระ พึ่งพาตนเอง ที่มีแนวทางการดำเนินงานบนหลักและวิธีการสหกรณ์ จึงได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ไว้ดังนี้

- 1) ระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อภาพลักษณ์ที่เป็นที่เชื่อมั่นไว้วางใจ
- 2) ระบบการเงินที่มีบริการด้านการเงินที่เป็นธรรม มุ่งเน้นการส่งเสริมสมาชิกให้ประหยัด มีจิตสำนึกการออมและมีวินัยทางการเงิน เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิก
- 3) ระบบการเงินที่มีโครงสร้างพื้นฐานและกลไกการบริหารความเสี่ยง สภาพคล่อง ความเพียงพอของเงินทุน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง เป็นปึกแผ่น บนพื้นฐานของระบบบริหารจัดการที่เป็นอิสระ พึ่งพาตนเองได้ (Autonomous)
- 4) ระบบการเงินที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ความเข้าใจในอัตลักษณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

3.8 กรอบแนวทางการดำเนินงานและมาตรการในการพัฒนาสู่ระบบการเงินสอ.ในทิศทางการพึ่งพาและร่วมมือกัน

กรอบแนวทางการดำเนินการและมาตรการในการพัฒนาสู่ระบบการเงินสอ.ในทิศทางการพึ่งพาและร่วมมือกันจำแนกออกเป็น 3 กรอบแนวทาง ดังนี้

1) กรอบแนวทางที่ 1 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีองค์ประกอบในระบบการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่ระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางการพึ่งพาและร่วมมือกัน ซึ่งกำหนดไว้ 7 มาตรการ ได้แก่

มาตรการที่ 1.1 : การกำหนด Steering Committee ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ (SHOs System) ซึ่งจัดตั้งโดยคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการมีดังนี้

- 1) จัดให้มีแผนแม่บท การพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางของการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน
- 2) กำหนดมาตรการและกลไกที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์
- 3) กำหนดมาตรการและกลไกที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่างๆ

มาตรการที่ 1.2 : การจัดทำแผนแม่บทที่มีเข็มมุ่งสู่ระบบการเงินที่เอื้อต่อการพึ่งพาและร่วมมือกัน (SHOs System)

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนแม่บทเพื่อให้มีกรอบนโยบายในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินให้สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง การกำหนดหลักเกณฑ์และกลไกเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ได้มาตรฐานของสถาบันการเงิน และการเชื่อมโยงการทำธุรกิจร่วมกันของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีชสอ.เป็นองค์กรกลางในฐานะเป็นตัวกลางทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เกื้อหนุนการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางของการพึ่งพาและร่วมมือกัน

มาตรการที่ 1.3 : การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชสอ.ที่สอดคล้องกับ SHOs System

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชสอ.เพื่อพัฒนาโครงสร้างองค์กร ระบบและกลไกของชสอ.ในการส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อน SHOs System สู่การบรรลุเป้าหมาย

มาตรการที่ 1.4 : การพัฒนาระบบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์เพื่อให้มีระบบการเรียนรู้ ที่นำไปใช้ในการยกระดับความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ทั้งสมาชิก กรรมการ ฝ่ายจัดการ ผู้ตรวจสอบกิจการ และผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์ การบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสม

มาตรการที่ 1.5 : การพัฒนาระบบฐานข้อมูล/เทคโนโลยีสารสนเทศ

วัตถุประสงค์เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูล (Data Pooling) และเทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการเชื่อมโยงธุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ การลดต้นทุนค่าใช้จ่าย และการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแก่สมาชิก โดยควรเป็นในลักษณะของ Corporate System ของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์

มาตรการที่ 1.6 : การพัฒนากลไกและเครื่องมือทางการเงิน

วัตถุประสงค์เพื่อมีกลไกในการบริหารความเสี่ยง เครื่องเตือนภัยทางการเงิน (Early Warning System) การจัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยง การพัฒนาโครงสร้างการเงินของสหกรณ์เพื่อลดต้นทุนและสร้างเสถียรภาพทางการเงิน การกำหนดคุณสมบัติกรรมการและผู้บริหารระดับสูง

มาตรการที่ 1.7 : การปรับปรุง กฎหมายและข้อบังคับ

วัตถุประสงค์เพื่อลดข้อจำกัดในการทำธุรกรรมทางการเงินที่เป็นอยู่และเปิดโอกาสให้มีการเชื่อมโยงธุรกรรมทางการเงินในทิศทางของการพึ่งพาและร่วมมือกัน

2) กรอบแนวทางที่ 2 : การพัฒนาระบบการเงิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของระบบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่เป็นไปตามมาตรฐานของสถาบันการเงินและเกิดความเชื่อมโยงระบบการเงินระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์

มาตรการที่ 2.1 : การกำหนดข้อบังคับสำหรับเงื่อนไขการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการในทิศทางของ Prudential Standard

วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความรับผิดชอบเชิงนโยบายของคณะกรรมการในการขับเคลื่อนการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้มาตรฐานสถาบันการเงิน

มาตรการที่ 2.2 : การนำระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลมาใช้ ในการเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ ในรูปแบบของ Corporate System

วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยกลไกของเทคโนโลยีที่ทันสมัย กับจะนำไปสู่การลดต้นทุนและบริการที่สะดวก รวดเร็วแก่สมาชิก

มาตรการที่ 2.3 : การสร้างระบบสวัสดิการ/เทคโนโลยี/การประกันภัย ในรูปแบบของการ Pool Resource

วัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนต่อหน่วย การสร้างระบบสำรองและจัดพัฒนาให้อยู่ในระบบ Corporate System ของกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์

มาตรการที่ 2.4 : จัดให้มีกองทุนประกันความเสี่ยงเพื่อการบริหารสภาพคล่องและแก้ปัญหาพร้อมกัน

วัตถุประสงค์เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานในรูปกองทุนรวมในลักษณะ Corporate System ที่การบริหารความเสี่ยงบนกลไกการพึ่งพาและร่วมมือกัน

มาตรการที่ 2.5 : จัดให้มีกองทุนคุ้มครองเงินฝาก

วัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันและคุ้มครองเงินฝากของสมาชิกและสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ แนวทางการดำเนินการที่ควรจะเป็น ได้แก่ ให้นำเงินส่วนที่สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ของเงินฝากเพื่อนำเข้ากองทุนคุ้มครองเงินฝาก (ระดับชาติ)

3) กรอบแนวทางที่ 3 : การพัฒนากลไกสนับสนุน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกลไกของระบบสนับสนุนที่เกื้อหนุนการพัฒนากระบวนการเงินสหกรณ์ในทิศทางของการพึ่งพาและร่วมมือกัน

มาตรการที่ 3.1 : จัดให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำการบริหารจัดการสหกรณ์ในทิศทางของมาตรฐานสถาบันการเงิน ตลอดจนการจัดทำคู่มือ และ Platform การบริหารจัดการสหกรณ์ตามมาตรฐานของสถาบันการเงินและกำหนดค่ามาตรฐานต่าง ๆ และมาตรการในทางปฏิบัติ เพื่อให้ถือเป็นมาตรฐานเดียวกัน

มาตรการที่ 3.2 : สร้างระบบการเรียนรู้ที่เกื้อหนุนการยกระดับความสามารถในการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตามอัตลักษณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

มาตรการที่ 3.3 : พัฒนาค่ามาตรฐานการดำเนินงานของสอ.และกำหนดมาตรการในทางปฏิบัติร่วมกัน ให้มีการดำเนินการโดยภาคีที่เกี่ยวข้องที่มีความเชี่ยวชาญและมีศักยภาพเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

มาตรการที่ 3.4 : จัดชั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ตามมาตรฐานสถาบันการเงิน
วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางที่ได้มาตรฐานสากล มีความมั่นคง และมีเสถียรภาพ

บทที่ 4

กรอบทิศทางการดำเนินงานของชสอ.ในการขับเคลื่อน SHOs System

4.1 บริบทของ ชสอ. ที่มีต่อการพัฒนาระบบการเงินสอ.ในปัจจุบัน

การจัดตั้งและดำเนินงาน ชสอ. ในฐานะองค์กรกลางของสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปี 2516 เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์จนถึงปัจจุบัน ชสอ.ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์กลางสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ดำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์สหกรณ์และเป็นสากล” ผลการดำเนินงานในปี 2553 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1 โดยจะสังเกตเห็นได้ว่าบริบทการดำเนินงานของชสอ.นั้น เปรียบเสมือนการทำหน้าที่เป็นกลไกของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นไปโดยความสมัครใจ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมัครใจเป็นสมาชิกของ ชสอ. ในปี 2553 มีจำนวน 898 สหกรณ์หรือคิดเป็นร้อยละ 66 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จดทะเบียน

ผลการดำเนินงานในปี 2553 ชสอ.มีสินทรัพย์มูลค่าทั้งสิ้น 42,622 ล้านบาท มีทุนเรือนหุ้น 6,257 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของสินทรัพย์มีรายได้รวม 1,454 ล้านบาท กำไรสุทธิ 434 ล้านบาท อัตรากำไรสุทธิร้อยละ 30 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 1.02 อัตราผลตอบแทนต่อส่วน ของทุน ร้อยละ 5.64 โดยมีบริการเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก คิดเป็นมูลค่า 25,315 ล้านบาท เงินฝาก 16,350 ล้านบาท บริการเครื่องเขียนแบบพิมพ์และอื่น ๆ 14 ล้านบาท มีเงินลงทุนในตราสารการเงิน มูลค่า 12,669 ล้านบาท

นอกเหนือจากบริบทการดำเนินงานของชสอ. ในฐานะเป็นศูนย์กลางทางการเงินช่วยดูดซับ เม็ดเงินและการบริหารสภาพคล่องแก่สหกรณ์สมาชิกดังกล่าวแล้ว ในรอบปี 2553 ชสอ.สามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มจากการดำเนินงานคิดเป็นมูลค่า 468 ล้านบาท และเมื่อหักค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ จำนวน 34 ล้านบาท เหลือเป็นกำไรสุทธิประจำปี จำนวน 434 ล้านบาท ซึ่งจะถูกนำไปจัดสรรตามครรลองของ วิธีการสหกรณ์เพื่อให้บริการแก่สมาชิกและการทำหน้าที่ในฐานะองค์กรกลางเพื่อการพัฒนาขบวนการ สหกรณ์ออมทรัพย์

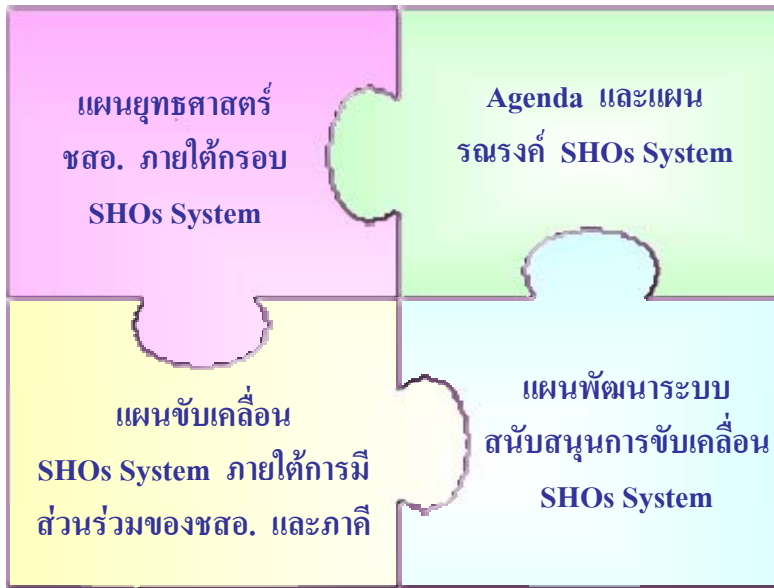
ตารางที่ 4.1 ผลการดำเนินงานของชสอ. ปี 2553

ผลการดำเนินงานของ ชสอ. ปี 2553			
<ul style="list-style-type: none"> สหกรณ์สมาชิกจำนวน 898 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 66.13 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จดทะเบียนทั้งหมด 			
สินทรัพย์ มูลค่า		42,622	ล้านบาท
ทุนเรือนหุ้น	มูลค่า	6,257	ล้านบาท
<ul style="list-style-type: none"> โครงสร้างการเงินของ ชสอ. 			
<u>แหล่งที่มาของเงินทุน</u>		<u>ทางใช้ไปของเงินทุน</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • ส่วนของทุน • หนี้สินจากการระดมทุน(เงินฝาก+ตั๋วสัญญา) • หนี้สินอื่น(เงินกู้ยืมธนาคาร-เอกชน) 			
		18%	สินทรัพย์อื่น 5%
		61%	ให้เงินกู้แก่สหกรณ์ 59%
		21%	เงินลงทุน 36%
<ul style="list-style-type: none"> อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน 		30%	
		1.02	
		5.64	
รายได้รวม		1,454	ล้านบาท
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่		34	ล้านบาท
มูลค่าเพิ่ม*จากการดำเนินงาน		468	ล้านบาท
กำไรสุทธิประจำปี		434	ล้านบาท
<ul style="list-style-type: none"> บริการของ ชสอ. 			
<ul style="list-style-type: none"> • หุ้น • เงินให้กู้ยืมสหกรณ์ • เงินฝาก • เงินลงทุน • บริการอื่น (เครื่องเขียนแบบพิมพ์) 			
		25,315	ล้านบาท
		16,350	ล้านบาท
		12,669	ล้านบาท
		14	ล้านบาท
*มูลค่าเพิ่ม (Value Added) หมายถึง Output - Input หรือ รายได้รวม - ค่าใช้จ่าย(ไม่รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่)			

4.2 แนวทางการดำเนินงานของ ชสอ.

เพื่อการสนับสนุนให้เกิดการพิจารณาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์หรือที่เรียกว่า SHOs System ดังที่กล่าวรายละเอียดในบทที่ 3 ในฐานะที่ชสอ. เป็นองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์จึงควรดำเนินนโยบายที่จะก่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชสอ. ภายใต้กรอบ SHOs System
- 2) การกำหนด Agenda และแผนรณรงค์ SHOs System
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาระบบสนับสนุนการขับเคลื่อน SHOs System
- 4) การจัดทำแผนขับเคลื่อน SHOs System ภายใต้การมีส่วนร่วมของชสอ. และภาคี

รูปที่ 4.1 การบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 เพื่อการขับเคลื่อน SHOs System

4.3 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนา SHOs System เป็นไปตามเป้าหมาย “การพัฒนา ระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เกิดคุณภาพและมีคุณภาพระดับสากลเพื่อความเชื่อมั่นไว้วางใจในสังคม” และสร้างความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างภาคีที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน SHOs System ชสอ. จึงควรได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการขับเคลื่อน SHOs System ดังนี้

- 1) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของ ชสอ. ระบบการเงินชสอ.ในภาพรวม : Safety and Soundness
- 2) เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในระบบการเงินชสอ.ภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขัน : Efficiency
- 3) เพื่อสนับสนุนให้ชสอ.มีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส มีธรรมาภิบาล : Good Governance
- 4) เพื่อพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน : SHOs System
- 5) เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงิน : Financial Stability

4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพิ่มกลไกและเครื่องมือทางการเงินที่สร้างเสริมประสิทธิภาพ ความแข็งแกร่งของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์
- 2) สร้างระบบความเชื่อมโยงกับเครือข่ายและโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่น และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อนำประโยชน์สู่สมาชิก ชุมชนและสังคม

- 3) ลดข้อจำกัดด้านความสามารถในการบริหารจัดการของผู้นำและฝ่ายจัดการสหกรณ์ ที่มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างการจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์
- 4) พัฒนาโครงสร้างทางการเงินที่เกื้อหนุนต่อการลดต้นทุนต่อหน่วยการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ มีสภาพคล่องและมีความมั่นคงในระยะยาว
- 5) สร้างกรอบการพัฒนากระบวนการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายและขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการเงินที่เกื้อหนุน การพึ่งพาและร่วมมือกัน

4.5 มาตรการในการขับเคลื่อน SHOs System

มาตรการในการดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ประการ มีรายละเอียด ดังนี้ (รูปที่ 4.2)

4.5.1 มาตรการด้านความมั่นคง ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาโครงสร้างการเงิน เพื่อความมั่นคงและเป็นไปตาม Platform SHOs System
- 2) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยชั้นนำของ สอ.
- 3) การกำหนด Platform SHOs System

4.5.2 มาตรการด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ประกอบด้วย

- 1) การจัดหน่วยที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการภายใต้ Platform SHOs System
- 2) การจัดให้มีหน่วย Factoring
- 3) การส่งเสริมการจัดทำแบบธุรกิจเชื่อมโยงกับ ชสอ. ด้วยกลไก Portfolio
- 4) สร้างเครือข่าย SHOs System ตามกลุ่มอาชีพ และบริการทางการเงิน

4.5.3 มาตรการด้านการพัฒนาระบบการเงิน ประกอบด้วย

- 1) การปรับปรุงประกาศ คพช. ให้สอดคล้องกับ Agenda SHOs System
- 2) แผนรณรงค์ตามกรอบ SHOs System ร่วมกับภาคีและขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์
- 3) การกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการของชสอ.ในการขับเคลื่อน SHOs System
- 4) การจัดทำแผนธุรกิจ SHOs System เพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วม
- 5) โครงการ Refinance ภายใต้เครือข่ายสมาชิกเพื่อแก้ปัญหาหนี้หลายทาง
- 6) โครงการร่วมลงทุนกับธุรกิจประกันภัยและ IT ภายใต้เครือข่าย SHOs System
- 7) จัดให้มีหน่วยดูแลผลประโยชน์กองทุนรวม

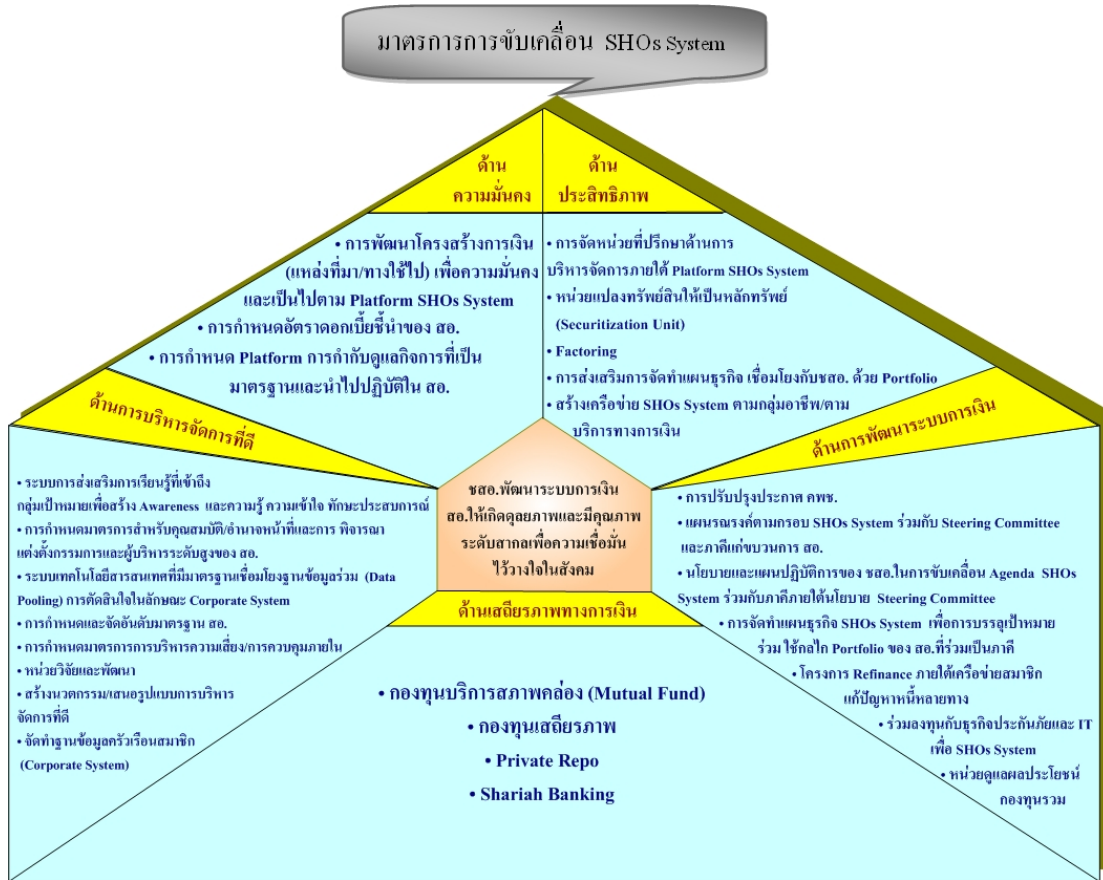
4.5.4 มาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาระบบการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้าง Awareness และความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะและประสบการณ์
- 2) การกำหนดมาตรฐานสำหรับคุณสมบัติ อำนวยหน้าที่ และการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ
- 3) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่มีมาตรฐานเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลร่วม
- 4) การกำหนดและจัดอันดับมาตรฐาน สอ.
- 5) การกำหนดมาตรฐานการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน
- 6) การจัดให้มีหน่วยวิจัยและพัฒนา

- 7) การสร้างนวัตกรรมและรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี สนับสนุนการยกระดับความสามารถของสหกรณ์ออมทรัพย์
- 8) จัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนสมาชิกในลักษณะ Corporate System

4.5.5 มาตรการด้านเสถียรภาพทางการเงิน ประกอบด้วย

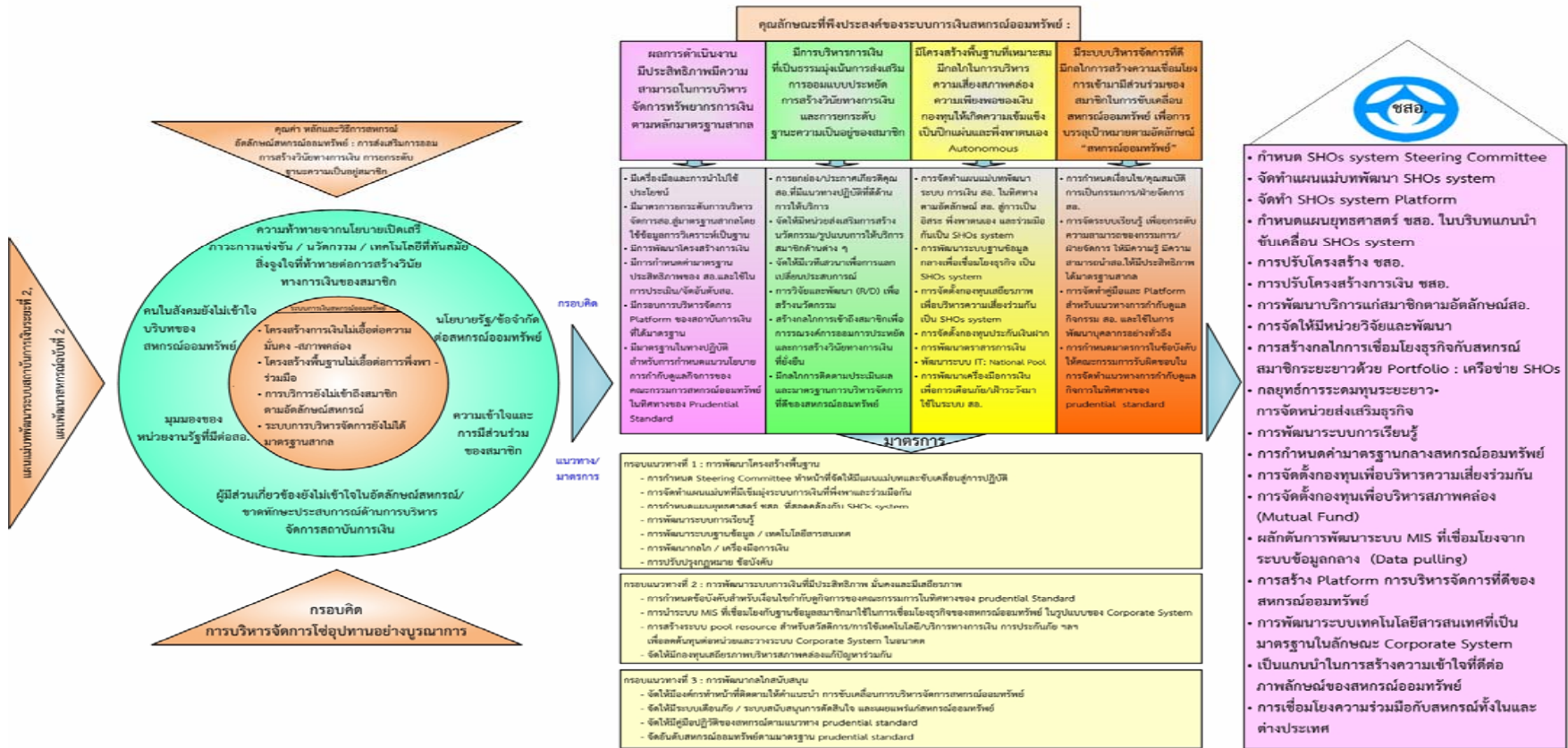
- 1) การจัดตั้งกองทุนเพื่อบริหารสภาพคล่องในรูปแบบของ Mutual Fund
- 2) การจัดตั้งกองทุนเสถียรภาพ (Stabilization Fund)
- 3) การสร้างกลไกสำหรับ Private Repo เพื่อบริหารสภาพคล่อง

รูปที่ 4.2 มาตรการการขับเคลื่อน SHO's system

4.6 กรอบคิดแนวทางและมาตรการการพัฒนา SHOs System

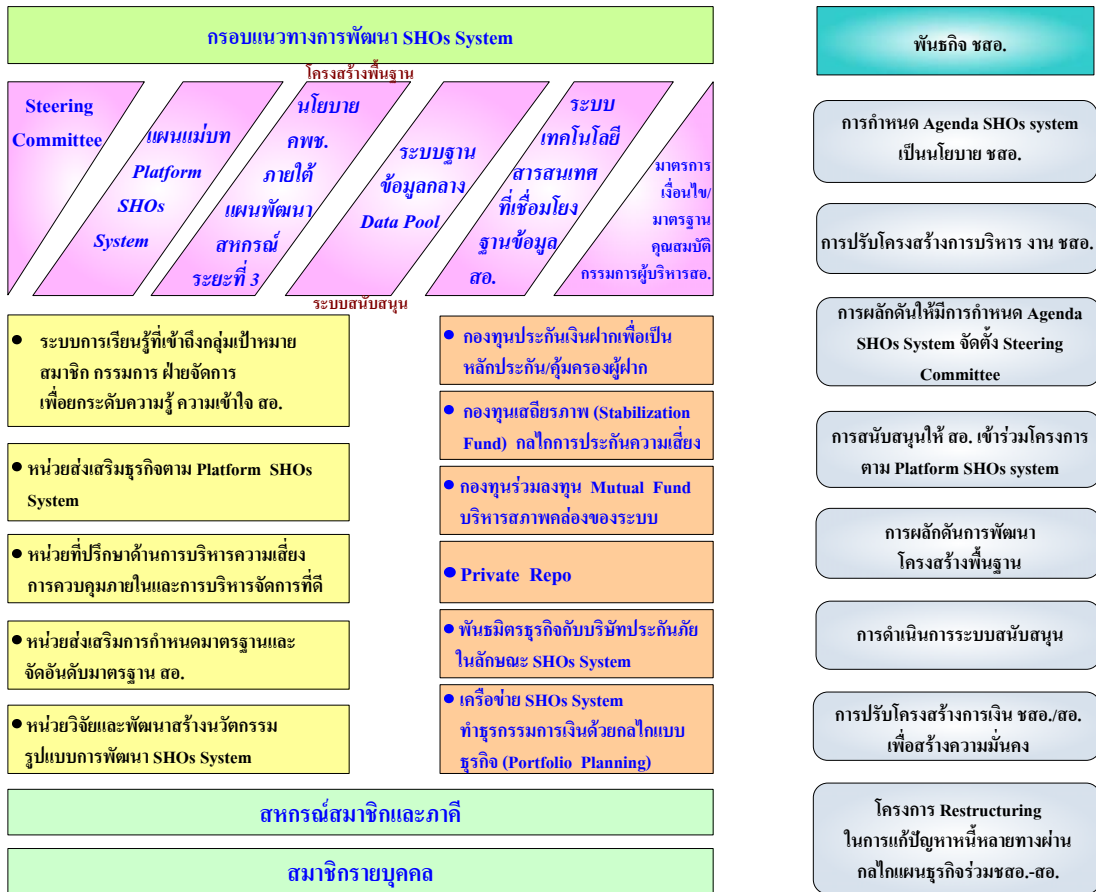
กรอบการดำเนินงานการพัฒนา SHOs System ในที่นี้อาจสรุปให้เห็นได้ต่อแถมที่เชื่อมโยงระหว่างกรอบคิด แนวทางและการพัฒนาที่ชสอ. จะทำหน้าที่เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่มีรายละเอียด ดังรูปที่ 4.3

รูปที่ 4.3 กรอบคิด แนวทางและมาตรการการพัฒนา SHOs System

4.7 ความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์ ชสอ. และกรอบแนวทางการพัฒนา SHOs System

กรอบแนวทางการพัฒนา SHOs System ของชสอ. เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์จึงต้องมี กลไกการเชื่อมโยงระหว่างกรอบทิศทางงานดำเนินงานของชสอ. และการขับเคลื่อน SHOs System ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน โดยใช้กลไกของ Steering Committee เป็นกลไกในการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์และภาคี ตลอดจนการเข้าถึงบริการของสมาชิกสหกรณ์ ดังรายละเอียดในรูปที่ 4.4

รูปที่ 4.4 กรอบแนวทางการพัฒนา SHOs system

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งไปที่การพัฒนาระบบความเชื่อมโยงทางการเงินและบริการที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ภายใต้กรอบคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ ซึ่งประกอบไปด้วยเครือข่ายอุปทาน พันธมิตรธุรกิจ เครือข่ายอุปสงค์และการลงทุน โดยพิจารณาในเรื่องการจัดการความสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ผลิตภัณฑ์บริการทางการเงิน ความรู้/นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่เอื้อประโยชน์ต่อการลดข้อจำกัด การใช้ความสามารถหลักและทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์มาสร้างพลังในการพัฒนาระบบการเงินที่มีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบบริหารจัดการและระบบสนับสนุนที่จะก่อให้เกิดความมั่นคง และมีเสถียรภาพนำประโยชน์สู่สมาชิกและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

การวิจัยได้ดำเนินการใน 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์โอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อน ส่วนที่สอง เป็นการจัดเวทีตักตักความคิด เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์และบทบาทของ ชสอ. เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการจัดทำข้อเสนอสำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน และการวางกรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ. ในฐานะศูนย์กลางของสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย โดยมีผู้เข้าร่วมเวทีตักตักความคิดทั้งสิ้น 122 คน ทีมวิจัยได้รับเกียรติจากนักวิจัยของสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลังจำนวน 4 ท่าน มาช่วยสังเคราะห์สถานการณ์ดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในลักษณะของ Performance Based Analysis และหลังจากผ่านเวทีสนทนากลุ่มเป้าหมายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ฝ่ายนโยบายสถาบันการเงินธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สถาบันวิจัยนโยบาย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ทีมวิจัยจึงได้นำมายกร่างเป็นกรอบแนวทางสำหรับรูปแบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ตลอดจนกรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ. ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์สหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวม พบว่า ในปี 2553 สหกรณ์ที่จดทะเบียนจำนวน 1,358 สหกรณ์ ที่ผ่านการสอบบัญชีมีจำนวน 1,264 สหกรณ์ มีสมาชิกทั้งสิ้น 2.5 ล้านคน สหกรณ์ออมทรัพย์ชั้นปฐมที่มีบุคคลธรรมดาเป็นสมาชิก อาจแบ่งกลุ่มอาชีพได้ 8 กลุ่ม ได้แก่ ตำรวจ ทหาร ครู มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล และสาธารณสุข หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชนมีจำนวนมากที่สุด คือ 484 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 38.29 ของสหกรณ์ที่ผ่านการสอบบัญชี ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีจำนวนสมาชิกมากที่สุด คือ 668,975 คน คิดเป็นร้อยละ 25.92 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

สินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี 2553 มีมูลค่า 1.08 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ซึ่งมีสินทรัพย์รวมคิดเป็นมูลค่า 391,679 ล้านบาท โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นระหว่างปี 2544-2553 คิดเป็นร้อยละ 11.85 องค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนในภาพรวม ระหว่างปี 2544-2553 ส่วนที่สำคัญที่สุดได้แก่ เงินเรื้อนหุ้น โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยในรอบ 10 ปี เท่ากับ ร้อยละ 10.72 และพบว่าเงินกู้ยืมและหนี้สินอื่น มีอัตราเพิ่มขึ้นด้วยเฉลี่ยสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.20 องค์ประกอบของการใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์

ออมทรัพย์ในภาพรวม ระหว่างปี 2544-2553 ส่วนที่สำคัญที่สุด คือ ลูกหนี้เงินกู้ โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นถัวเฉลี่ยร้อยละ 11.72 และพบว่าเงินลงทุนมีอัตราเพิ่มขึ้นถัวเฉลี่ยในรอบ 10 ปี สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.16

ผลการศึกษารูขุมทรัพย์ทางการเงินและบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อสมาชิกในปี 2553 โดยพิจารณาจากตัวเลข ค่าเฉลี่ยต่อสมาชิกพบว่า สหกรณ์ที่มีตัวเลขสูงเป็นอันดับหนึ่ง ในด้านการระดมทุน ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ ด้านการส่งเสริมการออมในรูปแบบเงินฝาก ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ด้านการให้เงินกู้แก่สมาชิก ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูและด้านการลงทุน ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย

5.1.2 ข้อสรุปจากเวทีตกผลึกความคิด ที่สำคัญได้แก่

1) ประเด็นที่เกี่ยวกับข้อจำกัดของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ มีดังนี้

- ผลกระทบที่เกิดจากการเข้ามาแข่งขันด้านการเงินให้กับของธนาคาร ทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งใช้มาตรการของเงินกู้ สถานการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งสมาชิกและสหกรณ์ ตลอดจนเรื่องวินัยทางการเงิน นอกจากนี้ ยังทำให้สมาชิกมีหนี้หลายทาง

- ปัจจุบันมีกลไกการระดมทุนของสหกรณ์บางประเภทที่ใช้นโยบายให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก/หุ้น สูง (ผิดปกติ) ทำให้สมาชิกหลงทาง ลาออกจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไปสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์แห่งนั้น

- ปัจจุบันระบบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ยังขาดกลไกการคุ้มครองความเสี่ยงที่สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีเงินทุนส่วนเหลือ ต้องการให้กู้แก่สหกรณ์ประเภทอื่น

- บุคลากรยังขาดความรู้เรื่องบริหารจัดการความเสี่ยง

- ขาดตัวแบบการบริหารจัดการที่ดีในสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อใช้เป็นแนวทาง

ปฏิบัติที่ดี

- สหกรณ์ออมทรัพย์บางส่วนยังขาดวินัยทางการเงินส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในภาพรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์

- สหกรณ์ออมทรัพย์ยังมุ่งเน้นเรื่องเงินปันผลมากเกินไป

- ขาดความเชื่อถือไว้วางใจกันระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยกันเอง และสหกรณ์ออมทรัพย์กับ ชสอ.

- กฎหมาย/ประเทศ คพช. ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์

- ขาดกลไกการคุ้มครองเงินฝากของสมาชิก ซึ่งมีมูลค่า 3 แสนล้านบาท

- สัดส่วนของทุนสำรองเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ลดลง อาจทำให้กระทบต่อเรื่องความมั่นคงในอนาคต

- สหกรณ์ออมทรัพย์ยังไม่มีพื้นฐานข้อมูลสมาชิก เพื่อการวางแผนธุรกิจสหกรณ์

- ขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นมาตรฐานเดียวกันที่สามารถเชื่อมโยงธุรกิจในรูปแบบของ Corporate System

- มีการแข่งขันในด้านการให้กู้ระหว่างสหกรณ์ด้วยกันเอง และสหกรณ์กับ ชสอ. ซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้นในระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์

- ภาวะการแข่งขันของสถาบันการเงิน

- 2) ประเด็นที่เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดี และข้อเสนอแนะต่างๆ มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้
- สหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งเริ่มพัฒนาการคุ้มครองเงินฝากของสมาชิก
 - การสร้างแรงจูงใจด้านบริการเงินฝาก (ระยะยาว) ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า แต่มีเงื่อนไขการพักจ่าย ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์สามารถบริหารจัดการได้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
 - การจัดตั้งกองทุนเสถียรภาพเพื่อบริหารความเสี่ยงในการทำธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ร่วมกัน
 - ข้อเสนอให้จัดตราสารการเงิน เพื่อดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินจากระบบการเงิน
 - การใช้กลไกของ Private Repo ในการระดมทุน
 - ควรมีการจัดชั้นมาตรฐานสหกรณ์ออมทรัพย์
 - การมุ่งที่การสร้างกำไรดูคุณภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ทดแทนกำไรสูงสุด
 - การสร้างเกณฑ์มาตรฐานสากลตามแนวทางของ Prudential Standard
 - การชี้แจงทำความเข้าใจแก่สมาชิก เรื่อง สถาบันการเงินคู่แข่ง ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย ; ผลกระทบที่มี คือ วินัยทางการเงิน
 - ควรชักชวนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหันมายึดในหลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ต้องให้ความสำคัญกับ “พึงพิง พึ่งพา และพัฒนา” โดยไม่ใช่มุ่งไปที่การสร้างความมั่งคั่ง แต่เป็นเรื่องความมั่นคง ไม่ใช่มุ่งที่กำไร แต่เพื่อบริการและสวัสดิการ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตน แต่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - การวางกรอบคิด เพื่อสร้างจิตสำนึกการออมจาก

$\text{รายได้} - \text{ค่าใช้จ่าย} = \text{เงินออม}$	เป็น	$\text{รายได้} - \text{เงินออม} = \text{ค่าใช้จ่าย}$
--	------	--

- ไม่ควรให้อัตราเงินปันผลสูงกว่าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)
- ควรมีการจัดชั้นมาตรฐานสหกรณ์สมาชิก
- ชสอ. ควรกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของกรรมการสหกรณ์
- ควรจัดให้มีโครงการปลูกจิตสำนึกการออมแก่สมาชิก
- ควรจัดให้มีโครงการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินแก่สมาชิก-ครัวเรือน
- การรณรงค์เรื่องสัดส่วนส่วนกำไรสำรอง เพื่อการบริหารความเสี่ยงและสร้างความมั่นคง

5.1.3 กรอบแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน

ผลการประเมินสถานการณ์ของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ ควบคู่กับการจัดเวทีถกผลึกความคิดจากตัวแทนสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ชี้ให้เห็นว่า ระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ มีความเติบโตในระดับที่น่าสนใจ กล่าวคือ มูลค่าสินทรัพย์ในรอบ 10 ปี เพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่าตัว ในขณะที่อัตราการเติบโตของเงินรับฝากและการถือหุ้นของสมาชิก เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.30 และร้อยละ 12.21 ส่วนอัตราการเติบโตของการให้เงินกู้แก่สมาชิกเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 11.72 จึงทำให้มีเงินส่วนเกินในระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ เพิ่มจาก 46,397 ล้านบาท เป็น 154,136 ล้านบาท โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยในรอบ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.16

ในการพิจารณาโครงสร้างเงินทุนของสหกรณ์ในช่วงเวลา 10 ปี ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ว่ามีทิศทางที่จะนำไปก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงเงยจากภายนอกมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งทำให้มีโอกาสความเสี่ยงจากการลงทุนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้และเชี่ยวชาญด้านการลงทุนเท่าที่ควร ซึ่งเป็นประเด็นข้อคำถามว่า กลไกอะไรสนับสนุนให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุน ส่วนเหลือมาใช้ในขบวนการสหกรณ์แทนที่การนำเงินไปลงทุนในตลาดการเงินภายนอกขบวนการ

ข้อสรุปจากเวทีตักผลึกความคิดบ่งชี้ให้เห็นข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องสหกรณ์ออมทรัพย์ ข้อจำกัดในการเข้าถึงสมาชิกเพื่อรณรงค์ด้านการประหยัด การออม และการสร้างวินัยทางการเงิน อันเป็นคุณค่าพื้นฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขาดระบบการเรียนรู้ในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์สู่มาตรฐานสากล ขาดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงสู่การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจ และการเชื่อมโยงธุรกิจในลักษณะ Corporate System ยังขาดเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยประกันความเสี่ยงและการบริหารสภาพคล่องในระบบการเงินและประการสำคัญ คือ ผลกระทบจากนโยบายรัฐ ที่ก่อให้เกิดการแข่งขันด้านการให้เงินกู้ จนส่งผลกระทบต่อวินัยทางการเงินของสมาชิกและการมีหนี้หลายทาง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นควรที่จะรณรงค์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสนใจในการพัฒนาระบบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในทิศทางที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน โดยในที่นี้ขอใช้คำว่า SHOs system (Self Help Organizations System) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อสร้างความมั่นคงของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ (Efficiency) เพื่อสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส และเป็นธรรมาภิบาล (Good Governance) เพื่อพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองและร่วมมือกัน : SHOs system และเพื่อรักษาเสถียรภาพการเงิน (Financial stability) และถือเป็นโอกาสดีที่ขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์จะยึดเอาช่วงเวลาปี 2555 เป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการเงินดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบ SHOs system

1.1) ระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อภาพลักษณ์ที่เป็นที่เชื่อมั่นไว้วางใจ

1.2) ระบบการเงินที่มีบริการด้านการเงินที่เป็นธรรม มุ่งเน้นการส่งเสริมสมาชิกให้ประหยัด มีจิตสำนึกการออมและมีวินัยทางการเงิน เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิก

1.3) ระบบการเงินที่มีโครงสร้างพื้นฐานและกลไกการบริหารความเสี่ยง สภาพคล่อง ความเพียงพอของเงินทุน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นบนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่เป็นอิสระ พึ่งพาตนเองได้ (Autonomous)

1.4) ระบบการเงินที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความเข้าใจ ในอัตลักษณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

2) กรอบแนวทางการดำเนินงานและมาตรการในการพัฒนาสู่ระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ในทิศทางการพึ่งพาและร่วมมือกัน ประกอบด้วย 3 กรอบแนวทาง ได้แก่

▲ **กรอบแนวทางที่ 1 :** การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีองค์ประกอบในระบบการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อระบบ SHOs system ซึ่งกำหนดไว้ 7 มาตรการ ได้แก่ การกำหนด Steering Committee การจัดทำแผนแม่บท SHOs system การพัฒนา

ระบบการเรียนรู้ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนากลไกและเครื่องมือทางการเงิน การปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับ

▲ **กรอบแนวทางที่ 2 :** การพัฒนาระบบการเงิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของระบบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่เป็นไปตามมาตรฐานของสถาบันการเงิน และเกิดการเชื่อมโยงระบบการเงินระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งกำหนดไว้ 5 มาตรการ ได้แก่ การกำหนดข้อบังคับสำหรับเงื่อนไขการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการในทิศทางของ Prudential Standard การนำระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลมาใช้ในการเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ในรูปแบบของ Pool Resource จัดให้มีกองทุนประกันความเสี่ยงเพื่อการบริหารสภาพคล่องและแก้ปัญหาพร้อมกัน จัดให้มีกองทุนคุ้มครองเงินฝาก

▲ **กรอบแนวทางที่ 3 :** การพัฒนากลไกสนับสนุนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกลไกสนับสนุนที่เกื้อหนุนการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ในทิศทางของการพึ่งพาและร่วมมือกัน กำหนดไว้ 4 มาตรการ ได้แก่ จัดให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำการบริหารจัดการสหกรณ์ในทิศทางของมาตรฐานสถาบันการเงิน สร้างระบบการเรียนรู้ที่เกื้อหนุนการยกระดับความสามารถในการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ พัฒนาค่ามาตรฐานการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ จัดชั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ตามมาตรฐานสถาบันการเงิน

5.1.4 กรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ. ในการขับเคลื่อน SHOs system

ชสอ. ในฐานะที่เป็นองค์กรกลางของสหกรณ์ออมทรัพย์ ตั้งแต่ปี 2516 เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ จนถึงปัจจุบันปี 2553 ชสอ.ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์กลางสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ดำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์และเป็นสากล” นอกเหนือจากบริบทการทำหน้าที่เป็นกลไกของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่มีสินทรัพย์มูลค่าทั้งสิ้น 42,622 ล้านบาท มีอัตรากำไรสุทธิร้อยละ 30 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ร้อยละ 1.02 อัตราผลตอบแทนต่อทุน ร้อยละ 5.64 มีบริการให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิก คิดเป็นมูลค่า 25,315 ล้านบาท เงินฝาก 16,350 ล้านบาท บริการ... และอื่นๆ 14 ล้านบาท มีเงินลงทุนในตราสารการเงิน มูลค่า 12,669 ล้านบาท

ในรอบปี 2553 ชสอ. สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการดำเนินงาน คิดเป็นมูลค่า 468 ล้านบาท และเมื่อหักกำไรจ่ายเจ้าหน้าที่ จำนวน 34 ล้านบาท เหลือเป็นกำไรสุทธิ 434 ล้านบาท ซึ่งจะถูกนำไปจัดสรรตามครรลองของวิธีการสหกรณ์ เพื่อให้บริการแก่สมาชิก และการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อไป

1) แนวทางการดำเนินงานของ ชสอ. ที่สอดคล้องกับ SHOs system

ชสอ. ควรดำเนินนโยบายที่จะก่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินยุทธศาสตร์สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- ▲ การกำหนดยุทธศาสตร์ ชสอ. ภายใต้ SHOs system
- ▲ การกำหนด Agenda และแผนรณรงค์ SHOs system
- ▲ การจัดทำแผนพัฒนาระบบสนับสนุนการขับเคลื่อน SHOs system
- ▲ การจัดทำแผนขับเคลื่อน SHOs system ภายใต้การมีส่วนร่วมของ ชสอ. และภาคี

2) มาตรการในการขับเคลื่อน SHOs system มี 5 ประการ ได้แก่

- ▲ มาตรการด้านความมั่นคง
- ▲ มาตรการด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์

- ▲ มาตรการด้านการพัฒนาระบบการเงิน
- ▲ มาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดี
- ▲ มาตรการด้านเสถียรภาพการเงิน

3) กรอบคิดแนวทางและมาตรการการพัฒนา SHOs system

กรอบแนวทางการพัฒนา SHOs system เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์นั้น จะต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างกรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ. และการขับเคลื่อน SHOs system ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน โดยใช้กลไกของ Steering Committee เป็นกลไกในการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์และภาคีในทุกระดับ

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2553. รายงานผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์.
<http://statistic.cad.go.th/main.php?filename=index>
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2553. กลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน.
(online) http://203.154.183.18/ewt/statistic/download/save_53.pdf
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และ สายสุตา ศรีอุไร. 2553. Value Chain Management in Agricultural Co-operatives, Thailand. Innovation for competitiveness and fair-trade approaches. Co-operatives contribution to a plural economy. 2-4 กันยายน 2553. University Lumiere Lyon (France)
- คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ : คพช. 2550. แผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพฯ : คพช.
- คณะอนุกรรมการสหกรณ์และองค์กรการเกษตร. 2552. สหกรณ์วาระแห่งชาติ. คณะทำงานพิจารณาศึกษาผลักดันให้สหกรณ์เป็นวาระแห่งชาติ. (อัดสำเนา)
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด. 2553. รายงานผลการดำเนินงานชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด. ประจำปี 2551 – 2553.
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย. (Online) www.fsct.com
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2554. แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2. (พ.ศ. 2554 - 2558). (อัดสำเนา)
- สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์. 2552. สหกรณ์กับวิกฤติเศรษฐกิจโลก โอกาสของสหกรณ์. วารสารคนสหกรณ์ คอลัมน์ มุมมองจากแดนไกล ปีที่ 2 ฉบับที่ 5 (เดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2552) กรุงเทพฯ : บานาน่า กราฟฟิก
- สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ . 2550. เอกสารวิจัยโครงการร่างแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2. (อัดสำเนา)
- สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (Online) www.cai.ku.ac.th
- Frano Fiordolisi, Philip Molyneux and Daniel Prevati. “New Issues in Financial Institutions Management”, Palgrave Macmillan, 2010.
- Elisabeth Paulet and Francesc Relano. (2010) . The Twofold Betrayal of Co-operative Banking. ICA European Research Conference “Co-operatives contributions to a plural economy”. Lyon University, France : 2-4 September 2010.

ภาคผนวกที่ 1

แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพา
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

โดย

กนกวรรณ ยีหวังเจริญ และมันพล วงศ์มาศา
นักวิจัย มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.)

แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงิน
ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

โดย

กนกวรรณ ยีหวังเจริญ และมันพล วงศ์มาศา¹

เสนอต่อ

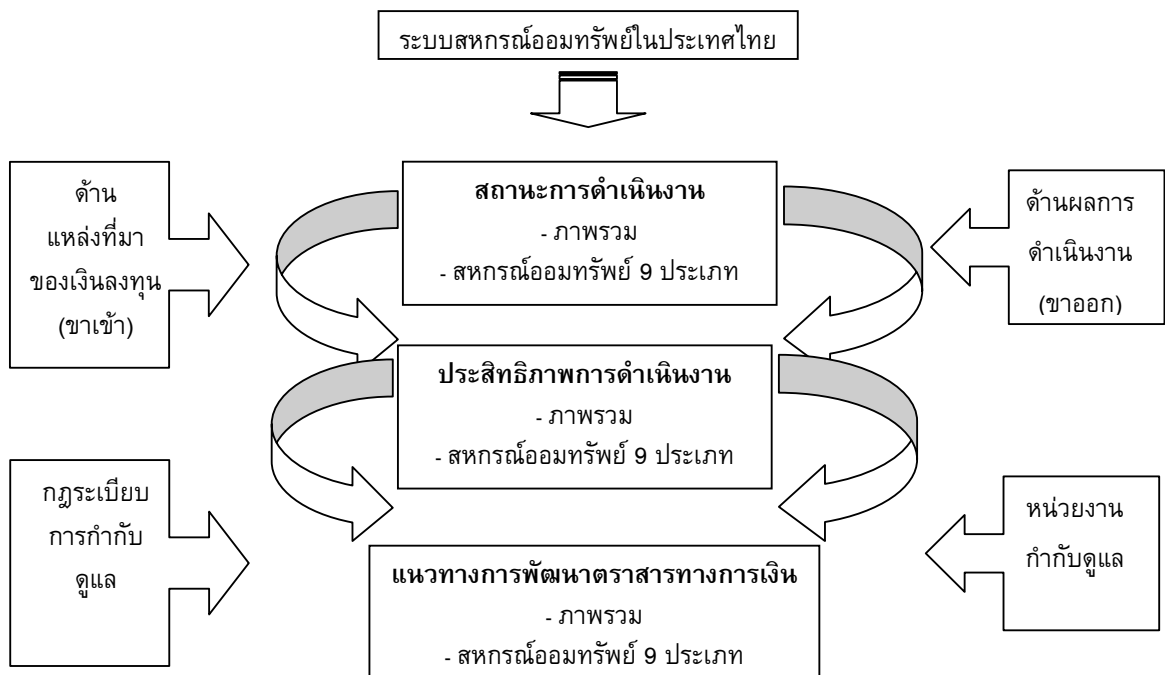
สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ นักวิจัย มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.)

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ โดยใช้ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของประเทศไทยเป็นกรณีศึกษา ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ สถานะการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย และแนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ทหาร ครู มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลและสาธารณสุข หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) โดยพิจารณาประเภทตราสารทางการเงินที่เหมาะสม และกลไกกำกับดูแลทั้งในเชิงกฎหมาย และหน่วยงานกำกับ (ตามแผนภาพข้างล่าง)

แผนภาพกรอบการศึกษาแนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

รูปที่ 1 สถานะการดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดรวม 1,264 แห่ง พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่รวมถึงชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย มีกำไรสุทธิในแต่ละปี โดยมีสหกรณ์ออมทรัพย์เพียง 19 แห่งที่ประสบภาวะขาดทุนสุทธิ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.5 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด โดยแหล่งรายได้ที่สำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์มาจากรายได้จากการปล่อยกู้แก่สมาชิกและสหกรณ์อื่น โดยสหกรณ์ที่มีการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกในสัดส่วนที่สูงกว่าร้อยละ 95 ขึ้นไปเมื่อเทียบกับการปล่อยกู้ทั้งหมด

ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ และสหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยงานราชการอื่น ในขณะที่สหกรณ์ที่ปล่อยกู้ให้แก่สหกรณ์อื่นสูง ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย (ในปี 2553 มีการปล่อยกู้แก่สหกรณ์อื่นร้อยละ 60 ของการปล่อยกู้ทั้งหมด) และสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล ที่มีการปล่อยกู้แก่สหกรณ์อื่นร้อยละ 6-10 ของการปล่อยกู้ทั้งหมด ทั้งนี้ การปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกของสหกรณ์ส่วนใหญ่แล้วมีจุดประสงค์เพื่อการชำระหนี้สินเดิม การใช้สอยส่วนตัว และการก่อสร้าง ต่อเติม ปรับปรุงอาคาร เป็นต้น ซึ่งการกู้ยืมดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มเติม ในขณะที่การกู้ยืมของสมาชิกเพื่อจุดประสงค์ในการลงทุนประกอบอาชีพมีน้อยมาก

ด้านแหล่งรายได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สำคัญ ได้แก่ ผลตอบแทนจากการลงทุนในตราสารทางการเงินต่างๆ อาทิเช่น พันธบัตรรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้ของบริษัทต่างๆ เป็นต้น โดยสหกรณ์ที่มีสัดส่วนการลงทุนในตราสารทางการเงินมากกว่าสหกรณ์อื่นโดยเปรียบเทียบได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย โดยมีการลงทุนในตราสารทางการเงินประมาณร้อยละ 50 ของเงินลงทุนทั้งหมด ขณะที่สหกรณ์อื่นมีการใช้เงินทุนเพื่อการปล่อยกู้เป็นหลัก

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทยในแต่ละประเภท รวมถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงิน 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสร้างผลตอบแทน ความสามารถในการบริหารหนี้สิน สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน และโครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน ซึ่งเครื่องมือทางการเงินดังกล่าวสามารถเป็นตัวชี้วัดถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ว่ามีความเหมาะสมหรือมีปัญหาเล็กน้อยเพียงใด เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ที่เหมาะสมต่อไป

จากการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของประเทศไทยพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีการระดมเงินทุนจากสมาชิกเป็นหลัก รองลงมาเป็นเงินรับฝากจากสมาชิก ซึ่งถือเป็นการระดมเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายใน ในขณะที่การระดมทุนจากแหล่งภายนอกส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืม เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร เป็นต้น โดยสหกรณ์แต่ละแห่งมีสัดส่วนการระดมเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในและแหล่งเงินทุนภายนอกที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้สัดส่วนการใช้เงินทุนจากส่วนของหนี้และส่วนของทุนแตกต่างกัน อันนำไปสู่โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนการเงินที่แตกต่างกันนั่นเอง

อย่างไรก็ดี สหกรณ์ที่มีการใช้สัดส่วนของทุนสูง อาจต้องเผชิญกับภาระการจ่ายเงินปันผลในระดับที่สูงตามความคาดหวังของสมาชิกสหกรณ์ เพื่อสร้างความพอใจแก่สมาชิก ในขณะที่สหกรณ์ที่ใช้สัดส่วนของหนี้สูง ก็อาจเผชิญภาระการชำระคืนเงินกู้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งหากเกิดภาวะฉุกเฉินสหกรณ์อาจเกิดความเสี่ยงในการชำระคืนเงินกู้ได้ โดยสหกรณ์ที่มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนสูง ได้แก่ ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน ในขณะที่สหกรณ์ที่มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการอื่น สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงิน

แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินของรายงานฉบับนี้ ได้เน้นถึงแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหของแต่ละสภกรณ์และชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีแนวทางที่สำคัญ คือ **แนวทางในการระดมเงินทุน** โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ การจ่ายเงินปันผลโดยการออกหุ้นสามัญ การออกหุ้นบุริมสิทธิ การออกหุ้นกู้หรือพันธบัตร และการบริหารจัดการแบบกองทุนรวม เป็นต้น ในขณะที่**แนวทางในการใช้ไปของเงินลงทุน** มีข้อเสนอแนะสำคัญ ได้แก่ การลงทุนในรูปแบบใหม่ เช่น การลงทุนซื้อตราสารหนี้ในตลาดแรก โดยการประมูลแบบไม่แข่งขันราคา ในตราสารหนี้ระยะยาว ผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง รวมทั้งซื้อผ่านผู้ประกันการจำหน่าย (Underwriter) หรือตัวแทนการจำหน่าย (Selling Agent)

แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

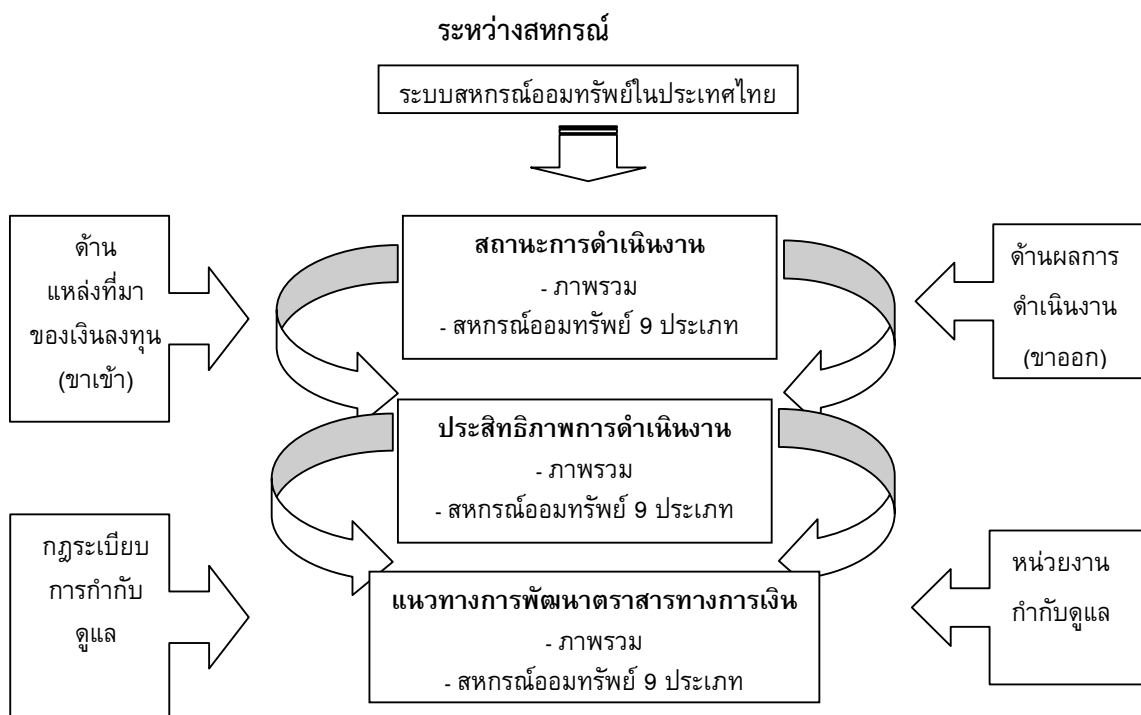
กนกวรรณ ยี่หวังเจริญ และมันัพล วงศ์มาศา²

ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อหาแนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ โดยใช้ขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ของประเทศไทยเป็นกรณีศึกษาในประเด็นสำคัญ ได้แก่ (รูปภาพที่ 1)

1. สถานะการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย: ศึกษาภาพรวมการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยและการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ 9 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ทหาร ครู มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลและสาธารณสุข หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.)

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยทั้งในภาพรวมและในกลุ่มสหกรณ์ 9 ประเภท

3. แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 ประเภท โดยพิจารณาประเภทตราสารทางการเงินที่เหมาะสม และกลไกกำกับดูแลทั้งในเชิงกฎหมาย และหน่วยงานกำกับ

รูปภาพที่ 1 กรอบการศึกษาแนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกัน

² นักวิจัย มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (มูลนิธิ สวค.)

1. สถานะการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

1.1 สถานะการดำเนินงานในภาพรวม³

สหกรณ์ออมทรัพย์จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก โดยสมาชิกแต่ละรายออมรายได้ในลักษณะเป็นการถือหุ้นและฝากเงิน และสามารถกู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าสถาบันการเงินประเภทอื่นๆ ทั้งนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ได้รับสิทธิประโยชน์ในการดำเนินกิจการในรูปแบบต่างๆ เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและค่าธรรมเนียมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเป็นแหล่งเงินทุนและช่วยเหลือทางการเงินแก่สมาชิก

จากการศึกษาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทยในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีผลกำไรสุทธิ⁴ โดยรายได้ส่วนใหญ่เกิดจากรายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ และดอกเบี้ยจากการลงทุนในตราสารทางการเงินต่างๆ เช่น พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้บริษัทเอกชน ซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน และหลักทรัพย์ของกองทุนรวม เป็นต้น โดยสหกรณ์ที่มีสัดส่วนการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกสูง ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ทหาร ครู โรงพยาบาลและสาธารณสุข และสหกรณ์ออมทรัพย์สังกัดหน่วยงานราชการ ในขณะที่ สหกรณ์ที่มีสัดส่วนการลงทุนในตราสารทางการเงินสูง ได้แก่ สหกรณ์มหาวิทยาลัย รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และ ชสอ.

เมื่อพิจารณาทุนดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทยในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีทุนดำเนินงานจากแหล่งเงินภายใน ได้แก่ เงินค่าหุ้น (สัดส่วนร้อยละ 53 ของเงินทุนทั้งระบบ) และเงินรับฝากจากสมาชิก (ร้อยละ 34) และมีเป็นส่วนน้อยที่ระดมเงินทุนจากแหล่งเงินภายนอก ได้แก่ เงินกู้ยืมระยะสั้น (ร้อยละ 11) ได้แก่ ตัวเงินจ่าย ตั๋วสัญญาใช้เงิน เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร และเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น (ร้อยละ 2)

1.2 สถานะการดำเนินงานของสหกรณ์แต่ละประเภท⁵

1.2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 124 แห่ง สมาชิกรวม 200,026 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 31,460 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 7,486 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 90 และร้อยละ 10 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 55,000 ล้านบาท กว่าร้อยละ 97 เป็นการให้สมาชิกของสหกรณ์กู้ โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549-2553 ดังปรากฏในตารางที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

³ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ปรากฏในภาคผนวก

⁴ ปี 2553 พบว่า สหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้มีจำนวนทั้งสิ้น 1,264 สหกรณ์ มีสมาชิกรวมทั้งสิ้นจำนวน 2,581,143 คน มีกำไรสุทธิ 1,235 ล้านบาท คิดเป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้น 38,491.56 ล้านบาท ขาดทุนสุทธิ 19 สหกรณ์ คิดเป็นจำนวนเงิน 37.27 ล้านบาท และไม่มีผลการดำเนินงาน 10 สหกรณ์ ดังนั้นผลกำไรสุทธิประจำปีของระบบสหกรณ์ไทยในปี 2553 คือ 38,454.29 ล้านบาท (รายได้รวม 61,582.95 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายรวม 23,128.66 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 62.44 ของรายได้ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.23

⁵ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ปรากฏในภาคผนวกที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	2,532.38	99.1	3,035.06	99.2	3,571.20	99.3	3,923.25	99.0	4,214.33	98.3
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	23.65	0.9	23.15	0.8	26.13	0.7	39.25	1.0	74.91	1.7
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	2,556.03		3,058.21		3,597.33		3,962.50		4,289.24	
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	424.67		0		0					
เงินรับฝาก	0		214.1		280.58		351.22		384.18	
เงินกู้ยืมระยะสั้น	0		115.93		191.37		227.31		236.39	
เงินกู้ยืมระยะยาว	0		307.93		329.03		246.31		250.7	
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	424.67	16.6	637.96	20.9	800.98	22.3	824.84	20.8	871.27	20.3
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	2,131.36	83.4	2,420.25	79.1	2,796.35	77.7	3,137.66	79.2	3,417.97	79.7
บวก รายได้ที่มีโชคดอกเบี้ย	3.93		4.02		7.21		7.76		8.08	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้	0		15.24		4.9		0.91		-0.26	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย	0		0.1		-0.54		-0.32		-0.22	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	234.17	9.2	254.49	8.3	278.06	7.7	317.44	8.0	345.69	8.1
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,901.12	74.4	2,154.44	70.4	2,521.14	70.1	2,827.39	71.4	3,080.84	71.8
รายการพิเศษ			-4.49		0.65		-0.18		-16.05	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	1,901.12	74.4	2,149.95	70.3	2,521.79	70.1	2,827.21	71.3	3,064.79	71.5

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 2: แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มา										
แหล่งเงินทุนภายใน	28,262.2	81.1	31,484.0	79.5	36,111.1	79.7	41,456.7	80.5	48,112.7	79.8
เงินรับฝากจากสมาชิก	4,698.6	13.5	4,898.7	12.4	6,181.9	13.6	7,721.3	15.0	10,129.5	16.8
ทุนของกลุ่มสมาชิก	23,426.8	67.2	26,416.2	66.7	29,739.2	65.6	33,538.5	65.2	37,743.2	62.6
- อื่นๆ	136.8	0.4	169.2	0.4	190.0	0.4	197.0	0.4	239.9	0.4
แหล่งเงินทุนภายนอก	6,603.4	18.9	8,095.9	20.5	9,204.2	20.3	10,019.3	19.5	12,180.5	20.2
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	6,446.8	18.5	7,817.0	19.7	8,547.6	18.9	9,371.7	18.2	11,000.0	18.2
- เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	156.6	0.4	278.9	0.7	656.6	1.4	647.6	1.3	1,180.5	2.0
รวม	34,865.6	100.0	39,579.9	100.0	45,315.3	100.0	51,476.0	100.0	60,293.1	100.0
ทางใช้ไป										
เงินสด/เงินฝาก	1,033.3	3.0	1,171.4	3.0	1,342.3	3.0	1,245.2	2.4	2,206.7	3.7
ลูกหนี้	33,263.3	95.4	37,876.3	95.7	43,194.8	95.3	48,878.2	95.0	54,927.3	91.1
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	23.4	0.1	36.4	0.1	33.3	0.1	33.8	0.1	37.2	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	476.2	1.4	446.5	1.1	567.4	1.3	1,073.9	2.1	2,522.2	4.2
สินค้าคงเหลือ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	27.1	0.1	27.4	0.1	36.9	0.1	38.3	0.1	35.4	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	32.0	0.1	38.1	0.1	33.1	0.1	35.1	0.1	35.5	0.1
อื่นๆ	57.2	0.2	56.6	0.1	174.1	0.4	239.1	0.5	603.2	1.0
รวม	34,865.6	100.0	39,579.9	100.0	45,315.3	100.0	51,476.0	100.0	60,293.1	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ทหารมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 177 แห่ง สมาชิกรวม 230,334 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 23,625.44 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 10,118 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 98.5 และร้อยละ 1.5 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 43,000 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการให้สมาชิกของสหกรณ์กู้ โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	1,865.7	98.1	2,247.1	97.8	2,524.2	98.0	2,702.5	98.2	2,942.1	98.2
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	35.6	1.9	50.0	2.2	51.3	2.0	49.7	1.8	54.4	1.8
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	1,901.3	100.0	2,297.0	100.0	2,575.4	100.0	2,752.2	100.0	2,996.5	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	392.4									
เงินรับฝาก			393.7		482.4		536.9		626.2	
เงินกู้ยืมระยะสั้น			39.7		84.6		73.7		79.0	
เงินกู้ยืมระยะยาว			120.3		91.4		59.2		47.1	
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	392.4	20.6	553.7	24.1	658.4	25.6	669.8	24.3	752.3	25.1
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	1,509.0	79.4	1,743.3	75.9	1,917.1	74.4	2,082.4	75.7	2,244.2	74.9
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	3.4		3.4		5.6		9.3		6.8	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้			3.0		7.1		2.5		13.5	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย			0.3		0.0		0.2		0.1	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	189.9		200.1		218.8		232.6		250.3	
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,322.5		1,543.2		1,696.7		1,856.5		1,987.2	
รายการพิเศษ	-0.1		-1.4		-1.7		-3.9			
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	1,322.4	69.6	1,544.6	67.2	1,695.0	65.8	1,852.7	67.3	1,987.2	66.3
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	156		166		169		172		171	
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1,330.5	70.0	1,544.6	67.2	1,700.1	66.0	1,852.7	67.3	1,987.2	66.3
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	3		2		3		-		-	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	8.1		0.03		5.0		-		-	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	2		1							

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 4: แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	26,639.38	90.7	30,886.84	91.3	35,362.09	92.8	39,443.65	93.0	45,783.40	94.9
เงินรับฝากจากสมาชิก	8,690.81	29.6	9,724.77	28.7	12,116.43	31.8	13,840.99	32.6	17,684.28	36.6
ทุนของกลุ่มเกษตรกร	17,830.24	60.7	21,044.05	62.2	23,122.19	60.7	25,458.37	60.0	27,927.01	57.9
- อื่นๆ	118.33	0.4	118.02	0.3	123.47	0.3	144.29	0.3	172.11	0.4
แหล่งเงินทุนภายนอก	2,740.31	9.3	2,960.13	8.7	2,757.30	7.2	2,963.82	7.0	2,476.05	5.1
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	2,617.85	8.9	2,777.21	8.2	2,626.47	6.9	2,806.80	6.6	2,118.47	4.4
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	122.46	0.4	182.92	0.5	130.83	0.3	157.02	0.4	357.58	0.7
รวม	29,379.69	100.0	33,846.97	100.0	38,119.39	100.0	42,407.47	100.0	48,259.45	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,197.41	4.1	1,064.29	3.1	1,367.65	3.6	1,482.46	3.5	1,864.14	3.9
ลูกหนี้	26,587.19	90.5	31,269.80	92.4	34,608.13	90.8	38,500.87	90.8	43,084.72	89.3
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	30.74	0.1	31.57	0.1	37.8	0.1	39.02	0.1	49.71	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	1,319.11	4.5	1,195.80	3.5	1,180.59	3.1	1,231.50	2.9	1,862.07	3.9
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	23.05	0.1	22.84	0.1	23.46	0.1	21.41	0.1	22.25	0.0
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	18.29	0.1	17.44	0.1	15.48	0.0	15.54	0.0	15.15	0.0
อื่นๆ	265.38	0.9	308.37	0.9	961.88	2.5	1,194.71	2.8	1,460.83	3.0
รวม	29,379.69	100.0	33,846.97	100.0	38,119.39	100.0	42,407.47	100.0	48,259.45	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.3 สหกรณ์ออมทรัพย์ครู

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 115 แห่ง สมาชิกรวม 688,975 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 166,818.65 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 79,588.49 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 91 และร้อยละ 9 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 353,000 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการให้สมาชิกของสหกรณ์กู้ โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549-2553 ดังปรากฏในตารางที่ 5 และ 6 ตามลำดับ

ตารางที่ 5: ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	14,832.3	99.7	8,079.4	44.6	20,165.2	99.7	21,899.6	99.6	23,553.8	99.5
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	42.2	0.3	47.8	0.3	61.0	0.3	93.3	0.4	109.9	0.5
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	14,874.5	100.0	18,127.2	100.0	20,226.2	100.0	21,992.9	100.0	23,663.7	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	4,258.6									
เงินรับฝาก			1,686.2		2,268.3		2,639.9		3,152.9	
เงินกู้ยืมระยะสั้น			2,441.1		2,750.4		2,221.2		2,071.5	
เงินกู้ยืมระยะยาว			2,387.6		1,896.9		1,896.5		1,713.9	
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	4,258.6	28.6	6,514.9	35.9	6,915.6	34.2	6,757.6	30.7	6,938.4	29.3
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนการลงทุนสุทธิ	10,615.9	71.4	11,612.4	64.1	13,310.7	65.8	15,235.3	69.3	16,725.3	70.7
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	58.6		46.5		36.0		39.3		67.4	
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย							0.0		0.0	
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ									0.2	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้			69.0		87.3		67.2		74.4	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย			4.7		1.8		-2.9		0.0	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	2,137.6		2,228.0		2,440.7		2,777.0		3,030.8	
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	8,537.0	57.4	9,357.3	51.6	10,816.9	53.5	12,427.5	56.5	13,687.7	57.8
รายการพิเศษ	6.1		1.7		2.2		-3.7			
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	8,543.1	57.4	9,359.0	51.6	10,819.1	53.5	12,431.2	56.5	13,687.7	57.8
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	104		104		104		104		105	
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	8,544.6	57.4	9,360.2	51.6	10,819.2	53.5	12,432.7	56.5	13,689.1	57.8
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	8	0.0	7	0.0	5	0.0	5	0.0	4	0.0
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1.6		1.2		0.1		1.6		1.4	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	1									

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 6 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ปี 2549-2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	179,382.51	70.4	193,517.37	70.1	222,568.22	73.4	250,537.70	74.1	290,616.04	76.1
เงินรับฝากจากสมาชิก	41,469.54	16.3	42,525.05	15.4	57,122.94	18.8	66,834.67	19.8	85,817.41	22.5
ทุนของกลุ่มสมาชิก	135,418.04	53.1	148,762.32	53.9	162,368.85	53.5	180,715.42	53.4	200,834.93	52.6
อื่นๆ	2,494.93	1.0	2,230.00	0.8	3,076.43	1.0	2,987.61	0.9	3,963.70	1.0
แหล่งเงินทุนภายนอก	75,459.80	29.6	82,704.88	29.9	80,736.61	26.6	87,727.66	25.9	91,485.94	23.9
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	73,976.05	29.0	80,704.15	29.2	78,259.74	25.8	83,000.41	24.5	80,375.42	21.0
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	1,483.75	0.6	2,000.73	0.7	2,476.87	0.8	4,727.25	1.4	11,110.52	2.9
รวม	254,842.31	100.0	276,222.25	100.0	303,304.83	100.0	338,265.36	100.0	382,101.98	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	4,556.79	1.8	6,572.69	2.4	7,631.97	2.5	7,727.27	2.3	11,155.85	2.9
ลูกหนี้	248,114.60	97.4	266,603.76	96.5	290,441.33	95.8	324,676.75	96.0	355,383.26	93.0
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	944.04	0.4	1,085.78	0.4	1,184.54	0.4	1,199.05	0.4	1,224.34	0.3
หลักทรัพย์/ตราสาร	930.11	0.4	1,396.69	0.5	2,192.80	0.7	2,566.31	0.8	3,852.09	1.0
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0.07	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	928.43	0.4	1,052.98	0.4	1,231.47	0.4	1,511.66	0.4	1,670.80	0.4
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	33.23	0.0	41.28	0.0	39.97	0.0	37.4	0.0	32.02	0.0
อื่นๆ	1,223.19	0.5	1,640.63	0.6	2,951.83	1.0	2,945.02	0.9	11,232.23	2.9
รวม	254,842.31	100.0	276,222.25	100.0	303,304.83	100.0	338,265.36	100.0	382,101.98	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.4 สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 31 แห่ง สมาชิกรวม 102,916 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 31,440.54 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 76,787.6 ล้านบาท โดยเป็นการรับฝากจากสมาชิกของสหกรณ์เองทั้งหมด ในส่วนของการปล่อยกู้มีลักษณะที่น่าสนใจและแตกต่างจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ คือ ส่วนใหญ่ปล่อยกู้ให้กับสหกรณ์ประเภทอื่นๆ รวม 27,860 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 53 ของมูลค่าเงินให้กู้ทั้งหมด 52,477 ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 7 และ 8 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	2,586.17	79.8	2,997.19	73.6	3,248.54	71.5	3,560.03	72.9	3,095.52	56.0
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	654.33	20.2	1,077.09	26.4	1,291.89	28.5	1,326.61	27.1	2,430.49	44.0
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	3,240.50	100.0	4,074.28	100.0	4,540.43	100.0	4,886.64	100.0	5,526.01	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย										
เงินรับฝาก			1,438.61	35.3	1,765.20	38.9	1,670.08	34.2	1,960.03	35.5
เงินกู้ยืมระยะสั้น			227.05	5.6	124.07	2.7	295.54	6.0	191.81	3.5
เงินกู้ยืมระยะยาว			13.35	0.3	8.71	0.2	5.98	0.1	9.29	0.2
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,021.05	31.5	1,679.01	41.2	1,897.98	41.8	1,971.60	40.3	2,161.13	39.1
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	2,219.45	68.5	2,395.27	41.2	2,642.45	58.2	2,915.04	59.7	3,364.88	60.9
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	19.08		18.68		17.83		15.2		23.48	
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้			37.64		18.51		-5.54		14.11	
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย			0.13		-0.19		-0.03		-0.52	
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	340.06	10.5	335.48	8.2	359.44	7.9	396.46	8.1	431.33	7.8
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,898.47	58.6	2,040.70	50.1	2,282.52	50.3	2,539.35	52.0	2,943.44	53.3
รายการพิเศษ	0.06		0.14				-3.88		0.01	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	1,898.53	58.6	2,040.84	50.1	2,282.52	50.3	2,543.23	52.0	2,943.45	53.3
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	18		22		28		28		28	
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1,898.53	58.6	2,040.84	50.1	2,282.57	50.3	2,543.24	52.0	2,943.49	53.3
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)					1		1		1	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)					0.05		0.01		0.04	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	1									

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 8: แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	67,268.7	93.3	72,768.9	96.0	86,589.5	92.7	95,969.9	93.5	118,937.9	94.3
- เงินรับฝากจากสมาชิก	41,476.6	57.5	43,392.4	57.2	53,519.2	57.3	59,192.9	57.7	76,787.6	60.9
- ทุนของกลุ่มสมาชิก	25,078.7	34.8	28,446.2	37.5	32,065.4	34.3	35,727.2	34.8	40,992.6	32.5
- อื่นๆ	713.4	1.0	930.3	1.2	1,004.9	1.1	1,049.8	1.0	1,157.7	0.9
แหล่งเงินทุนภายนอก	4,853.6	6.7	3,060.2	4.0	6,823.9	7.3	6,620.6	6.5	7,252.3	5.7
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	4,832.3	6.7	3,039.3	4.0	6,807.8	7.3	6,611.5	6.4	7,234.9	5.7
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	21.3	0.0	21.0	0.0	16.1	0.0	9.1	0.0	17.4	0.0
รวม	72,122.3	100.0	75,829.1	100.0	93,413.4	100.0	102,590.5	100.0	126,190.3	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,795.6	2.5	2,729.9	3.6	2,939.0	3.1	3,052.6	3.0	4,378.9	3.5
ลูกหนี้	46,848.3	65.0	48,835.6	64.4	52,154.1	55.8	51,566.5	50.3	52,937.9	42.0
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	208.6	0.3	248.7	0.3	265.7	0.3	260.1	0.3	271.5	0.2
หลักทรัพย์/ตราสาร	21,295.8	29.5	21,549.6	28.4	33,652.8	36.0	42,789.5	41.7	61,634.8	48.8
สินค้าคงเหลือ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	908.5	1.3	1,199.0	1.6	145.7	0.2	122.2	0.1	145.3	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	195.9	0.3	265.5	0.4	258.8	0.3	292.4	0.3	258.6	0.2
อื่นๆ	1,286.8	1.8	1,498.2	2.0	4,528.6	4.8	5,027.4	4.9	7,106.4	5.6
รวม	72,122.3	100.0	75,829.1	100.0	93,413.4	100.0	102,590.5	100.0	126,190.3	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.5 สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุขมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 150 แห่ง สมาชิกรวม 222,106 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 44,987.49 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 28,864.6 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 92 และร้อยละ 8 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 72,563 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนการปล่อยกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ร้อยละ 94 และสหกรณ์อื่นร้อยละ 6 โดยมีผลการดำเนินงานและแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 9 และ 10 ตามลำดับ

ตารางที่ 9: ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	2,836.7	96.7	3,562.4	97.1	4,005.8	96.9	4,244.1	95.6	4,699.5	95.0
- ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	96.4	3.3	106.6	2.9	126.9	3.1	197.2	4.4	247.1	5.0
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	2,933.2	100.0	3,669.0	100.0	4,132.7	100.0	4,441.3	100.0	4,946.6	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	564.3	19.2		0.0		0.0		0.0		0.0
เงินรับฝาก		0.0	489.9	13.4	606.9	14.7	667.8	15.0	806.1	16.3
เงินกู้ยืมระยะสั้น		0.0	193.7	5.3	173.2	4.2	172.3	3.9	167.8	3.4
เงินกู้ยืมระยะยาว		0.0	202.8	5.5	198.1	4.8	127.6	2.9	127.5	2.6
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	564.3	19.2	886.4	24.2	978.2	23.7	967.7	21.8	1,101.4	22.3
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	2,368.9	80.8	2,782.6	75.8	3,154.5	76.3	3,473.6	78.2	3,845.2	77.7
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	6.0	0.2	10.2	0.3	9.0	0.2	13.9	0.3	35.0	0.7
บวก ค่าไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		0.0		0.0
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	5.3	0.1	4.9	0.1	16.9	0.4	8.4	0.2
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย		0.0	0.7	0.0	-0.2	0.0	-0.7	0.0	-0.2	0.0
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	276.5	9.4	309.7	8.4	346.4	8.4	392.1	8.8	433.8	8.8
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	2,099.1	71.6	2,477.1	67.5	2,812.5	68.1	3,077.9	69.3	3,438.2	69.5
รายการพิเศษ	0.0	0.0	0.1	0.0	-0.1	0.0	-5.1	-0.1		0.0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	2,099.0	71.6	2,477.2	67.5	2,812.4	68.1	3,072.8	69.2	3,438.2	69.5
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	136.0	4.6	148.0	4.0	149.0	3.6	150.0	3.4	149.0	3.0
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	2,099.0	71.6	2,477.2	67.5	2,812.4	68.1	3,072.8	69.2	3,438.2	69.5

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 10 แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข
ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	43,455.67	87.6	49,131.30	87.8	58,412.37	91.1	66,214.26	91.2	78,915.30	89.9
เงินรับฝากจากสมาชิก	12,823.24	25.8	12,857.19	23.0	17,344.72	27.0	19,919.17	27.4	26,668.68	30.4
ทุนของกลุ่มสมาชิก	30,486.05	61.4	36,106.38	64.5	40,847.39	63.7	46,028.59	63.4	51,853.48	59.1
อื่นๆ	146.38	0.3	167.73	0.3	220.26	0.3	266.5	0.4	393.14	0.4
แหล่งเงินทุนภายนอก	6,167.22	12.4	6,814.14	12.2	5,724.50	8.9	6,425.50	8.8	8,841.74	10.1
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	5,539.56	11.2	6,573.79	11.8	5,358.08	8.4	5,967.93	8.2	6,613.01	7.5
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	627.66	1.3	240.35	0.4	366.42	0.6	457.57	0.6	2,228.73	2.5
รวม	49,622.89	100.0	55,945.44	100.0	64,136.87	100.0	72,639.76	100.0	87,757.04	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,343.31	2.7	2,006.31	3.6	2,393.28	3.7	2,489.25	3.4	3,297.98	3.8
ลูกหนี้	45,037.17	90.8	50,813.82	90.8	55,554.40	86.6	62,873.37	86.6	71,407.09	81.4
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	38.88	0.1	41.92	0.1	50.44	0.1	64.2	0.1	70.07	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	2,263.53	4.6	2,174.62	3.9	3,527.60	5.5	4,465.60	6.1	7,971.31	9.1
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0.02	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	138.79	0.3	152.07	0.3	164.43	0.3	169.82	0.2	204.37	0.2
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	35.13	0.1	38.6	0.1	35.34	0.1	36.54	0.1	34.77	0.0
อื่นๆ	843.84	1.7	801.92	1.4	2,512.26	3.9	2,669.38	3.7	4,911.59	5.6
รวม	49,622.89	100.0	55,945.44	100.0	64,136.87	100.0	72,639.76	100.0	87,757.04	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.6 สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 147 แห่ง สมาชิก
รวม 515,335 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 71,363.06 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบอบรวมทั้งสิ้น 45,431.6
ล้านบาท โดยเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการรับฝากจากสมาชิกสหกรณ์ ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ
109,820.4 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการปล่อยกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์เอง โดยมีผลการ
ดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 11 และ
12 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
- รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	4,417.80	95.4	5,854.91	96.3	6,585.79	96.5	7,048.83	95.1	7,366.50	94.2
- ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	214.58	4.6	227.33	3.7	240.78	3.5	364.34	4.9	449.72	5.8
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	4,632.38	100.0	6,082.24	100.0	6,826.57	100.0	7,413.17	100.0	7,816.22	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	688.81	14.9		0.0		0.0		0.0		0.0
เงินรับฝาก		0.0	958.47	15.8	1,202.23	17.6	1,270.81	17.1	1,307.79	16.7
เงินกู้ยืมระยะสั้น		0.0	94.72	1.6	54.84	0.8	80.19	1.1	78.24	1.0
เงินกู้ยืมระยะยาว		0.0	88.94	1.5	71.42	1.0	63.1	0.9	32.16	0.4
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	688.81	14.9	1,142.13	18.8	1,328.49	19.5	1,414.10	19.1	1,418.19	18.1
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	3,943.57	85.1	4,940.11	81.2	5,498.08	80.5	5,999.07	80.9	6,398.03	81.9
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	15.8	0.3	22.71	0.4	21.29	0.3	20.84	0.3	29.69	0.4
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย		0.0		0.0		0.0	0.03	0.0		0.0
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ		0.0		0.0		0.0	0.88	0.0		0.0
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	4.84	0.1	16.09	0.2	26.89	0.4	9.1	0.1
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย		0.0	1.77	0.0	1.49	0.0	0.45	0.0	1.66	0.0
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	497.14	10.7	590.3	9.7	649.71	9.5	694.62	9.4	772.44	9.9
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	3,462.23	74.7	4,365.91	71.8	4,852.08	71.1	5,298.86	71.5	5,644.52	72.2
รายการพิเศษ	-2.99	-0.1	0.02	0.0	0.7	0.0		0.0		0.0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	3,459.24	74.7	4,365.93	71.8	4,852.78	71.1	5,298.86	71.5	5,644.52	72.2
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	126	2.7	137	2.3	141	2.1	146	2.0	144	1.8
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	3,459.34	74.7	4,366.17	71.8	4,852.92	71.1	5,298.94	71.5	5,644.65	72.2
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	3		5		4		3		3	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	0.1		0.24		0.13		0.08		0.13	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)			1		2					

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 12: แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	72,198.26	96.6	89,395.41	96.8	102,593.08	97.1	115,354.57	97.0	130,148.11	95.3
เงินรับฝากจากสมาชิก	22,366.17	29.9	26,239.36	28.4	32,496.83	30.8	37,546.64	31.6	44,976.08	32.9
ทุนของกลุ่มสมาชิก	49,332.23	66.0	62,492.96	67.6	69,331.38	65.6	77,003.01	64.8	84,091.27	61.6
อื่นๆ	499.86	0.7	663.09	0.7	764.87	0.7	804.92	0.7	1,080.76	0.8
แหล่งเงินทุนภายนอก	2,551.53	3.4	2,992.16	3.2	3,036.91	2.9	3,550.66	3.0	6,434.89	4.7
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	2,368.54	3.2	2,612.69	2.8	2,638.75	2.5	3,181.89	2.7	5,905.75	4.3
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	182.99	0.2	379.47	0.4	398.16	0.4	368.77	0.3	529.14	0.4
รวม	74,749.79	100.0	92,387.57	100.0	105,629.99	100.0	118,905.23	100.0	136,583.00	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	2,717.73	3.6	3,464.11	3.7	5,599.60	5.3	5,509.43	4.6	6,015.07	4.4
ลูกหนี้	66,323.39	88.7	82,478.16	89.3	88,333.25	83.6	99,342.63	83.5	110,243.95	80.7
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	43.37	0.1	62.7	0.1	90.13	0.1	112.08	0.1	125.65	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	5,089.01	6.8	5,011.98	5.4	6,786.97	6.4	9,443.88	7.9	11,588.75	8.5
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0.01	0.0	0	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	51.09	0.1	58.64	0.1	58.75	0.1	79.07	0.1	98.92	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	58.69	0.1	170.75	0.2	159.49	0.2	158.36	0.1	160.6	0.1
อื่นๆ	553.25	0.7	1,266.63	1.4	4,782.06	4.5	4,483.93	3.8	8,601.36	6.3
รวม	74,749.79	100.0	92,387.57	100.0	105,629.99	100.0	118,905.23	100.0	136,583.00	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.7 สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 52 แห่ง สมาชิกรวม 224,571 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 76,845.68 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 69,954.7 ล้านบาท (แบ่งเป็นการรับฝากจากสมาชิกและจากสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ประมาณร้อยละ 92 และร้อยละ 8 ของเงินฝากทั้งหมด ตามลำดับ) ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 107,643 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98) เป็นการปล่อยกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์เอง โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 13 และ 14 ตามลำดับ

ตารางที่ 13: ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	4,255.54	84.0	5,287.40	84.1	5,758.71	84.3	6,148.92	82.3	6,588.56	81.8
-ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	809.48	16.0	1,003.34	15.9	1,069.40	15.7	1,319.54	17.7	1,469.68	18.2
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	5,065.02	100.0	6,290.74	100.0	6,828.11	100.0	7,468.46	100.0	8,058.24	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,233.67	24.4		0.0		0.0		0.0		0.0
เงินรับฝาก		0.0	1,583.88	25.2	1,808.27	26.5	1,748.18	23.4	2,106.05	26.1
เงินกู้ยืมระยะสั้น		0.0	190.53	3.0	90.14	1.3	96.81	1.3	40.52	0.5
เงินกู้ยืมระยะยาว		0.0	87.07	1.4	62.95	0.9	59.02	0.8	43.38	0.5
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,233.67	24.4	1,861.48	29.6	1,961.36	28.7	1,904.01	25.5	2,189.95	27.2
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	3,831.35	75.6	4,429.26	70.4	4,866.75	71.3	5,564.45	74.5	5,868.29	72.8
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	16.83	0.3	17.03	0.3	14.97	0.2	19.28	0.3	21.02	0.3
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย		0.0	0.42	0.0	0.42	0.0	-0.35	0.0		0.0
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ		0.0		0.0		0.0	-14.61	-0.2	-18.86	-0.2
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	11.39	0.2	19.76	0.3	21.6	0.3	3.31	0.0
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย		0.0	5.52	0.1	-3.38	0.0	-1.29	0.0	0.34	0.0
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	408.14	8.1	443.61	7.1	452.99	6.6	528.76	7.1	575.89	7.1
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	3,440.04	67.9	3,986.19	63.4	4,412.77	64.6	5,019.70	67.2	5,290.91	65.7
รายการพิเศษ	-1.01	0.0	-10.67	-0.2	-15.1	-0.2	-49	-0.7	3.75	0.0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	3,439.03	67.9	3,975.52	63.2	4,397.67	64.4	4,970.70	66.6	5,294.66	65.7
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	50	1.0	52	0.8	52	0.8	50	0.7	50	0.6
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	3,440.37	67.9	3,987.30	63.4	4,413.12	64.6	4,990.00	66.8	5,320.20	66.0
ขาดทุนสุทธิประจำปี	2	0.0	1	0.0	1	0.0	1	0.0	1	0.0
ขาดทุนสุทธิประจำปี	1.34	0.0	11.78	0.2	15.45	0.2	19.3	0.3	25.54	0.3
ไม่ดำเนินงาน		0.0	1	0.0		0.0		0.0		0.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 14: แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	92,498.54	89.4	102,791.56	96.4	118,527.98	96.9	130,559.21	97.2	153,683.01	94.9
เงินรับฝากจากสมาชิก	34,426.91	33.3	38,808.31	36.4	47,094.29	38.5	50,771.48	37.8	64,514.46	39.8
ทุนของกลุ่มสมาชิก	54,890.00	53.0	63,118.76	59.2	70,720.98	57.8	79,027.03	58.8	88,362.23	54.6
อื่นๆ	3,181.63	3.1	864.49	0.8	712.71	0.6	760.7	0.6	806.32	0.5
แหล่งเงินทุนภายนอก	11,004.14	10.6	3,886.51	3.6	3,759.93	3.1	3,750.07	2.8	8,240.21	5.1
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	7,211.17	7.0	3,357.31	3.1	3,180.91	2.6	2,126.44	1.6	2,773.15	1.7
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	3,792.97	3.7	529.2	0.5	579.02	0.5	1,623.63	1.2	5,467.06	3.4
รวม	103,502.68	100.0	106,678.07	100.0	122,287.91	100.0	134,309.28	100.0	161,923.22	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	3,330.89	3.2	3,960.20	3.7	2,561.04	2.1	5,995.49	4.5	5,376.46	3.3
ลูกหนี้	76,641.43	74.0	80,908.73	75.8	89,046.80	72.8	98,404.02	73.3	108,339.94	66.9
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	105.26	0.1	117.27	0.1	131.02	0.1	152.43	0.1	148.98	0.1
หลักทรัพย์/ตราสาร	21,926.99	21.2	20,498.19	19.2	27,843.27	22.8	27,000.40	20.1	40,394.03	24.9
สินค้าคงเหลือ	0	0.0	0.41	0.0	0	0.0	0.31	0.0	0.37	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	74.26	0.1	107.49	0.1	123.88	0.1	141.22	0.1	141.33	0.1
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	27.4	0.0	37.33	0.0	33.58	0.0	31.65	0.0	34.03	0.0
อื่นๆ	1,606.97	1.6	1,282.99	1.2	2,810.36	2.3	2,888.62	2.2	7,786.04	4.8
รวม	103,502.68	100.0	106,678.07	100.0	122,287.91	100.0	134,309.28	100.0	161,923.22	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.8 สหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน

ณ ปี 2553 สหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 460 แห่ง สมาชิก รวม 396,880 คน ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 33,968.82 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 36,542.7 ล้านบาท โดยเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการรับฝากจากสมาชิกสหกรณ์ ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 109,820 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการปล่อยกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์เอง โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุน ระหว่างปี 2549 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 15 และ 16 ตามลำดับ

ตารางที่ 15: ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน										
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมและเงินฝาก	1,485.36	68.3	1,993.52	71.9	2,460.35	75.2	2,633.81	68.9	2,874.94	71.1
- ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	690.16	31.7	779.39	28.1	813.35	24.8	1,190.42	31.1	1,166.93	28.9
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	2,175.52	100.0	2,772.91	100.0	3,273.70	100.0	3,824.23	100.0	4,041.87	100.0
- ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	567.47	26.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
- เงินรับฝาก	707.8	32.5	931.33	33.6	1,014.61	31.0	1,115.07	29.2		0.0
- เงินกู้ยืมระยะสั้น	58.34	2.7	52.06	1.9	149.84	4.6	73.2	1.9		0.0
- เงินกู้ยืมระยะยาว	32.58	1.5	37.38	1.3	35.65	1.1	33.72	0.9		0.0
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	567.47	26.1	798.72	28.8	1,020.77	31.2	1,200.10	31.4	1,221.99	30.2
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	1,608.05	73.9	1,974.19	71.2	2,252.93	68.8	2,624.13	68.6	2,819.88	69.8
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	19.68	0.9	44.5	1.6	40.34	1.2	41.02	1.1	49.11	1.2
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	2.94	0.1	0.88	0.0	0.54	0.0	1.32	0.0	-0.09	0.0
บวก กำไร(ขาดทุน) ธุรกิจการให้บริการ		0.0	-1.15	0.0	0	0.0	0.21	0.0	0	0.0
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้		0.0	21.54	0.8	26.49	0.8	19	0.5	26.24	0.6
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย	0	0.0	1.23	0.0	3.32	0.1	-5.87	-0.2	13.18	0.3
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	264.99	12.2	310.69	11.2	335.47	10.2	433.38	11.3	435.76	10.8
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1,365.68	62.8	1,684.96	60.8	1,928.53	58.9	2,208.43	57.7	2,393.72	59.2
รายการพิเศษ	15.03	0.7	1.66	0.1	89.9	2.7	-0.07	0.0	0.07	0.0
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	1,380.71	63.5	1,686.62	60.8	2,018.43	61.7	2,208.36	57.7	2,393.79	59.2
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	376	17.3	413	14.9	426	13.0	440	11.5	464	11.5
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	1,380.95	63.5	1,697.76	61.2	2,023.56	61.8	2,210.85	57.8	2,403.97	59.5
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	5		15		9		6		10	
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	0.24		11.14		5.12		2.49		10.18	
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	9		7		11		11		10	

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ตารางที่ 16: แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทเอกชน ปี 2549 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2549	%	2550	%	2551	%	2552	%	2553	%
แหล่งที่มาของเงินทุน										
แหล่งเงินทุนภายใน	42,439.43	96.7	47,477.66	94.3	59,197.46	94.5	65,266.41	91.2	76,633.00	97.6
เงินรับฝากจากสมาชิก	20,034.60	45.6	19,804.99	39.4	27,341.33	43.7	29,209.60	40.8	36,381.91	46.4
ทุนของสมาชิก	22,175.16	50.5	27,352.93	54.3	31,293.15	50.0	35,613.51	49.8	39,753.07	50.7
อื่นๆ	229.67	0.5	319.74	0.6	562.98	0.9	443.3	0.6	498.02	0.6
แหล่งเงินทุนภายนอก	1,468.86	3.3	2,851.67	5.7	3,432.12	5.5	6,298.60	8.8	1,846.26	2.4
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	1,397.72	3.2	2,723.29	5.4	3,337.57	5.3	6,072.61	8.5	1,486.48	1.9
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	71.14	0.2	128.38	0.3	94.55	0.2	225.99	0.3	359.78	0.5
รวม	43,908.29	100.0	50,329.33	100.0	62,629.58	100.0	71,565.01	100.0	78,479.26	100.0
การใช้ไปของเงินทุน										
เงินสด/เงินฝาก	1,874.08	4.3	2,686.33	5.3	6,043.98	9.7	3,707.82	5.2	4,124.19	5.3
ลูกหนี้	25,768.07	58.7	31,299.68	62.2	34,736.21	55.5	41,587.65	58.1	45,310.03	57.7
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	109.82	0.3	96.83	0.2	128.02	0.2	141.55	0.2	167.84	0.2
หลักทรัพย์/ตราสาร	15,418.47	35.1	15,197.29	30.2	19,112.15	30.5	23,244.53	32.5	24,311.59	31.0
สินค้าคงเหลือ	8.67	0.0	7.27	0.0	10.7	0.0	12.7	0.0	17.53	0.0
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	84.63	0.2	78.37	0.2	93.64	0.1	169.27	0.2	212.32	0.3
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	4.45	0.0	6.62	0.0	14.84	0.0	5.98	0.0	276.95	0.4
อื่นๆ	859.74	2.0	1,150.60	2.3	2,746.08	4.4	2,978.61	4.2	4,394.49	5.6
รวม	43,908.29	100.0	50,329.33	100.0	62,629.58	100.0	71,565.01	100.0	78,479.26	100.0

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

1.2.9 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย

ณ ปี 2552 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทยมีสมาชิกรวม 898 แห่ง ถือหุ้นรวมทั้งสิ้น 5,669 ล้านบาท และมีเงินฝากในระบบรวมทั้งสิ้น 16,304.1 ล้านบาท โดยเป็นการรับฝากจากสมาชิกของชุมนุมฯ ทั้งหมด ในขณะที่ปล่อยกู้รวมประมาณ 12,750.3 ล้านบาท เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) เป็นการปล่อยกู้แก่สมาชิกของชุมนุมฯ เอง โดยมีผลการดำเนินงาน และแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินลงทุนระหว่างปี 2552 -2553 ดังปรากฏในตารางที่ 17 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2552 – 2553

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	%	2552	%
รายได้จากดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน				
เงินให้กู้ยืมและเงินฝาก	660.1	45.5	720.3	52.7
เงินลงทุน	790.9	54.5	647.6	47.3
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุน	1,450.9	100.0	1,367.9	100.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและการลงทุน				
เงินรับฝาก - ออมทรัพย์	0.0	0.0	0.0	0.0
- ประจำ	570.9	39.3	509.1	37.2
เงินเบิกเกินบัญชี	0.0	0.0	0.0	0.0
เงินกู้ยืม	42.2	2.9	165.6	12.1
ตัวสัญญาใช้เงิน - สหกรณ์	276.3	19.0	300.1	21.9
- เอกชน	40.9	2.8	42.0	3.1
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและการลงทุน	930.3	64.1	1,016.8	74.3
หัก หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	-	-
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้	0.4	0.0	0.0	0.0
รวมหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	0.4	0.0	0.0	0.0
รายได้จากดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากการลงทุนสุทธิ	520.2	35.9	351.0	25.7
บวก รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย				
รวมรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	4.1	0.3	2.9	0.2
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่	34.3	2.4	32.0	2.3
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่และอุปกรณ์	21.9	1.5	21.7	1.6
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิก	14.0	1.0	12.2	0.9
ค่าใช้จ่ายดำเนินการอื่นๆ	19.7	1.4	28.3	2.1
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	89.9	6.2	94.3	6.9
กำไรก่อนรายการพิเศษ	434.4	29.9	259.6	19.0
รายการพิเศษ				
ค่าปรับปรุงบัญชีปีก่อน	-	-	0.2	0.0
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	434.4	29.9	259.9	19.0

ที่มา: ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย

ในส่วนนี้เป็นการนำข้อมูลการพิจารณาสถานะของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยในส่วนก่อนหน้า มาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในแต่ละประเภท รวมถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงิน 4 ด้าน ได้แก่

1. ความสามารถในการสร้างผลตอบแทน
2. ความสามารถในการบริหารหนี้สิน
3. สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน
4. โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน

2.1 ความสามารถในการสร้างผลตอบแทนของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

ในส่วนนี้เป็นการวัดความสามารถในการสร้างผลตอบแทนของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย เพื่อพิจารณาว่าแนวทางการบริหารจัดการด้านการหารายได้ของสหกรณ์ประเภทต่างๆ รวมถึง ชสอ. ในปัจจุบัน มีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร อันเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปสู่ข้อเสนอแนะการพัฒนาตราสารทางการเงินเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ทั้งนี้ เครื่องมือทางการเงินที่นำมาใช้พิจารณาความสามารถในการสร้างผลตอบแทนของระบบสหกรณ์ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (ROA: Return on Total Asset) และ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE: Return on Equity)

2.1.1 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (ROA: Return on Total Asset)

การวิเคราะห์ความสามารถของระบบสหกรณ์ไทยในการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ได้ใช้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ที่สำคัญ ดังนี้

- คำนวณอัตราผลตอบแทนจากการบริหารสินทรัพย์ (ROA) ของสหกรณ์แต่ละประเภท ระหว่างปี 2549-2553 เปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของพันธบัตรรัฐบาลทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในช่วงเวลาเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนค่าเสียโอกาสของสหกรณ์แต่ละประเภทในการบริหารจัดการส่วนทุนของตน เมื่อเปรียบเทียบกับการนำไปลงทุนในสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง (Risk Free) ซึ่งในที่นี้คืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Yield Curve) ในพันธบัตรรัฐบาลอายุ 1 ปี และ 10 ปี

- คำนวณอัตราผลตอบแทนจากการบริหารสินทรัพย์เฉลี่ยของสหกรณ์ 8 ประเภท (ค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์) เปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนจากการบริหารสินทรัพย์ของ ชสอ. ระหว่างปี 2549-2553 เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์แต่ละประเภทว่าอยู่ในระดับใด โดยสหกรณ์ที่มีความสามารถในการทำกำไรได้มากกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการทำกำไรสูงกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน ในขณะที่สหกรณ์ที่อยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์นั้น แสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรที่ต่ำกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกันนั่นเอง

จากการวิเคราะห์ความสามารถของระบบสหกรณ์ไทยในการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์โดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องข้างต้นสามารถจัดประเภทของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็น 3 ประเภทตามความสามารถในการทำกำไร ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 18 และรูปภาพที่ 2)

ประเภทที่ 1: สหกรณ์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ทุกปี โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนในระดับที่ดีที่สุดระหว่างปี 2549 - 2553 ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยงานราชการอื่น สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน สหกรณ์ที่มีผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิงระยะยาว เช่น พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี ได้แก่ สหกรณ์ตำรวจ หน่วยงานราชการ รวมทั้งสหกรณ์โรงพยาบาลและทหาร ในช่วงปี 2552-2553 มีแนวโน้มสูงกว่าอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลระยะยาวอายุ 10 ปี แสดงให้เห็นว่า ผลตอบแทนจากการดำเนินงานของสหกรณ์บางแห่งดีกว่าผลตอบแทนของผลตอบแทนของอ้างอิงระยะยาว ซึ่งสะท้อนถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ในระดับหนึ่ง

ประเภทที่ 2: สหกรณ์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์เพียงบางปี ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสามารถสร้างผลตอบแทนได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงปี 2552 – 2553 หลังจากที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงปี 2549 – 2551 เช่นเดียวกับสหกรณ์ภาครัฐวิสาหกิจที่ในช่วงปี 2549 – 2550 มีอัตราผลตอบแทนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเช่นกัน และมีแนวโน้มดีขึ้นในช่วงปี 2551-2552 แต่กลับลดลงเล็กน้อยในปี 2553 โดยสหกรณ์ดังกล่าวมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิงระยะยาวอย่างเช่น พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี แต่โดยรวมแล้วก็มีอัตราผลตอบแทนสูงกว่าพันธบัตรระยะสั้นอายุ 1 ปี

ประเภทที่ 3: สหกรณ์ที่มีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และ ชสอ. ทั้งนี้ ในกรณีของ ชสอ. สังเกตว่ามีอัตราผลตอบแทนจากการบริหารสินทรัพย์ (ROA) ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์อีก 8 ประเภท และผลตอบแทนเฉลี่ยที่ได้ยังต่ำกว่าการนำไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลอายุ 1 ปี

อย่างไรก็ตาม การสร้างผลตอบแทนของสหกรณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถในการสร้างกำไรจากทุนของสหกรณ์ในแต่ละปี โดยสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานที่ดีนั้น สามารถสร้างผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยสหกรณ์ โดยสหกรณ์บางแห่งสามารถสร้างผลตอบแทนได้สูงกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิงระยะสั้น ในขณะที่สหกรณ์บางแห่งสามารถสร้างผลตอบแทนได้ดีกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิงระยะยาว รายละเอียดดังตารางที่ 18

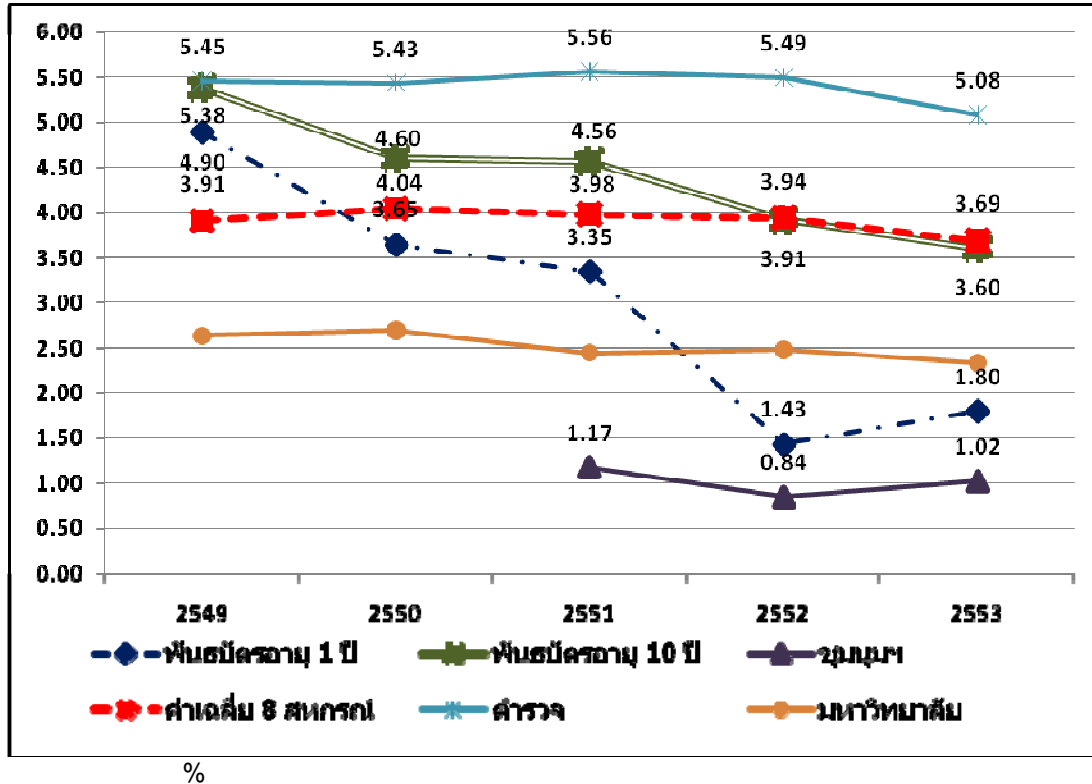
ตารางที่ 18: ความสามารถของระบบสหกรณ์ไทยในการสร้างผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยและอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล ปี 2549-2553

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	2549	2550	2551	2552	2553	อัตราที่เพิ่มขึ้น (ลดลง) ของปี 2549 เทียบ ปี 2553 (%)
ROA (%)						
ตำรวจ	5.45	5.43	5.56	5.49	5.08	-6.79
หน่วยงานราชการอื่น	4.63	4.73	4.59	4.46	4.13	-10.80
ทหาร	4.50	4.56	4.45	4.37	4.12	-8.44
รพ.	4.23	4.43	4.38	4.23	3.92	-7.33
ครู	3.35	3.39	3.57	3.67	3.58	6.87
รัฐวิสาหกิจ	3.32	3.73	3.60	3.70	3.27	-1.51
เอกชน	3.14	3.35	3.22	3.09	3.05	-2.87
มหาวิทยาลัย	2.63	2.69	2.44	2.48	2.33	-11.41
อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย 8 สหกรณ์	3.91	4.04	3.98	3.94	3.69	-5.66
ขุมขุมมา			1.17	0.84	1.02	-12.82
พันธบัตรรัฐบาลอายุ 1 ปี	4.90	3.65	3.35	1.43	1.80	-63.27
พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี	5.38	4.60	4.56	3.91	3.60	-33.09

เมื่อเปรียบเทียบไปถึงการดำเนินงานเพื่อแสวงหาอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของ ชสอ. กลับพบว่า ชสอ.มีความสามารถในการสร้างอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยรวม และต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งสะท้อนให้เห็นระดับความสามารถในการสร้างผลตอบแทนของ ชสอ.ได้ ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 18 และรูปภาพที่ 2

รูปภาพที่ 2: ความสามารถของ ชสอ. ในการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ไทยและผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล ปี 2549-2553

โดยสรุป Return on Assets (ROA) เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินที่บ่งชี้ประสิทธิภาพการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมดของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยในปี 2553 ROA ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 1.02 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.69 และพันธบัตรรัฐบาลให้ผลตอบแทนร้อยละ 1.8 สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากสหกรณ์ประเภทอื่น และพันธบัตรรัฐบาล ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ยังขาดประสิทธิภาพในการสร้างผลกำไรอยู่มาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากโครงสร้างทางการเงินที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

2.1.2 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE: Return on Equity)

ในขณะเดียวกัน เครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งที่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทย คือ การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งสะท้อนความสามารถการนำเงินลงทุนของสมาชิกฯ ไปทำให้งอกเงยได้ในอัตราผลตอบแทนระดับต่างๆ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาเปรียบเทียบค่า ROE ระหว่าง

สหกรณ์จำเป็นต้องพิจารณาร่วมกับความสามารถในการบริหารหนี้สินของสหกรณ์ ซึ่งจะแสดงรายละเอียดในส่วนถัดไป

จากการวิเคราะห์ความสามารถของระบบสหกรณ์ไทยในการสร้างผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น โดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องข้างต้นสามารถจัดประเภทของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็น 3 ประเภทตามความสามารถในการสร้างผลตอบแทน ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 19 และรูปภาพที่ 3)

ประเภทที่ 1: สหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ทุกปี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2549 -53 ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และสหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ประเภทดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนให้แก่สมาชิกสหกรณ์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

ประเภทที่ 2: สหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์เพียงบางปี ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐ โดยในช่วงปี 2549 - 2550 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยสหกรณ์ แต่ต่อมาในช่วงปี 2551- 2553 กลับมีแนวโน้มต่ำกว่าค่าเฉลี่ยสหกรณ์

ประเภทที่ 3: สหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล และสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ พบว่า สหกรณ์บางแห่ง เช่น สหกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สามารถสร้างอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นได้ในระดับที่สูงแต่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนั้น หากพิจารณาโดยละเอียดจักพบว่า สหกรณ์ดังกล่าวมีการใช้ส่วนของหนี้สินสูงกว่าสหกรณ์อื่นๆ โดยรวม ซึ่งทำให้เมื่อคิดอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์โดยมีส่วนของหนี้รวมอยู่นั้นมีอัตราผลตอบแทนต่ำ เนื่องจากส่วนหนึ่งต้องกระจายผลตอบแทนดังกล่าวไปยังเจ้าหนี้ด้วย ดังนั้น การพิจารณาความสามารถในการหากำไรโดยรวมของสหกรณ์จึงจำเป็นต้องพิจารณาอัตราส่วน ROE และ ROA ควบคู่กัน อย่างไรก็ตาม อัตราผลตอบแทนดังกล่าวมิใช่อัตราผลตอบแทนที่เป็นรายจ่ายจริงในงบการเงิน แต่เป็นอัตราผลตอบแทนโดยเปรียบเทียบ เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในการหากำไรโดยรวมของสหกรณ์เท่านั้น

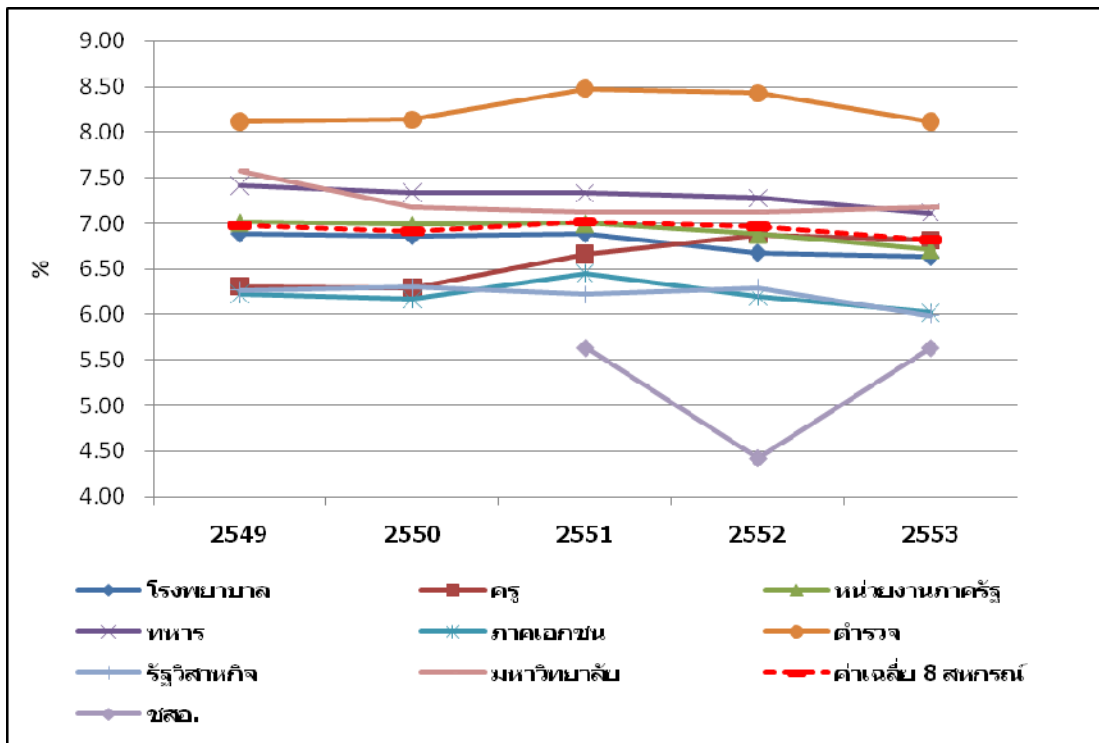
ตารางที่ 19: ความสามารถของระบบสหกรณ์ไทยในการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ไทย ปี 2549-2553

หน่วย: ร้อยละ

หน่วยงาน	2549	2550	2551	2552	2553	อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี 2549 เปรียบเทียบ ปี 2553
โรงพยาบาล	6.89	6.86	6.89	6.68	6.63	-3.70
ครู	6.31	6.29	6.66	6.88	6.82	8.03
หน่วยงานภาครัฐ	7.01	6.99	7.00	6.88	6.71	-4.27
ทหาร	7.42	7.34	7.33	7.28	7.12	-4.06
ภาคเอกชน	6.23	6.17	6.45	6.20	6.02	-3.29
ตำรวจ	8.12	8.14	8.48	8.43	8.12	0.06
รัฐวิสาหกิจ	6.27	6.30	6.22	6.29	5.99	-4.36
มหาวิทยาลัย	7.57	7.17	7.12	7.12	7.18	-5.15
ค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์	6.97	6.91	7.02	6.97	6.82	-2.17
ชสอ.			5.64	4.42	5.64	0.0

รูปภาพที่ 3: ความสามารถของ ชสอ. ในการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย และสหกรณ์ประเภทอื่น ปี 2549-2553

โดยสรุป Return of Equity (ROE) เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินที่สามารถบ่งชี้ประสิทธิภาพการสร้างผลตอบแทนของสหกรณ์จากเงินทุนที่ได้รับจากสมาชิก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ฯ และสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 8 ประเภท พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของ ชสอ. ต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยของสหกรณ์ 8 ทั้งประเภท แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของ ชสอ. ทำให้เกิดผลกำไรจนถึงผู้ถือหุ้นในอัตราที่ต่ำ โดยในปี 2553 พบว่ามี ROE ที่ระดับร้อยละ 5.64 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของ 8 สหกรณ์ฯ อยู่ที่ระดับร้อยละ 6.82 ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ชสอ. มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงินทุนยังไม่เหมาะสมเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น อันเนื่องมาจากอัตราผลตอบแทนที่ไปยังผู้ถือหุ้นต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 8 ประเภท

2.2 ความสามารถในการบริหารหนี้สินของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

นอกจากการพิจารณาประสิทธิภาพการดำเนินงานในเชิงความสามารถในการสร้างผลตอบแทนแล้ว ในส่วนนี้เป็นการพิจารณาความสามารถในการบริหารจัดการส่วนของหนี้สินของสหกรณ์ โดยพิจารณาจาก สัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญต่อลูกหนี้สหกรณ์ทั้งหมด⁶

ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า ระบบสหกรณ์ในประเทศไทยมีสัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญต่ำมากเมื่อเทียบกับมูลค่าลูกหนี้รวมทั้งหมดของสหกรณ์ (เฉลี่ยทั้งระบบฯ เพียงประมาณร้อยละ 0.2 ในปี 2553) โดยสหกรณ์ที่มีสัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญสูงที่สุดโดยเฉลี่ย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการอื่น แต่มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ โดยในปี 2553 มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 0.39 ของมูลค่าลูกหนี้ทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชนกลับมีแนวโน้มสัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น โดยในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.40 จากปี 2552 ที่ร้อยละ 0.13 สำหรับสัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญของ ชสอ. ถือได้ว่ามีสัดส่วนน้อยมาก

สัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญของระบบสหกรณ์ไทยที่มีสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 1 ของมูลค่าหนี้สินทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการส่วนของหนี้สินของระบบสหกรณ์ฯ มีความเสี่ยงด้านการชำระหนี้ต่ำ อย่างไรก็ตาม สาเหตุประการหลักสำคัญของสัดส่วนที่ต่ำดังกล่าว เกิดจากวิธีปฏิบัติของระบบสหกรณ์เป็นสำคัญ เนื่องจากการปล่อยกู้ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อสมาชิกสหกรณ์ และการชำระคืนเงินกู้ (รวมถึงการชำระค่าหุ้นสมาชิก) ส่วนใหญ่ชำระผ่านระบบบัญชีเงินเดือนโดยการตัดบัญชีของผู้กู้ในบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิดความแน่นอนของการชำระเงินกู้คืนแก่สหกรณ์ และส่งผลให้มีสัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญของระบบฯ ดังกล่าว

⁶ “หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ” ในการคำนวณได้แก่ รายการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงทั้งส่วนที่เป็นลูกหนี้และดอกเบี้ยที่เป็นในงบกำไรขาดทุนของสหกรณ์แต่ละประเภทในแต่ละปี
ในขณะที่ส่วนของลูกหนี้ทั้งหมด ได้แก่ ลูกหนี้เงินให้กู้ถึงกำหนดชำระใน 1 ปีสุทธิ ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินนำส่งสุทธิ ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชีสุทธิ ลูกหนี้เงินยืมทรงสุทธิ และลูกหนี้อื่นสุทธิ

ตารางที่ 20 สัดส่วนหนี้สูญและหนี้ที่สงสัยจะสูญต่อลูกหนี้สหกรณ์ทั้งหมดของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย
ปี 2549 – 2553

หน่วย: ล้านบาท

	2549	2550	2551	2552	2553
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ		6	4.67	16.18	8.2
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	8,170.89	9,146.72	10,006.93	11,199.16	10,211.01
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.07	0.05	0.14	0.08
สหกรณ์ออมทรัพย์ครู					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ		73.65	89.08	64.32	74.46
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	33755.37	36571.9	40946.96	41145.28	43138.58
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.20	0.22	0.16	0.17
สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการ					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	0	15.34	4.36	0.59	-0.48
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	7092.98	7682.97	8615.92	9700.35	9056.79
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.45	0.51	0.36	0.39
สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	0	16.91	16.38	20.31	3.65
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	14875.38	16101.96	17031.08	19157.8	19876.23
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.11	0.10	0.11	0.02
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	0	37.77	18.32	-5.57	13.59
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	10262.2	11139.05	15785.05	15299.75	15934.39
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.34	0.12	-0.04	0.09
สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ		3.32	7.16	2.71	13.56
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	5516.38	6409	6934.13	7157.36	7553.02
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.05	0.10	0.04	0.18
สหกรณ์ออมทรัพย์บริษัทเอกชน					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ		22.77	29.81	13.13	39.42
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	6704.46	7790.9	8618.12	10386.17	9901.63
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.29	0.35	0.13	0.40
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	0	15.34	4.36	0.59	-0.48
รวมลูกหนี้ทั้งหมด	7092.98	7682.97	8615.92	9700.35	9056.79
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)		0.20	0.05	0.01	-0.01
ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ			-0.10	0.05	0.44
รวมลูกหนี้ทั้งหมด			25627.84	26529.33	47040.73
NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด (%)			-0.0004	0.0002	0.0009
ค่าเฉลี่ย NPL/ลูกหนี้ทั้งหมด ของระบบสหกรณ์ (%)		0.21	0.19	0.11	0.17

อย่างไรก็ตาม ตัวเลขหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญของระบบสหกรณ์นั้น อาจไม่ได้สะท้อนความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการปล่อยกู้อย่างแท้จริง เนื่องจากสมาชิกของสหกรณ์ที่ไม่สามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ได้นั้น จะดำเนินการขยายวงเงินและระยะเวลาการกู้เพิ่มเติมได้ ดังนั้น สมาชิกส่วนใหญ่จึงมีการกู้เพิ่มเติมเพื่อมาชำระหนี้สินเดิม (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 21) หรืออาจมีการขยายระยะเวลาผ่อนชำระออกไป ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะไม่ถูกบันทึกเป็นรายการหนี้สูญหรือหนี้สงสัยจะสูญของสหกรณ์ก็จริง แต่ก็อาจจะเพิ่มภาระความเสี่ยงการชำระคืนหนี้ของสหกรณ์จากผู้กู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ตัวเลขที่อยู่ในงบการเงินของสหกรณ์จึงอาจเป็นรายการหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ดังนั้นเมื่อคิดอัตราส่วน NPL ต่อลูกหนี้ทั้งหมดก็สะท้อนภาพที่ต่ำกว่าความเป็นจริงนั่นเอง

ตารางที่ 21 แสดงการใช้ประโยชน์ของเงินกู้ของสหกรณ์แต่ละประเภท ในปี 2553

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	โรงพยาบาล		ครู		ภาคเอกชน		ตำรวจ		รัฐวิสาหกิจ		มหาวิทยาลัย		หน่วยงานราชการอื่น		ทหาร	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
ใช้ส่วนตัว	10,224	15	62,515	21	5,245	14	8,302	14	37,396	28	2,552	15	23,900	23	6,159	19
ชำระหนี้สินเดิม	16,820	25	91,126	31	8,600	23	21,183	35	54,093	40	2,431	14	19,013	19	8,011	24
เครื่องใช้ในครัวเรือน	4,736	7	19,177	6	3,843	10	4,419	7	7,781	6	194	1	5,601	5	1,326	4
การก่อสร้าง ต่อเติม ปรับปรุงอาคาร	15,367	23	40,454	14	7,061	19	10,678	18	13,350	10	4,161	24	30,856	30	6,476	20
ซื้อที่ดิน	4,386	6	8,312	3	633	2	2,834	5	3,098	2	550	3	2,606	3	691	2
ซื้อบ้านพร้อมที่ดิน	4,295	6	10,561	4	4,221	11	2,212	4	2,572	2	2,325	14	3,008	3	643	2
ซื้อยานพาหนะ	2,248	3	7,600	3	587	2	1,683	3	1,735	1	836	5	1,930	2	406	1
การลงทุนประกอบอาชีพ	3,015	4	10,023	3	872	2	3,235	5	2,901	2	743	4	2,352	2	1,344	4
ใช้ประโยชน์ของเงินกู้ด้านอื่นๆ	6,965	10	46,576	16	6,011	16	5,326	9	11,406	8	3,312	19	12,640	12	7,801	24
รวมให้สมาชิกกู้	68,056	100	296,344	100	37,073	100	59,872	100	134,332	100	17,104	100	101,905	100	32,857	100

ที่มา : กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

2.3 ความสามารถในการบริหารสภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงินของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

ประเด็นพิจารณาประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ไทยลำดับถัดไป คือ การพิจารณาความสามารถในการบริหารสภาพคล่อง และความมั่นคงทางการเงินของระบบสหกรณ์ โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงินที่ใช้ประเมินสถานภาพการเงินและความมั่นคงของทางการเงิน 2 ประเภท ได้แก่

1) **ตัวชี้วัดที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้** ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt Ratio/Debt to Assets) เพื่อวิเคราะห์นโยบายบริหารจัดการสภาพคล่องของสหกรณ์ประเภทต่างๆ ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด อันนำไปสู่ข้อสรุปความสามารถในการกู้ยืมหรือความเสี่ยงในการกู้ยืม ลักษณะการก่อหนี้ และความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยของสหกรณ์ เมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงที่ได้รับว่ามีมากน้อยเพียงใด

2) ตัวชี้วัดสภาพคล่องของการชำระหนี้ ได้แก่ อัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) เพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์โดยรวม โดยพิจารณาว่า สินทรัพย์หมุนเวียน เงินสด และสินทรัพย์ที่เทียบเท่ากับเงินสดนั้น สามารถชำระหนี้ระยะสั้นหรือการใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินได้มากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ทางการเงินของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ในประเด็นความสามารถในการบริหารสภาพคล่อง และความมั่นคงทางการเงิน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 ความสามารถในการชำระหนี้

■ สหกรณ์ออมทรัพย์

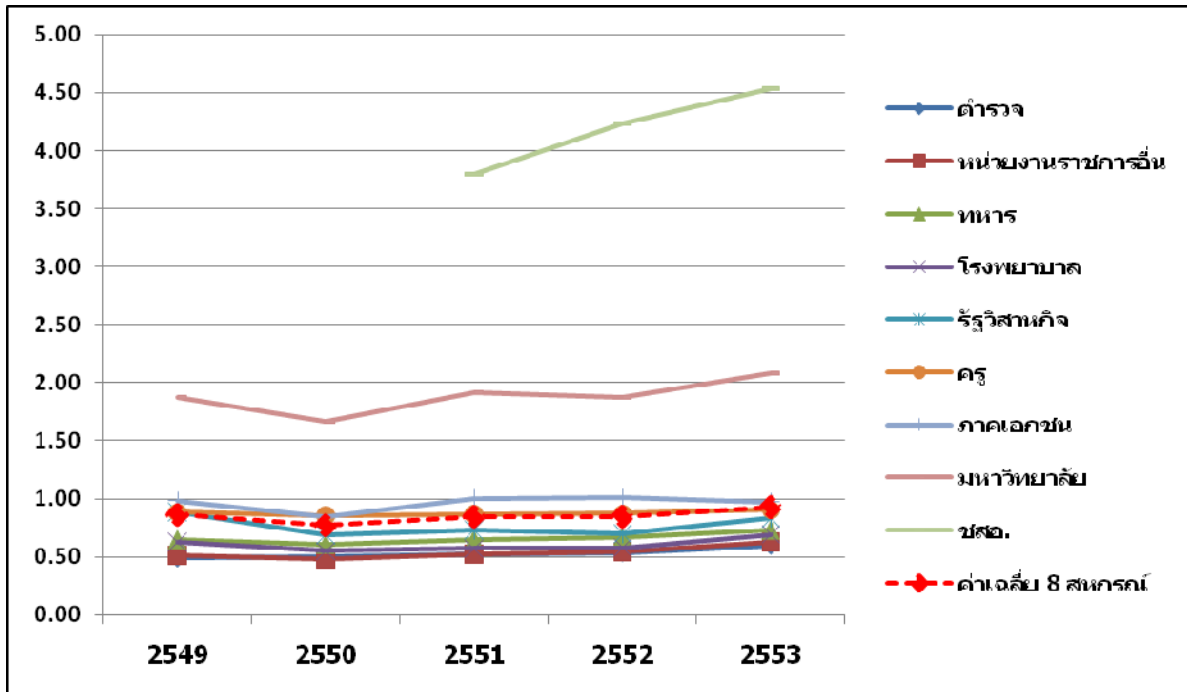
จากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ พบว่า โดยรวมแล้วสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ (ตารางที่ 22 และรูปภาพที่ 4) หมายความว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำ ในทางกลับกันอัตราส่วนดังกล่าวแสดงว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีส่วนที่เป็นเจ้าของหรือทุนของสหกรณ์สูงกว่าหนี้สินที่กู้ยืมมาเป็นทุนของสหกรณ์มากนั่นเอง เมื่อพิจารณาจากแผนภาพ พบว่า สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการอื่น สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ ในขณะที่สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ ได้แก่ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีค่าเฉลี่ยในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์

ตารางที่ 22 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) ของแต่ละสหกรณ์และค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ ปี 2549 – 2553

หน่วย: เท่า

สหกรณ์ออมทรัพย์	2549	2550	2551	2552	2553	อัตราการเปลี่ยนแปลงปี 2549 เปรียบเทียบกับ ปี 2553 (%)
ตำรวจ	0.49	0.50	0.52	0.53	0.60	22.36
หน่วยงานราชการอื่น	0.52	0.48	0.52	0.54	0.62	21.15
ทหาร	0.65	0.61	0.65	0.67	0.73	12.40
โรงพยาบาล	0.63	0.55	0.57	0.58	0.69	10.30
รัฐวิสาหกิจ	0.89	0.69	0.73	0.70	0.83	-6.00
ครู	0.88	0.86	0.87	0.87	0.90	2.34
ภาคเอกชน	0.98	0.84	1.00	1.01	0.97	-0.60
มหาวิทยาลัย	1.88	1.67	1.91	1.87	2.08	10.80
เฉลี่ยระบบสหกรณ์	0.86	0.77	0.85	0.85	0.93	7.64
ชุมนุมสหกรณ์ฯ			3.80	4.23	4.53	16.13

หน่วย : เท่า

รูปภาพที่ 4 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้เจ้าของ (Debt to Equity) ของแต่ละสหกรณ์และค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ ปี 2549 – 2553

นอกจากนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้เจ้าของ (Debt to Equity) ยังสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ของสหกรณ์ โดยพิจารณาจากส่วนของผู้เจ้าของที่มีความสามารถชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งโดยลักษณะการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์แล้ว พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีสถานะของส่วนของผู้เจ้าของหรือทุนเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าการดำเนินธุรกิจอื่น เนื่องจากมีส่วนที่ระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มขึ้นในแต่ละปี อย่างไรก็ดี ในกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์บางแห่ง เช่น สหกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีสัดส่วน Debt to Equity สูงนั้น เนื่องมาจากสหกรณ์มีเงินฝากจากสมาชิกเป็นสัดส่วนที่สูง ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของหนี้สินที่มีต้นทุนทางการเงินต่ำ ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจมีสัดส่วน Debt to Equity ต่ำ เนื่องจากมีส่วนของทุนที่เพิ่มจากการที่สมาชิกซื้อหุ้นเพิ่มในแต่ละปีเป็นมูลค่าที่สูงกว่าการระดมเงินทุนโดยการกู้ยืมเงินนั่นเอง

นอกจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้เจ้าของ (Debt to Equity) แล้ว อัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความสามารถในการชำระหนี้อีกหนึ่งประเภท คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to Assets) ซึ่งพบว่า มีความสอดคล้องกับ Debt to Equity คือ หากสหกรณ์มีสัดส่วน Debt to Equity และมีสัดส่วน Debt to Assets สูงด้วยนั้น แสดงว่าสหกรณ์ดังกล่าวมีการใช้หนี้สินในสัดส่วนที่สูงนั่นเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 23 และรูปภาพที่ 5 พบว่า สหกรณ์ที่มี Debt to Assets ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระบบสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการอื่น สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร และสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ ในขณะที่สหกรณ์ที่มี Debt to Assets สูงกว่าค่าเฉลี่ย

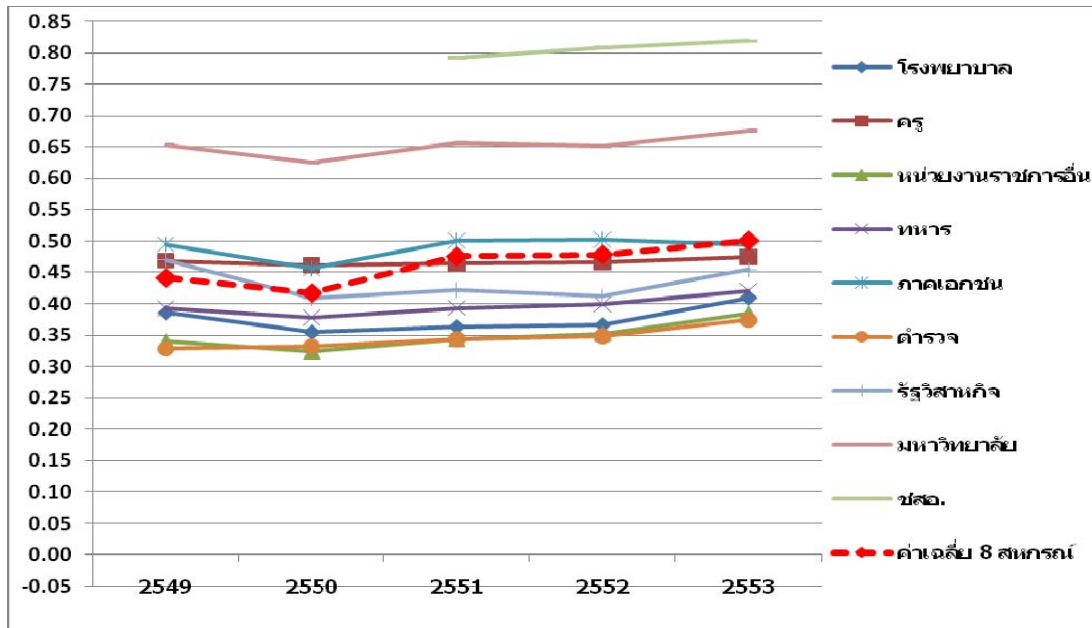
ได้แก่ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครุมีค่าเฉลี่ยในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของระบบฯ

ตารางที่ 23: อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to Assets) ของแต่ละสหกรณ์และค่าเฉลี่ยของระบบ สหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ปี 2549 – 2553

หน่วย: เท่า

สหกรณ์ออมทรัพย์	2549	2550	2551	2552	2553	อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี 2549 เปรียบเทียบกับ ปี 2553 (%)
โรงพยาบาล	0.39	0.35	0.36	0.37	0.41	6.09
ครู	0.47	0.46	0.46	0.47	0.47	1.23
หน่วยงานราชการอื่น	0.34	0.32	0.34	0.35	0.38	13.02
ทหาร	0.39	0.38	0.39	0.40	0.42	7.17
ภาคเอกชน	0.49	0.46	0.50	0.50	0.49	-0.30
ตำรวจ	0.33	0.33	0.34	0.35	0.37	14.00
รัฐวิสาหกิจ	0.47	0.41	0.42	0.41	0.45	-3.27
มหาวิทยาลัย	0.65	0.62	0.66	0.65	0.68	3.51
เฉลี่ยระบบสหกรณ์	0.44	0.42	0.48	0.48	0.50	13.37
ชุมนุมสหกรณ์ฯ	0.00	0.00	0.79	0.81	0.82	0.03

หน่วย: เท่า

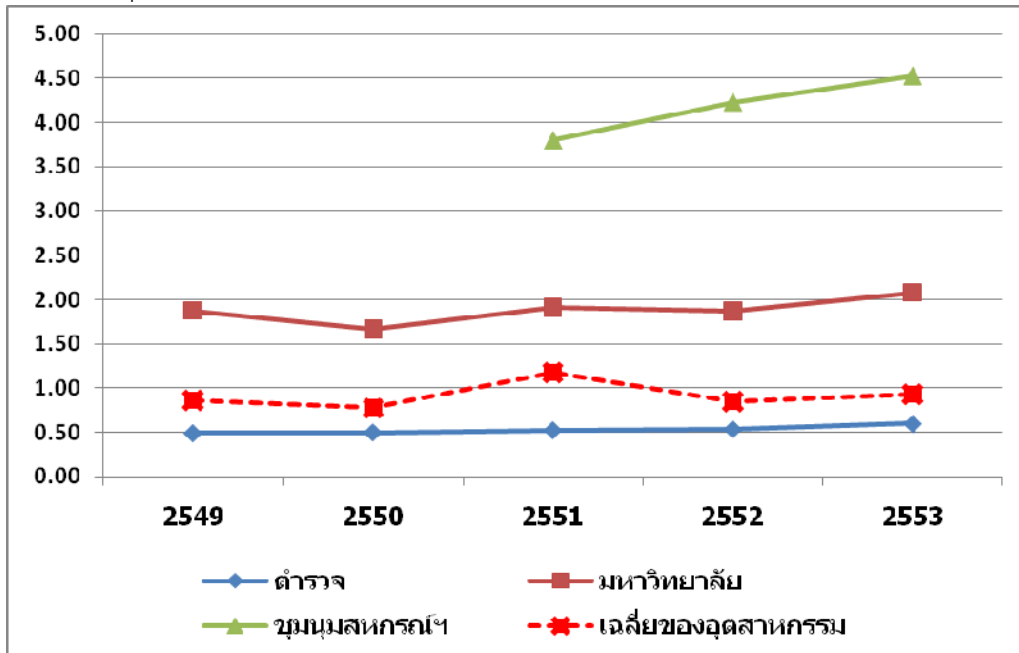
รูปภาพที่ 5: อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to Assets) ของแต่ละสหกรณ์และค่าเฉลี่ยของระบบ สหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ปี 2549 – 2553

■ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย

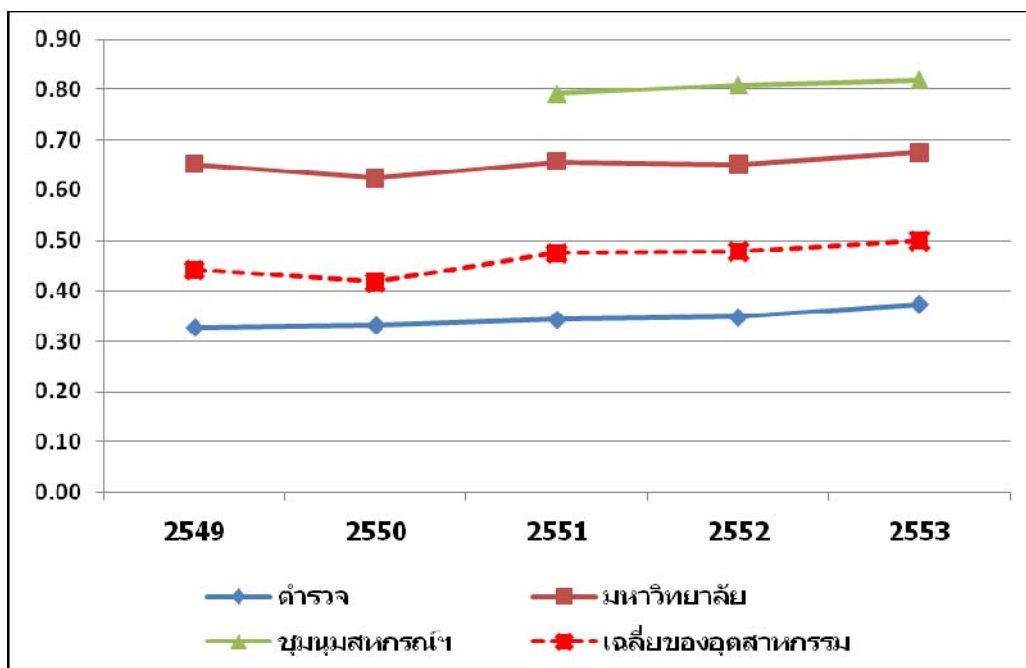
จากการวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์และสหกรณ์ประเภทอื่นๆ พบว่า ในปี 2553 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มี Debt to Equity สูงที่สุด (4.53 เท่า ซึ่งหมายความว่า ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีหนี้คิดเป็นร้อยละ 453 ของทุนทั้งหมด) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ไทยมีสัดส่วนหนี้ต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ที่ระดับต่ำกว่า 1 เท่า (รูปภาพที่ 6) และระหว่างปี 2551-2553 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีอัตราเพิ่มขึ้นของ Debt to Equity ประมาณร้อยละ 16

สาเหตุประการสำคัญ คือ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเงินรับฝากและเงินกู้ยืมระยะสั้น ที่เป็นรายการสำคัญของส่วนของผู้ถือหุ้น โดยในปี 2553 พบว่า มีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวนทั้งสิ้น 7,706 ล้านบาท ในขณะที่เงินรับฝากมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 16,351 ล้านบาท และเงินกู้ยืมระยะสั้นมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 18,538 ล้านบาท เปรียบเทียบกับสหกรณ์อื่นๆ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ ที่ในปี 2553 มีสัดส่วนหนี้ต่อทุนต่ำที่สุดเพียง 0.6 เท่า หรือสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยประมาณ 2 เท่า หมายถึง สัดส่วนหนี้มีมูลค่าเป็น 2 เท่าของทุนทั้งหมด เนื่องจากสหกรณ์ฯ มีส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับทุน รองลงมาเป็นเงินกู้ยืมระยะสั้น จึงทำให้สัดส่วน Debt to Equity สูงกว่าสหกรณ์อื่นๆ เป็นต้น ในขณะที่ สัดส่วนของหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to Assets) ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีความสอดคล้องกับสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) เช่นกัน (รูปภาพที่ 7)

รูปภาพที่ 6: อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity) ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ และสหกรณ์อื่นๆ ปี 2549 -2553

รูปภาพที่ 7: อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to Assets) ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ และสหกรณ์อื่นๆ ปี 2549 -2553

2.3.2 สภาพคล่องของการชำระหนี้

จากการพิจารณา อัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 8 ประเภท พบว่า ในปี 2553 อัตราส่วนเงินสดของสหกรณ์ (Cash Ratio) เฉลี่ยอยู่ในระดับเพียง 0.74 เท่า (ตารางที่ 24) หมายความว่า ระบบสหกรณ์ไทยมีการเก็บเงินสดในสัดส่วนที่สูง แต่ต่ำกว่าหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์⁷ แสดงให้เห็นว่า หากเกิดภาวะฉุกเฉินจนทำให้สหกรณ์ต้องจ่ายเงินกู้ระยะสั้นแก่เจ้าหนี้เงินสดที่สามารถชำระหนี้ได้นั้น ไม่สามารถครอบคลุมเงินกู้ระยะสั้นได้ทั้งหมด ดังนั้น สหกรณ์ทั้ง 8 ประเภทนั้น จึงมีสภาพคล่องไม่สูงมากนัก

จากตารางที่ 24 และรูปภาพที่ 8 พบว่า สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้ง 8 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ครู สหกรณ์มหาวิทยาลัย สหกรณ์รัฐวิสาหกิจ สหกรณ์ตำรวจ และสหกรณ์ทหาร ซึ่งสหกรณ์ครูเป็นสหกรณ์ที่มีอัตราส่วนเงินสดต่ำที่สุด โดยในปี 2553 นั้นมีอัตราส่วนเงินสดเพียง 0.27 เท่าของหนี้สินหมุนเวียน ในขณะที่สหกรณ์โรงพยาบาลมีอัตราส่วนเงินสดอยู่ระดับเดียวกับค่าเฉลี่ย ในขณะที่สหกรณ์ภาคเอกชนนั้นกับมีความผันผวนของการสำรองเงินสดในแต่ละปี เนื่องจากอัตราการสำรองเงินสดมีเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก โดยในปี 2553 มีอัตราส่วนเงินสดเกินกว่าหนี้สินระยะสั้น ในขณะที่ ในปี 2552 นั้นมีการสำรองเงินสดไว้เพียง 0.55 เท่า อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ที่มีการเก็บเงินสดไว้ในสัดส่วนที่สูงมาก คือ สหกรณ์หน่วยงานราชการอื่นๆ ซึ่งในแต่ละปีอัตราส่วนเงินสดมากกว่า 1 เท่าของหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งในแง่หนึ่ง แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในอีกแง่หนึ่ง การคงเงินสดไว้ในสหกรณ์มากเกินไป แสดงถึงความสามารถในการบริหารจัดการเงิน เนื่องจากมีการเก็บเงินไว้ในรูปของเงินสดนั้นมีต้นทุนค่าเสียโอกาส ซึ่งอย่างน้อยที่สุดเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงิน

⁷ ในการคำนวณหนี้สินหมุนเวียนดังกล่าว ได้มีการแบ่งเงินฝากออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เงินฝากระยะสั้นและเงินฝากระยะยาว ซึ่งเงินฝากระยะยาวส่วนใหญ่อยู่ในบัญชีออมทรัพย์พิเศษของสหกรณ์แต่ละประเภท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80 ของเงินฝากทั้งหมดของสหกรณ์ ดังนั้น เงินฝากที่เป็นเงินฝากระยะสั้นจึงมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 20 ของเงินฝากทั้งหมดของสหกรณ์

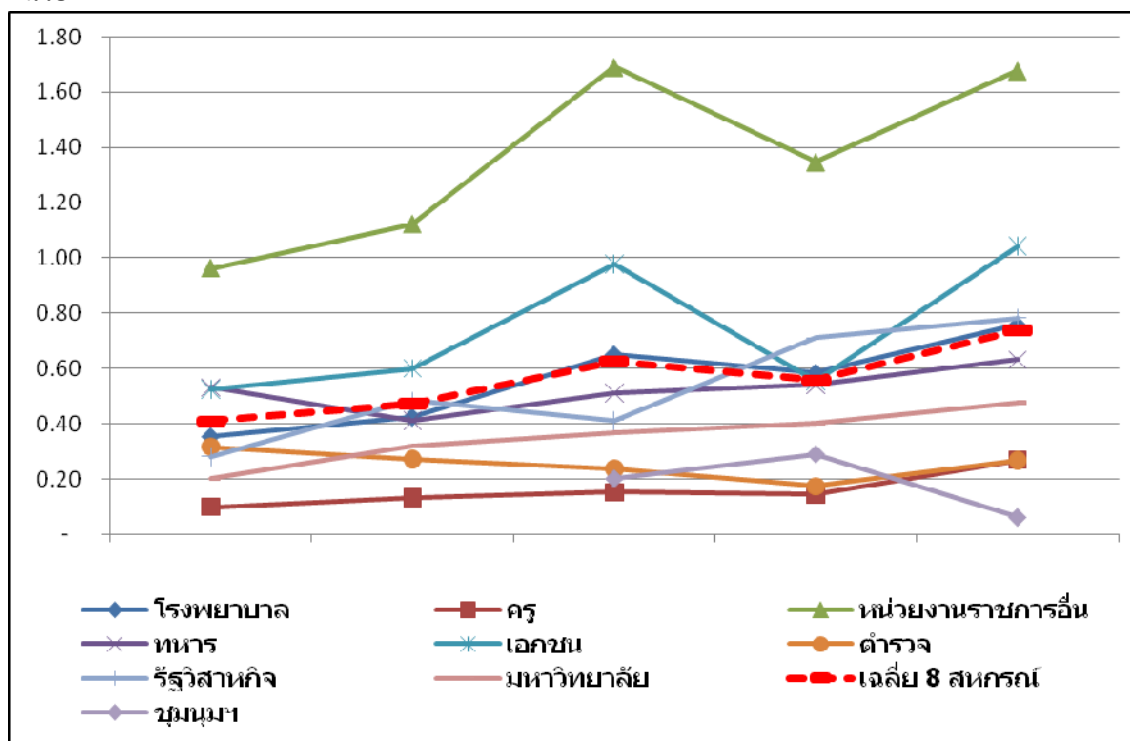
ฝากของสหกรณ์ ดังนั้น การคงเงินสดไว้ในสหกรณ์มากเกินไป จึงแสดงให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพในการบริหารเงินระยะสั้นของสหกรณ์

ตารางที่ 24: อัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) ของแต่ละสหกรณ์ และค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ปี 2549 – 2553

หน่วย : เท่า

Cash Ratio	2549	2550	2551	2552	2553
โรงพยาบาล	0.35	0.42	0.65	0.58	0.76
ครู	0.10	0.13	0.15	0.14	0.27
หน่วยงานราชการอื่น	0.96	1.12	1.69	1.35	1.68
ทหาร	0.53	0.41	0.51	0.54	0.63
เอกชน	0.52	0.60	0.98	0.55	1.04
ตำรวจ	0.32	0.27	0.24	0.17	0.27
รัฐวิสาหกิจ	0.28	0.48	0.41	0.71	0.78
มหาวิทยาลัย	0.20	0.32	0.37	0.40	0.48
เฉลี่ย 8 สหกรณ์	0.41	0.47	0.63	0.56	0.74
ชุมนุมสหกรณ์ฯ			0.20	0.29	0.06

หน่วย : เท่า

รูปภาพที่ 8 อัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) ของแต่ละสหกรณ์ เปรียบเทียบกับชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ และสหกรณ์อื่นๆ ปี 2549 -2553

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้ง 8 ประเภท พบว่า ในปี 2553 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ (Current Ratio) เฉลี่ยอยู่ในระดับเพียง 2.15 เท่า (ตารางที่ 25 และรูปภาพที่ 9) แสดงให้เห็นว่า ระบบสหกรณ์ไทยมีสินทรัพย์หมุนเวียนในสัดส่วนที่สูงมากถึง 2.15 เท่าเมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียนของระบบสหกรณ์ กล่าวคือ หากเกิดภาวะฉุกเฉินจนทำให้สหกรณ์ต้องจ่ายเงินกู้ระยะสั้นแก่เจ้าหนี้หนี้สิน สินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมดที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อชำระหนี้ได้นั้น สามารถครอบคลุมเงินกู้ระยะสั้นได้ทั้งหมด โดยสหกรณ์ที่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์หน่วยงานราชการอื่น สหกรณ์ภาคเอกชนและสหกรณ์รัฐวิสาหกิจ ในขณะที่สหกรณ์ที่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ครู สหกรณ์โรงพยาบาล สหกรณ์ทหาร สหกรณ์ตำรวจ และสหกรณ์มหาวิทยาลัย โดยจะสังเกตได้ว่า สหกรณ์ครูเป็นสหกรณ์เพียงแห่งเดียวที่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่า 1 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์ครูเป็นสหกรณ์ที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนเมื่อเทียบเป็นเงินสดแล้วไม่เพียงพอในการชำระหนี้สินระยะสั้นของสหกรณ์ได้ทั้งหมด ดังนั้น สหกรณ์ทั้ง 7 ประเภทนั้นมีความสามารถในการชำระคืนหนี้ในระยะสั้น ยกเว้นสหกรณ์ครูนั่นเอง

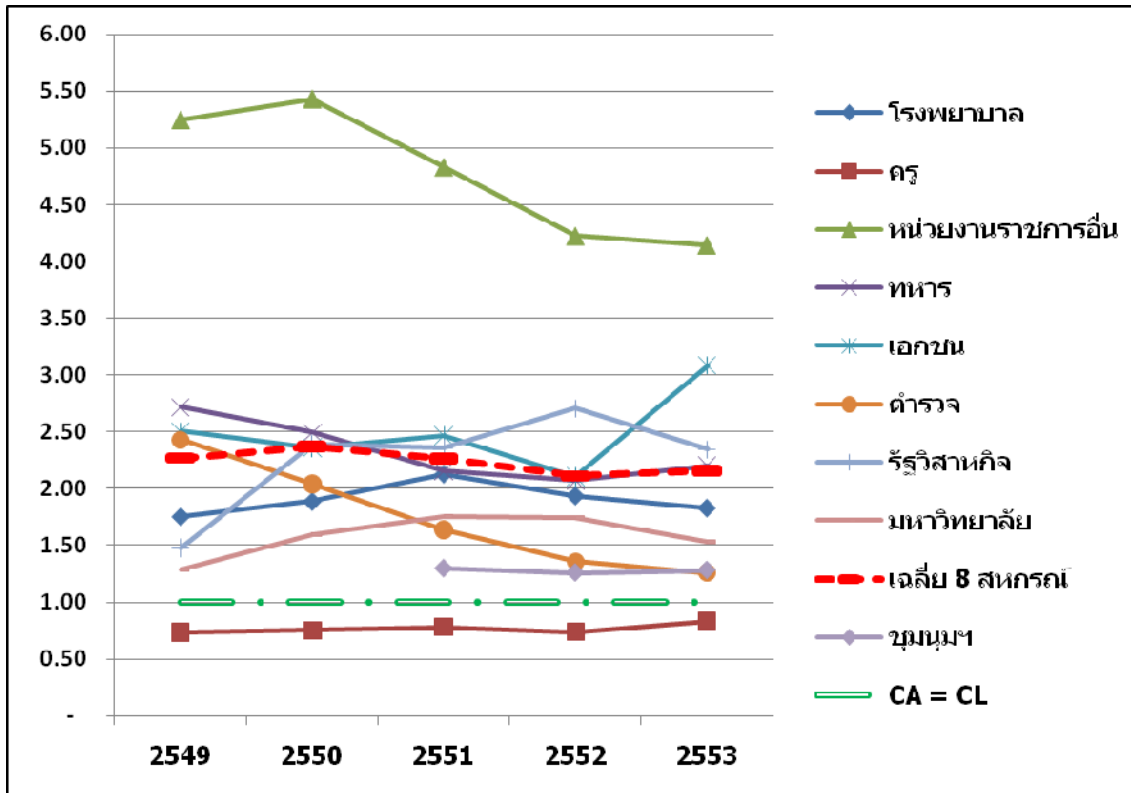
ตารางที่ 25: อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) ของแต่ละสหกรณ์ และค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ปี 2549 – 2553

หน่วย : เท่า

Current Ratio	2549	2550	2551	2552	2553
โรงพยาบาล	1.76	1.89	2.13	1.94	1.83
ครู	0.73	0.75	0.78	0.74	0.84
หน่วยงานราชการอื่น	5.25	5.43	4.83	4.23	4.14
ทหาร	2.72	2.49	2.15	2.07	2.20
เอกชน	2.50	2.36	2.47	2.11	3.09
ตำรวจ	2.43	2.04	1.64	1.36	1.26
รัฐวิสาหกิจ	1.48	2.39	2.36	2.70	2.34
มหาวิทยาลัย	1.28	1.59	1.75	1.74	1.53
เฉลี่ย 8 สหกรณ์	2.27	2.37	2.26	2.11	2.15
ขมมุมสหกรณ์ฯ			1.30	1.26	1.28

รูปภาพที่ 9: อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) ของแต่ละสหกรณ์ เปรียบเทียบกับชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ และสหกรณ์อื่นๆ ปี 2549 -2553

หน่วย : เท่า

ในกรณีของ ชสอ. นั้น ตารางที่ 24 และตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า ชสอ. มีอัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) ในสัดส่วนที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ โดยในปี 2553 พบว่ามีเงินสดเป็นสัดส่วนเพียง 0.06 เท่าของหนี้สินระยะสั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชสอ. มีการคงเงินไว้ในรูปเงินสดน้อยมาก ซึ่งหากเกิดภาวะฉุกเฉินอาจทำให้ ชสอ. ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องได้ ในขณะที่อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) นั้น พบว่ากลับมีอัตราส่วนมากกว่า 1 โดยในปี 2553 สินทรัพย์หมุนเวียนของชสอ. อยู่ที่ระดับ 1.28 เท่าของหนี้สินหมุนเวียน ทั้งนี้มีสัดส่วนของเงินให้กู้ยืมระยะสั้นสูง จึงทำให้ส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนสูงตามไปด้วย โดยเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์พบว่า ชสอ. มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (2.15 เท่า) อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า ชสอ. มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ แต่อาจมีประสิทธิภาพน้อยกว่าสหกรณ์โดยเฉลี่ย

2.4 ความสามารถในการบริหารโครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุนของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

โครงสร้างทางการเงินเป็นตัวสะท้อนที่มาของเงินทุนทั้งหมดของสหกรณ์อันประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียน หนี้สินไม่หมุนเวียนและส่วนของผู้ถือหุ้น สำหรับแหล่งที่มาของเงินทุนเฉพาะส่วนของเงินทุนระยะยาวทั้งหมดของสหกรณ์ ซึ่งได้แก่ หนี้สินไม่หมุนเวียน และส่วนของผู้ถือหุ้นนั้น อาจเรียกว่าโครงสร้างเงินทุน ซึ่งเป็นเงินทุนหลักที่สหกรณ์ใช้เพื่อลงทุน โดยตัวชี้วัดที่สำคัญที่ใช้วัดต้นทุนทางการเงิน

ของสหกรณ์คือ **ต้นทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average Cost of Capital: WACC)** ซึ่งสะท้อนต้นทุนทางการเงินเฉลี่ยของสหกรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ต้นทุนของเงินกู้ยืม (Cost of debt :Kd) และ ต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้น (Cost of equity : Ke)

จากการวิเคราะห์โครงสร้างทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ พบว่า โครงสร้างทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนใหญ่จัดหาเงินทุนของกิจการมาจากส่วนของทุนจากสมาชิกและส่วนของหนี้ ซึ่งได้แก่ หนี้ระยะสั้นและหนี้สินระยะยาว โดยหนี้สินระยะสั้นของสหกรณ์ประกอบด้วย เงินรับฝากจากสมาชิกและสหกรณ์อื่น ตัวเงินจ่าย ตัวสัญญาใช้เงิน เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร เป็นต้น ส่วนหนี้สินระยะยาวนั้น เป็นเจ้าหนี้เงินกู้ยืมเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น แต่ละสหกรณ์จึงมีโครงสร้างทางการเงินที่คล้ายคลึงกัน แต่สัดส่วนของการจัดหาเงินทุนแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสหกรณ์ในการระดมเงินทุนประเภทต่างๆ เข้าสู่สหกรณ์ ซึ่งแต่ละประเภทมีต้นทุนทางการเงินที่แตกต่างกัน

ต้นทุนของเงินทุนแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน โดยหากเป็นแหล่งเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์ เช่น การการระดมเงินทุนจากสมาชิกนั้น สหกรณ์มีการจ่ายอัตราผลตอบแทนดังกล่าวในรูปแบบเงินปันผลให้แก่สมาชิกในแต่ละปี ซึ่งถือเป็นต้นทุนทางการเงินในการระดมเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายใน ในขณะที่การระดมเงินทุนจากเจ้าหนี้ยื่น ส่วนใหญ่อยู่ในรูปเงินรับฝาก เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่นๆ และเงินกู้ยืมระยะยาว ซึ่งต้นทุนของเงินทุนจากเจ้าหนี้ยื่นดังกล่าว คือ อัตราดอกเบี้ยในอัตราที่แตกต่างกัน ซึ่งเงินฝากถือเป็นแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนทางการเงินต่ำที่สุด รองลงมาเป็นเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะยาวตามลำดับ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการกู้ยืมและความเสี่ยงของการกู้ยืมเป็นสำคัญ ดังนั้น สหกรณ์แต่ละประเภทจึงมีต้นทุนทางการเงินจากแหล่งเงินทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นในระดับที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงในการกู้ยืมต่างๆ เช่น ความเสี่ยงในการชำระหนี้คืน สัดส่วนของหนี้ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และสัดส่วนการใช้แหล่งที่มาของเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นต้น ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยในระดับที่แตกต่างกันของสหกรณ์จึงเป็นตัวสะท้อนความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นและความเสี่ยงของสหกรณ์แต่ละประเภทนั่นเอง

วิธีการคำนวณต้นทุนถัวเฉลี่ยของเงินทุน (WACC-Weighted Average Cost of Capital) คือ

$$\text{WACC (\%)} = [\text{Debt} / (\text{Debt} + \text{Equity}) * \text{Kd}] + [\text{Equity} / (\text{Debt} + \text{Equity}) * \text{Ke}]$$

หรือ $\text{WACC (\%)} = [\text{Wd} * \text{Kd}] + [\text{We} * \text{Ke}]$

สัญลักษณ์ที่ใช้

- k d = ต้นทุนของหนี้สิน
- k s = ต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ
(มี 2 แหล่ง คือ กำไรสะสม และออกหุ้นสามัญจำหน่าย)
- Debt = หนี้สินทั้งหมด
- Equity = ส่วนของผู้ถือหุ้น
- WACC = ต้นทุนเฉลี่ยของเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

เงื่อนไขและข้อสมมติที่สำคัญของการคำนวณราคา WACC

1. การคำนวณหาเงินปันผลของสหกรณ์ในแต่ละปี คิดจากกำไรสุทธิ หักด้วยกำไรสะสมในแต่ละปี (Retained Earning)
2. การคำนวณส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity) คิดจากทุนเรือนหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า ทุนสำรอง และทุนสะสมในแต่ละปี
3. อัตราการจ่ายเงินปันผลในแต่ละปี (Ks) คำนวณจาก เงินปันผลของสหกรณ์ในปีนั้นเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity) ของสหกรณ์
4. สัดส่วนของผู้ถือหุ้นเมื่อเทียบกับทุนดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งหมด (ส่วนของผู้ถือหุ้นบวกกับส่วนของหนี้) เรียกว่า We และต้นทุนของหุ้นสามัญ เรียกว่า Ke
5. สัดส่วนของหนี้เมื่อเทียบกับทุนดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งหมด (ส่วนของผู้ถือหุ้นบวกกับส่วนของหนี้) เรียกว่า Wd และต้นทุนของเงินกู้ยืม เรียกว่า Kd
6. ในการคำนวณหาส่วนของผู้ถือหุ้น สามารถแบ่งออกเป็น
 - 1) หนี้ระยะสั้น ประกอบด้วย เงินรับฝากระยะสั้น และเงินกู้ยืมระยะสั้น
 - 2) หนี้สินระยะยาว ประกอบด้วย เงินรับฝากระยะยาว และเงินกู้ยืมระยะยาว

ในการคำนวณหาส่วนของผู้ถือหุ้นระยะสั้นและหนี้ระยะยาวนั้น มีข้อสมมติที่สำคัญประการหนึ่ง นั่นคือ ส่วนของเงินรับฝากสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ เงินฝากระยะสั้น และเงินฝากระยะยาว เนื่องจาก บัญชีเงินรับฝากของสหกรณ์ประกอบด้วย บัญชีเงินออมทรัพย์ บัญชีเงินฝากประจำและบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า บัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษของสหกรณ์นั้น เป็นบัญชีที่มีอัตราการถอนระหว่างปีน้อย แต่กลับมีอัตราการฝากเพิ่มสูง ดังนั้น เมื่อเทียบสัดส่วนบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษกับยอดเงินฝากทั้งหมด พบว่า มีอัตราส่วนร้อยละ 80 ของเงินรับฝากทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าเงินรับฝากของสหกรณ์จึงมีลักษณะที่เป็นเงินฝากระยะสั้น อายุไม่เกิน 1 ปี สัดส่วนร้อยละ 20 ของยอดเงินรับฝากทั้งหมด ในขณะที่เงินรับฝากระยะยาว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80 ของยอดเงินฝากทั้งหมด ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีผลต่อสัดส่วนหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาวของสหกรณ์นั่นเอง

บัญชีเงินออมทรัพย์พิเศษ จะมีการกำหนดเงื่อนไขพิเศษ เช่น

- เพดานการฝากเงินระดับต่างๆ เช่น 1 ล้าน หรือ 5 ล้านบาท ขึ้นไป เป็นต้น
- ผู้ฝากเงินจะต้องมีการเบิกเงินในบัญชีดังกล่าวเดือนละ 1 ครั้ง หากมีการเบิกเกินกว่า 1 ครั้งจะต้องเสียค่าปรับตามที่สหกรณ์กำหนด
- จะมีการคิดดอกเบี้ยตามจำนวนเงินต้นที่เหลือ เป็นต้น

เงินออมทรัพย์พิเศษดังกล่าวจึงมีคุณสมบัติเสมือนเป็นเงินฝากระยะยาว ที่มีระยะเวลาเกิน 1 ปี โดยสมาชิกมีการถอนเงินในบัญชีดังกล่าวน้อย และมีอัตราการฝากเพิ่มสูงในแต่ละปี จึงทำให้เงินออมทรัพย์พิเศษเป็นเงินฝากประเภทหนึ่งที่มีสัดส่วนสูงที่อยู่ในสหกรณ์ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เงินฝากประเภทออมทรัพย์พิเศษ ถือเป็นเงินกู้ยืมระยะยาว ซึ่งส่งผลต่อสัดส่วนหนี้สินและทุนของสหกรณ์

ตารางที่ 26 และรูปภาพที่ 10 แสดงค่า WACC ของสหกรณ์แต่ละประเภท รวมถึงค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด พบว่า ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์โดยรวมมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยของ WACC ลดลงในทุกๆ ปี โดยในระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2550 และปี 2553 พบว่า ค่า WACC ลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 10 ในขณะที่ ชสอ.มีค่าลดลงประมาณร้อยละ 31 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบสหกรณ์มีต้นทุนทางการเงินในการระดมเงินทุนที่ต่ำลง จากการศึกษาสามารถแบ่งสหกรณ์ออมทรัพย์เป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1: สหกรณ์ที่มีค่า WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ทุกปี โดยสหกรณ์ที่มีแนวโน้มต้นทุนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2550 -2553 ได้แก่ ชุมนวมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ (ชสอ.) สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ดังกล่าวมีต้นทุนในการจัดหาเงินทุนจากส่วนของเจ้าของและส่วนของเจ้าหน้าที่ในอัตราที่ต่ำกว่าโดยเฉลี่ยในสหกรณ์ประเภทเดียวกัน

ด้วยโครงสร้างทางการเงินที่ใช้เงินฝากและเงินกู้ระยะสั้นเป็นหลัก ส่งผลให้ชสอ. มีต้นทุนทางการเงิน (WACC) ต่ำกว่าสหกรณ์สมาชิก โดยในปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 1.79 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยต้นทุนทางการเงินของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.38 ทั้งนี้ เนื่องจากชสอ. สามารถจัดหาเงินทุนได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ เนื่องจากมีสัดส่วนการใช้ส่วนของทุนน้อย จึงมีการจ่ายปันผลน้อย ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนในการจ่ายเงินปันผลแก่สมาชิกน้อยตามไปด้วย ในขณะที่มีเงินกู้ยืมระยะสั้นสูง ซึ่งเป็นส่วนที่มีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ ดังนั้นจึงทำให้ชสอ.มีต้นทุนในการจัดหาเงินทุนต่ำ แสดงให้เห็นว่า หากชสอ. ต้องการเงินทุนในการดำเนินงานเพิ่ม ก็สามารถจัดหาเงินทุนในอัตราที่ต่ำกว่าสหกรณ์อื่นๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ชสอ.มีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ ซึ่งถือเป็นบัญชีที่มีอัตราราคาถอนในแต่ละปีต่ำ ทำให้ ชสอ.สามารถระดมเงินที่เสมือนเป็นหนี้ระยะยาวในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ จึงทำให้โดยรวมแล้วต้นทุนทางการเงินโดยการใช้ส่วนของหนี้ของ ชสอ. จึงมีอัตราที่ต่ำ

อย่างไรก็ตาม การใช้หนี้สินระยะสั้นและเงินฝากเป็นส่วนประกอบหลักของโครงสร้างทางการเงินหมายถึงค่าใช้จ่ายบังคับในดอกเบี้ยในทุกๆ ปี แม้ในกรณีที่ประสบผลขาดทุน ทำให้ ชสอ. มีความเปราะบางต่อสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดได้เช่นกัน

ในขณะที่สหกรณ์อื่นที่มีค่า WACC ต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยที่มีอัตราต้นทุนถัวเฉลี่ยต่ำที่สุด พบว่า สหกรณ์มีแนวโน้มการใช้สัดส่วนหนี้สินสูงกว่าการใช้สัดส่วนทุนมาก โดยในปี 2553 พบว่าสหกรณ์ใช้สัดส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 69:31 ซึ่งส่งผลให้มีต้นทุนของการใช้ทุนเพียงร้อยละ 2.39 และต้นทุนการใช้หนี้สินร้อยละ 1.78 อันเนื่องมาจากมีส่วนของเงินรับฝากในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับหนี้สินอื่นๆ ทั้งที่เป็นเงินรับฝากระยะสั้น และเงินรับฝากระยะยาว ดังนั้นจึงมีต้นทุนของดอกเบี้ยต่ำกว่า โดยรวมจึงทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมีต้นทุนถัวเฉลี่ยของการระดมเงินทุนของสหกรณ์ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทอื่นๆ

ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน และสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ พบว่า มีแนวโน้มการใช้สัดส่วนหนี้ต่อทุนในระดับสูงเช่นกัน โดยในปี 2553 มีสัดส่วนการใช้หนี้ใกล้เคียงกับการใช้ส่วนของทุน หรือมีสัดส่วนการใช้ทุนร้อยละ 49 และ 51 ตามลำดับ และใช้ส่วนของหนี้ร้อยละ 51 และ 49 ของเงินทุนทั้งหมดของสหกรณ์ ตามลำดับ โดยมีต้นทุนในการใช้ส่วนของทุน ในอัตราร้อยละ 3.12 และ 3.5 ซึ่งเป็นอัตราเงินปันผลโดยเฉลี่ยของสหกรณ์ ในขณะที่มีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของการใช้ส่วนของเจ้าหนี้รวมเป็นอัตราร้อยละ 1.63 และ 1.46 ตามลำดับ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ตารางแสดงสัดส่วนการใช้เงินทุนและค่า WACC ของสหกรณ์และชุมนวมสหกรณ์ออมทรัพย์)

ประเภทที่ 2: สหกรณ์ที่มีค่า WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์เพียงบางปี ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล โดยในช่วงปี 2550 – 2551 มีค่า WACC สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่ต่อมาในช่วงปี 2552 – 2553 กลับมีแนวโน้มดีขึ้น โดยค่า WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์

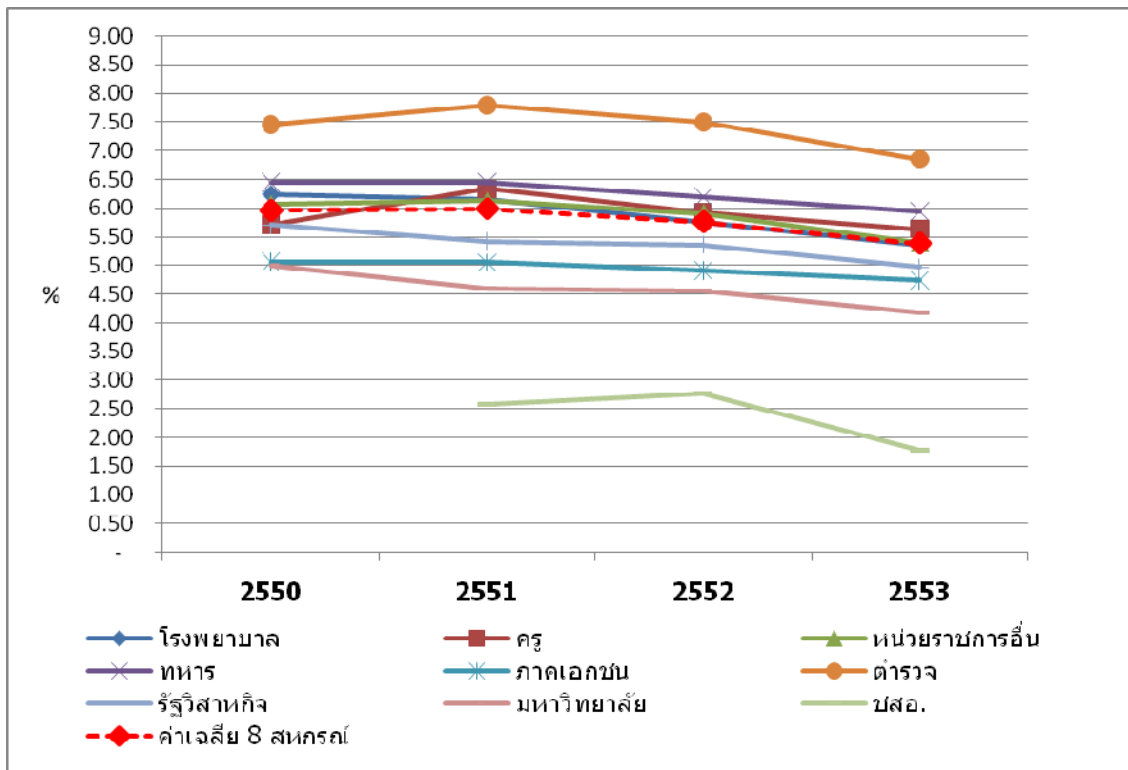
ประเภทที่ 3: สหกรณ์ที่มีค่า WACC สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยงานราชการอื่น แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ดังกล่าวมีต้นทุนเฉลี่ยในการระดมเงินทุนจากส่วนของเจ้าของและเจ้าหน้าที่สูงกว่าสหกรณ์อื่นที่อยู่ในประเภทเดียวกัน

เมื่อพิจารณาสหกรณ์ที่มีต้นทุนถัวเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจที่มีค่า WACC สูงกว่าสหกรณ์อื่นๆ นั้น พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจมีการใช้ส่วนของทุนสูง คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 61 ของทุนดำเนินงานกิจการทั้งหมด ในขณะที่มีการใช้ส่วนของหนี้เพียงร้อยละ 39 เท่านั้น ทั้งนี้ มีส่วนของเงินรับฝากซึ่งถือเป็นส่วนของเงินรับฝากระยะสั้นและเงินรับฝากระยะยาว ซึ่งมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำที่สุดเป็นสัดส่วนน้อย ดังนั้น จึงทำให้สหกรณ์ต้องจ่ายเงินปันผลแก่สมาชิกในแต่ละปีสูง ทำให้มีต้นทุน (Ke) สูง ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนถัวเฉลี่ยรวมอยู่ในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น อย่างไรก็ตาม ค่า WACC ดังกล่าวยังเป็นตัวสะท้อนต้นทุนในการระดมเงินทุนก้อนใหม่ของสหกรณ์ได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งหากสหกรณ์ต้องการระดมเงินทุนกิจการเพิ่ม ก็จะต้องมีต้นทุนทางการเงินที่สูงกว่าสหกรณ์อื่นเช่นกัน (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ตารางแสดงสัดส่วนการใช้เงินทุนและค่า WACC ของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์)

ตารางที่ 26: ต้นทุนเฉลี่ย (WACC) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่างๆ เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2550-2553

หน่วย : ร้อยละ

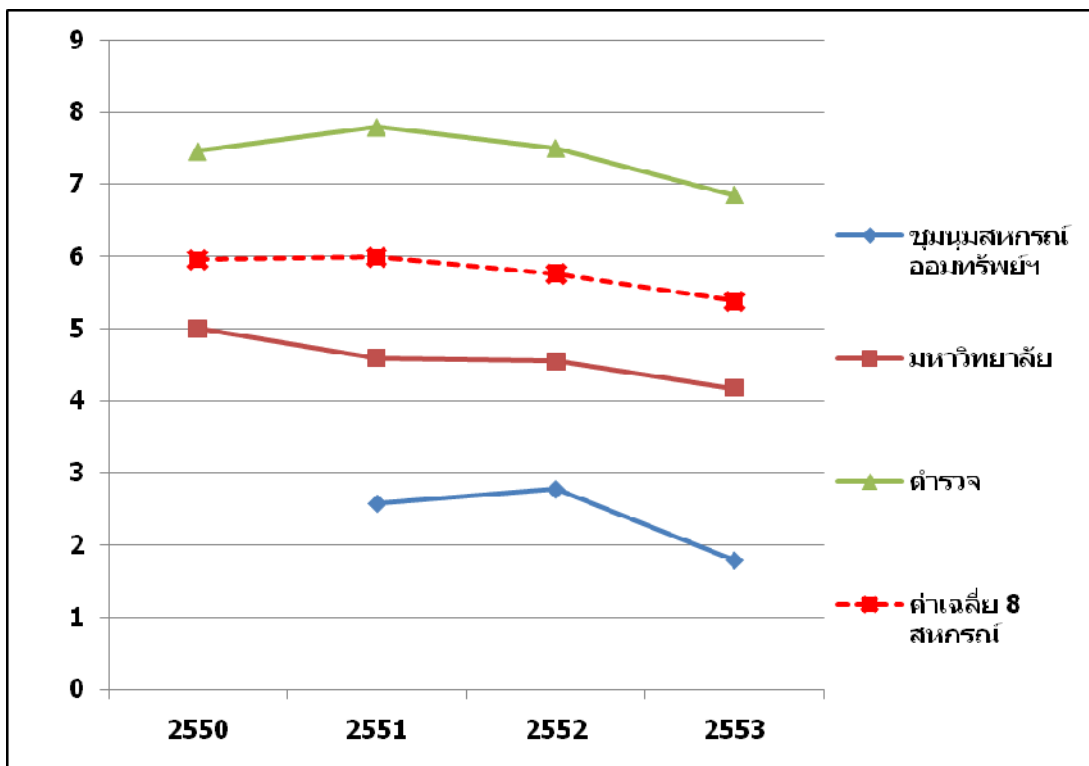
สหกรณ์ออมทรัพย์	2550	2551	2552	2553	อัตราที่เพิ่มขึ้น (ลดลง) ของปี 2550 เทียบ ปี 2553 (%)	
มหาวิทยาลัย	5.00	4.59	4.55	4.17	-	16.49
ภาคเอกชน	5.06	5.05	4.91	4.75	-	6.09
รัฐวิสาหกิจ	5.71	5.43	5.36	4.97	-	13.00
โรงพยาบาล	6.24	6.15	5.75	5.36	-	14.10
ครู	5.71	6.33	5.93	5.63	-	1.34
หน่วยราชการอื่น	6.06	6.14	5.91	5.39	-	11.09
ทหาร	6.45	6.45	6.19	5.94	-	7.94
ตำรวจ	7.46	7.79	7.50	6.85	-	8.11
ค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์	5.96	5.99	5.76	5.38	-	9.69
ชุมนุมสหกรณ์ฯ		2.58	2.77	1.79	-	30.70

รูปภาพที่ 10: แสดงต้นทุนเฉลี่ย (WACC) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่างๆ เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ปี 2550-2553

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ต้นทุนถัวเฉลี่ยของ ชสอ. เป็นที่น่าสังเกตว่า ชสอ. มีการใช้สัดส่วนของหนี้ต่อทุนสูงมาก เท่ากับ 83:17 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชสอ. มีการใช้ส่วนของทุนต่ำ อันเนื่องมาจากทุนของสมาชิกไม่สามารถเพิ่มขึ้นเหมือนกับสหกรณ์ทั่วไป ทั้งนี้เพราะไม่สามารถระดมทุนเพิ่มได้ หากสหกรณ์สมาชิกไม่ลงทุนเพิ่ม ซึ่งแตกต่างกับสหกรณ์ที่มีการเพิ่มทุนในทุกเดือนตามข้อระเบียบข้อบังคับสหกรณ์ ซึ่งทำให้เป็นข้อแตกต่างที่สำคัญที่ทำให้ทุนของ ชสอ. มีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับส่วนหนี้สิน ซึ่งการใช้ส่วนของหนี้สินส่วนใหญ่มาจากเงินฝากทั้งที่เป็นเงินฝากระยะสั้น และเงินฝากระยะยาว โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นเงินฝากระยะยาว ซึ่งมาจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ นั่นเอง อย่างไรก็ตามเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ ก็ยังถือว่าเป็นหนี้สินระยะยาวที่ไม่มีความแน่นอน เนื่องจาก ชสอ. ไม่อาจคาดการณ์ระยะเวลาเฉลี่ยของเงินได้แน่นอน ทั้งนี้เพราะเงินฝากประเภทนี้สามารถเบิกถอนได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม ชสอ. มีการใช้ตราสารทางการเงินเพื่อช่วยในการระดมเงินทุน ได้แก่ 1) ตัวที่มีลักษณะคล้ายตัว OD โดยมีการยึดหยุ่นในเรื่องระยะเวลาที่ต้องการ 2) ตัวสัญญาใช้เงินระยะสั้น มีอายุ 1 ปี และ 3) ตัวสัญญาใช้เงินระยะเวลา 5 ปี แต่การใช้ตราสารทางการเงินดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความน่าเชื่อถือจากสหกรณ์สมาชิกในระดับหนึ่ง จึงจะสามารถระดมเงินทุนด้วยตราสารดังกล่าวได้

รูปภาพที่ 11 แสดงต้นทุนเฉลี่ย (WACC) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ เปรียบเทียบกับชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2550-2553

3. แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันในระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของประเทศไทย

การวิเคราะห์สถานะและประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ปรากฏในหัวข้อก่อนหน้า สามารถสรุปสาระสำคัญ และนัยต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบสหกรณ์ของประเทศ ปรากฏในตารางที่ 27 และสรุปประเด็นเปรียบเทียบสำคัญของกรดำเนินงานระหว่างระบบสหกรณ์ในภาพรวม กับชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) ได้ดังนี้

- โครงสร้างทางการเงินของ ชสอ. แตกต่างจากสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทอื่นๆ เนื่องจาก ชสอ. ใช้สินทรัพย์ส่วนใหญ่จากเงินฝากของสหกรณ์ที่เป็นสมาชิก โดยมีสัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to Assets) คิดเป็นร้อยละ 82 ในขณะที่สหกรณ์สมาชิกใช้ทุนซึ่งเป็นเงินที่ได้จากการถือหุ้นของสมาชิกของแต่ละสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ เห็นได้จากสัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 46 ซึ่งความแตกต่างในโครงสร้างทางการเงินนี้ ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน และประสิทธิภาพในการดำเนินการของ ชสอ.

- ด้วยโครงสร้างทางการเงินที่ใช้เงินฝาก (ทั้งระยะสั้นและระยะยาว) และเงินกู้ระยะสั้นเป็นหลัก ส่งผลให้ชสอ.มีต้นทุนทางการเงิน (WACC) ต่ำกว่าสหกรณ์สมาชิก โดยในปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 1.8 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยต้นทุนทางการเงินของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.38 อย่างไรก็ตาม การใช้เงินฝากและหนี้สินระยะสั้นเป็นส่วนประกอบหลักของโครงสร้างทางการเงินหมายถึงค่าใช้จ่าย

บังคับในดอกเบี้ยในทุกๆ ปี แม้ในกรณีที่ประสบผลขาดทุน ทำให้ ชสอ. มีความเปราะบางต่อสถานะเศรษฐกิจตกต่ำหรือการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเช่นกัน

- ในกรณีของอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return of Equity: ROE) ที่เป็นเครื่องบ่งชี้ประสิทธิภาพของการสร้างผลตอบแทนจากเงินทุนที่ได้รับจากสมาชิก จากการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในปี 2553 ระหว่าง ชสอ. กับสหกรณ์ประเภทอื่นๆ จะสังเกตได้ว่า แม้ ชสอ. จะสร้างผลกำไรได้พอสมควรในปีดังกล่าว แต่ค่า ROE ของ ชสอ. (ร้อยละ 5.6) ยังต่ำกว่าค่า ROE ของระบบสหกรณ์ (ร้อยละ 6.8) ซึ่งบ่งชี้ประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนของ ชสอ. ที่ต่ำกว่าประสิทธิภาพของสหกรณ์อื่นๆ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากความแตกต่างในโครงสร้างทางการเงินระหว่าง ชสอ. กับสหกรณ์อื่นๆ

- ในกรณีของความสามารถในการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) ที่เป็นเครื่องบ่งชี้ประสิทธิภาพในการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมดของชสอ. พบว่า ในปี 2553 ROA ของ ชสอ. คิดเป็นร้อยละ 1.02 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ฯ คิดเป็นร้อยละ 3.69 และอัตราผลตอบแทนอ้างอิงทั้งระยะสั้นและระยะยาว อาทิ พันธบัตรรัฐบาลอายุ 1 ปีให้ผลตอบแทนร้อยละ 1.8 พันธบัตรระยะยาวอายุ 10 ปีให้ผลตอบแทน 3.6 เมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ และอัตราผลตอบแทนอ้างอิงแล้วจะเห็นได้ว่า ชุมชมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ยังขาดประสิทธิภาพในการสร้างผลกำไรอยู่มาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากโครงสร้างทางการเงินที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ตารางที่ 27: สรุปผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่างๆ และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.)

1. สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำกำไร	ดี/มีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • ROA สูงกว่าค่าเฉลี่ย • ROE สูงกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> • สหกรณ์โรงพยาบาลสามารถทำกำไรได้สูงกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน • สหกรณ์โรงพยาบาลสามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นสูงกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.08 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินสูงกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> • Debt to Equity ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย • Debt to Assets ต่ำกว่า 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เนื่องจากมีส่วนของทุนจากสมาชิกเป็นสัดส่วนที่สูง
	<ul style="list-style-type: none"> • มีสภาพคล่องระดับเดียวกับสหกรณ์ส่วนใหญ่ • มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นต่ำกว่าเมื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> • Cash Ratio ระดับเดียวกับค่าเฉลี่ย • Current Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	

	เทียบกับสหกรณ์อื่น แต่มีสภาพคล่องค่อนข้างสูงเนื่องจากมี CA>CL (หรือมี > 1)		
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงิน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย	WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์เล็กน้อย	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของทุนมากกว่าหนี้สูง (สัดส่วนหนี้ต่อทุนเท่ากับ 42:58) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินสูงกว่าค่าเฉลี่ย
2. สหกรณ์ออมทรัพย์ครู			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำอะไร	ด้อยประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ROA ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ROE เท่ากับค่าเฉลี่ย (ในปี 2553) 	<ul style="list-style-type: none"> สหกรณ์ครูสามารถทำอะไรได้ต่ำกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นระดับเดียวกับสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.17 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินสูงกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> Debt to Equity ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย Debt to Assets ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	- มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เนื่องจากมีส่วนของทุนจากสมาชิกเป็นสัดส่วนที่สูง
	<ul style="list-style-type: none"> มีสภาพคล่องต่ำกว่า 8 สหกรณ์โดยเฉลี่ย มีความเสี่ยงในการชำระหนี้ระยะสั้น มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นต่ำกว่าเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น และมีสภาพคล่องค่อนข้างต่ำเนื่องจากมี CA<CL (หรือมี < 1) 	<ul style="list-style-type: none"> Cash Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย Current Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงิน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์สูงกว่าค่าเฉลี่ย	WACC สูงกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของทุนมากกว่าหนี้ (สัดส่วนหนี้ต่อทุนเท่ากับ 49:51) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินสูงกว่าค่าเฉลี่ย
3. สหกรณ์ออมทรัพย์หน่วยราชการอื่น			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำอะไร	มีประสิทธิภาพผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม แต่ด้อยประสิทธิภาพในเชิง	<ul style="list-style-type: none"> ROA สูงกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> สหกรณ์ราชการอื่นสามารถทำกำไรได้สูงกว่าสหกรณ์อื่นในประเภท

	ผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น	<ul style="list-style-type: none"> ROE ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	<p>เดียวกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นต่ำกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.39 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินต่ำกว่าส่วนของเจ้าของและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> Debt to Equity ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ Debt to Assets ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เนื่องจากมีส่วนของทุนจากสมาชิกเป็นสัดส่วนที่สูง
	<ul style="list-style-type: none"> มีสภาพคล่องสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์โดยรวม มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นสูงและมีสภาพคล่องสูงมากเนื่องจากมี CA > CL (หรือมี > 1) อาจมีปัญหากการใช้ประโยชน์ของเงินทุน เนื่องจากเก็บไว้ในรูปของเงินสดมากเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> Cash Ratio สูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด Current Ratio สูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์สูงกว่าค่าเฉลี่ย	WACC สูงกว่าค่าเฉลี่ย	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของทุนมากกว่าหนี้สูง (สัดส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 40:60) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินสูงกว่าค่าเฉลี่ย
4. สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำกำไร	มีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ROA สูงกว่าค่าเฉลี่ย ROE สูงกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> สหกรณ์ทหารสามารถทำกำไรได้สูงกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นสูงกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.18 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินต่ำกว่าส่วนของเจ้าของและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> Debt to Equity ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย Debt to Assets ต่ำกว่า 	<ul style="list-style-type: none"> มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เนื่องจากมีส่วนของทุนจากสมาชิกเป็นสัดส่วนที่สูง

	<ul style="list-style-type: none"> • มีสภาพคล่องต่ำกว่าโดยเฉลี่ยของระบบสหกรณ์ • มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นสูงกว่าเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น และมีสภาพคล่องสูงเนื่องจากมี CA>CL (หรือมี > 1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cash Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย • Current Ratio สูงกว่าค่าเฉลี่ย 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์สูงกว่าค่าเฉลี่ย	WACC สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ 8 ประเภท	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของทุนมากกว่าหนี้สูง (สัดส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 44:56) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินสูงกว่าค่าเฉลี่ย
5. สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำกำไร	ด้อยประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • ROA ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย • ROE ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> • สหกรณ์บริหารสามารถทำกำไรได้ต่ำกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน • สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นต่ำกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.40 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินสูงกว่าส่วนของเจ้าของและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> • Debt to Equity สูงกว่าค่าเฉลี่ย • Debt to Assets สูงกว่าสหกรณ์อื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย •
	<ul style="list-style-type: none"> • มีสภาพคล่องต่ำกว่าสหกรณ์อื่นโดยรวมเล็กน้อย • มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นระดับเดียวกับสหกรณ์อื่น และมีสภาพคล่องสูงเนื่องจากมี CA>CL (หรือมี > 1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cash Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย • Current Ratio เท่ากับค่าเฉลี่ย 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของหนี้ใกล้เคียงกับส่วนของทุน (สัดส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 51:49) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำกำไร	มีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • ROA สูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด • ROE สูงกว่า 	<ul style="list-style-type: none"> • สหกรณ์ตำรวจสามารถทำกำไรได้สูงกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกันสูงสุด

		ค่าเฉลี่ยมากที่สุด	<ul style="list-style-type: none"> • สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นสูงกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ยสูงสุด
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.01 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและ ความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินต่ำกว่าส่วนของเจ้าของและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> • Debt to Equity ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด • Debt to Assets ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก เนื่องจากมีส่วนของเงินทุนสมาชิกสูง •
	<ul style="list-style-type: none"> • มีสภาพคล่องต่ำกว่าสหกรณ์อื่นโดยเปรียบเทียบ • มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นต่ำกว่าสหกรณ์โดยรวม แต่มีสภาพคล่องสูงเนื่องจากมี CA>CL (หรือมี > 1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cash Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ • Current Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์สูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด	WACC สูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของทุนในระดับสูง (สัดส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 39:61) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด
7. สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำกำไร	มีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • ROA ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย • ROE ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> • สหกรณ์รัฐวิสาหกิจสามารถทำได้ต่ำกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน • สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นต่ำกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.012 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและ ความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินต่ำกว่าส่วนของเจ้าของและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> • Debt to Equity ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ • Debt to Assets ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเนื่องจากมีส่วนของเงินทุนสมาชิกสูง

	<ul style="list-style-type: none"> ● มีสภาพคล่องสูงกว่าเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น ● มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นสูงกว่าเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น และมีสภาพคล่องสูงเนื่องจากมี CA>CL (หรือมี > 1) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Cash Ratio สูงกว่าค่าเฉลี่ย ● Current Ratio สูงกว่าค่าเฉลี่ย 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย อุตสาหกรรม	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของหนี้ในระดับใกล้เคียงกับส่วนของทุน (สัดส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 49:51) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
8. สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำกำไร	มีประสิทธิภาพในการสร้างผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมต่ำกว่า แต่สามารถสร้างผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นสูงกว่าเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น	<ul style="list-style-type: none"> ● ROA ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ● ROE สูงกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> ● สหกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถทำได้ต่ำกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน ● สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นสูงกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.09 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและ ความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินสูงกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> ● Debt to Equity สูงกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์มากที่สุด ● Debt to Assets สูงกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์มากที่สุด 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย
	<ul style="list-style-type: none"> ● มีสภาพคล่องต่ำเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น ● มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นต่ำกว่าเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น แต่มีสภาพคล่องสูงเนื่องจากมี CA>CL (หรือมี > 1) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Cash Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ● Current Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของหนี้ในระดับสูงกว่าสัดส่วนของทุนมาก (สัดส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 69:31) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เนื่องจากการใช้ส่วนของหนี้มี

			ต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่า
9. ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.)			
ประเด็น	สรุป	ตัวชี้วัด	รายละเอียด
ความสามารถในการทำกำไร	ด้อยประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● ROA ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ● ROE ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> ● ชสอ.สามารถทำกำไรได้ต่ำกว่าสหกรณ์อื่นในประเภทเดียวกัน ● ชสอ. สามารถสร้างผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นต่ำกว่าสหกรณ์อื่นโดยเฉลี่ย
ความสามารถในการบริหารหนี้สิน	มีประสิทธิภาพ	NPL ต่ำเพียงร้อยละ 0.0009 (ปี 2553)	ระบบสหกรณ์ ให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ โดยหักยอดการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ของสมาชิกผ่านระบบบัญชีเงินเดือน จึงทำให้เกิด NPL ต่ำ
สภาพคล่องและ ความมั่นคงทางการเงิน	มีสัดส่วนหนี้สินสูงกว่าส่วนของเจ้าของและสินทรัพย์รวมของสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> ● Debt to Equity สูงกว่าค่าเฉลี่ยและสูงที่สุด โดยใช้ส่วนของหนี้ต่อทุน เท่ากับ 4.5 เท่า ● Debt to Assets สูงกว่าค่าเฉลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการใช้หนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย
	<ul style="list-style-type: none"> ● มีสภาพคล่องต่ำเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น ● มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นต่ำกว่าเมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น แต่มีสภาพคล่องสูงเนื่องจากมี CA>CL (หรือมี > 1) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Cash Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ ● Current Ratio ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 8 สหกรณ์ 	
โครงสร้างทางการเงินและต้นทุนของเงินทุน	ต้นทุนในการระดมเงินทุนของสหกรณ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	WACC ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด	มีการใช้สัดส่วนเงินทุนจากส่วนของหนี้ในระดับสูง (สัดส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 83:17) จึงทำให้มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากการใช้ส่วนของหนี้มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าการใช้ส่วนของทุน

ด้วยเหตุดังกล่าว แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) คือ การแสวงหา**แนวทางการพัฒนาตราสารทางการเงิน**ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ทุกประเภท โดยพิจารณาประเภทตราสารทางการเงินที่เหมาะสม และกลไกกำกับดูแลทั้งในเชิงกฎหมาย และหน่วยงานกำกับ ซึ่งปรากฏเป็นข้อเสนอในขั้นนี้สำหรับชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย และระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของประเทศไทย ดังนี้

3. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาตราสารทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์

3.1 แนวทางการระดมเงินทุนของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์

3.1.1 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.)

ด้วยโครงสร้างทางการเงินในปัจจุบัน ทำให้ชสอ. มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การระดมเงินทุนของ ชสอ. ในปัจจุบันนั้น มีลักษณะการใช้เงินทุนน้อย ในขณะที่มีส่วนของเงินรับฝากทั้งที่เป็นเงินฝากระยะสั้น และเงินฝากระยะยาวในรูปแบบบัญชีออมทรัพย์พิเศษ และหนี้สินระยะสั้นในสัดส่วนที่สูง ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน และประสิทธิภาพในการบริหารงานของ ชสอ. ดังนั้น ชสอ. ควรพิจารณาปรับโครงสร้างทางการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ โดยการเปลี่ยนหนี้ระยะสั้น และเงินฝากของสหกรณ์สมาชิก ให้เป็นหนี้ระยะยาว หรือทุน ซึ่งจะส่งผลให้ ชสอ. มีอิสระในการบริหารสินทรัพย์มากขึ้น โดยการเปลี่ยนโครงสร้างทางการเงินอาจทำได้โดยการเสนอตราสารทางการเงินในรูปแบบต่างๆ เพื่อเชิญชวนให้สหกรณ์สมาชิกลงทุนผ่าน ชสอ. ในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากการฝากเงิน โดยมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินในรูปแบบต่างๆ เช่น

- การเพิ่มทุนโดยการจ่ายเงินปันผลเป็นหุ้นสามัญ (Stock Dividend) ให้กับสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกอยู่แล้ว ดังนั้น สหกรณ์อาจมีการดำเนินการเพิ่มส่วนของทุน โดยการจ่ายเงินปันผลเป็นหุ้นสามัญ หรือเรียกว่า Stock Dividend แก่สหกรณ์สมาชิกเพื่อเพิ่มสัดส่วนของทุนของ ชสอ. ให้มากขึ้น และอาจมีการปรับเปลี่ยนระเบียบข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ฯ ในกรณีการลงทุนเพิ่มจากสหกรณ์สมาชิก ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไปที่มีการเพิ่มทุนจากสมาชิกได้เป็นรายเดือน ดังนั้นการดำเนินการจ่ายเงินปันผลในรูปแบบของหุ้นสามัญจึงเป็นทางเลือกที่มีความมั่นคงทางการเงินสูงสุด โดยชสอ. สามารถได้สัดส่วนของทุนเพิ่มขึ้น แต่ไม่ต้องจ่ายเงินปันผลในรูปของตัวเงิน ซึ่งสามารถลดค่าใช้จ่ายของชสอ. ได้ และยังสามารถนำกำไรส่วนที่ต้องจ่ายเป็นเงินปันผลไปลงทุนต่อเพื่อสร้างรายได้เพิ่มแก่ ชสอ.

- การออกหุ้นบุริมสิทธิ์ซึ่งเป็นตราสารที่มีลักษณะกึ่งเจ้าของและกึ่งเจ้าหนี้ กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นจะได้ค่าตอบแทนในลักษณะเงินปันผลคงที่ทุกๆ ปี แต่หากในปีที่ ชสอ. ประสบผลขาดทุน ชสอ. มีสิทธิตามกฎหมายที่จะชะลอการจ่ายหรือยกเลิกการจ่ายเงินปันผลให้กับสหกรณ์สมาชิกได้ อย่างไรก็ตาม เงินปันผลของผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ์จะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของการกู้

เนื่องจากหุ้นบุริมสิทธิ์เป็นหลักทรัพย์ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับพันธบัตรและหุ้นสามัญในบางลักษณะ ในการลงบัญชีถือว่าเป็นส่วนของเจ้าของ (Equity) แต่อย่างไรก็ตามหุ้นบุริมสิทธิ์มีคุณสมบัติอยู่ระหว่างหนี้สิน (พันธบัตร) และหุ้นสามัญ นั่นคือหุ้นบุริมสิทธิ์สามารถได้รับเงินปันผล ซึ่งถือเป็นรายจ่ายประจำของกิจการ จึงถือได้ว่ากิจการมีหนี้สิน (Financial Leverage) แต่ถ้ากิจการไม่จ่ายปันผล ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ์ก็ไม่สามารถจะฟ้องร้องหรือทำให้กิจการล้มละลายได้ อย่างไรก็ตามหุ้นบุริมสิทธิ์ส่วนใหญ่มีลักษณะแบบสะสมเงินปันผล (Cumulative) ซึ่งเงินปันผลที่ยังไม่จ่ายสามารถสะสมไว้และจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ์ทั้งหมด ก่อนที่จะมีการจ่ายเงินปันผลให้แก่หุ้นสามัญ อย่างไรก็ตามในเชิงกิจการมองว่าหุ้นบุริมสิทธิ์มีความเสี่ยงน้อยกว่าพันธบัตร เนื่องจากบริษัทอาจถูกฟ้องล้มละลายได้ หากไม่จ่ายดอกเบี้ยแก่ผู้ถือหุ้น

หุ้นบุริมสิทธิ บางประเภทมีลักษณะคล้ายกับพันธบัตรที่ไม่มีกำหนดไถ่ถอน แต่ในปัจจุบันมีชนิดที่ไถ่ถอนได้ แต่หุ้นบุริมสิทธิส่วนใหญ่สามารถเรียกคืนได้ ดังนั้นจึงเป็นการจำกัดอายุของหุ้นบุริมสิทธิ นั่นเอง นอกจากนี้ยังมีหุ้นบุริมสิทธิประเภทใหม่ๆ เช่น หุ้นบุริมสิทธิที่มีอัตราผลตอบแทนลอยตัว เป็นต้น

การจัดการเงินทุนด้วยหุ้นบุริมสิทธิมีข้อเด่นและข้อด้อย ดังนี้

ข้อเด่น :

- ความรับผิดชอบในการจ่ายเงินปันผลไม่เหมือนกับพันธบัตร โดยหากกิจการไม่จ่ายเงินปันผลก็ไม่สามารถทำให้กิจการล้มละลายได้
- การจำหน่ายหุ้นบุริมสิทธิไม่ทำให้กำไรต่อหุ้นลดลงเหมือนกับการจำหน่ายหุ้นสามัญเพิ่ม
- เนื่องจากบางครั้ง หุ้นบุริมสิทธิไม่มีกำหนดไถ่ถอน แต่หากมีเงินทุนไถ่ถอนก็จะสามารถกระจายไปในช่วงเวลายาวนาน จำทำให้ไม่ต้องมีกระแสเงินสดไหลออกมากอย่างการคืนเงินต้นของการจำหน่ายพันธบัตร

ข้อด้อย :

- เงินปันผลของหุ้นบุริมสิทธิไม่สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายได้ จึงทำให้ต้นทุนหลังภาษีของหุ้นบุริมสิทธิสูงกว่าต้นทุนหลังภาษีของหนี้สิน (กรณีกิจการเป็นบริษัทที่ต้องจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล)
- แม้ว่ากิจการจะสามารถไม่จ่ายเงินปันผลในบางปีได้ แต่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิก็คาดหวังว่าจะมีการจ่ายเงินปันผลในภายหลัง ดังนั้น จึงทำให้เงินปันผลดังกล่าวเสมือนเป็นรายจ่ายประจำของกิจการ
- การระดมทุนจากหุ้นบุริมสิทธิ เสมือนระดมเงินทุนจากส่วนของหนี้ โดยเป็นการเพิ่มความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) ให้แก่กิจการ ทำให้ต้นทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น

- การออกหุ้นกู้หรือพันธบัตรให้กับสหกรณ์สมาชิกและบุคคลทั่วไปจะเป็นการเปลี่ยนหนี้สินระยะสั้นให้เป็นหนี้สินระยะยาว เพิ่มทางเลือกในการบริหารสินทรัพย์ให้กับชสอ. โดยหุ้นกู่จะมีต้นทุนทางการเงินต่ำกว่าหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ แต่ ชสอ. มีภาระตามกฎหมายที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ถือหุ้นกู่จนครบกำหนดสัญญา อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ชสอ.สามารถออกตราสารทางการเงินระยะสั้นและระยะยาวได้ตามระเบียบข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ฯ กล่าวคือ ชสอ.สามารถออกตราสารทางการเงินได้ 3 ประเภท ดังนี้ คือ 1) ตัวที่มีลักษณะคล้ายตัว OD โดยมีการยืดหยุ่นในเรื่องระยะเวลาที่ต้องการ 2) ตัวสัญญาใช้เงินระยะสั้น มีอายุ 1 ปี และ 3) ตัวสัญญาใช้เงินระยะเวลา 5 ปี แต่การใช้ตราสารทางการเงินดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความน่าเชื่อถือจากสหกรณ์สมาชิกในระดับหนึ่ง จึงจะสามารถระดมเงินทุนด้วยตราสารดังกล่าวได้ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

หุ้นกู่ (Corporate Debenture) คือ ตราสารที่ใช้ในการกู้ยืมระยะยาวที่ไม่มีหลักประกัน โดยที่ผู้ออกหุ้นกู่สัญญาว่าจะจ่ายชำระหนี้ตามทีระบุไว้ในอนาคต นอกจากนี้จะจ่ายดอกเบี้ยเป็นรายงวดอาจเป็นรายปีหรือรายเดือนตลอดอายุของหุ้นกู่ฉบับนั้น

ดังนั้น หุ้นกู่ คือ ตราสารหนี้ระยะยาว ที่ออกโดยบริษัทจดทะเบียน หรือ บริษัท มหาชน จำกัด ตามกฎหมายไม่ได้กำหนดอายุของหุ้นกู่ไว้ แต่โดยทั่วไปบริษัทผู้ออก มักจะกำหนดอายุของหุ้นกู่ประมาณ 2 - 20 ปี ลงทุนในหุ้นกู่จึงมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาหลายประการ เช่น ความน่าเชื่อถือทางการเงิน (Credit) หรือความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ออก ลักษณะหรือเงื่อนไขเฉพาะของหุ้นกู่ อายุหุ้นกู่ อัตรา

ดอกเบีย เป็นต้น บริษัทผู้ออกหุ้นกู้ ได้ออกหุ้นกู้หลายหลายรูปแบบ ตัวอย่างของหุ้นกู้ที่มีออกจำหน่ายในปัจจุบัน เช่น

- หุ้นกู้ด้อยสิทธิ (มักออกโดยธนาคาร เพราะตามกฎหมายธนาคารต้องให้คำสำคัญการชำระหนี้กับผู้ฝากเงินก่อน หุ้นกู้ที่ออกมาจึงต้องเป็นหุ้นกู้ด้อยสิทธิ)
- หุ้นกู้แปลงสภาพ
- หุ้นกู้ชนิดมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
- หุ้นกู้ชนิดทยอยจ่ายคืนเงินต้น
- หุ้นกู้ชนิดที่ให้สิทธิในการไถ่ถอนคืนก่อนกำหนด

การจัดการเงินทุนด้วยหุ้นกู้มีข้อเด่นและข้อด้อย ดังนี้

ข้อเด่น:

- บริษัทสามารถระดมเงินทุนด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ

ข้อด้อย:

- ความรับผิดชอบในการจ่ายดอกเบี้ยสามารถทำให้กิจการล้มละลายได้ เนื่องจากต้องเป็นไปตามข้อกำหนดตามกฎหมาย
- ความเสี่ยงจากความน่าเชื่อถือของบริษัทผู้ออก (credit risk) ต้องประเมินว่าผู้ออกมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและเงินต้นคืนหรือไม่ โดยหลักการแล้วระดับความเสี่ยงจะสัมพันธ์กับระดับผลตอบแทน (high risk, high expected return) กล่าวคือ หุ้นกู้ที่ให้ผลตอบแทนสูงมักจะมีความเสี่ยงสูง ในทางกลับกัน หุ้นกู้ที่ให้ผลตอบแทนต่ำมักมีความเสี่ยงต่ำ
- ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อราคาของหุ้นกู้คืออัตราดอกเบี้ยในตลาด ซึ่งเคลื่อนไหวในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาหุ้นกู้ เหตุผลในเรื่องนี้ คือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดขึ้น หุ้นกู้ที่กำลังจะออกขายในช่วงนั้นจะเสนออัตราผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น เมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดสูงขึ้น ราคาหุ้นกู้จะลดลง และในทางตรงกันข้าม เมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดลดลง ราคาหุ้นกู้จะเพิ่มขึ้น

- การระดมทุนในลักษณะของกองทุนรวม (Mutual Fund) โดย ชสอ.ทำการขายหน่วยลงทุน และนำเงินที่ได้มาลงทุนตามนโยบายการลงทุนที่กำหนดไว้เช่นตราสารหนี้ ตราสารทุน สัญญาล่วงหน้า เป็นต้น โดยแบ่งสินทรัพย์ที่จะลงทุนตามผลตอบแทนและความเสี่ยงตามความเหมาะสม

การปรับโครงสร้างทางการเงินข้างต้นขึ้นอยู่กับแนวทางการบริหารงานของ ชสอ. กล่าวคือ หาก ชสอ. ต้องการที่จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของสหกรณ์สมาชิกในการกระจายความเสี่ยงของการลงทุน ชสอ. ควรปรับโครงสร้างโดยเน้นความมั่นคงทางการเงินเป็นหลัก โดยใช้วิธีการจ่ายเงินปันผลในรูปของหุ้นสามัญ และหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งจะส่งผลให้ชสอ.มีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์มากขึ้น ในอีกทางหนึ่ง

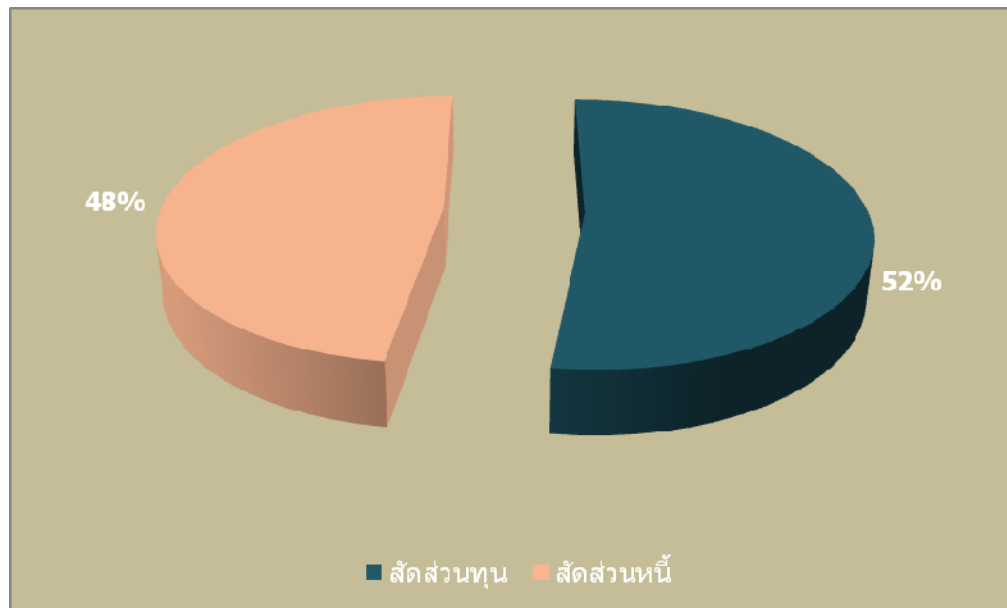
แต่การระดมทุนโดยใช้หุ้นบุริมสิทธิ์อาจมีต้นทุนทางการเงินในรูปแบบของเงินปันผลที่สูงกว่าการระดมทุนในรูปแบบหนี้สินระยะยาว ในขณะที่การใช้หนี้สินระยะยาว เช่น หุ้นกู้ พันธบัตร มีต้นทุนทางการเงินต่ำกว่า

แต่จะมีผลบังคับตามกฎหมายที่จะต้องจ่ายผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยตามที่ได้ระบุไว้ในจรรยาบรรณอายุสัญญา ในขณะที่การระดมทุนในลักษณะของกองทุนรวมมีความมั่นคงทางการเงินสูงกว่า เนื่องจากไม่มีข้อบังคับในการจ่ายผลตอบแทนต่อผู้ลงทุน แต่จะมีต้นทุนทางการเงินที่ต้องจ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน เป็นต้น นอกจากนี้ การระดมเงินทุนในรูปแบบกองทุนรวม โดยมีการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาดำเนินการจัดการกองทุนแทน ชสอ. นั้น อาจประสบปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางการเงินแก่สหกรณ์ เนื่องจากในปัจจุบันผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นสถาบันการเงินในรูปของธนาคาร จึงอาจไม่เข้าใจถึงระบบการทำงานของสหกรณ์ รวมทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับ ตามกฎหมายของสหกรณ์ จึงอาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบและการดำเนินงานในภาพรวมของสหกรณ์ได้

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในรูปแบบต่างๆ ที่ได้มีการนำเสนอ นั้น สหกรณ์และชุมชนสหกรณ์ฯ สามารถดำเนินการได้ภายใต้กฎระเบียบภายในสหกรณ์ หรืออาจดำเนินการแก้ไขระเบียบสหกรณ์ เพื่อความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นในพัฒนาตราสารทางการเงินดังกล่าว

3.1.2 สหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ

ในปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์ต่างๆ มีการใช้ส่วนของทุนในสัดส่วนที่สูงกว่าส่วนของหนี้ จึงทำให้ต้นทุนทางการเงินสูงกว่าการระดมเงินทุนในส่วนของหนี้ โดยในปัจจุบันสัดส่วนโดยเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 8 ประเภทมีสัดส่วนหนี้สินต่อทุน คิดเป็นร้อยละ 48 และ 52 ของทุนสหกรณ์ทั้งหมด (รูปภาพที่ 12)

รูปภาพที่ 12: สัดส่วนหนี้และสัดส่วนของทุนที่ใช้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ 8 ประเภท ในปี 2553

ดังนั้น หากสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนระหว่างหนี้และทุนในอนาคต เพื่อประโยชน์ในการมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำลง เพื่อให้โครงสร้างทางการเงินมีความเหมาะสม จึงอาจมีข้อเสนอทางเลือกในการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์แบ่งได้เป็น

ทางเลือกที่ 1 : การระดมเงินทุนโดยการเพิ่มส่วนของหนี้โดยการเพิ่มเงินรับฝากระยะยาว

เนื่องจากการรับฝากเงินจากสมาชิกระยะยาว มาจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษของสหกรณ์ที่มีเงื่อนไขการฝากพิเศษแตกต่างจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป ในเรื่องจำนวนขั้นต่ำของการฝากเงิน การเบิกถอน และอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ธรรมดาในแต่ละปี โดยเงินรับฝากของสมาชิกระยะยาวดังนั้น หากสหกรณ์ต้องการระดมเงินทุนของกิจการเพิ่ม ก็อาจกระทำได้ผ่านการรับฝากเงินจากสมาชิกระยะยาวเพิ่ม เพื่อให้สัดส่วนการใช้เงินทุนจากส่วนของหนี้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนโดยเฉลี่ยของการจัดหาเงิน (WACC) ลดต่ำลงอีกด้วย ซึ่งทำให้ต้นทุนในการจัดการทางการเงินของสหกรณ์ลดลง จะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสหกรณ์ได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การเพิ่มเงินทุนในฝั่งของเงินรับฝากระยะยาวนั้น ก็อาจจะเผชิญความเสี่ยงในเรื่องความไม่แน่นอนของระยะเวลาการคงอยู่ของเงินรับฝากดังกล่าว ดังนั้นจึงอาจต้องมีการศึกษาพฤติกรรมของผู้ฝากเงินว่ามีการฝากเงินในรูปแบบออมทรัพย์พิเศษโดยมีระยะเวลาเฉลี่ย (Duration) เท่าใด ดังนั้น การรับฝากเงินในรูปแบบเงินออมทรัพย์พิเศษจึงอาจเกิดความเสี่ยงกับสหกรณ์ได้ หากสหกรณ์เกิดภาวะไม่ปกติจนทำให้เกิดการไหลออกของเงินฝากดังกล่าวในระบบสหกรณ์

ทางเลือกที่ 2 : การระดมเงินทุนโดยการเพิ่มส่วนของหนี้โดยวิธีอื่น

สหกรณ์ออมทรัพย์อาจมีการใช้ตราสารทางการเงินเพื่อระดมเงินในส่วนของหนี้เพิ่มขึ้น ซึ่งตราสารทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับส่วนของหนี้ อาจมีการพิจารณาตราสารทางการเงินใหม่ๆ เช่น การออกหุ้นกู้ เช่นเดียวกับกรณี ชสอ. เป็นต้น

3.2 แนวทางการใช้ไปของเงินทุนของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์

การศึกษาในหัวข้อก่อนหน้าได้เน้นแนวทางในการระดมเงินทุนที่เหมาะสมของระบบสหกรณ์ใหม่ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดโครงสร้างทางการเงินและต้นทุนการเงินที่เหมาะสมของสหกรณ์แต่ละประเภทต่อไป โดยส่งผลดีต่อผลการดำเนินงานและความสามารถในการสร้างกำไร อันมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือและสร้างประโยชน์สมาชิก/สหกรณ์สมาชิกอย่างสูงสุด

อย่างไรก็ดี แนวทางการใช้ไปของเงินทุนใหม่ๆ ของสหกรณ์ก็สามารถสร้างทางเลือกที่เหมาะสม อันก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการหารายได้ของสหกรณ์โดยรวม และความสามารถในการทำกำไรที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่สหกรณ์ยอมรับได้ ซึ่งนำไปสู่การสร้างความพึงพอใจแก่สมาชิก/สหกรณ์สมาชิกโดยรวมได้ ดังนั้น แนวทางในการใช้ไปของเงินทุนของระบบสหกรณ์ที่มีความเป็นไปได้ ได้แก่

ทางเลือกที่ 1: การลงทุนซื้อตราสารหนี้ในตลาดแรก

การลงทุนในตราสารหนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น การลงทุนในตลาดแรก ซึ่งเป็นการประมูลหรือซื้อขายตราสารหนี้ที่ออกจำหน่ายเป็นครั้งแรก และการลงทุนในตลาดรอง เป็นการซื้อขายตราสารอย่างไรไม่เป็นทางการผ่านตัวกลางหรือธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่ในการรับซื้อ-ขายให้กับนักลงทุนในตลาด

การลงทุนในตลาดแรกสามารถซื้อขายผ่านธนาคารตัวแทนจำหน่ายหรือการประมูลผ่านระบบ e- Bidding ทั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินจากผู้ออกตราสารหนี้ในตลาดแรก และการจำหน่ายตราสารหนี้โดยวิธีการประมูลด้วยระบบ e- Bidding ซึ่งเป็นการประมูลตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ักลงทุนสถาบัน โดยมีวิธีจำหน่าย 2 แบบ คือ การเสนอขายแบบแข่งขันราคา

(Competitive Bidding: CB) โดยวงเงินไม่เกินที่กำหนด และการเสนอซื้อแบบไม่แข่งขันราคา (Non-competitive Bidding: NCB) โดยมีเงื่อนไขวงเงินประมูลไม่เกิน 40 ล้านบาท

การลงทุนซื้อตราสารหนี้ในตลาดแรกนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละประเภทรวมทั้ง ชสอ. สามารถกระทำได้ตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ แต่ในปัจจุบันกลับพบว่า รูปแบบการลงทุนดังกล่าวยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละแห่ง รวมทั้ง ชสอ. มีการซื้อขายในตลาดรองเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจมีข้อจำกัดในด้านต่างๆ อาทิเช่น ความรู้ความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการเงินการลงทุน การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเงินและการลงทุนของสหกรณ์ รวมทั้งจำนวนเงินลงทุนที่สามารถนำไปลงทุนในตราสารทางการเงิน เป็นต้น ดังนั้น จึงมีเพียงสหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจเพียงแห่งเดียวที่มีการดำเนินการดังกล่าว นั่นคือ สหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยดำเนินการซื้อตราสารหนี้ผ่านตัวแทนดำเนินงาน คือ ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ซึ่งเป็นการลงทุนลักษณะที่เรียกว่า “การประมูลพันธบัตรแบบไม่แข่งขันราคา”

ดังนั้นการลงทุนในตราสารหนี้ในตลาดแรก แบบไม่แข่งขันราคา จึงอาจเป็นทางเลือกที่ดีในการเริ่มต้นประมูลตราสารหนี้ในตลาดแรก เนื่องจากไม่มีความเสี่ยงในการประมูล ทั้งนี้ ผู้ยื่นประมูลแบบไม่แข่งขันราคาสามารถเสนอจำนวนเงินที่ต้องการในราคาตราผ่าน Outright Primary Dealers เท่านั้น แต่ต้องไม่เกินที่วงเงินที่กำหนด (ไม่ต่ำกว่า 4 ล้านบาทและไม่เกิน 40 ล้านบาท) โดยตราสารที่เปิดประมูลแบบไม่แข่งขันราคา ได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยอายุเกิน 1 ปี โดยสถาบันที่มีสิทธิประมูลแบบไม่แข่งขันราคา ได้แก่ มูลนิธิ สหกรณ์ หรือนิติบุคคลเพื่อการสาธารณกุศล เป็นต้น ทั้งนี้การลงทุนดังกล่าวเป็นการลงทุนที่ได้รับผลตอบแทนสม่ำเสมอ มีความเสี่ยงต่ำ โดยตราสารสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ อีกทั้งยังใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันได้และพันธบัตรรัฐบาลสามารถใช้เป็นสินทรัพย์ในการดำรงสภาพคล่องได้ นอกจากนี้การประมูลตราสารหนี้ในตลาดแรกที่เป็นพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ สามารถประมูลตลาดแรกที่กระทรวงการคลัง และหุ้นกู้ซึ่งเป็นตราสารหนี้ของบริษัทเอกชนนั้น สามารถซื้อผ่านผู้ประกันการจำหน่าย (Underwriter) หรือตัวแทนการจัดจำหน่าย (Selling Agent) ได้อีกด้วย

3.3 แนวทางในการเชื่อมโยงระบบทางการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและความร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

การสร้างระบบทางการเงินหรือพัฒนาตราสารทางการเงินใหม่ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและความร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์นั้น จำเป็นต้องอาศัยระบบ/กลไกการเชื่อมโยงระหว่างระบบสหกรณ์ และหน่วยงานที่สามารถทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงกลไกการทำงานดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพได้

เมื่อพิจารณาสถานะปัจจุบันของระบบสหกรณ์มีเงินลงทุนสูงกว่าปีละ 1.5 แสนล้านบาท ซึ่งถือเป็นเงินลงทุนขนาดใหญ่ ที่มีการใช้เงินลงไปในการซื้อตราสารทางการเงินต่างๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ในระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เป็นที่น่าสังเกตว่า เงินทุนดังกล่าวเป็นเงินลงทุนในระบบสหกรณ์ที่ไหลมายังตลาดเงินภายนอก อีกนัยหนึ่ง อาจถือเป็นเงินทุนที่เป็นส่วนรั่วไหลของระบบสหกรณ์ อันไม่สร้างประโยชน์ต่อสหกรณ์โดยรวม แต่อาจสร้างความมั่งคั่งแก่ผู้ถือหุ้น เนื่องจากเงินดังกล่าวไหลไปสู่การลงทุนที่ได้รับผลตอบแทนสูงตามความต้องการของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการปล่อยกู้ให้แก่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ในระบบ อาจมีความเสี่ยงสูงกว่า เนื่องจากสหกรณ์ที่มีเงินเหลือค้ำถึงความเสี่ยงในการชำระหนี้ของสหกรณ์ที่ขาดแคลนเงินทุน

ดังนั้น หากต้องการเพิ่มระบบความเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสหกรณ์และป้องกันการรั่วไหลของเงินทุนในระบบสหกรณ์ จึงอาจจำเป็นต้องดำเนินการและอาศัยอำนาจ

ของหน่วยงานที่น่าเชื่อถือของประเทศในการเป็นผู้ประสานและเชื่อมโยงระบบการเงินของสหกรณ์ดังกล่าว อาทิเช่น กระทรวงการคลัง ถือเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีความน่าเชื่อถือ โดยอาจทำหน้าที่เพื่อรับรองการกู้ยืมระหว่างสหกรณ์ในระบบ เพื่อเชื่อมโยงสหกรณ์ที่มีเงินทุนล้นไปยังสหกรณ์ที่อยู่ในฐานะขาดแคลนเงินทุน ดังนั้น การรับประกันธุรกรรมระหว่างกันดังกล่าว จะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงภายในสหกรณ์ และก่อให้เกิดผลประโยชน์ของสหกรณ์โดยรวม

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาในเชิงลึกถึงระเบียบและวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวอาจสร้างภาระทางการคลังเพิ่มมากขึ้นหากเกิดหนี้สูญหรือสหกรณ์ที่มีขาดแคลนเงินทุนไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายทางงบประมาณเพิ่มขึ้นได้ ดังนั้น การดำเนินการโดยอาศัยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือของรัฐ ในการรับประกันการกู้ยืมเงินระหว่างกัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องศึกษาความเป็นไปได้ อาทิเช่น การสร้างระบบข้อมูลเครดิต โดยเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลเครดิตทั้งจากสถาบันการเงินอื่นๆ และระบบสหกรณ์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการให้สินเชื่อทั้งระบบ และป้องกันความเสี่ยงในการปล่อยกู้ของสถาบันการเงินและระหว่างสหกรณ์ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับประกันการกู้ยืมระหว่างสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์ต่างๆ รวมทั้งขุมนมสหกรณ์ อาจเข้าสู่การเป็นสมาชิกของระบบข้อมูลเครดิต ซึ่งดำเนินการโดยบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือ Credit Bureau โดยประกอบธุรกิจภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 และที่ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2549 และ พ.ศ.2551 ภายใต้การกำกับดูแลของ **คณะกรรมการข้อมูลเครดิต ธนาคารแห่งประเทศไทย** ซึ่งการมีระบบข้อมูลกลางดังกล่าว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าของระบบสถาบันการเงินทั้งระบบ อาทิเช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ บริษัท สีสซิ่งเช่าซื้อ บริษัทผู้ออกบัตรเครดิตหรือที่เรียกกันว่า Non-Bank เป็นต้น เพื่อลดความเสี่ยงในการให้กู้ และป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสถาบันการเงิน

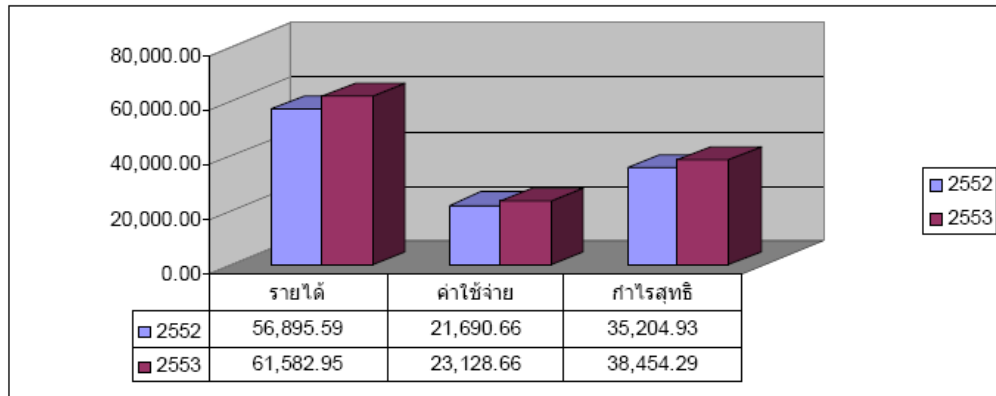
ปัจจุบันระบบสหกรณ์ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือ Credit Bureau ซึ่งหากต้องการเชื่อมโยงระบบการเงินระหว่างสหกรณ์เพื่อเอื้อประโยชน์ในการเกื้อหนุนระหว่างกัน จำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการเข้าร่วมการเป็นสมาชิกของหน่วยงานดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการสร้างระบบความเชื่อมโยงทางการเงินและการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยลดความเสี่ยงของภาระทางการคลังแก่หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรับรองการกู้ยืมเงินระหว่างกันได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งความเหมาะสมในการดำเนินงานในการพัฒนาระบบความเชื่อมโยงการเกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์จำเป็นต้องดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึกต่อไป

ภาคผนวก

ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ดำเนินงานของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวม

แผนภาพโครงสร้างเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทย ปี 2553

หน่วย: ล้านบาท

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2553

ตารางแสดงฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทย ปี 2553

หน่วย: ล้านบาท

รูปแบบย่อย	สินทรัพย์	หนี้สิน	ทุนของสหกรณ์
ภาครัฐราชการ	841,184.83	397,742.33	443,442.50
ตำรวจ	60,293.11	22,549.89	37,743.22
ทหาร	48,259.45	20,332.44	27,927.01
ครู	382,101.98	181,267.05	200,834.93
มหาวิทยาลัย	126,190.25	85,197.66	40,992.59
โรงพยาบาล/สาธารณสุข	87,757.04	35,903.56	51,853.48
ส่วนราชการอื่นๆ	136,583.00	52,491.73	84,091.27
ภาครัฐวิสาหกิจ	161,923.22	73,560.99	88,362.23
ภาคเอกชน	78,479.26	38,726.19	39,753.07
รวม	1,081,587.31	510,029.51	571,557.80

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2553

ตารางแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทย ปี 2553

หน่วย: ล้านบาท

แหล่งที่มาของเงินทุน รูปแบบย่อย	ทุนภายใน			ทุนภายนอก		รวมทั้งสิ้น
	เงินรับฝาก ของสมาชิก	ทุนของ สหกรณ์	ทุน อื่นๆ	เงินกู้ยืม และเจ้าหนี้การค้า	เงินรับฝาก และอื่นๆ	
ภาคราชการ	262,063.62	443,442.50	7,007.33	113,247.51	15,423.87	841,184.83
ตำรวจ	10,129.54	37,743.22	239.90	10,999.95	1,180.50	60,293.11
ทหาร	17,684.28	27,927.01	172.11	2,118.47	357.58	48,259.45
ครู	85,817.41	200,834.93	3,963.70	80,375.42	11,110.52	382,101.98
มหาวิทยาลัย	76,787.63	40,992.59	1,157.72	7,234.91	17.40	126,190.25
โรงพยาบาล/สาธารณสุข	26,668.68	51,853.48	393.14	6,613.01	2,228.73	87,757.04
ส่วนราชการอื่น ๆ	44,976.08	84,091.27	1,080.76	5,905.75	529.14	136,583.00
ภาครัฐวิสาหกิจ	64,514.46	88,362.23	806.32	2,773.15	5,476.06	161,932.22
ภาคเอกชน	36,381.91	39,753.07	498.02	1,486.48	359.78	78,479.26
รวม	362,959.99	571,557.80	8,311.67	117,507.14	21,259.71	1,081,596.31

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2553

ตารางการใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ของไทย ปี 2553

หน่วย : ล้านบาท

ทางใช้ไปของเงินทุน รูปแบบย่อย	เงินสดเงินฝาก	ลูกหนี้	ตราสารหนี้*	สินค้างคงเหลือ	ที่ดินอาคารฯ	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	อื่น ๆ	รวมทั้งสิ้น
ภาคราชการ	28,918.64	686,205.71	89,431.23	0.07	2,176.97	536.61	33,916.20	841,185.43
ตำรวจ	2,206.72	54,890.06	2,522.24		35.36	35.49	603.24	60,293.11
ทหาร	1,864.14	43,035.01	1,862.07		22.25	15.15	1,460.83	48,259.45
ครู	11,155.85	354,158.92	3,852.09	0.07	1,670.80	32.02	11,232.23	382,101.98
มหาวิทยาลัย	4,378.88	52,666.40	61,634.77		145.27	258.58	7,106.95	126,190.85
โรงพยาบาล/สาธารณสุข	3,297.98	71,337.02	7,971.31		204.37	34.77	4,911.59	87,757.04
ส่วนราชการอื่น ๆ	6,015.07	110,118.30	11,588.75		98.92	160.60	8,601.36	136,583.00
ภาครัฐวิสาหกิจ	5,376.46	108,190.96	40,394.03	0.37	141.33	34.03	7,786.04	161,923.22
ภาคเอกชน	4,124.19	45,142.19	24,311.59	17.53	212.32	276.95	4,394.49	78,479.26
รวม	0.00	38,419.29	839,538.86	154,136.85	17.97	2,530.62	847.59	46,096.73

ตารางแสดงสัดส่วนการใช้เงินทุนและค่า WACC ของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์

	2550	2551	2552	2553
โรงพยาบาล				
Ke (%)	7.26	7.30	7.02	7.01
We	0.63	0.62	0.62	0.58
We x Ke	4.58	4.55	4.36	4.05
Kd รวม (%)	4.50	4.24	3.67	3.10
Wd รวม	0.37	0.38	0.38	0.42
Wd x Kd รวม	1.66	1.60	1.39	1.31
WACC (%)	6.24	6.15	5.75	5.36
ครู				
Ke (%)	6.17	7.53	7.35	7.26
We	0.53	0.52	0.52	0.51
We x Ke	3.25	3.94	3.83	3.73
Kd รวม (%)	5.20	5.02	4.37	3.91
Wd รวม	0.47	0.48	0.48	0.49
Wd x Kd รวม	2.46	2.39	2.09	1.90
WACC (%)	5.71	6.33	5.93	5.63
หน่วยราชการอื่น				
Ke (%)	7.15	7.46	7.32	7.12
We	0.67	0.64	0.64	0.60
We x Ke	4.76	4.81	4.66	4.30
Kd รวม (%)	3.90	3.73	3.44	2.76
Wd รวม	0.33	0.36	0.36	0.40
Wd x Kd รวม	1.30	1.33	1.25	1.09
WACC (%)	6.06	6.14	5.91	5.39
ทหาร				
Ke (%)	7.80	7.85	7.76	7.65
We	0.61	0.59	0.58	0.56
We x Ke	4.73	4.63	4.53	4.30
Kd รวม (%)	4.37	4.43	3.99	3.73
Wd รวม	0.39	0.41	0.42	0.44
Wd x Kd รวม	1.72	1.81	1.66	1.63
WACC (%)	6.45	6.45	6.19	5.94
ภาคเอกชน				
Ke (%)	6.41	6.89	6.54	6.36
We	0.53	0.48	0.48	0.49
We x Ke	3.40	3.34	3.16	3.12
Kd รวม (%)	3.52	3.32	3.38	3.20
Wd รวม	0.47	0.52	0.52	0.51
Wd x Kd รวม	1.65	1.71	1.75	1.63

	2550	2551	2552	2553
WACC (%)	5.06	5.05	4.91	4.75
ตำรวจ				
Ke (%)	8.82	9.26	9.15	8.75
We	0.65	0.64	0.63	0.61
We x Ke	5.75	5.91	5.80	5.32
Kd รวม (%)	4.91	5.20	4.65	3.90
Wd รวม	0.35	0.36	0.37	0.39
Wd x Kd รวม	1.71	1.88	1.70	1.53
WACC (%)	7.46	7.79	7.50	6.85
รัฐวิสาหกิจ				
Ke (%)	6.68	6.63	6.75	6.81
We	0.58	0.57	0.57	0.51
We x Ke	3.88	3.75	3.88	3.50
Kd รวม (%)	4.36	3.86	3.49	3.01
Wd รวม	0.42	0.43	0.43	0.49
Wd x Kd รวม	1.83	1.68	1.49	1.46
WACC (%)	5.71	5.43	5.36	4.97
มหาวิทยาลัย				
Ke (%)	7.43	7.54	7.64	7.80
We	0.36	0.33	0.33	0.31
We x Ke	2.69	2.48	2.55	2.39
Kd รวม (%)	3.62	3.15	3.00	2.57
Wd รวม	0.64	0.67	0.67	0.69
Wd x Kd รวม	2.30	2.11	1.99	1.78
WACC (%)	5.00	4.59	4.55	4.17
สัดส่วนทุนเฉลี่ยของระบบสหกรณ์	57%	55%	55%	52%
สัดส่วนหนี้เฉลี่ยของระบบสหกรณ์	43%	45%	45%	48%
ชุมนุมสหกรณ์ฯ				
Ke (%)		4.29	4.02	3.93
We		0.20	0.20	0.17
We x Ke		0.84	0.82	0.66
Kd รวม (%)		2.16	2.45	1.36
Wd รวม		0.80	0.80	0.83
Wd x Kd รวม		1.74	1.95	1.13
WACC (%)		2.58	2.77	1.79

ตารางแสดงการเปรียบเทียบ Cash Ratio และ Current Ratio ของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ฯ ก่อนและหลังการปรับสมมติฐานเงินฝาก

Cash Ratio		2549	2550	2551	2552	2553
โรงพยาบาล	เดิม	0.13	0.16	0.22	0.20	0.24
	ใหม่	0.35	0.42	0.65	0.58	0.76
ครู	เดิม	0.06	0.08	0.09	0.08	0.14
	ใหม่	0.10	0.13	0.15	0.14	0.27
หน่วยงานราชการอื่น	เดิม	0.14	0.17	0.30	0.24	0.29
	ใหม่	0.96	1.12	1.69	1.35	1.68
ทหาร	เดิม	0.15	0.12	0.16	0.16	0.17
	ใหม่	0.53	0.41	0.51	0.54	0.63
เอกชน	เดิม	0.12	0.16	0.27	0.18	0.22
	ใหม่	0.52	0.60	0.98	0.55	1.04
ตำรวจ	เดิม	0.15	0.14	0.13	0.10	0.14
	ใหม่	0.32	0.27	0.24	0.17	0.27
รัฐวิสาหกิจ	เดิม	0.10	0.12	0.10	0.16	0.18
	ใหม่	0.28	0.48	0.41	0.71	0.78
มหาวิทยาลัย	เดิม	0.06	0.08	0.11	0.11	0.13
	ใหม่	0.20	0.32	0.37	0.40	0.48
เฉลี่ย 8 สหกรณ์	เดิม	0.11	0.13	0.17	0.15	0.19
	ใหม่	0.41	0.47	0.63	0.56	0.74
ชุมนุมฯ	เดิม			0.12	0.14	0.04
	ใหม่			0.20	0.29	0.06
Current Ratio		2549	2550	2551	2552	2553
โรงพยาบาล	เดิม	0.63	0.72	0.73	0.67	0.58
	ใหม่	1.76	1.89	2.13	1.94	1.83
ครู	เดิม	0.45	0.47	0.46	0.41	0.42
	ใหม่	0.73	0.75	0.78	0.74	0.84
หน่วยงานราชการอื่น	เดิม	0.74	0.81	0.85	0.77	0.71
	ใหม่	5.25	5.43	4.83	4.23	4.14
ทหาร	เดิม	0.75	0.73	0.68	0.63	0.58
	ใหม่	2.72	2.49	2.15	2.07	2.20
เอกชน	เดิม	0.56	0.62	0.68	0.67	0.65
	ใหม่	2.50	2.36	2.47	2.11	3.09
ตำรวจ	เดิม	1.13	1.05	0.87	0.75	0.67
	ใหม่	2.43	2.04	1.64	1.36	1.26
รัฐวิสาหกิจ	เดิม	0.52	0.58	0.57	0.60	0.53
	ใหม่	1.48	2.39	2.36	2.70	2.34
มหาวิทยาลัย	เดิม	0.37	0.40	0.51	0.49	0.41
	ใหม่	1.28	1.59	1.75	1.74	1.53
เฉลี่ย 8 สหกรณ์	เดิม	0.64	0.67	0.67	0.62	0.57
	ใหม่	2.27	2.37	2.26	2.11	2.15
ชุมนุมฯ	เดิม			0.74	0.60	0.80
	ใหม่			1.30	1.26	1.28

ภาคผนวกที่ 2

สรุปเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
สำหรับ “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”
ครั้งที่ 1-4

- เวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 1 2-1
- เวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2 2-15
- เวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 3 2-30
- เวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 4 2-53

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
 สำหรับ “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
 และเกื้อหนุนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 1
 วันศุกร์ที่ 14 มกราคม 2554 เวลา 09.00- 16.00 น.
 ณ ห้องนนทรี 2 ชั้น 4 อาคารเค.ยู.โสม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณสุรจิตต์	แก้วชิงดวง	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
3. ดร.ปรีชา	สิทธิกรณไกร	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
4. อาจารย์ไพโรจน์	ลี้มศรีสกุลวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
5. นพ.สมเกียรติ	ชาติธีรธร	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
6. คุณเฉลิมพล	ดุสิตพันธ์	ประธานกรรมการดำเนินการ ชสอ.
7. คุณอนันต์	ชาตรุประชีวิน	ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.
8. คุณอุทัย	ศรีเทพ	กรรมการดำเนินการ ชสอ.
9. คุณมะณู	บุญศรีมณีชัย	กรรมการดำเนินการ ชสอ.
10. คุณค่านิ่ง	โสสถิอุตม	กรรมการดำเนินการ ชสอ.
11. คุณชวลี	สวัสดิบุตร	เลขานุการ ชสอ.
12. คุณมารุต	รุจศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิจัย ชสอ.
13. คุณสำราญ	ศิริวัตร	รองประธานสหกรณ์ออมทรัพย์กรมอนามัย จก.
14. คุณสุชาสินี	แก้วเกตุ	ผู้ช่วย ผจก. สหกรณ์ออมทรัพย์กรมวิชาการเกษตร
15. คุณศรีประภา	เรืองแก้วมณี	กรรมการ ผช. เหนรัญญิก สอ.โรงพยาบาลราชวิถี
16. คุณจรัญ	ภูขาว	รองประธานกรรมการดำเนินการ สอ. กรมชลประทาน
17. คุณสุชาดา	ชวنانนท์	ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์กรมชลประทาน จก.
18. คุณเกษทอง	แวววงศ์	หัวหน้าฝ่ายบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์กรมราชทัณฑ์
19. คุณฤกษ์ชัย	รัตสร	รองประธานกรรมการดำเนินการ สอ. กฟผ. จก.
20. คุณปณาลี	อุดมทรัพย์	ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสรรพากร
21. คุณวิถี	วงศ์เพชร	ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด
22. คุณชรินทร์ทิพย์	หงส์วานิช	ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ทีทีแอนด์ที จำกัด
23. คุณจินดา	กาญจนเกียรติ	ประธานกรรมการดำเนินการ สอ. ๓.ก.ส. จำกัด
24. คุณมนตรี	สังวราภรณ์	รักษาการผู้จัดการ สอ. ๓.ก.ส. จำกัด
25. คุณวิเชียร	การดี	ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ขสมก.
26. คุณรุ่งโรจน์	โยควงศ์	ผู้ประสานงาน สอ. พนักงาน ขสมก. จก.
27. คุณสุพจน์	แสงวิริยภาพ	ผู้จัดการ สอ. พนักงานการประปานครหลวง
28. คุณชูวิทย์	บุญญศิลาจารย์	ผู้จัดการ สอ. มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด
29. คุณสิริพชนันท์	ชิตญาติ	รองผู้จัดการ สนง. วัดเลียบ สอฝ. จก.
30. คุณพรรัตน์	ลิ้นยม	ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์อมรินทร์ทีวีสุข
31. คุณสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ฝ่ายบริหาร

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวมุสตี	กลีนเกสร	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
2. นายสนธยา	สีแดง	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
3. นายสุพจน์	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 09.00 น.

คุณเฉลิมพล ดุลลัมพันธ์ ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) เป็นประธานในที่ประชุมกล่าวเปิดการประชุม

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท หัวหน้าโครงการ ชี้แจงกำหนดการเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ดังต่อไปนี้

กำหนดการ

8.00-9.00 น.	ลงทะเบียน
9.00-9.05 น.	กล่าวต้อนรับ โดยประธานกรรมการดำเนินการ ชสอ.
9.05-9.30 น.	ชี้แจงความเป็นมาของโครงการและวัตถุประสงค์การประชุม
9.30-12.00 น.	อภิปราย “ทิศทางการบริหารเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์...อุปสรรคที่เผชิญ”
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.30 น.	เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เงื่อนไข และปัจจัยความสำเร็จ

จากนั้นได้เกริ่นนำรายละเอียดข้อเสนอโครงการวิจัยซึ่งมีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ

1. เพื่อประเมินสถานการณ์ระบบที่เกี่ยวข้องที่ชี้ให้เห็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์
2. เพื่อจัดเวทีถกผลึกความคิดระหว่างผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ นักวิชาการ และฝ่ายกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน
3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเงินที่เกี่ยวพันพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์
4. เพื่อวางกรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ. ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

มีกรอบคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ ที่จะมีการจัดการความสัมพันธ์ของ 3 กลุ่มหลักคือ เครือข่ายอุปทาน พันธมิตรธุรกิจ และเครือข่ายอุปสงค์/การลงทุน โดยมีข้อมูลข่าวสารความรู้/นวัตกรรม/เทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์-บริการทางการเงิน ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้จะยังมีข้อจำกัดด้านศักยภาพ ข้อมูลข่าวสาร ความสามารถหลัก และทรัพยากรมนุษย์

สำหรับธนาคารในปัจจุบันนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. Universal Bank หรือธนาคารที่เป็นสถาบันการเงินครบวงจร
2. ธนาคารสหกรณ์ (สหกรณ์ลูกผสม) ที่ให้บริการลูกค้าและสมาชิกไม่แตกต่าง แต่กฎเกณฑ์ทางเศรษฐกิจทำให้ไม่เหลือพื้นที่ว่างสำหรับคุณค่าเดิมเรื่องการมีส่วนร่วมและการพึ่งพา

3. ธนาคารกลุ่ม Ethical Bank ที่ใช้เป้าหมายสูงสุดเป็นเครื่องชี้วัดทางการดำเนินงาน จากข้อมูลการเข้าถึงบริการทางการเงินในปี 2550 จะเห็นได้ว่าสถาบันการเงินในระบบมีความสามารถในการเข้าถึงบริการสูงสุดถึง 83.65% ในขณะที่สถาบันการเงินกึ่งระบบ และนอกระบบ มีความสามารถในการเข้าถึงบริการเพียง 3.44 และ 3.30 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ส่วน 9.61% ที่เหลือไม่มีการให้บริการ ซึ่งแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 มีนโยบายอยู่ด้วยกัน 4 รูปแบบคือ

1. Mono-line business unit ที่เป็นการจัดตั้ง Internal speciallized unit ภายในธนาคารพาณิชย์เพื่อดูแลลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการขนาดย่อย โดยมีระบบงานสินเชื่อครบวงจรอยู่ใน Unit เดียวกัน ทำให้ ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดเป้าหมายธุรกิจได้ชัดเจน มีระบบงานที่คล่องตัวและต้นทุนไม่สูง

2. Microfinance Institution (MFI) as outsource agent มีธนาคารพาณิชย์ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความคุ้นเคยกับลูกค้าในพื้นที่ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยการดำเนินการในลักษณะให้กู้ยืมแบบ Wholesale แก่ Microfinance operator เพื่อปล่อยกู้ต่อให้กับลูกค้า หรือมอบหมายให้ Microfinance operator ดำเนินการตามกระบวนการสินเชื่อโดยได้รับค่าบริการจากธนาคารพาณิชย์

3. Service company as agent ธนาคารพาณิชย์แต่งตั้ง Service company ที่มีจุดแข็งในเรื่องเครือข่ายการเข้าถึงลูกค้าเป็นตัวแทนในการให้บริการ Microfinance โดยการดำเนินการควบคุมการใช้จ่ายประโยชน์จากเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ระบบโทรศัพท์มือถือ

4. การให้ใบอนุญาตแก่ผู้ให้บริการรายใหม่ (ตั้งแต่ปี 2555) โดยสถาบันการเงินประเภทจำกัดขอบเขตธุรกิจ (Restricted license) มีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจที่ชัดเจนและมีความชำนาญเฉพาะด้าน

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างปี 2543 กับปี 2552 จะเห็นได้ว่า 10 ปีที่ผ่านมา แหล่งที่มาประเภททุนเรือนหุ้น เงินรับฝาก และ ทุนสหกรณ์อื่นๆ นั้น มีเปอร์เซ็นต์การเพิ่มขึ้นหรือลดลงเพียงเล็กน้อย แต่แหล่งที่มาประเภทเงินกู้ยืมและหนี้สินอื่นๆ นั้น เพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าจากปี 2543 ที่มีอยู่ 7.25% ของแหล่งที่มาทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็น 13.57% โดยมีสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ที่มีจำนวน 353,465.57 ล้านบาท เป็น 932,158.65 ล้านบาท ในปี 2552

จากข้อมูลนี้ *คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง* ได้เพิ่มเติมเรื่องแหล่งที่มาของเงินทุนของ สอ. ว่าเมื่อปี 2543 มีประมาณสามแสนล้านบาท หลังจากนั้น 10 ปี เพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าตัวคือมีประมาณ 9 แสนล้านบาท ซึ่งเป็นจุดที่น่าสังเกต แม้ว่าสภาพรวมทุนสหกรณ์จะไม่เปลี่ยนแปลงมากนักใน 10 ปีที่ผ่านมา แต่ตัวฐานของทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นเท่ากับตัวต้นทุนหนี้ขึ้นเนื่องจากต้องจ่ายเงินปันผลให้สมาชิกพอใจ นอกจากนี้ในปี 2542-43 ยังมีวิกฤตต้มยำกุ้ง ส่งผลให้เกิดปัญหาโครงสร้างด้านเงินกู้ยืม เท่ากับว่าสหกรณ์ต้องเป็นหนี้เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นตลอด 10 ปีที่ผ่านมา

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท อธิบายต่อเรื่องทางใช้ไปของเงินทุนของ สอ. เมื่อดูจากแผนภูมิวงกลมจะเห็นได้ว่าจำนวนลูกหนี้เงินให้กู้ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จาก 78.24% เป็น 81.67% แต่เงินลงทุน เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวคือจาก 5.79% ในปี 2543 เป็น 12% ในปี 2552 ซึ่งขอฝากไว้ในเวทีอภิปรายวันนี้ว่า *เงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวนี้ เราจะเอาไปลงทุนกับใคร/ อย่างไร*

โดย *คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง* ได้อธิบายเพิ่มเติมเรื่องของการประเมินชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน สอ. ซึ่งพบว่ามีการประเมิน สอ. ไว้ในระดับดีถึง 80% ซึ่งจะมีการตรวจสอบจากข้อกำหนดด้าน

ต่างๆ เช่น การตรวจสอบเรื่อง HR ของสหกรณ์ ความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม หรือการควบคุมภายใน เป็นต้น

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้กล่าวถึงแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ซึ่งมีแผนงานทั้งหมด 7 แผนงาน คือ

1. รณรงค์ให้สหกรณ์มีกลไกการระดมทุนจากแหล่งทุนภายใน
2. ส่งเสริมให้สหกรณ์ทุกแห่งมีแผนการรณรงค์ให้สมาชิกออมเงิน
3. พัฒนาระบบสารสนเทศการเงินสหกรณ์ผ่านแม่ข่าย
4. พัฒนาตราสารการเงินเพื่อการระดมทุนและก่อให้เกิดการหมุนเวียนในระบบสหกรณ์
5. พัฒนากลไกการประกันและลดความเสี่ยงทางการเงิน
6. ส่งเสริมการเชื่อมโยงธุรกิจการเงินระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน กลุ่มเกษตรกรและ

สหกรณ์ภาคประชาชน

7. เชื่อมโยงให้เกิดการสนับสนุนด้านการเงินกลุ่มสหกรณ์

จากนั้นจึงได้เปิดเวทีที่ประชุม เพื่ออภิปรายประเด็นเรื่อง “ทิศทางการบริหารเงินของสหกรณ์...อุปสรรคที่เผชิญ” เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละแห่งได้แสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

นพ.สมเกียรติ ชาติธีรธร: สหกรณ์ออมทรัพย์วชิรพยาบาล (ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์)

กล่าวถึงทิศทางการบริหารเงินของสหกรณ์ที่มีอุปสรรคต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เงินที่สหกรณ์มีไม่ใช่เงินของประธานหรือคณะกรรมการ แต่เป็นเงินของสมาชิกทุกคน เพราะฉะนั้นกระบวนการตัดสินใจต่างๆ ต้องใช้ขั้นตอนมากกว่าปกติ จึงส่งผลให้ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานต่างๆ มากกว่าปกติ
2. ต้นทุนของเงินสหกรณ์มี Fix Rate อยู่ 1 ตัวคือ เงินปันผลที่ต้องให้แก่สมาชิก
3. ธุรกิจที่จะทำถูกจำกัดขอบเขตด้วยระเบียบวาระแห่งชาติ จึงไม่สามารถเสี่ยงได้ ส่งผลให้บางครั้งเสียโอกาสหลายๆ อย่าง เช่น การปล่อยกู้ต่างประเทศ
4. จริยธรรมและคุณธรรม และความประสงค์ที่ซ่อนเร้น หรือภาพลักษณ์ที่จะสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจต่อกัน

คุณเฉลิมพล ดุลสัมพันธ์: ประธานกรรมการดำเนินการ สอ.

กล่าวถึงอุปสรรคในการดำเนินงานคือ

1. โครงสร้างทางการเงินของสหกรณ์ พบว่าทุนของ สอ. ยิ่งโตมากขึ้นเท่าไร ทุนภายในสหกรณ์ยิ่งลดลง โดยเฉพาะทุนสำรอง
2. สหกรณ์มีเป้าหมายคือ มุ่งเน้นเศรษฐกิจและสังคม แต่มีกละเลยด้านสังคมไปเน้นด้านเศรษฐกิจ (โดยเฉพาะเรื่องเงินปันผล) เท่านั้น ควรต้องให้ทุกคนเห็นความสำคัญของ ทุนสำรอง ที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องไม่น้อยกว่า 10% ซึ่งส่วนมากก็จะมีเพียง 10% ตามระเบียบเท่านั้น ทั้งที่จริงควรต้องสร้างความมั่นคงในระยะยาวในการจัดสรรเงินทุนสำรองให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดสรรสวัสดิการที่ดี

ให้แก่สมาชิก พยายามเพิ่มความรู้ให้แก่สมาชิก และสรรหาบุคลากรที่มีข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจในงาน สหกรณ์อย่างแท้จริงเข้ามาทำงานสหกรณ์ให้มากขึ้น

3. เรื่องความเสี่ยง ในอีก 5-10 ปี ข้างหน้า สอ. ต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับความเสี่ยงในอนาคตให้มากขึ้น ซึ่งขณะนี้พบว่ามี สอ. เพียง 1-2 แห่งเท่านั้นจากทั้งหมดพันกว่าแห่ง ที่ได้จัดทำ คู่มือการบริหารความเสี่ยงไว้

4. อนาคตต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันยังไม่สามารถบูรณาการเชื่อมโยงกันได้ ควรต้องพัฒนาด้านนี้เพื่อนำไปสู่ศักยภาพการแข่งขันของ สอ. เราเองกับสถาบันอื่นๆ

5. การปฏิรูปโครงสร้างและตัวกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานสหกรณ์ เช่น การจำกัดสิทธิข้อ 62

ซึ่งเหล่านี้ต้องมีเครือข่ายพันธมิตร ที่จะใช้ความเข้มแข็งของเครือข่ายมาช่วยเสริมกัน โดยอาศัยความรู้ของภาควิชา ที่มีอยู่ ดีกว่าที่จะให้หน่วยงานเหล่านั้นมาเป็นคู่แข่งกันเอง

คุณวิเชียร การ์ดี: ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน ขสมก. จำกัด

เป็นตัวแทนจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ของ คพช. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือพัฒนางานสหกรณ์ ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลหันมาให้ความสนใจระบบสหกรณ์มากขึ้นแล้ว แต่จะเห็นว่าการประชุมเรื่องงานสหกรณ์นั้นส่วนมากไม่ได้แก้ปัญหาให้สหกรณ์ได้อย่างแท้จริง สำหรับอุปสรรคที่สหกรณ์ต้องเผชิญในการบริหารงานนั้น เช่น บางสหกรณ์นำเงินทุนจากต่างชาติเข้ามาแล้วปล่อยให้รายอื่นกู้ ทำให้เงินที่ได้มาต้องส่งกลับไปยังต่างประเทศ ส่งผลให้ สอ. ไทย จะไม่เหลืออะไรเลย ซึ่งต้องรณรงค์ให้ความรู้แก่สหกรณ์เหล่านี้ว่าไม่ควรดำเนินงานแบบนี้

อาจารย์ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์: อาจารย์ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มก.

แนะนำว่าควรมองภาพรวมของทิศทางเศรษฐกิจที่สหกรณ์ต้องเผชิญ เนื่องจากตั้งแต่วิกฤตต้มยำกุ้งเมื่อปี 2542-43 ที่ผ่านมามีภาวะเงินไหลเข้าสู่สหกรณ์ออมทรัพย์มากขึ้น เพราะธนาคารพาณิชย์ล้ม ดังนั้นเงินบางส่วนไม่ใช่เงินจากสมาชิกที่แท้จริง ทำให้ สอ. เกิดความประมาทในการบริหารเงิน ไปหาทางขยายการลงทุนต่างๆ ซึ่งอาจมองข้ามการบริหารความเสี่ยงไป ทำให้ต้องแบกรับความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น และคาดว่าจากนี้ไป เงินในสหกรณ์อาจลดน้อยลงเนื่องจากน้ำมันแพงขึ้นอาจส่งผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นเงินฝากที่จะได้จากสมาชิกเริ่มไม่แน่นอน อีกทั้งธนาคารพาณิชย์เริ่มให้ดอกเบี้ยสูง ส่งผลให้เงินจากเครือข่ายของสมาชิก สอ. ที่ฝากไว้จะไหลกลับไปยังธนาคารพาณิชย์หรือไหลออกไปลงทุนทางอื่นๆ เพราะฉะนั้นทิศทางการบริหาร สอ. ควรต้องดูการแข่งขันของการระดมเงินฝากว่าควรจะทำอย่างไร ไม่ต้องกังวลว่าเงินเหลือมากแล้วต้องหาทางไปลงทุนหรือทำอะไรต่อไป สิ่งสำคัญที่สุดคือสหกรณ์ต้องวางแผนบริหารเงินตั้งแต่นั้นๆ

คุณชูวิทย์ บุญญศิลาจารย์: ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด

กล่าวว่าเงินกู้ยืมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากสหกรณ์ต่างๆ ต้องบริการสมาชิกจึงต้องหาแหล่งเงินทุน เพราะฉะนั้นการระดมทุนบางครั้งจึงต้องไปหา สอ. ขนาดใหญ่ เมื่อมีการขยาย สอ. มากประเภทขึ้นจึงต้องหาแหล่งทุนมากขึ้น และต้องดึงดูดสมาชิกให้มาฝากเงินมากขึ้นด้วยอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า จึงเห็นว่าควรมีการคุ้มครองเงินฝากเพื่อความมั่นคง สำหรับการอบรมสัมมนานี้ยังขาดเรื่องการเสริมสร้างวินัย การมีส่วนร่วมในสหกรณ์ และความศรัทธาต่อองค์กร

คุณวิวิ วรงค์เพชร: ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด

เห็นว่ามี การกล่าวถึงเรื่องโครงสร้างการบริหาร จึงคิดว่าน่าจะนำโครงสร้างที่ดีเข้ามาพูดคุยกัน ในเวทีนี้ โดยแบ่งโครงสร้างทั้ง 7 ประเภท ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มหัวขบวน (ที่จะสามารถนำมาเป็นกลุ่มทุน) กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่ยังน่าเป็นห่วง เช่น เกษตรกร หรือเรียกว่ากลุ่มผู้ผลิต และกลุ่มที่สามคือ กลุ่มที่มีการบริหารที่ดีอยู่แล้ว เช่น ชุมชมสหกรณ์ร้านค้า ซึ่งถ้านำทั้ง 3 แหล่งมาแบ่งปันกันแล้วนำไปดำเนินการ น่าจะเป็นประโยชน์ได้ โดยถ้ากลุ่มทุนหลักๆ มาเป็นตัวตั้งแล้วนำกลุ่มเกษตรกรดีๆ เข้ามาก็ยิ่งไปต่อยอด ถ้าทำได้น่าจะเป็นสิ่งดี สิ่งสำคัญคือต้องพัฒนาคน แล้วค่อยพัฒนาโครงสร้างขึ้นมา

คุณอุทัย ศรีเทพ: กรรมการดำเนินการ สอ.

มีความคิดเห็นว่าเทคโนโลยีของ สอ. ไม่ได้พัฒนาตามธนาคารพาณิชย์อื่น ทำให้สมาชิกไม่สามารถทำธุรกรรมตลอด 24 ชั่วโมง เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ได้ สำหรับ สอ. ที่มีขนาดใหญ่ มีสมาชิกจำนวนมากอยู่ในหลายๆ ส่วน จึงจำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้เพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับบริการการทำธุรกรรมของสมาชิกได้ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์คู่แข่งได้

คุณจินดา กาญจนกิริติ: ประธานกรรมการดำเนินการ สอ. ธ.ก.ส. จำกัด

เห็นว่าส่วนหนึ่งของอุปสรรคในการดำเนินงาน สอ. คือพนักงานขาดวินัย ทั้งๆ ที่มีความรู้มากแต่ไม่นำไปปฏิบัติ และต้องบริหารงานอย่างสมดุลให้เหมาะกับความสามารถของตัวเอง อีกทั้งยังมีการให้ความสำคัญกับเงินปันผลที่ให้แก่สมาชิกมากเกินไป ทั้งที่จริงแล้วควรเพิ่มทุนสำรองให้มากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงในการบริหารการเงิน และควรดูแลสมาชิกให้ดี ต้องไม่ให้เป็นที่ขึ้นกระบบมากเกินไป เพราะ สอ. เองก็จะเกิดภาวะความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

คุณฤกษ์ชัย รัตสาร: รองประธานกรรมการดำเนินการ สอ. กฟผ. จำกัด

สอ. กฟผ. เป็นสหกรณ์เดียวที่สมาชิกสามารถถอนหุ้นได้ ซึ่งคิดว่า กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรต้องพิจารณาให้สมาชิกถอนหุ้นได้ในกรณีที่ เป็นสมาชิกมากกว่า 20 ปีขึ้นไป แล้วนำเข้าอีกบัญชีหนึ่งในชื่อบัญชีสะสมสุข ซึ่งจะได้ดอกเบี้ยมากขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ เป็นสมาชิกมาอย่างยาวนานอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังเห็นว่ามูลค่าหุ้นนั้นผิดธรรมชาติ เนื่องจากสมาชิกเก่าแก่จะไม่ได้ค่าหุ้นเพิ่มขึ้น ดังนั้นสมาชิกปัจจุบันจะได้เปรียบกว่าสมาชิกเก่า ซึ่งเห็นว่าไม่ยุติธรรมนัก ดังนั้นจึงอยากเน้นเรื่องความยุติธรรม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนทั้งเก่าและใหม่

คุณสิริพชนันท์ ชิตญาติ: รอง ผจก.สทง.วัดเลียบ สอ.สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้า นครหลวง

แสดงความคิดเห็นในเรื่องทิศทางการบริหารเงินในอนาคต ซึ่งแหล่งที่มาของเงินคือ เงินหุ้น/เงินรับฝาก ซึ่งเป็นแหล่งเงินภายใน และ เงินกู้/สหกรณ์อื่น ซึ่งเป็นแหล่งทุนภายนอก โดยเป็นความได้เปรียบด้านภาษีในเรื่องเงินรับฝากเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์อื่นๆ และสำหรับแหล่งใช้ไปส่วนใหญ่คือการให้สมาชิกกู้ หรือการลงทุนตราสารหนี้ โดย สอ. ส่งเสริมให้สมาชิกกู้ ซึ่งการกระทำของ สอ. นี้เองที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สมาชิกเสียวินัยในการใช้เงิน และเห็นว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง แต่ก็มักใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการบริหาร สอ. กันเป็นส่วนมาก

ดังนั้นจึงเห็นว่าควรส่งเสริมเรื่องคุณธรรม และจริยธรรมให้แก่สมาชิกสหกรณ์ พร้อมกับเน้นเรื่องการกินดีอยู่ดี โดยนำผลกำไรมาใช้ในด้านการบริการแก่สมาชิกได้รับประโยชน์จะดีกว่า

คุณชรินทร์ทิพย์ หงส์วานิช: ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ทีทีแอนด์ที จำกัด

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาที่บริษัทประสบปัญหา สมาชิกทยอยถอนหุ้นและเบิกเงินออกทาง สอ. ต้องหาเงินมาจ่ายคืนแก่สมาชิกที่ต้องการถอนหุ้น ทำให้สุดท้ายต้องกลับมาทบทวนว่า สหกรณ์คืออะไร การที่ สอ. บริหารด้วยการเก็บทุนสำรองต่ำที่สุดตามที่กฎหมายกำหนด และให้ปันผลมากที่สุด เพราะอะไร การที่ไม่มีสวัสดิการสำหรับสมาชิก หรือมีน้อยมากนั้น เนื่องจากคณะกรรมการบริหารไม่คำนึงถึงเรื่องการบริหารความเสี่ยงโดยการเก็บทุนสำรอง แต่คำนึงถึงเงินปันผลเป็นหลักใหญ่เท่านั้น เมื่อเกิดวิกฤตจึงประสบปัญหาหนัก

คุณสำราญ ศิริวัตร: รองประธานสหกรณ์ออมทรัพย์กรมอนามัย จำกัด

สำหรับอุปสรรคในการบริหารเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนหนึ่งเป็นเพราะกรรมการที่เข้ามาบริหารมักไม่ค่อยรู้วิถีสหกรณ์ จึงเสนอว่าควรมีการกำหนดข้อบังคับให้ผู้ที่จะเข้ามาเป็นกรรมการต้องผ่านการอบรมหลักสูตรบางอย่างสำหรับการบริหารงาน สอ. ก่อน

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในเรื่องการเชื่อมโยงกับชุมนุมร้านสหกรณ์และสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้มีการช่วยเหลือเกื้อหนุนกันอยู่บ้าง เนื่องจากปัจจุบันได้เริ่มเข้าไปช่วยเหลือสหกรณ์ต่างประเภท เช่น สหกรณ์การเกษตร ทั่วๆ ที่รับรู้แล้วว่ามีความเสี่ยงสูง ซึ่งต้องอาศัยความเชื่อใจในกลุ่มสหกรณ์ด้วยกันเพื่อความก้าวหน้าของการสหกรณ์ นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่าย 5 สหกรณ์กับ 1 ชุมชนสันนิบาตแล้วมีการซื้อสินค้าในลักษณะการช่วยเหลือกันอีกด้วย จึงคาดว่าอนาคตกระบวนการสหกรณ์ต้องไปได้ดี ถ้ามีการร่วมมือกันได้จะเกิดความมั่นคงตามมาในที่สุด

ส่วนเรื่องทุนสำรองนั้น สอ. ขนาดใหญ่ทำได้ไม่ยาก แต่สำหรับสหกรณ์ขนาดเล็กนั้นทำได้ยากมากที่จะเก็บทุนสำรองให้ได้มากกว่า 10%

คุณอนันต์ ชาตรุประชีวิน: ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.

แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ วินัยในการบริหารเงิน ที่มีแนวโน้มบั่นทอนและทำลายระบบการบริหาร สอ. และทำลายภาพลักษณ์ที่ดีของ สอ. อีกทั้งการบริหารเงินที่ยังน่าเป็นกังวลจากวินัยทางการเงินที่แย่ และธนาคารเองไปกระตุ้นให้วินัยทางการเงินของ สอ. เสียไปด้วย ซึ่งสิ่งสำคัญคือควรต้องคำนึงถึงสภาพคล่องเป็นอันดับแรก และคำนึงถึงรายได้เป็นอันดับรอง เนื่องจาก สอ. เราเป็น “สถาบันการเงินที่พัฒนาคุณภาพชีวิตแก่สมาชิก” ซึ่งเป็นจุดแข็งของ สอ. เพราะเราไม่สามารถแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ด้วยราคาหรือผลตอบแทนได้

นอกจากนี้ไม่ควรแข่งขันระหว่าง สอ. กันเองด้านเงินปันผล แต่ควรนำเงินที่ได้จากการยกเว้นภาษีของรัฐบาลไปทำประโยชน์ให้แก่สมาชิกและชุมชนจึงจะเกิดประโยชน์และสนองต่อวัตถุประสงค์ของระบบสหกรณ์ที่แท้จริง ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์ควรสร้างอัตลักษณ์ของสหกรณ์ให้โดดเด่น และควรสร้างมาตรฐานการดำเนินงานของทุก สอ. ให้เท่าเทียมกัน ควรมี “มาตรฐานการดำเนินงานขั้นต่ำ” แล้วจะนำไปสู่การเชื่อมโยงกันได้ทุกสหกรณ์ และเรื่องกรอบธรรมาภิบาลเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่ควรมีแนวปฏิบัติที่ดี

ควรมีขอบข่ายงาน (Framework) ออกมาเป็น Best Practice มีแนวปฏิบัติสำหรับให้ผูปฏิบัติงานกับสหกรณ์ออมทรัพย์มีความเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างเป็นมาตรฐานด้วย

เวลา 13.00 น. เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เงื่อนไข และปัจจัยความสำเร็จ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวถึงโครงการวิจัย “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ที่ไปพ้องกับแผนพัฒนาการสหกรณ์ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ในยุทธศาสตร์ที่ 5: การพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ซึ่งมีแผนงานอยู่ 7 แผนงาน ตามที่ภาคเข้าได้กล่าวถึงรายละเอียดไปแล้วจึงเปิดเวทีเพื่อระดมความคิดสำหรับสิ่งจำเป็นหรือเงื่อนไข และปัจจัยความสำเร็จในการ “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน” ซึ่งผู้เข้าร่วมเวทีในภาคบ่ายได้แสดงข้อคิดเห็นไว้ดังต่อไปนี้

นพ. สมเกียรติ ชาติศรี: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

กล่าวเชื่อมโยงกับภาคเข้าเรื่องหุ้นของสมาชิกเก่าแก่ที่ควรมีต้นทุนที่สูงขึ้น เช่นที่ สอ. วชิระพยาบาล มีการฝากออมทรัพย์เพื่อคุณภาพชีวิต ซึ่งได้ดอกเบี้ยมากกว่าการฝากออมทรัพย์ทั่วไปเล็กน้อย แต่เบิกได้จำกัดเพียงปีละไม่เกิน 3 ครั้ง ทำให้สมาชิกไม่ค่อยเบิกเงินส่วนนี้ออกไปทำให้บัญชีค่อนข้างนิ่งจึงได้เงินเก็บจากส่วนนี้ ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองและลดค่าใช้จ่ายได้ และยืนยันว่าควรให้เพิ่มการเก็บทุนสำรองเพื่อใช้บริหารความเสี่ยงด้วย สำหรับเรื่องเทคโนโลยีระบบสารสนเทศต่างๆ ขณะนี้ได้มีบุคลากรท่านหนึ่งคิดสร้างซอฟต์แวร์ (Software) ขึ้นมารองรับการทำงานของ สอ. ซึ่งมีหลายหน่วยงานนำไปใช้แล้ว

คุณชูวิทย์ บุญญศิลาจารย์: ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด

สำหรับแผนงานที่ 1 เรื่องการรณรงค์ให้สหกรณ์มีกลไกการสะสมทุนจากแหล่งทุนภายใน ของยุทธศาสตร์ที่ 5 นั้น สอ. มหาวิทยาลัยมหิดลมีการจัดเก็บทุนสำรองอยู่ที่ 23% โดยมีการทำแผนงานระดมทุนทุกปี มีการให้จัดทำบัญชีครัวเรือน มีโครงการอบรมให้ผู้ฝากเงินเน้นเรื่องการออมเป็นหลัก ซึ่งตรงตามแผนงานที่ 2 โดยสามารถแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ได้ตลอด มีการเพิ่มทุนภายในโดยการตัดจ่ายงบประมาณจากกองทุนต่างๆ ไปเน้นด้านสวัสดิการ เช่น เกษียณอายุ หรือการเกื้อกูลด้านต่างๆ สำหรับแผนงานที่ 3 เรื่องการพัฒนาระบบสารสนเทศการเงินฯ นั้นบางครั้งยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาระบบสารสนเทศอยู่บ้าง ส่วนแผนงานที่ 4 ยังเน้นหลักเรื่องการลงทุนในรูปแบบตราสารหนี้ ซึ่งการรักษาสภาพคล่องเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาสภาพการเงินเป็นอันดับแรก คิดว่ารัฐบาลควรเข้ามาช่วยประกันความเสี่ยงให้โดยน่าจะมียกกองทุนประกันความเสี่ยงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแผนงานที่ 5 โดยกองทุนประกันความเสี่ยงควรแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่านำไปทำอะไรบ้าง ทั้งเรื่องเสถียรภาพของการแข่งขันในระบบสหกรณ์ มีระบบเตือนภัยด้านสหกรณ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำลังดำเนินการอยู่

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ได้ขอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในที่ประชุมว่า เราควรมองอนาคตว่าตัวละครต่างๆ อันได้แก่ สถาบันการเงิน ชุมชนต่างๆ ชสอ. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีเงินเหลือ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขาดเงิน และสหกรณ์ประเภทอื่นๆ เช่น สก.การเกษตร ทั้งหมดเหล่านี้จะสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างไรบ้าง

คุณศรีประภา เรืองแก้วมณี: กรรมการผู้ช่วยற்றுณีสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลราชวิถี

เสนอแนะว่าต้องมีสถาบันเข้ามารับประกันความเสี่ยงให้แก่ สอ. ของเรา เนื่องจากทาง สอ. เองมีความต้องการช่วยเหลือให้ สกก. เข้ามากู้เงิน แต่มีข้อจำกัดอยู่ที่ว่ายังมีความเสี่ยงสูงจึงต้องการให้มีหน่วยงานประกันความเสี่ยงเข้ามาดูแล นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ สอ. เองยังมีความรู้ไม่เท่าทันต่อการพัฒนาในปัจจุบัน จึงควรมีองค์กรให้ความรู้แก่กรรมการและเจ้าหน้าที่เพื่อลดความเสี่ยงด้วย

สำหรับทุนจากภายในนั้นทาง สอ. รพ.ราชวิถี มีปัญหาคล้ายกับ สอ. อื่นๆ เช่นกัน คือ กรรมการไม่เห็นความสำคัญของการเก็บทุนสำรอง จึงต้องการเก็บเพียงขั้นต่ำที่สุดคือ 10% เท่านั้น แต่ปัจจุบันได้มีข้อกำหนดใหม่ว่าจะต้องเก็บไม่ต่ำกว่า 15% โดยเน้นเรื่องการเพิ่มทุนสวัสดิการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิกแทนการเน้นเรื่องเงินปันผล และชี้แจงให้ความรู้แก่กรรมการและสมาชิกให้เข้าใจว่าเงินทุนสำรองที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตนั้นเป็นเงินทุนที่ไม่มีต้นทุน เมื่อสมาชิกเกิดความเข้าใจจึงยอมรับการเก็บทุนสำรองเพิ่มขึ้น นอกจากนี้เห็นว่าควรต้องฟื้นฟูด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เหล่าคณะกรรมการอีกทางหนึ่งด้วย

ดร. ปรีชา สิทธิกรมไกร: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เสนอแนะว่าเราอาจใช้ Private Repo เป็นเครื่องมือในการระดมทุนได้ ซึ่งจะเป็นแหล่งที่มาของเงินต้นทุนต่ำ แต่มีระยะเวลาสั้นๆ จึงต้องรู้จักการบริหารเงินให้ดีแล้วจะได้ประโยชน์มาก ปัจจุบันมีสถาบันการเงินนอกระบบที่กลายเป็นรัฐอยู่มาก เช่น ธนาคารที่ให้นำธมากู้เงินได้ หรือไปรษณีย์ไทยที่จะปล่อยสินเชื่อให้แก่ประชาชน เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างแน่นอน ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ควรมีการรวมตัวกันเพื่อความเข้มแข็ง เช่นปัจจุบันได้มีการรวมตัวของสหกรณ์ขนาดใหญ่ 5 สหกรณ์ จัดทะเบียนเป็นชุมนุมสหกรณ์ธกษไทย โดยเน้นเรื่องการลงทุนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีชุมนุมสหกรณ์ไอซีที เพื่อสนับสนุนซอฟต์แวร์มาตรฐานอีกด้วย

สำหรับคณะกรรมการของ สอ. เองต้องมียุทธศาสตร์เพิ่มมากขึ้นตามสถานการณ์ปัจจุบันด้วย ควรแก้ปัญหาให้ตรงจุด เช่น สินเชื่อสมาชิก ควรใช้สินเชื่อให้ตรงวัตถุประสงค์ ซึ่งเหล่านี้ควรให้ความสำคัญกับระบบการวางแผนให้แก่ผู้ขอสินเชื่อ และต้องมีการตรวจสอบด้วย

คุณอนันต์ ชาตรุประชีวิน: ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.

สำหรับการสร้างทุนจากภายในนั้นไม่ควรหมายถึงหุ้นเพียงอย่างเดียว อาจหมายถึงเงินฝากจากสมาชิกด้วย แต่ไม่นับรวมเงินจากต่างชาติ และอยากให้เห็นว่ามูลค่าหุ้นในแต่ละปีไม่เท่ากัน ควรมีมูลค่าเพิ่มขึ้นตามจำนวนปีที่ผ่านไปด้วยจึงจะมีความยุติธรรมกับสมาชิกเก่าแก่อย่างแท้จริง

ในประเด็น สอ. ที่มีเงินเหลือจะทำอะไรบ้างนั้น สหกรณ์ประเภทอื่นควรมองเป็นโอกาส โดยหาวิธีเข้ามาดึงเงินจาก สอ. เหล่านี้ และต้องหาวิธีส่งเสริมให้สหกรณ์ประเภทต่างๆ ร่วมมือกัน ซึ่งผู้บริหารที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย เช่น คพช. ควรเข้ามาดูแลช่วยเปิดโอกาสหรือช่องทางในการลงทุนของ สอ. นอกจากนี้ สอ. เองควรนำเงินที่เหลือไปทำคุณประโยชน์ต่อสังคม เช่น เปิดให้ กทม. กู้ไปใช้บริการประชาชนในโรงรับจำนำ เป็นต้น การช่วยเหลือสังคมควรจะเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วย

และประเด็นที่ว่า อะไรที่จะเป็นกองทุนรวม หรือประกันเงินฝากนั้น ขอเสนอความเห็นว่าจะเป็นไปได้ที่จะมีสถาบันประกันเงินฝากในระบบสหกรณ์ ยกตัวอย่างจากการเดินทางไปดูงานที่ประเทศแคนนาดานั้น สอ. มีสถาบันประกันเงินฝาก โดยกรรมการบริหารจะได้จากการคัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ เข้ามาเป็นบริษัทซึ่งเป็นระบบที่เป็นอิสระดูแลตัวเองได้ แล้วกลไกจะดูแลกันเอง

คุณอุทัย ศรีเทพ: กรรมการดำเนินการ สสอ.

มีความเห็นว่า สมาชิกควรจะได้สวัสดิการเพิ่มขึ้นตามจำนวน/ ระยะเวลา การเป็นสมาชิก นี้คือระบบสหกรณ์ที่เหนือกว่าความเป็นธนาคารทั่วไป

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เพิ่มเติมเรื่องแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 5 เรื่องทุนสำรองนั้นจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ เช่น นพ.สมเกียรติ ชาติธร (สอ. วิชรา) ที่สามารถเพิ่มต้นทุนสำรองได้ โดยมีการลดเงินปันผลทุกปี นอกจากนี้เรื่องการทำบัญชีครัวเรือนทุกคนนั้นเป็นไปได้ยาก จึงควรเน้นที่กลุ่มผู้เป็นหนี้เข้าช้อนที่ควรต้องบังคับให้มีการทำบัญชีครัวเรือนควบคุมด้วย สำหรับเรื่องเงินเหลือของ สอ. นั้นควรให้ คพช. ออกตราสารการเงิน ซึ่งเป็นการลงทุนของภาครัฐช่วยให้หน่วยงานเล็กๆ สามารถนำเงินจากส่วนนี้ไปใช้ได้

นพ. สมเกียรติ ชาติธร: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

กล่าวสรุปประเด็นว่า

1. เรื่องเงินเหลือของ สอ. นั้นต้องคำนึงถึงสหกรณ์ประเภทอื่นที่ขาดความมั่นคงของระบบบัญชี ควรขอให้รัฐบาลเข้ามาช่วยประกันความเสี่ยง แล้วสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีเงินเหลือจะยินดีให้เงินกู้
2. การสาธารณสุขที่ สอ. ควรเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น สอ. วิชรา เองได้สอบถามความต้องการจากชุมชนที่อยู่แวดล้อมโรงพยาบาล แล้วให้ตั้งงบประมาณทำโครงการที่หมู่บ้านต้องการ จากนั้น สอ. ให้เงินสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชน เหล่านี้คือการดำเนินงานเพื่อสังคมเพราะ สอ. ได้ลดภาษีจากสรรพากรเป็นกรณีพิเศษอยู่แล้วจึงควรนำกลับสู่สังคมบ้าง
3. กรณีเรื่องการให้ กทม. กู้เพื่อช่วยเหลือเรื่องโรงรับจำนำของ กทม. น่าจะขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม
4. การที่จะเป็นนักสหกรณ์ขั้นต้นได้นั้น ต้องกล้าทำเรื่องที่ต้อง และต้องไม่กลัวการไม่ถูกเลือก

รศ. จุฑาทิพย์ สรุปเบื้องต้นว่าสิ่งที่น่าเป็นห่วงคือสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีเงินเหลือควรทำอย่างไร แต่การที่จะนำไปให้ อบต. หรือ รัฐบาลก็เป็นความเสี่ยงมาก เพราะถ้าให้ไปแล้วโอกาสได้คืนน้อยมาก จึงอยากทราบว่าเราควรทำอย่างไร ถ้าจะให้รัฐกู้ยืมไปให้สาธารณสุขแล้วเราจะได้เงินส่วนนี้คืนและ สอ. เราจะได้กลับมาใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด

คุณชรินทร์ทิพย์ หงส์วานิช: ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ทีทีแอนด์ที จำกัด

ระบบการร่วมมือกัน เราต้องอาศัยการช่วยเหลือให้ความรู้แก่สมาชิก จากที่พบส่วนมากนั้นสมาชิกจะรู้แต่สิทธิของตนเอง แต่ไม่รู้หน้าที่หรือระเบียบวินัย ข้อบังคับใดๆ ดังนั้นจะอย่างไรให้ทุกคนมีจิตสำนึกและวินัยในการใช้เงิน

คุณวิไล วงศ์เพชร: ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนทบุรี จำกัด

เสนอให้มีการเขียน MOU เป็นข้อตกลงในการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของ สอ. เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการดำเนินงานมากขึ้น และการลงทุนควรมีหน่วยงานรัฐเข้ามาช่วยรองรับความเสี่ยง จะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น

คุณชวลี สวัสดิบุตร: เลขานุการ สสอ.

เห็นว่าเรื่องกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก สอ. นั้นมักไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ จึงควรพิจารณาเรื่องนี้เพื่อตั้งข้อกำหนดคุณสมบัติของกรรมการที่จะเข้ามาทำงานเพื่อคัดกรองด้วย นอกจากนี้ปัจจุบันไม่ค่อยให้ความสำคัญกับอุดมการณ์และหลักการสหกรณ์ ดังนั้นต้องหันมาให้ความสำคัญเรื่องจิตอาสา ซึ่งกรรมการส่วนมากมักไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้

คุณมะณู บุญศรีมณีชัย: กรรมการดำเนินงาน สสอ.

เห็นด้วยว่าควรมีกฎหมายรองรับเรื่องการสมัครเป็นกรรมการ สอ. เช่น ต้องผ่านหลักสูตรผู้นำก่อนจึงจะลงสมัครได้ เช่น สันนิบาตเริ่มกำหนดระเบียบคุณสมบัติผู้สมัคร และควรให้ความรู้แก่สมาชิกโดยกำหนดว่าทุก สอ. ต้องให้ความรู้แก่สมาชิกก่อน นอกจากนี้กลุ่มวิชาชีพที่ตั้งเป็นกลุ่มต่างๆ ยังขาดการเชื่อมโยง จะทำอย่างไรจึงจะให้กลุ่มเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกันได้เพื่อสร้างความเข้มแข็งมากขึ้น และใครจะเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน

หลายสหกรณ์มีคู่มือสมาชิก แต่ไม่มีใครสนใจอ่านวัตถุประสงค์และปรัชญาของสหกรณ์ แล้วเราจะเริ่มให้ความรู้แก่สมาชิกได้อย่างไร จะมีสื่อใดที่สามารถสอนให้คนมีความรู้ด้านสหกรณ์อย่างแท้จริงได้บ้าง

รศ. จุฑาทิพย์ มีคำถามให้แก่ที่ประชุมว่าถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะประกาศอัตลักษณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์เอง และทิศทางการบริหารเงินของ สอ. เราจะอยู่กลุ่มใด ระหว่างการเป็น Universal Bank หรือธนาคารสหกรณ์ (สหกรณ์ลูกผสม) หรือ Ethical Bank

คุณสุธาสนี แก้วเกตุ: ผู้ช่วย ผจก. สหกรณ์ออมทรัพย์กรมวิชาการเกษตร จำกัด

มีความเห็นว่าองค์ความรู้เป็นเรื่องสำคัญ ทั้งต่อสมาชิก เจ้าหน้าที่ กรรมการ หรือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ ทุกคน ต้องมีวัตถุประสงค์ และจุดหมายปลายทางเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แล้วงานของ สอ. จะดำเนินไปได้ด้วยดี

คุณศรีประภา เรื่องแก้วมณี: กรรมการผู้ช่วยเหรียญ สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลราชวิถี

มีความเห็นว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่ได้เป็นที่พึ่งพิงของสหกรณ์ได้อย่างจริงจัง และหัวขบวน เช่น สันนิบาตฯ ยังทำหน้าที่น้อยเกินไป นอกจากนี้ถ้า สอ. กับ สกก. ร่วมมือกันได้จริง จะทำให้เกิดการพึ่งพากันในวงการสหกรณ์ที่เป็นประโยชน์อย่างมาก

รศ. จุฑาทิพย์ กล่าวสรุปเวทีการประชุม โดยแจ้งว่าจะมีการจัดทำสมุดปกขาวเป็นคู่มือให้สหกรณ์ออมทรัพย์นำไปใช้เป็นมาตรฐานต่อไป

เลิกประชุมเวลา 16.00 น.

สรุปแบบประเมิน เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
สำหรับ แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 1
วันที่ 14 มกราคม 2554
ณ ห้องนนทรี 2 อาคารเศวตฉัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

➔ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบประเมิน

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	6	40.00
หญิง	9	60.00
รวม	15	100.00

จากตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ร้อยละ 40.00 เป็นเพศชาย และร้อยละ 60.00 เป็นเพศหญิง

ตารางที่ 2 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบประเมิน

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประธานกรรมการ	3	20.00
ผู้จัดการ อื่นๆ	5	33.30
- กรรมการ	5	33.30
- ผู้ช่วยผู้จัดการ	1	6.7
- เจ้าหน้าที่	1	6.7
รวม	15	100.00

จากตารางที่ 2 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมิน ร้อยละ 33.3 ดำรงตำแหน่งผู้จัดการ และกรรมการ และร้อยละ 20.0 ตำแหน่ง ดำรงประธานกรรมการ และร้อยละ 6.7 มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์ออมทรัพย์

➡ ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

ตารางที่ 3 ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น	10 (66.7)	5 (33.3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.66	มากที่สุด
- เอกสารประกอบการประชุม	4 (26.7)	8 (53.3)	3 (20.0)	0 (0)	0 (0)	4.06	มาก
- สถานที่จัดประชุม	6 (40.0)	6 (40.0)	3 (20.0)	0 (0)	0 (0)	4.20	มากที่สุด
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม	4 (26.7)	8 (53.3)	3 (20.0)	0 (0)	0 (0)	4.06	มาก
- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม	7 (46.7)	5 (33.3)	3 (20.0)	0 (0)	0 (0)	4.26	มากที่สุด
- อาหารและเครื่องดื่ม	6 (40.0)	6 (40.0)	3 (20.0)	0 (0)	0 (0)	4.20	มากที่สุด
- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุม	8 (53.3)	5 (33.3)	2 (13.3)	0 (0)	0 (0)	4.40	มากที่สุด
- ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุม	9 (60.0)	6 (40.0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.60	มากที่สุด
- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วมประชุม	10 (66.7)	5 (33.3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.66	มากที่สุด
- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมประชุม	9 (60.0)	5 (33.3)	1 (6.7)	0 (0)	0 (0)	4.53	มากที่สุด
- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้เข้าร่วมประชุม	8 (53.3)	7 (46.7)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.53	มากที่สุด
							มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ย					4.82	มากที่สุด

**หมายเหตุ

1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.61	น้อย
2.62 – 3.42	ปานกลาง
3.43 – 4.23	มาก
4.24 – 5.00	มากที่สุด

จากตาราง ที่ 3 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น รายละเอียดดังนี้

- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น :
ผู้ตอบแบบประเมินโดยส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 33.3
- เอกสารประกอบการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเอกสารประกอบการประชุม มีความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.3 และมีความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีความเหมาะสมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.0
- สถานที่จัดประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสถานที่จัดประชุมมีความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.0
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม มีความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.3
- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม 1 วัน มีความเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7
- อาหารและเครื่องดื่ม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจต่ออาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0
- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจในการต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.3
- ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60
- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่า คุ้มค่ามากที่สุดที่ได้เข้าร่วมประชุม คิดเป็นร้อยละ 66.7
- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมินมีความความภาคภูมิใจมากที่สุดที่ได้เข้าร่วมประชุมในเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 60
- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่า ได้รับประโยชน์มากที่สุดที่ได้เข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 53.3

➡ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
สำหรับ “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และเกื้อหนุนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 2
วันศุกร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 เวลา 09.00- 16.00 น.
ณ ห้องนนทรี 2 ชั้น 4 อาคารเค.ยู.โฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
3. อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
4. อาจารย์ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
5. ดร.ปรีชา สิทธิกรณไกร	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
6. คุณสุทัศน์ กองป่า	รองประธาน ชสอ.
7. คุณอนันต์ ชาตรุประชีวิน	ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.
8. คุณสุนทรี ถาวร	ผู้จัดการฝ่ายวางแผน ชสอ.
9. คุณมารุต รุจิกัดดี	เจ้าหน้าที่วิจัย ชสอ.
10. คุณเกียรติรัตน์ เล็กอุการ	ผู้จัดการ สอ. พนักงานธนาคารทหารไทย
11. เรือเอกเกียรติศักดิ์ฉายชูวงศ์	กรรมการ สอ. นาวิกโยธิน จำกัด
12. คุณเบญจภรณ์ สุขเกิด	กรรมการ สอ. พนักงานธนาคารออมสิน
13. คุณเผด็จ เฉลิมพักตร์	ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลวชิรพยาบาล จำกัด
14. คุณชัยวุฒิ มั่นชะนนานนท์	นักวิชาการชำนาญพิเศษ สนง. สหกรณ์จังหวัดนนทบุรี
15. ว่าที่ รต.ปกรณพัฒน์ศุภมิ่งวงศ์	ผู้จัดการ สอ. สหภาพแรงงานพนักงาน ธอส. จำกัด
16. คุณประภา รัตนไชย	องประธานกรรมการ สอ. โรงพยาบาลหาดใหญ่
17. คุณปรีชากิจ แสงสังข์	ผู้จัดการ สอ. รวมใจเป็นหนึ่งใน จำกัด
18. คุณพัชรพล วิชัยประเสริฐ	เลขานุการ สอ. สยามนิสสัน จำกัด
19. คุณพิมลพักตร์ มหาพันธ์	ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลชลบุรี จำกัด
20. คุณมนัส มาสขาว	ผู้จัดการ สอ. พนักงานฟู้จิสี่ เจเนอรัล จำกัด
21. คุณวนิดา เพ็ชรนิล	ผู้จัดการ สอ. องค์การเภสัชกรรม จำกัด
22. คุณวรวิทย์ สุฉันทบุตร	เลขานุการ สอ. องค์การเภสัชกรรม จำกัด
23. คุณศิริเพ็ญ รามสม	ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ จก.
24. ผศ. ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์	ประธานกรรมการ สอ. ม.ธุรกิจบัณฑิต
25. คุณสมหมาย พิลึก	กรรมการ สอ. รามา ชูส์ อินดัสตรีส์ จำกัด
26. คุณสุรชัย ดิษยาธิคม	ประธานกรรมการ สอ. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จก.
27. คุณฉัตรชัย บาไสย	นักวิชาการสำนักงานสหกรณ์จังหวัดนนทบุรี
28. คุณสุพล มหาวรรณ	ตัวแทน สอ. มิตรชุบิซิโมเตอร์ส จำกัด
29. คุณสายสุดา ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ฝ่ายบริหาร

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวมุสดี	กลีนเกษร	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
2. นายสนธยา	สีแดง	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
3. นายสุพจน์	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุม เวลา 09.00 น.

คุณสุทัศน์ กองป่า รองประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด (ชสอ.) เป็นประธานในที่ประชุมกล่าวเปิดการประชุม

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท หัวหน้าโครงการ แนะนำผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ และชี้แจง กำหนดการเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ดังต่อไปนี้

กำหนดการ

8.00-9.00 น.	ลงทะเบียน
9.00-9.05 น.	กล่าวต้อนรับ โดยรองประธานกรรมการดำเนินการ ชสอ.
9.05-9.30 น.	ชี้แจงความเป็นมาของโครงการและวัตถุประสงค์การประชุม
9.30-12.00 น.	อภิปราย “ทิศทางการบริหารเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์...อุปสรรคที่เผชิญ”
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.30 น.	เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เงื่อนไข และปัจจัยความสำเร็จ

จากนั้นได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจในการริเริ่มโครงการ โดยมีกรอบคิดการบริหารจัดการโซ่ อุปทานอย่างบูรณาการ ที่จะมีการจัดการความสัมพันธ์ของ 3 กลุ่มหลักคือ เครือข่ายอุปทาน พันธมิตร ธุรกิจ และเครือข่ายอุปสงค์/การลงทุน โดยมีข้อมูลข่าวสาร ความรู้/นวัตกรรม/เทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์-บริการทางการเงิน ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้จะยังมีข้อจำกัดด้านศักยภาพ ข้อมูลข่าวสาร ความสามารถหลัก และทรัพยากรมนุษย์

โดยฝากประเด็นไว้ในเวทีนี้ว่าอนาคตพวกเราสหกรณ์ออมทรัพย์ควรจะเป็นแบบไหนดีใน 3 กลุ่มต่อไปนี้

1. Universal Bank หรือธนาคารที่เป็นสถาบันการเงินครบวงจร
2. ธนาคารสหกรณ์ (สหกรณ์ลูกผสม) ที่ให้บริการลูกค้าและสมาชิกไม่แตกต่าง แต่กฎเกณฑ์ทางเศรษฐกิจทำให้ไม่เหลือพื้นที่ว่างสำหรับคุณค่าเดิมเรื่องการมีส่วนร่วมและการพึ่งพา
3. ธนาคารกลุ่ม Ethical Bank ที่ใช้เป้าหมายสูงสุดเป็นเครื่องชี้ทิศทางการดำเนินงาน สำหรับแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 มีนโยบายอยู่ด้วยกัน 4 รูปแบบคือ
 1. Mono-line business unit ที่เป็นการจัดตั้ง Internal specialized unit ภายในธนาคารพาณิชย์เพื่อดูแลลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการขนาดย่อย โดยมีระบบงานสินเชื่อครบวงจรอยู่ใน Unit เดียวกัน ทำให้ ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดเป้าหมายธุรกิจได้ชัดเจน มีระบบงานที่คล่องตัวและต้นทุนไม่สูง
 2. Microfinance Institution (MFI) as outsource agent มีธนาคารพาณิชย์ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความคุ้นเคยกับลูกค้าในพื้นที่ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยการดำเนินการในลักษณะ

ให้กู้ยืมแบบ Wholesale แก่ Microfinance operator เพื่อปล่อยกู้ต่อให้กับลูกค้า หรือมอบหมายให้ Microfinance operator ดำเนินการตามกระบวนการสินเชื่อโดยได้รับค่าบริการจากธนาคารพาณิชย์

3. Service company as agent ธนาคารพาณิชย์แต่งตั้ง Service company ที่มีจุดแข็งในเรื่องเครือข่ายการเข้าถึงลูกค้าเป็นตัวแทนในการให้บริการ Microfinance โดยการดำเนินการควบคู่กับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ระบบโทรศัพท์มือถือ

4. การให้ใบอนุญาตแก่ผู้ให้บริการรายใหม่ (ตั้งแต่ปี 2555) โดยสถาบันการเงินประเภทจำกัดขอบเขตธุรกิจ (Restricted license) มีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจที่ชัดเจนและมีความชำนาญเฉพาะด้าน โดยประเด็นเหล่านี้นำมาซึ่งโจทย์วิจัยของสถาบันฯ ที่มีวัตถุประสงค์อยู่ 4 ข้อ คือ

1. เพื่อประเมินสถานการณ์ระบบที่เกี่ยวข้องที่ชี้ให้เห็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์

2. เพื่อจัดเวทีตถกถกผลึกความคิดระหว่างผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ นักวิชาการ และฝ่ายกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน

3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเงินที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวพันซึ่งกันและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์

4. เพื่อวางกรอบทิศทางการทำงานของ สสอ. ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

จากข้อมูลการเข้าถึงบริการทางการเงินในปี 2550 จะเห็นได้ว่าสถาบันการเงินในระบบมีความสามารถในการเข้าถึงบริการสูงสุดถึง 83.65% ในขณะที่สถาบันการเงินกึ่งระบบ และนอกระบบ มีความสามารถในการเข้าถึงบริการเพียง 3.44 และ 3.30 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ส่วน 9.61% ที่เหลือไม่มีการใช้บริการ

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างปี 2543 กับปี 2552 จะเห็นได้ว่า 10 ปีที่ผ่านมา แหล่งที่มาประเภททุนเรือนหุ้น เงินรับฝาก และ ทุนสหกรณ์อื่นๆ นั้น มีเปอร์เซ็นต์การเพิ่มขึ้นหรือลดลงเพียงเล็กน้อย แต่แหล่งที่มาประเภทเงินกู้ยืมและหนี้สินอื่นๆ นั้น เพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าจากปี 2543 ที่มีอยู่ 7.25% ของแหล่งที่มาทั้งหมด เพิ่มเป็น 13.57% โดยมีสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ที่มีจำนวน 353,465.57 ล้านบาท เป็น 932,158.65 ล้านบาท ในปี 2552 สำหรับเรื่องทางใช้ไปของเงินทุนของ สอ. เมื่อดูจากแผนภูมิวงกลมจะเห็นได้ว่าจำนวนลูกหนี้เงินให้กู้ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จาก 78.24% เป็น 81.67% แต่เงินลงทุน เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวคือจาก 5.79% ในปี 2543 เป็น 12% ในปี 2552 ซึ่งขอฝากไว้ในเวทีอภิปรายวันนี้ว่า เงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวนี้ เราจะเอาไปลงทุนกับใคร/ อย่างไร

โดยคุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง ได้อธิบายขยายความในภาพแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนซึ่งปัจจุบันมีข้อมูลว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศจำนวนประมาณ 1,200 แห่งนั้น มีเพียง 25 สหกรณ์เท่านั้นที่มีเงินลงทุนรวมกันแปดหมื่นล้านบาท ส่วนที่เหลืออีกพันกว่าสหกรณ์นั้นไม่ได้ลงทุนมากเท่าไร

นอกจากนี้ในกระบวนการกลางน้ำ เรามีพันธมิตรธุรกิจหลายหน่วยงาน และกรมตรวจฯ ได้มีการประเมินชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน สอ. ซึ่งล่าสุดพบว่ามี การประเมิน สอ. ไว้ในระดับดีถึง 80% พอใช้ 6.85% และควรปรับปรุง 12.73% ซึ่งมีการวิเคราะห์ปัจจัย 4 ด้าน คือ

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม เช่น ความซื่อสัตย์ จริยธรรมของกรรมการ
2. ประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม

3. ประเมินระบบข้อมูลและสารสนเทศ เช่น สอ. ใช้ข้อมูลในการบริหารหรือไม่/ลักษณะไหน
4. ประเมินระบบการติดตามและประเมินผล

จากนั้นจึงได้เปิดเวทีที่ประชุม เพื่ออภิปรายประเด็นเรื่อง “ทิศทางการบริหารเงินของสหกรณ์ ...อุปสรรคที่เผชิญ” เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละแห่งได้แสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

คุณสุรชัย ทิษยาธิคม: ประธานกรรมการ สอ. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จก.

สำหรับการบริหารงานของ สอ. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์นั้นใช้ระบบการเงินของประเทศที่มีอยู่ ซึ่งเท่าที่ผ่านมาสหกรณ์มีเงินเหลือจำนวนมาก เมื่อเทียบกับการให้สมาชิกกู้ ซึ่งสหกรณ์เองก็ต้องการให้สหกรณ์เครือข่ายพันธมิตรกู้เช่นกัน แต่ยังคงขาดความมั่นใจในความน่าเชื่อถือของผู้ที่ต้องการกู้เงิน ทั้งนี้สหกรณ์ควรเป็นเพียงทางเลือกที่ดีให้แก่สมาชิก แต่ถ้าสมาชิกมีทางเลือกที่ดีกว่าก็ต้องยินดีปล่อยให้ แต่ที่สำคัญต้องทำให้ตัวเองแข็งแกร่งตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้เราไม่จำเป็นต้องจ้องธนาคารทั่วไปมากนัก เพียงแต่เสนอคุณสมบัติของตัวเองให้ธนาคารพิจารณาเท่านั้น สำหรับผู้มาขอกู้เงินต้องพิจารณาว่า ใช้เงินเป็นหรือไม่ ถ้าผู้กู้มีการวางแผนการใช้เงินอย่างมีระบบ ทาง สอ. ยินดีให้กู้ถึงแม้ผู้ขอกู้จะมีหนี้สินอื่นอยู่แล้วก็ตาม

คุณสุพล มหาวรรณ: สหกรณ์ออมทรัพย์มิติซูบิชิ มอเตอร์ส จำกัด

ปัญหาที่พบในการบริหารงานคือบริษัทต้นสังกัดไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่างๆ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่รับรองสมาชิกไม่เอื้อในการใช้หนี้ของสมาชิก ทำให้ สอ. เกิดความยากลำบากในการติดตามทวงหนี้จากสมาชิกที่ลาออกจากบริษัทไป ซึ่งมักส่งผลให้กลายเป็นหนี้สูญ และที่สำคัญคือสหกรณ์ออมทรัพย์มักเป็นทางสุดท้ายที่จะได้เงินกู้คืนจากสมาชิก อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้ค้าประกันที่ทำงานในบริษัทเดียวกันต้องได้รับผลกระทบในการชำระหนี้แทนด้วย

คุณพัชรพล วิชัยประเสริฐ: เลขานุการ สอ. สยามนิสสัน จำกัด

สอ. สยามนิสสันเองก็ได้พบปัญหาเช่นเดียวกับสถานประกอบการทั่วไปที่บริษัทไม่เห็นความสำคัญ จึงแก้ปัญหาด้วยการเชิญผู้มีอำนาจสูงสุดมาเป็นประธานที่ปรึกษาเพื่อให้เห็นความสำคัญของ สอ. ซึ่งในอดีตมักพบปัญหาพนักงานมีหนี้ในระบบ สอ. จึงเข้าช่วยเหลือโดยพยายามดึงให้กลับมาเป็นหนี้ในระบบของ สอ. โดยจะเคลียร์หนี้ให้กับเจ้าหนี้ระบบเหล่านั้นก่อนเพื่อช่วยเหลือพนักงาน ซึ่งทุกวันนี้ในบริษัทสามารถช่วยเหลือพนักงานได้เป็นจำนวนมาก ใครมีปัญหาหนี้ระบบก็จะเข้ามาปรึกษากับ สอ. เมื่อมีตัวอย่างให้เห็นแล้วเล่ากันปากต่อปากจึงเกิดความศรัทธากับ สอ. แต่การให้พนักงานกู้เงินนั้นจะต้องมีการตรวจสอบประวัติการกู้ก่อนอนุมัติด้วย นอกจากนี้ สอ. ยังได้จัดตั้ง “กองทุนสงเคราะห์เงินกู้” โดยการหักเงินจากสมาชิกเดือนละ 50 บาท จนกระทั่งครบจำนวนสูงสุดที่ 2,000 บาท สำหรับช่วยเหลือผู้ค้าประกันที่ประสบปัญหาลูกหนี้ที่ช่วยค้าประกันไว้หนีไปอีกด้วย

สอ. เองขณะนี้เงินเหลือเช่นกัน แต่ที่มาเวทีในวันนี้ต้องการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นว่า สอ. มีวัตถุประสงค์ที่แท้จริงอย่างไร มีเป้าหมายเพียงต้องการเงินสูงสุดใช่หรือไม่

คุณปรีชากิจ แสงสังข์: ผู้จัดการ สอ. รวมใจเป็นหนึ่งใน จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งนี้จัดตั้งอย่างเข้าปีที่ 8 มีสมาชิกประมาณ 1,500 ราย จากจำนวนพนักงานทั้งหมดประมาณ 3,000-4,000 คน ซึ่งประสบปัญหาที่สถานประกอบการไม่เห็นความสำคัญของ

สอ. อย่างเต็มที่โดยเห็นว่าเป็นเพียงสวัสดิการหนึ่งเท่านั้น ปัจจุบันเงินทุนของ สอ. เองทั้งหมด แต่ยังมีขาดสภาพคล่อง ได้ไปกู้เงินจาก ชสอ. มาจำนวนหนึ่งเพื่อปล่อยกู้ทุกประเภทให้แก่สมาชิก แต่สมาชิกเองก็ยังไม่ถึง 50% ที่มาในวันนี้ต้องการทราบเช่นกันว่าแนวทางของ สอ. ที่แท้จริงคืออะไร ต้องหวังที่กำไรสูงสุดหรือคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งตนเองยังไม่เข้าใจแก่นแท้ของ สอ. เช่นกัน และพบปัญหาคือสมาชิกไม่เข้าใจว่า สอ. คืออย่างไร ให้ประโยชน์อะไรจากการเป็นสมาชิกบ้าง ส่วนมากพนักงานสมัครสมาชิกเพื่อกู้เงินเท่านั้น ที่สำคัญ สอ. เองต้องการความช่วยเหลือแต่ไม่รู้จะสามารถพึ่งพาใคร/อย่างไรได้ จึงมีคำถามว่า สอ. ขนาดใหญ่จะช่วยเหลือ สอ. ขนาดเล็กๆ ได้อย่างไร แนวทางไหนได้บ้าง ส่วนด้านวิชาการจะสามารถให้ความรู้ด้านการบริหารอย่างไร ที่จะช่วยให้ สอ. ขนาดเล็กที่เพิ่งจัดตั้งจะสามารถบริหารเงินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผศ. ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์: ประธานกรรมการ สอ. ม.ธุรกิจบัณฑิต จำกัด

มีข้อคิดเห็นใน 3 ประเด็นคือ

1. สอ. ของ ม.ธุรกิจบัณฑิต จะแตกต่างจากผู้ประกอบการตรงที่ทางมหาวิทยาลัยเห็นความสำคัญกับงาน สอ. จึงให้ความร่วมมือในการหักเงินจากเงินเดือนพนักงานให้ สอ. ก่อนรายอื่น ซึ่งต่างกับผู้ประกอบการที่มักไม่ให้ความร่วมมือ นอกจากนี้ สอ. จะมีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่พนักงาน โดยการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของพนักงานโดยตรงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตซึ่งพนักงานจะไม่มีสิทธิ์ถือเงินตรงนี้ แต่ สอ. จะเข้าไปชำระหนี้ในระบบให้ แล้วให้พนักงานเข้ามาเป็นหนี้ในระบบ สอ.
2. สำหรับเรื่องจะทำอย่างไรให้รู้เรื่องสหกรณ์นั้น การอบรมแรกสุดคือ การปฐมนิเทศสมาชิก สอ. ซึ่งจำเป็นต้องทำเพื่อองค์กร และให้สมาชิกเห็นความสำคัญของ สอ.
3. เรื่องทิศทางนั้น โดยทั่วไปประธาน และคณะกรรมการ สอ. ต้องการบริหารสหกรณ์เพื่อกำไรสูงสุดอยู่แล้ว แต่ต้องทำเพื่อสมาชิกและให้คุณภาพชีวิตที่ดีต่อสมาชิกด้วย อาจต้องยอมมีกำไรน้อยลงถ้าต้องนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อสมาชิก

คุณชัยวุฒิ มัณทะนานนท์ : นักวิชาการชำนาญพิเศษ สวท. สหกรณ์จังหวัดนนทบุรี

ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องการหักเงินให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอันดับแรกนั้น ในประเทศไทย มีอยู่ 1 สหกรณ์ที่กรรมการและสมาชิกต้องการให้หักเงินให้แก่สถานประกอบการก่อน คือ สอ. ธนาคารออมสิน นอกจากนี้การที่คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าสหกรณ์จะไม่มียันล้นนั้น เป็นสิ่งที่เข้าใจผิดอย่างมาก เนื่องจากล่าสุดสหกรณ์การเกษตรดอกคำใต้ โดนฟ้องล้มละลายไปแล้วเมื่อวันที่ 8 ก.พ. ที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นต้องการให้ทุกคนเข้าใจว่า สหกรณ์ล้มได้เช่นกัน

จากนั้นได้นำตัวเลขจากธนาคารแห่งประเทศไทยแสดงขนาดสินทรัพย์ของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงสหกรณ์ขนาดใหญ่ เมื่อปี 2551 มาให้ที่ประชุมช่วยพิจารณา โดยจะเห็นว่า 5 อันดับแรก ได้แก่ ธนาคารทีเอสโก้ ธนาคารเกียรตินาคิน ธนาคารสินเอเชีย ธนาคารแลนแอนด์เฮ้าส์ และสหกรณ์ออมทรัพย์ กฟผ. ซึ่งอยากให้พิจารณาร่วมกันว่าการที่เรามีสินทรัพย์จำนวนมากนั้น เป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนของสหกรณ์ออมทรัพย์ของเราอย่างไรบ้าง

ดร.ปรีชา สิทธิกรณไกร: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

ขอตอบคำถามที่หลายๆ ท่านถามในเวทีนี้ว่าเป้าหมายที่แท้จริงของสหกรณ์คืออะไร ซึ่งสหกรณ์เรามีเป้าหมาย 3 ข้อ คือ

1. *สร้างกำไรดูलयภาพ* คือไม่ใช่กำไรสูงสุด แต่เกิดจากความเหมาะสม ทำให้องค์กรเข้มแข็งภายใต้การบริหารจัดการที่เหมาะสม

2. *สวัสดิการที่เหมาะสม* คือต้องสร้างสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก มีสวัสดิการทางเลือกภายใต้กติกาสัญญาระยะยาว ซึ่งสัญลักษณ์ของสหกรณ์ที่มีรูปต้นสน นั้นหมายถึงความยั่งยืน มีพัฒนา การไม่หยุดยั้งตั้งต้นสน ซึ่งเป็นคำสัญญาระยะยาว

3. *คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสมาชิก* โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องเป็นที่พึ่งของสมาชิก และเป็นพี่เลี้ยงที่ดีแนะนำเส้นทางดีๆ ให้แก่สมาชิก

ปัจจุบันมีหลักสูตรการช่วยสอนสมาชิกในการใช้เงิน การบริหารจัดการหนี้ การบริหารจัดการการเงิน ให้แก่สมาชิก

แต่เดิมสหกรณ์มีเป้าหมาย 2 ข้อคือแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และแก้ปัญหาสังคม ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องคิดทั้ง 2 ข้อจึงเกิดแนวคิดที่ว่าต้องเป็น *ธุรกิจเพื่อสังคม*

สหกรณ์ออมทรัพย์ต้องมีบทบาทในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการตามหนี้พนักงาน ซึ่งเหล่านี้มีกฎหมายหลายๆ อย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีการสร้างกลไกที่เป็นหลักประกันมากขึ้น เช่น มีประกันภัยผู้ค้า สำหรับบางสหกรณ์มีเรื่องเหล่านี้เพื่อช่วยสมาชิกและช่วย สอ. เองด้วย แต่สหกรณ์ต้องให้ความรู้แก่สมาชิกโดยการคุยกับสมาชิกอย่างเป็นกันเอง ผู้มีความรู้จะให้คำปรึกษาแก่สมาชิกเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่ง สอ. ต้องเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมจริงๆ

สำหรับ สอ. ในสถานประกอบการ อาจต้องประสานกับกระทรวงแรงงานให้ช่วยเข้ามาดูแล หากไม่ได้รับความร่วมมือจากบริษัทในการหักเงินจากเงินเดือนของพนักงานให้ สอ. ส่วนกรณีที่สถานประกอบการตั้งเป็น *สถานประกอบการสีขาว* (ซึ่งกระทรวงแรงงานเห็นว่าจะเป็นหนึ่งในทางเลือกในการเป็นดัชนีชี้วัดของสถานประกอบการเอง) แล้วมาขอยกเลิก สอ. นั้นไม่ใช่ประเด็นปกติ ต้องมีสิ่งผิดปกติในสถานประกอบการนั้นๆ ซึ่งต้องศึกษาต่อไป

คุณมนัส มาสขาว: ผู้จัดการ สอ. พนักงานฟูจิสี เจเนอรัล จำกัด

ฟูจิสี เจเนอรัล เป็นสถานประกอบการต่างชาติ 100% มักพบปัญหาเรื่องทุนสำรอง เพราะมีการเปลี่ยนถ่ายคนงานบ่อยมาก จึงอยากถามว่าการที่เราจะเก็บเงินสำรองไว้มากๆ จะดีหรือไม่ แล้วสถานประกอบการที่ถูกปิดแล้วมีเงินเหลือ เราจะทำอย่างไรกับเงินตรงนี้ดี

คุณพิมพ์พัทธ์ มหาจันทร์: ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลชลบุรี จำกัด

สอ. โรงพยาบาลชลบุรี มุ่งเน้นอบรมสมาชิกให้รู้จักอุดมการณ์และหลักการของ สอ. โดยเฉพาะกรรมการต้องมุ่งเน้นผลประโยชน์สมาชิก ทำให้สมาชิกไว้วางใจเมื่อมีปัญหาหนึ่ระบบจะเข้ามาปรึกษา โดยใช้หลักทรัพย์จากสมาชิกแล้วเจ้าหน้าที่ สอ. จะไปดำเนินการปลดหนี้ระบบให้โดยที่ตัวสมาชิกไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเงินตรงนั้น นอกจากนี้การที่สมาชิกกู้เงินนั้นจะมุ่งเน้นว่าต้องกู้เพื่อนำไปเพิ่มคุณภาพชีวิตของสมาชิกเอง หากกู้ไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมจะไม่อนุมัติ

คุณประภา รัตนไชย: รองประธานกรรมการ สอ. โรงพยาบาลหาดใหญ่ จก.

สอ. โรงพยาบาลหาดใหญ่จะเน้นให้ส่งเสริมคุณภาพชีวิตสมาชิกโดยมีการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ให้เข้าใจ สอ. และให้กรรมการพบสมาชิกโดยตรง เปิดโอกาสให้ผู้สนใจซักถามเพื่อความเข้าใจที่ดี โดยจะมีภาคบังคับให้สมาชิกต้องมีเงินออม 10% ก่อนจึงจะกู้ได้เพื่อส่งเสริมการออม นอกจากนี้ยังมี

การตั้งเป้าให้สมาชิกมีเงินฝาก 1 ล้านบาทก่อนเกษียณ และแนะนำแก่สมาชิกถึงแนวทางการออมเงินว่าควรเก็บเงินเท่าไร อย่างไรบ้าง

สอ. จะมีการจัดโปรโมชั่น แจกหุ้นให้แก่สมาชิก เช่น เมื่อสมาชิกร่วมบริจาคเลือกกับ สอ. จะแจกหุ้นให้ ซึ่งสมาชิกให้ความนิยมนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ สอ. จัดขึ้นเพื่อเก็บดาวสำหรับแลกรับหุ้น แต่กรณีนี้สมาชิกบางคนไม่ค่อยนิยมเนื่องจากหุ้นนี้จะถอนไม่ได้จนกว่าจะออกจากการเป็นสมาชิก นอกจากนี้เมื่อสมาชิกเริ่มเข้าเป็นสมาชิก สอ. จะมีเงินสงเคราะห์ให้ผู้เสียชีวิตให้ทันทีเหมือนได้ประกันชีวิตด้วย โดยมีการตั้งงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว ซึ่งสมาชิกเองจะยอมรับกับเงินปันผลที่น้อยลงแต่มีสวัสดิการที่ดีเพิ่มขึ้น

สำหรับโจทย์ยากคือ ขณะนี้ทำ PN กับธนาคารกรุงไทย ซึ่งจะทำอย่างไรให้ PN ได้ต่ำกว่าปัจจุบัน

คุณสมบัติ ทิสิก: กรรมการ สอ. รามา ซูส์ อินดัสตรีส์ จำกัด

การทำงาน สอ. ปัจจุบันยังลอกการทำงานกันอยู่ ตัว สอ. ยังอยู่ในระบบธนาคาร จึงยังไม่มีการนวัตกรรมใหม่ๆ สำหรับสมาชิก ส่วนเงินเข้า สอ. ทุกเดือน การหมุนเงินหมุนได้รอบเดียว ดูจากดอกเบี้ยเงินให้กู้ต่อไป เงินที่เข้ามาตลอดจะสามารถนำไปทำอย่างอื่นให้หมุนได้ 2-3 รอบต่อปี อาจสร้างโอกาสได้มากกว่าปัจจุบันหรือไม่

คุณเกียรติรัตน์ เล็กอุการ: ผู้จัดการ สอ. พนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด

การให้การศึกษาเรื่องสหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับ สอ. ในสถานประกอบการ เราจะทำอย่างไรให้สมาชิกมีการศึกษา ซึมซาบอย่างต่อเนื่องในเรื่องของงานสหกรณ์ ซึ่งสำหรับความสัมพันธ์ของสถานประกอบการกับ สอ. จะแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. นายจ้างให้การสนับสนุน โดยฝ่ายบุคคลจะสนับสนุนทุกอย่าง คณะกรรมการได้ผ่านการอบรม ทำให้ดำเนินงานค่อนข้างง่าย
2. นายจ้างเฉยๆ ไม่สนับสนุน ไม่ขัดขวาง เช่น สอ. ของธนาคารทหารไทย ซึ่ง สอ. ต้องทำโปรแกรมเพื่อหักเงินจากสมาชิกเอง ไม่ส่งเสริมให้ สอ. ได้รับความสะดวกในการตัดเงินจากเงินเดือนของสมาชิก ดังนั้น สอ. ต้องรู้สถานภาพของสมาชิกทุกคน ซึ่งพนักงานมีอยู่ประมาณ 9,000 คน แต่เป็นสมาชิกเพียงประมาณ 2,700 คน เท่านั้น เนื่องจาก ธนาคารมีสวัสดิการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำร้อยละ 1 เท่านั้น
3. นายจ้างไม่สนับสนุน

สำหรับพนักงานบางคนมีความอายไม่ต้องการให้เพื่อนร่วมงานรู้ว่าตนเองต้องกู้เงิน จึงแก้ปัญหาด้วยการกู้นอกระบบ จะแก้ปัญหาจุดนี้อย่างไร

นายจ้างบางคนที่ไม่เข้าใจเรื่องงานสหกรณ์ก็ต้องการรู้ว่าทำไมต้องการให้ท่านเป็นสมาชิก สอ. ซึ่งตนเองตอบไปว่าต้องการให้ท่านเป็นตัวช่วยให้แก่พนักงานให้รู้จักการออม เมื่อตอบเช่นนั้นนายจ้างที่เข้าใจก็จะให้ความร่วมมือในการสมัครเป็นสมาชิกทันที

ปัจจุบันจากการรณรงค์ให้ความรู้แก่พนักงาน สอ. มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเกือบ 100% เนื่องจาก สอ. จะมีการให้คำแนะนำในการกู้เงินและการบริหารเงินด้วย ต่างจากสวัสดิการเงินกู้ที่ให้กู้ยืมอย่างเดียวไม่มีคำแนะนำใดๆ แต่ สอ. ประสบปัญหาว่า สมาชิกบางรายไปกู้เงินจากสวัสดิการเงินกู้ที่ดอกเบี้ยร้อยละ 1 มาฝาก สอ. ที่ได้ดอกเบี้ยร้อยละ 2 จึงเกิดคำถามว่าจะต้องตั้งรับอย่างไร จะเกิดปัญหาอะไรในอนาคตหรือไม่

กรณีนี้ รศ.จุฑาทิพย์ ให้คำตอบว่าผู้บริหาร สอ. ต้องมีฝีมือในการบริหารเงิน

ว่าที่ รต.ปกรณ์พัฒน์ ศุภมิ่งวงศ์: ผู้จัดการ สอ. สหภาพแรงงานพนักงาน ฮอส. จำกัด

สอ. เริ่มก่อตั้งมาได้ประมาณ 5 ปี จากสหภาพฯ มีสมาชิกประมาณ 1,400 ราย ทุน 93 ล้านบาท แต่ปล่อยกู้ไป 96 ล้าน โดยให้สมาชิกกู้ร้อยละ 8 และได้เงินปันผลร้อยละ 6 ปัจจุบันพบปัญหาว่าพนักงานลาออกจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไปสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ให้ผลตอบแทนมากกว่า คือให้ร้อยละ 10 จึงกลัวว่า สอ. จะเกิดความไม่มั่นคง จะทำอย่างไรดี

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

ให้ข้อคิดเห็นว่าเครดิตยูเนียนคลองจั่นเป็นรูปแบบแชร์ลูกโซ่ อันตรายมาก เมื่อได้ฟังจากคุณปกรณ์พัฒน์ แล้วน่าตกใจที่สมาชิก สอ. มีความคิดที่จะลาออกไปสมัครที่นั่น เนื่องจากแห่งนี้มีหนี้มากมาย จึงขอให้คำแนะนำไว้แล้วให้นำไปพิจารณากันเอง ขอแนะนำให้ไปชี้แจงแก่สมาชิกตามนี้แล้วการตัดสินใจขึ้นอยู่กับตัวสมาชิกเหล่านั้น แต่เราต้องให้ข้อมูลรอบด้านรวมถึงความเสี่ยงต่างๆ แก่สมาชิกด้วย

คุณสุทัศน์ กองป่า: รองประธานชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย

กล่าวสรุปส่งท้ายก่อนพักรับประทานอาหารกลางวันความว่า เวทีนี้เป็นการรวบรวมปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่ สอ. ได้พบเจอมา เพื่อหาทางแก้ปัญหาต่อไปในภาคบ่าย และได้ฝากปัญหาครุ ที่เป็นเหมือนผู้สร้างปัญหาให้แก่ประเทศจากการเป็นหนี้รวมประมาณ 4 แสนล้านบาท ซึ่งส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ และรัฐบาลได้มอบหมายให้ธนาคารออมสินช่วยหาทางแก้ปัญหาเหล่านี้ จึงเป็นคู่แข่งที่สำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยชุมนุมฯ เองพยายามจัดตั้งชมรมสงเคราะห์เพื่อเป็นนวัตกรรมใหม่ในการบริหารความเสี่ยงให้แก่สมาชิกด้วย

เวลา 13.00 น. **เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”:** สิ่งจำเป็น/ เจ็บใจ และปัจจัยความสำเร็จ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวถึงโครงการวิจัย “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ที่ไปพ้องกับแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ในยุทธศาสตร์ที่ 5: การพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ซึ่งมีแผนงานอยู่ 7 แผนงาน ได้แก่

1. รณรงค์ให้สหกรณ์มีกลไกการสะสมทุนจากแหล่งทุนภายใน
2. ส่งเสริมให้สหกรณ์ทุกแห่งมีแผนการรณรงค์ให้สมาชิกออมเงิน
3. พัฒนาระบบสารสนเทศการเงินสหกรณ์ผ่านแม่ข่าย
4. พัฒนาตราสารการเงินเพื่อการระดมทุนและก่อให้เกิดการหมุนเวียนในระบบสหกรณ์
5. พัฒนากลไกการประกันและลดความเสี่ยงทางการเงิน
6. ส่งเสริมการเชื่อมโยงธุรกิจการเงินระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ภาคประชาชน
7. เชื่อมโยงให้เกิดการสนับสนุนด้านการเงินกลุ่มสหกรณ์

แล้วจึงเปิดเวทีเพื่อระดมความคิดสำหรับสิ่งจำเป็นหรือเจ็บใจ และปัจจัยความสำเร็จในการ “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน” ซึ่งผู้เข้าร่วมเวทีในภาคบ่ายได้แสดงข้อคิดเห็นไว้ดังต่อไปนี้

คุณพิมลพักตร์ มหาพันธ์: ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลชลบุรี จำกัด

อนาคตสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภทต้องช่วยเหลือกันทั้งด้านการเงินและด้านวิชาการให้มากขึ้น เพื่อความยั่งยืนของสหกรณ์ ที่แนวโน้มขณะนี้จะไปทางการเมืองมากขึ้น เช่น มีการใช้เงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งกรรมการฯ ซึ่งเหล่านี้ต้องร่วมกันรณรงค์แก้ไข

คุณสุพล มหาวรรณ: สหกรณ์ออมทรัพย์มิติซูบิชิ มอเตอร์ส จำกัด

สหกรณ์น่าจะมีธนาคารเป็นของสหกรณ์เองเลยจะเป็นไปได้หรือไม่ เนื่องจากเรายังไม่สามารถยื่นด้วยตัวเองได้

คุณสมหมาย พิสิท: กรรมการ สอ. รามา ซูส อินดัสตรีส์ จำกัด

เสนอให้พยายามนำรายได้ของแต่ละเดือน เขียนระเบียบการรองรับให้หักเก็บไว้ก่อน เพื่อให้เหลือกำไรน้อยๆ ได้หรือไม่ ซึ่งแนวคิดนี้ยังไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าเราทำไว้ก่อนจะได้หรือไม่?

คุณปรีชากิจ แสงสังข์: ผู้จัดการ สอ. รวมใจเป็นหนึ่งใน จำกัด

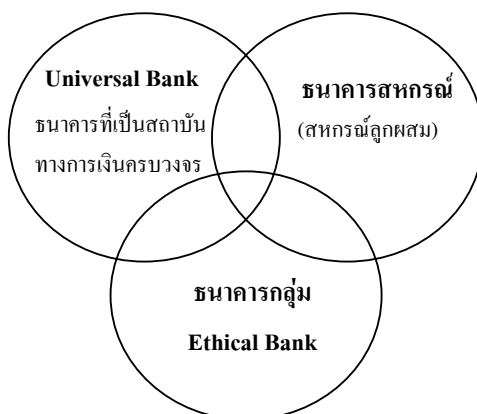
เราจะทำอย่างไรให้กรรมการมีความรู้และเข้าใจในการเข้ามาบริหารงาน สอ. อย่างเข้มแข็งไม่แสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งต้องเน้นที่คุณธรรมของกรรมการและสมาชิก สอ. ทุกคน โดยเป้าหมายที่ต้องการคือ การมีชีวิตที่ดี ไม่ต้องคอยหนีเจ้าหนี้

ผศ. ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์: ประธานกรรมการ สอ. ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ จำกัด

เรื่องความรู้ของคณะกรรมการนั้นต้องร่วมมือกับฝ่าย HR ให้ความรู้แก่พนักงานใหม่ และอบรมเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก สอ. อีกครั้ง ให้ใจถึงหลักการและเป้าหมายของงานสหกรณ์ฯ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ถามในที่ประชุมว่าตกลงแล้วเราควรจะทำเงินงานไปในแนวใด

ระหว่างเป็น Universal Bank หรือธนาคารสหกรณ์ (สหกรณ์ลูกผสม) หรือเป็นธนาคารกลุ่ม Ethical Bank ตามแผนภาพ และประเด็นที่เราอยากมีสถาบันการเงินของเราเองจะทำได้หรือไม่ และโครงสร้างทางการเงินของ สอ. ขนาดต่างๆ แตกต่างกัน จึงไม่สามารถดำเนินงานบริหารเหมือนกันได้ แต่โจทย์ของเราคือ จะร่วมมือและพึ่งพากันอย่างไร ควรมีอะไรเป็นโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ?

คุณสุรชัย ตีษยาธิคม: ประธานกรรมการ สอ. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จก.

ถามว่ามีความจำเป็นหรือที่สหกรณ์ออมทรัพย์ต้องมีธนาคาร? เนื่องจากเห็นว่าเรามี ธ.ก.ส. ทำหน้าที่เหมือนเป็นธนาคารอยู่แล้ว พร้อมกับส่วนอื่นๆ เช่น มี ชสอ. ที่ขนาดใหญ่และมีเงินเหลือจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีคำถามว่าจำเป็นหรือที่สถาบันการเงินนั้นจะต้องเรียกว่าธนาคาร นอกจากนี้เห็นว่าหลายๆ สอ. ให้สมาชิกเป็นหนี้มากมายได้ง่ายเกินไปซึ่งเป็นการทำลายคุณภาพชีวิตของสมาชิกโดยการส่งเสริมให้กู้

ผศ. ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์: ประธานกรรมการ สอ. ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ จำกัด

เสนอว่าปัจจุบัน ชสอ. เหมือนเป็นธนาคารแห่งชาติของสหกรณ์ออมทรัพย์เราอยู่แล้ว จะเป็นสถาบันการเงินของเราได้หรือไม่

คุณเผด็จ เถลิ้มพัคตร์: ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลวชิรพยาบาล จำกัด

สหกรณ์ที่รวมกันไม่ได้เพราะทุก สอ. มุ่งแสวงหากำไรเท่านั้นทั้งที่จริงแล้วควรช่วยเหลือกันได้ แต่ส่วนใหญ่มุ่งที่กำไรและเงินปันผลเท่านั้น ถ้า ชสอ. จะมาเป็นแกนนำกำหนดดอกเบี้ย แล้วให้ สอ. เป็นลูกข่ายเข้ามาได้จะเป็นลักษณะที่ดี

อาจารย์รเทพ ไททยาวีโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

แสดงข้อคิดเห็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. สถาบันการเงินในโลกมีการออกแบบหลากหลาย ซึ่งธนาคารการเงินเป็นแบบหนึ่งเท่านั้น อย่ายึดติดว่าต้องเป็นธนาคารเท่านั้น ที่สำคัญต้องเข้าใจว่าสถาบันการเงินแต่ละประเภททำอะไรได้ และมีหน้าที่อะไร ซึ่งหน้าที่ของสหกรณ์กับหน้าที่ของธนาคารนั้นแตกต่างกัน ในวงการเราไม่ serve purpose ตรงไหน ... เราไม่มี Law enforcement ? ... ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งเท่านั้น Finance ก็เป็นแบบหนึ่งที่มีประโยชน์สำหรับคนที่มีความเสี่ยงสูง

2. เราอย่าคิดว่ามีหลักการว่าสหกรณ์จะไม่ล้ม เนื่องจากสหกรณ์ล้มได้แน่นอน สิ่งสำคัญของสหกรณ์คือ 1.) เป็นที่พึ่งพิงของสมาชิกได้ ซึ่งสหกรณ์ต้องเข้มแข็ง 2.) ต้องพึ่งพาได้ โดยการพาสมาชิกไปสู่เจตนาธรรมที่ตั้งใจได้ 3.) พัฒนา ทั้งด้านความคิด ชีวิต และนวัตกรรมต่างๆ เช่น การศึกษา ปัญญา วิธีการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง

เราต้องตอบโจทย์ให้ได้ว่าจะดำเนินการด้านสหกรณ์เพื่ออะไร ถ้าเพื่อกำไรสูงสุดก็ไม่ต้องตั้งสหกรณ์ เนื่องจาก สอ. จะลดดอกเบี้ยเงินกู้ทันทีที่ทำได้ ต่างจากธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ซึ่งในตำราสหกรณ์จะใช้คำว่า ส่วนเหลือ (Equality) จะไม่ใช่คำว่า Profit... มองสหกรณ์ให้เป็นระบบ ต้องเกาะกลุ่มเอื้อเพื่อเมื่อสถาปนาสถาบันการเงินเป็น สอ. แล้วต้องพร้อมให้ความร่วมมือกัน ที่สำคัญชุมชนระดับประเทศต้องมีแห่งเดียวในแต่ละประเภท

3. ต้องพยายามให้ผู้บริหารคิดเสมอว่า การบริหารสหกรณ์ไม่ใช่เพื่อกำไร การตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ใช่เพื่อมั่งคั่ง แต่เพื่อมั่นคง ไม่ใช่เพื่อกำไร แต่ให้สวัสดิการที่ดีต่อสมาชิก ลดประโยชน์ส่วนตน มุ่งประโยชน์ส่วนรวม

ปัจจุบันนี้เราได้ละทิ้งและหลงลืมปรัชญา สอ. ไปมาก กลายเป็นศูนย์กลางความเสี่ยงทุกอย่าง ทั้งที่จริงแล้ว สอ. มีหน้าที่ให้สมาชิกมีเงินออมต่างหาก จากการพูดคุยกับ Mr.Ranjith ประธาน ACCU นั้น ท่านได้แสดงความเห็นไว้ว่าถ้า สอ. ตั้งธนาคารจะเกิดความหายนะทันที เห็นได้จากหลายๆ ประเทศเป็น

ตัวอย่าง ซึ่งในโลกนี้มีธนาคารที่ทำหน้าที่เป็นสหกรณ์แท้ๆ เพียง 2 ประเทศคือ อินโดนีเซีย และอินเดีย เท่านั้น นอนนั่นถูกครอบงำโดยรัฐบาลเกือบหมด จึงเห็นว่าไม่ควรตั้งธนาคารสหกรณ์

คุณสุรชัย ดิษยาธิคม: ประธานกรรมการ สอ. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จก.

ชี้แจงว่า สอ. หลายแห่งก็ไม่ได้หวังกำไรสูงสุด แต่การคิดดอกเบี้ยใกล้เคียงกับธนาคารพาณิชย์ จะทำให้สมาชิกมีวินัยในการใช้เงิน (จึงไม่ได้ลดให้ต่ำทั้งๆ ที่ทำได้) เพื่อควมวินัยในการใช้เงิน และการเป็นหนี้ของสมาชิก

คุณอนันต์ ชาตुरुประชีวิน: ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.

เรื่องธนาคารไม่ใช่ประเด็นสำคัญ สิ่งสำคัญคือต้องหาโจทย์ว่าเรามีปัญหาอะไร และที่มีอยู่ มันตอบโจทย์อะไรไม่ได้ และจะพัฒนาอย่างไร หรือต้องรีอโครงสร้างใหม่ทั้งหมด ซึ่งต้องดูว่าปัจจัยของประเทศจะทำได้มากน้อยแค่ไหน การตั้งชุมนุมใหม่ไม่น่าเป็นปัญหา แต่ปัญหาคือเมื่อตั้งขึ้นมาแล้วจะเอื้อต่อกันแค่ไหน ถ้าตั้งมาแล้วตีกันเองหรือแข่งขันกันเองอย่าทำดีกว่า

การสร้างระบบ สอ. ให้เติบโตมันง่าย แต่การให้เติบโตอย่างมั่นคงนั้นทำได้ยาก น่าจะมีใครมาทำเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการสหกรณ์แล้วมีการปฏิบัติและติดตามให้เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งใครจะเป็นแกนนำเริ่มได้บ้าง เพราะถ้ามีเกณฑ์มาตรฐานก็จะช่วยให้ฝ่ายจัดการสบายใจ ทำงานได้ง่ายขึ้น แต่ปัจจุบันยังไม่มี Prudential standard นอกจากนี้การมีธรรมาภิบาลก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ

อาจารย์ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

จะเห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่เรียกสหกรณ์ออมทรัพย์ว่าธนาคาร (Bank) อยู่แล้ว ดังนั้นจะเรียกสหกรณ์ว่าธนาคารก็ได้เพียงแต่เราไม่ได้ทำครบวงจรเหมือนกับธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด โดยทุกๆ ไปสหกรณ์ในระดับประถมบางแห่งเงินขาด บางแห่งเงินเหลือ ซึ่ง สอ. เงินเหลือ ก็ต้องการให้ สอ. เงินขาดกู้แต่ติดปัญหาว่ายังไม่มั่นใจในความน่าเชื่อถือ

นอกจากนี้ถ้าเราเปลี่ยนทัศนคติของสมาชิกจาก **รายได้-ค่าใช้จ่าย=เงินออม** ให้เป็น **รายได้-เงินออม=ค่าใช้จ่าย** ได้ก็จะเป็นสิ่งที่ดีมาก

คุณชัยวุฒิ มัณทะนานนท์: นักวิชาการชำนาญพิเศษ สนง. สหกรณ์จังหวัดนนทบุรี

ยกตัวอย่างการบริหารงานใน กฟผ. มีหลักการบริหาร 2 อย่าง คือ หลักการธุรกิจ และ หลักการสหกรณ์ โดย กฟผ. จะมองในลักษณะการบริหารสหกรณ์ก่อน

เสนอให้สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ช่วยออกแบบเกณฑ์การวิเคราะห์การเงินแบบสหกรณ์ เพื่อไว้ใช้งานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันจะเป็นไปได้หรือไม่

คุณอนันต์ ชาตुरुประชีวิน: ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.

ถ้ามีใครทำแนวปฏิบัติออกมาให้เป็นเกณฑ์จะเข้าใจง่ายในการใช้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติได้ มีฉะนั้นคนจะตีความแตกต่างกันไป และเชื่อว่า ชสอ. เดินมาถูกทางแล้ว เพราะมีการพัฒนากระจายแนวทางออกไปให้เครือข่ายพื้นที่ได้โตขึ้น ไม่ใช่โตแต่ศูนย์กลางอย่างเดียว โดยมีการจัดสรรเงินลงไปให้เครือข่ายให้มากขึ้น

คุณประภา รัตน์ไชย: รองประธานกรรมการ สอ. โรงพยาบาลหาดใหญ่ จก.

การจะให้ ชสอ. เป็นศูนย์กลางเครือข่ายให้เรา แล้วจะมั่นใจว่า ชสอ. มีธรรมาภิบาลจริงอะไรจะเป็นตัวรับประกันได้บ้าง

ผศ. ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์: ประธานกรรมการ สอ. ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ จำกัด

ควรมีข้อมูลว่าถ้าให้ ชสอ. เข้ามาเป็นแกนนำแล้วมีจุดแข็ง-จุดอ่อนอย่างไร ให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้เห็นจะดีมาก

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท สรุปในเวทีว่ามีแนวทางที่ดีหลายแนวทาง หลายสภาพแวดล้อม แล้วเราจะเลือกสิ่งดีๆ มาयर่างเพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกเป็นหลัก เช่นเดียวกับที่ อ.วรเทพ กล่าวถึง Prudential Standard คงเป็นเรื่องที่ต้องทำทุกระดับ ทั้งการบริหารความเสี่ยง บริหารจัดการมีสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล ฯลฯ ด้วยเราหวังว่าจะใช้จิตวิญญาณปกป้องดูแลสมาชิกของสหกรณ์ทุกคน ขณะนี้เรารู้ว่าต้นน้ำคือ สมาชิกซึ่งเป็นตัวละครที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงทุกคนเป็นสำคัญ และสิ่งที่ป้อนต่อพวกเขาเข้ามาใกล้ตัวแล้ว สิ่งที่จะแก้ไขได้คือต้องสร้างจิตสำนึกต่อตัวผู้นำ สอ. คณะกรรมการ และสมาชิกทุกคน

เลิกประชุมเวลา

16.00 น.

สรุปแบบประเมิน เวิร์บฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
 สำหรับ แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
 และการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 2
 วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ณ ห้องนันทรี 2อาคารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

➡ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบประเมิน

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	12	70.60
หญิง	5	29.40
รวม	17	100.00

จากตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ร้อยละ 70.60 เป็นเพศชาย และร้อยละ 29.40 เป็นเพศหญิง

ตารางที่ 2 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบประเมิน

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประธานกรรมการ	7	41.20
รองประธานกรรมการ	3	17.60
ผู้จัดการ	1	5.90
เลขานุการ	1	5.90
อื่นๆ (ไม่ระบุ)	5	29.40
รวม	17	100.00

จากตารางที่ 2 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมิน ร้อยละ 41.20 ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ร้อยละ 17.60 ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการ ร้อยละ 5.90 ดำรงตำแหน่งผู้จัดการและเลขานุการ

➡ ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

ตารางที่ 3 ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น	7 (41.2)	10 (58.8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.41	มากที่สุด
- เอกสารประกอบการประชุม	2 (11.8)	11 (64.7)	3 (17.6)	1 (5.9)	0 (0)	3.82	มาก
- สถานที่จัดประชุม	7 (41.2)	6 (35.3)	4 (23.5)	0 (0)	0 (0)	4.18	มาก
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม	5 (29.4)	7 (41.2)	4 (23.5)	1 (5.9)	0 (0)	3.94	มาก
- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม	6 (35.3)	9 (52.9)	1 (5.9)	1 (5.9)	0 (0)	4.18	มาก
- อาหารและเครื่องดื่ม	7 (41.2)	9 (52.9)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.35	มากที่สุด
- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุม	6 (35.3)	10 (58.8)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.29	มากที่สุด
- ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุม	5 (29.4)	11 (64.7)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.24	มากที่สุด
- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วมประชุม	8 (47.1)	8 (47.1)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.41	มากที่สุด
- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมประชุม	10 (58.8)	7 (41.2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.59	มากที่สุด
- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้เข้าร่วมประชุม	7 (41.2)	8 (47.1)	2 (11.8)	0 (0)	0 (0)	4.29	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.24	มากที่สุด

**หมายเหตุ

1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.61	น้อย
2.62 – 3.42	ปานกลาง
3.43 – 4.23	มาก
4.24 – 5.00	มากที่สุด

จากตาราง ที่ 3 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น รายละเอียดดังนี้

- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น :
ผู้ตอบแบบประเมินโดยส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นมาก
คิดเป็นร้อยละ 58.8
- เอกสารประกอบการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเอกสารประกอบการประชุม มีความ
เหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 64.7
- สถานที่จัดประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสถานที่จัดประชุมมีความเหมาะสมมาก
ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.2
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม มีความเหมาะสมมาก คิด
เป็นร้อยละ 41.2
- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม 1 วัน มีความ
เหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 52.9
- อาหารและเครื่องดื่ม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจต่ออาหารและเครื่องดื่มมาก คิดเป็นร้อยละ 52.9
- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจในการต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัด
ประชุมมาก คิดเป็นร้อยละ 58.8
- ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุมมาก คิดเป็น
ร้อยละ 64.7
- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่า คุ้มค่ามากที่ได้เข้าร่วมประชุม คิดเป็น
ร้อยละ 63.3
- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมินมีความภาคภูมิใจมากที่สุด ที่ได้เข้าร่วมประชุมในเวทีรับฟังความ
คิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 58.8
- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่า ได้รับประโยชน์มาก ที่ได้เข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น
ผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 47.1

➡ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
 สำหรับ “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
 และเกื้อหนุนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 3
 วันศุกร์ที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 เวลา 09.00- 16.00 น.
 ณ ห้องนนทรี 2 ชั้น 4 อาคารเค.ยู.โฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. คุณสุรจิตต์	แก้วชิงดวง	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
3. อาจารย์วรเทพ	ไวทยาวิโรจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
4. อาจารย์ไพโรจน์	ลิ้มศรีสกุลวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
5. ดร.ปรีชา	สิทธิกรณ์ไกร	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
6. คุณเฉลิมพล	คุณสัมพันธ์	ประธานกรรมการดำเนินการ ชสอ.
7. คุณสุทัศน์	กองป่า	รองประธานฯ ชสอ.
8. คุณมะณู	บุญศรีมณีชัย	ประธานคณะกรรมการวางแผนฯ ชสอ.
9. คุณอนันต์	ชาตรุประชีวิน	ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.
10. คุณสุนทรี	ถาวร	ผู้จัดการฝ่ายวางแผน ชสอ.
11. คุณมารุต	รุจศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิจัย ชสอ.
11. คุณอริสรา	จันอยู่	เจ้าหน้าที่วางแผน ชสอ.
12. คุณจิราภรณ์	กุमानนท์	เจ้าหน้าที่ธุรการ สอ.กองบิน 46 จำกัด
13. ด.ต.ฉลอง	อิมมาก	รองประธานกรรมการ สอ. ตำรวจสุราษฎร์ธานี จก.
14. คุณธนาวุฒิ	รักษ์หนู	เหรียญ สอ. ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด
15. คุณธาดาศักดิ์	วชิรปรีชาพงษ์	ประธานกรรมการ สอ. ม.ศรีนครินทร์วิโรฒ จำกัด
16. รศ.ดร.นัยทัศน์	ภูศรีณย์	ประธานกรรมการ สอ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จก.
17. คุณบัณฑิต	สุวรรณศิลป์	ผู้จัดการ สอ. พนักงานเทศบาล จำกัด
18. คุณพรณี	คัมภีรานนท์	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญพิเศษ กรมส่งเสริมฯ
19. ผศ.พรศักดิ์	โพธิ์โมงค์	เลขานุการ สอ.แม่โจ้ จำกัด
20. คุณรุ่งอรุณ	สุวรรณทรัพย์	ผู้จัดการ สอ. ครูปฐมธานี จำกัด
21. พ.ต.ท.ฤกษ์ชาย	ฤกษ์เลิศรบ	ผู้จัดการ สอ. ตำรวจน้ำ จำกัด
22. คุณวินัย	นิยโมสถ	ที่ปรึกษา สอ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จก.
23. คุณสิริพันธุ์	หงส์สิงห์	รองผู้จัดการ สอ. กรมพัฒนาชุมชน จำกัด
24. คุณสนองพร	เทียนเพ็ง	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ กรมส่งเสริมฯ
25. พ.ต.ท.สมประสงค์	สุทธิวิเศษ	กรรมการ สอ. ตำรวจแห่งชาติ จำกัด
26. คุณสิตทัต	คำวรรณ	รองประธานกรรมการ สอ. ครูเชียงใหม่ จำกัด
27. คุณสิริวรรณ	รัตนานูบาล	ผู้จัดการ สอ. การเคหะแห่งชาติ จำกัด
28. คุณสุกัลยา	จันดีบุตร	ผู้ตรวจสอบกิจการ สอ. สหภาพแรงงานไทยอคริลิคไฟเบอร์ จก.
29. คุณสุรศักดิ์	นาคสวัสดิ์	เลขานุการ สอ. ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด

30. คุณอนนท์	ศุภตระกูล	ผู้จัดการ สอ. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด
31. คุณสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ฝ่ายบริหาร

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวสุสติ	กลิ่นเกษร	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
2. นายสนธยา	สีแดง	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
3. นายสุพจน์	สุขสมงาม	เจ้าหน้าที่วิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

คุณสุนทรี ถาวร กล่าวรายงานเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกัน ครั้งที่ 3

คุณเฉลิมพล ดุลสัมพันธ์ ประธานในพิธีกล่าวเปิดเวทีฯ ความว่า รู้สึกยินดีที่ได้เข้าร่วมเวทีครั้งที่ 3 นี้ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้ผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางการพัฒนาระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกัน โดยอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผนพัฒนาสหกรณ์ฉบับที่ 2 ซึ่ง ชสอ. เองเห็นความสำคัญและได้มอบหมายให้ทีมวิจัยของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ดำเนินงานโครงการฯ จึงเกิดเวทีนี้ขึ้น หวังว่าเวทีนี้จะได้อรรถประโยชน์ระหว่างผู้เข้าร่วมเวทีและทีมวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่บทสรุปงานวิจัยที่ดีที่สุดเพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการสหกรณ์ของเรา และจะได้ตอบโจทย์ของแผนพัฒนาสหกรณ์ฉบับที่ 2 ได้อีกด้วย

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ชี้แจงกำหนดการของเวที ดังต่อไปนี้

กำหนดการ

8.00-9.00 น.	ลงทะเบียน
9.00-9.05 น.	กล่าวต้อนรับ โดยรองประธานกรรมการดำเนินการ ชสอ.
9.05-9.30 น.	ชี้แจงความเป็นมาของโครงการและวัตถุประสงค์การประชุม
9.30-12.00 น.	อภิปราย “ทิศทางการบริหารเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์...อุปสรรคที่เผชิญ”
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.30 น.	เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เจือจาง และปัจจัยความสำเร็จ

และขอให้ผู้เข้าร่วมเวทีแนะนำตัว จากนั้นเกริ่นนำความเป็นมาของโครงการวิจัยซึ่งมีอยู่ 2-3 ประเด็นที่ได้คุยกับคณะทีมงานว่า สอ. ของเราหลายๆ แห่งมีเงินเหลือแสนล้านขณะเดียวกัน สอ. อีกหลายๆ แห่งยังขาดแหล่งทุนจึงต้องขวนขวายหาแหล่งทุน ทีมวิจัยจึงต้องการมองไปในอนาคตข้างหน้าเพื่อหาทางให้ สอ. เรา ร่วมกันสร้างระบบสหกรณ์ที่มีคุณค่าเพื่อนำพาสังคมอยู่เย็นเป็นสุข จึงร่วมกับชุมชนฯ เพื่อจะหา กลไกที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการดำเนินงาน สอ. ของพวกเรา

ประเด็นเหล่านี้นำมาซึ่งโจทย์วิจัยของสถาบันฯ ร่วมกับ ชสอ. โดยมีวัตถุประสงค์อยู่ 4 ข้อ คือ

1. เพื่อประเมินสถานการณ์ระบบที่เกี่ยวข้องที่ชี้ให้เห็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์
2. เพื่อจัดเวทียกผลึกความคิดระหว่างผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ นักวิชาการ และฝ่ายกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน
3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเงินที่เกื้อหนุนพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์
4. เพื่อวางกรอบทิศทาง การดำเนินงานของ สสอ. ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

เมื่อพิจารณาข้อมูลการเข้าถึงบริการทางการเงินเมื่อปี 2550 พบว่ามีกลุ่มที่ไม่มีบริการ 9.61% ซึ่งตรงนี้ทำให้เกิดระบบ Post Bank ขึ้นทำให้ สอ.เรามีคู่แข่งเพิ่มมากขึ้น

สำหรับแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 มีการพิจารณาผู้ให้บริการรายใหม่ที่จะมีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างในการให้บริการทางการเงินและสนับสนุนรูปแบบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไปสู่ฐานราก ดังนี้

1. Mono-line business unit ที่เป็นการจัดตั้ง Internal specialized unit ภายในธนาคารพาณิชย์เพื่อดูแลลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการขนาดย่อย โดยมีระบบงานสินเชื่อครบวงจรอยู่ใน Unit เดียวกัน ทำให้ ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดเป้าหมายธุรกิจได้ชัดเจน มีระบบงานที่คล่องตัวและต้นทุนไม่สูง
2. Microfinance Institution (MFI) as outsource agent มีธนาคารพาณิชย์ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความคุ้นเคยกับลูกค้าในพื้นที่ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยการดำเนินการในลักษณะให้กู้ยืมแบบ Wholesale แก่ Microfinance operator เพื่อปล่อยกู้ต่อให้กับลูกค้า หรือมอบหมายให้ Microfinance operator ดำเนินการตามกระบวนการสินเชื่อโดยได้รับค่าบริการจากธนาคารพาณิชย์
3. Service company as agent ธนาคารพาณิชย์แต่งตั้ง Service company ที่มีจุดแข็งในเรื่องเครือข่ายการเข้าถึงลูกค้าเป็นตัวแทนในการให้บริการ Microfinance โดยการดำเนินการควบคู่กับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ระบบโทรศัพท์มือถือ

4. การให้ใบอนุญาตแก่ผู้ให้บริการรายใหม่ (ตั้งแต่ปี 2555) โดยสถาบันการเงินประเภทจำกัดขอบเขตธุรกิจ (Restricted license) มีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจที่ชัดเจนและมีความชำนาญเฉพาะด้าน

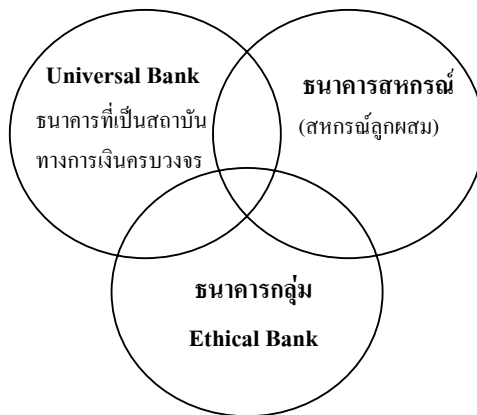
สำหรับกรอบคิดงานวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีนวัตกรรมเชิงโครงสร้างเกิดขึ้นมาก เช่น สมาคม หรือชุมนุมต่างๆ ที่เข้ามาทำธุรกรรมที่เชี่ยวชาญเฉพาะทาง แต่โจทย์ของเราคือทำอย่างไรเราต้องการยกระดับการทำงานของขบวนการสหกรณ์ ถ้าเราทำแบบนี้อีก 5 ปี ข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้น/อย่างไร เราจึงนำกรอบแนวคิดมาพิจารณาที่จะมีการจัดการความสัมพันธ์ของ 3 กลุ่มหลักคือ เครือข่ายอุปทาน พันธมิตรธุรกิจ และเครือข่ายอุปสงค์/การลงทุน โดยมีข้อมูลข่าวสาร ความรู้/นวัตกรรม/เทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์-บริการทางการเงิน ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้จะยังมีข้อจำกัดด้านศักยภาพ ข้อมูลข่าวสาร ความสามารถหลัก และทรัพยากรมนุษย์ ปัญหาคือเราจะทำอย่างไรเพื่อดึงพันธมิตรที่มีปณิธานร่วมกันกับเรา จะทำได้ต้องมีโครงสร้างพื้นฐาน มีพันธมิตรที่จะมาร่วมกันกับชุมนุม เพื่อดำเนินงานไปด้วยกัน

เมื่อพิจารณาภาพรวมบริการเงินฝาก-สินเชื่อ จะเห็นว่ามี การแบ่งได้ 3 กลุ่ม โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ได้ส่วนแบ่งการตลาดที่ใหญ่ที่สุดถึง 95.42% ส่วนพวกเราจะอยู่ในกลุ่มกลางๆ ที่มีส่วนแบ่งการตลาดเพียง 4.21% เท่านั้น

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง ได้อธิบายขยายความในภาพแหล่งที่มาและทางใช้ไปของเงินทุนเปรียบเทียบกับระหว่างปี 2543 กับปี 2552 จะเห็นได้ว่า 10 ปีที่ผ่านมาแหล่งที่มาของเงินทุนปี 2543 ถ้านับเป็นเม็ดเงินประมาณ 3 แสนล้าน แยกเป็นเปอร์เซ็นต์พบว่า มีเงินทุนเรือนหุ้น 43.01% อื่นๆ 11.35% เงินรับฝาก 38.40% ซึ่งช่วงนั้นประเทศไทยเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ทำให้ธนาคารไม่ค่อยได้รับความเชื่อถือเงินจึงไหลเข้าสหกรณ์จำนวนมาก ผ่านมา 10 ปี สินทรัพย์โตขึ้น 3 เท่า เป็น 9 แสนล้าน ที่น่าสังเกตคือเรื่องทุนของสหกรณ์อื่นๆ จากสัดส่วน 11% ลดลงเหลือ 8% ซึ่งน่าจะมีผลกระทบมาจากเรื่องเงินปันผล ทำให้ทุนอื่นๆ น้อยลง จึงอยากฝากเป็นประเด็นว่าในระยะยาวน่าจะมีเกณฑ์อ้างอิงของเงินปันผลที่เป็นธรรมว่าควรมีตัวเลขเท่าไร เพื่อจะให้คงไว้ซึ่งความเป็นสหกรณ์

เรื่องทางใช้ไปขอฝากข้อสังเกตเรื่องลูกหนี้เงินให้กู้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ที่เพิ่มมากเป็น 2 เท่าคือเงินลงทุน จาก 5.7% เป็น 12% คิดเป็นเงินประมาณ 1 แสนล้าน ซึ่งถ้าดูตัวเลขของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศที่มีจำนวนประมาณ 1,200 แห่งนั้น มีเพียง 25 สหกรณ์เท่านั้นที่มีเงินลงทุนรวมกันแปดหมื่นล้านบาท ส่วนที่เหลืออีกพันกว่าสหกรณ์นั้นไม่ได้ลงทุนมากเท่าไร จึงขอแนะนำเสนอภาพเหล่านี้ให้ช่วยกันคิดว่าอีก 10 ปี ข้างหน้าเราจะก้าวเดินไปอย่างไรดี

จากนั้น รศ.จุฑาทิพย์ ได้นำเสนอภาพประเด็นการแบ่งกลุ่มสถาบันการเงินได้ 3 กลุ่ม คือกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ปัจจุบันเริ่มทำงานคล้ายๆ กับ สอ. เรา คือเริ่มทำงานด้านสังคม CSR มากขึ้น ส่วนกลุ่มธนาคารสหกรณ์หรือที่เรียกว่ากลุ่มสหกรณ์ลูกผสมนั้น เนื่องจากเรายังเป็นกลุ่มที่ไม่ได้ทำงานด้านนี้อย่างเต็มเวลาจึงทำให้ยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ และส่งผลให้หลักการสหกรณ์เสียไปด้วย แต่ขณะนี้ยังมีกลุ่มธนาคารอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า ธนาคารกลุ่ม Ethical Bank ที่สามารถดำเนินงานโดยใช้เป้าหมายสูงสุดเป็นเครื่องชี้ทิศทางในการดำเนินงานและสามารถดำเนินงานได้ดี

จึงขอฝากโจทย์ของเวทีในภาคเช้าโดยให้มองประเด็นในกระบวนการทำงานของแต่ละท่านว่าพบเจอปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการบริหารเงินสหกรณ์ จากนั้นได้เปิดเวทีที่ประชุม เพื่ออภิปรายประเด็นเรื่อง “ทิศทางกำกับการบริหารเงินของสหกรณ์...อุปสรรคที่เผชิญ” เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละแห่งได้แสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

คุณวินัย นิชโมสถ: ที่ปรึกษา สอ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด

ในภาพรวมของ สอ. กฟผ. ปี 2553 ค่อนข้างบริหารเงินลำบากมาก ในแง่ของ สอ. ที่มีเงินเหลือต้องเน้นการลงทุน แต่ปีที่ผ่านมาการลงทุนได้ผลตอบแทนต่ำเมื่อเทียบกับปี 2552 โดย สอ. ไม่ได้เล่น

หุ้นเลย ไม่มีหุ้นสามัญแต่หุ้นกู้และตราสารหนี้เท่านั้น คาดว่าภาพรวมในปี 2554 น่าจะดีขึ้น เพราะมี ดอกเบี้ยตราสารหนี้เพิ่มขึ้นจึงน่าจะบริหารง่ายกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับปัญหาที่พบคือ คพช. จะมีเงื่อนไข ผ่อนปรนมากขึ้นได้หรือไม่ เรื่องการลงทุนตราสารหนี้ หุ้นกู้ธนาคารพาณิชย์ที่ให้หุ้นกู้ไม่ต้องยลสิทธิ์ต้องเอลบ ขึ้นไป คพช. น่าจะให้ สอ. ลงทุนหุ้นกู้ธนาคารพาณิชย์ได้ ซึ่งมีปัญหาสับสนกันในแต่ละธนาคารและการ ตีความจาก คพช. ที่ทำให้ สอ. ลงทุนลำบาก สำหรับหลักการบริหาร สอ. คือต้องรู้จักการบริหารเงินและ รู้จักรักษาสภาพคล่องไว้ให้มาก

ส่วนต้นทุนเงินฝากแบ่งเป็น 2 อย่างคือ หุ้น ที่ สอ. จะปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ และ ต้นทุนที่เป็นเงินฝากนั้นอยู่ที่กลไกของ สอ. แต่ละแห่งที่ตั้งอัตราดอกเบี้ยขึ้นแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ เมื่อ เรามองว่า สอ. เป็นสวัสดิการหนึ่งที่ทำให้แก่สมาชิก จึงทำให้ดอกเบี้ยเงินฝากของ สอ. โดยปกติจะสูงกว่า ธนาคารทั่วไป 1-2 บาทอยู่แล้ว ถึงแม้สิ่งแวดล้อมภายนอกจะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยมากขึ้นก็น่าจะมี ผลกระทบต่อ สอ. เรามากนัก

คุณศิริวรรณ รัตนานูบาล: ผู้จัดการ สอ. การเคหะแห่งชาติ จำกัด

ประสบปัญหาธนาคารพาณิชย์รายย่อยเริ่มเข้าหาลูกค้ากับ สอ. เครือข่ายของพวกเรา มาก ขึ้น โดยใช้อัตราดอกเบี้ยต่ำเข้ามาแข่งขันกับเรา ทำให้ สอ. ที่เคยให้ความช่วยเหลือกันไม่มาอยู่กับ สอ. เรา นอกจากนี้ สอ. เราจะซื้อหุ้นกู้จากบริษัทซึ่งกรอบของรัฐไม่ได้ปรับปรุงทำให้กรอบการบริหารแคบลง ไม่มีทาง ลงทุน ทำให้เงินลงทุนเราเพิ่มขึ้น เพราะถูกบีบด้วยอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ สอ. เรามีเงินเหลือไม่ มากจะนำไปลงทุนกับ ชสอ. จึงอยากให้ ชสอ. เป็นศูนย์กลางช่วยสนับสนุนสหกรณ์ที่อ่อนแอ เนื่องจาก สหกรณ์เราไม่กล้าปล่อยกู้แก่สหกรณ์ขนาดเล็กเนื่องจากไม่มั่นใจในความเสี่ยง

คุณเฉลิมพล ดุลสัมพันธ์: ประธานกรรมการดำเนินการ ชสอ.

กรณีเรื่องของการลงทุนที่มีข้อจำกัดของ สอ. ที่มีเงินเหลือ กับตัวกฎหมายข้อ 62 ที่กำหนด ไว้ว่า สอ. ลงทุนในหุ้นสามัญได้กว้างกว่า แต่เวลาเกิดปัญหาขึ้นมักเกิดกับหุ้นสามัญมากกว่า ทั้งที่จริงแล้ว ควรให้ลงทุนในหุ้นกู้ได้มากกว่า และหุ้นกู้ของธนาคารกรุงไทยกับหุ้นกู้ของเอกชนนั้นยังตีความแตกต่างกัน จึง มีข้อกำหนดที่แตกต่างกัน จึงเห็นด้วยว่าอนาคตควรจะมีการขยายขอบเขตข้อกำหนดเหล่านี้ให้ สอ. ได้มี ช่องทางลงทุนเพิ่มมากขึ้นแต่ยังมีการถกเถียงกันอยู่ว่าควรเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เนื่องจากคนเขียนกฎหมาย ยังคำนึงถึงรากเหง้าของหลักการสหกรณ์คือต้องคำนึงถึงความเสี่ยงให้มาก

เรื่องที่ต้องการให้ชุมนุมฯ เป็นศูนย์กลางทางการเงินของขบวนการสหกรณ์ไทย แต่มี ข้อจำกัดทางข้อกฎหมายจึงเป็นอุปสรรค และแหล่งที่มาของเงินทุนของชุมนุมฯ กับสหกรณ์ชั้นปฐมมีความ ต่างกัน โดยต้นทุนของชุมนุมฯ จะสูงกว่าสหกรณ์ชั้นปฐม เมื่อมีการแข่งขันทำให้ชุมนุมฯ มีข้อจำกัดมากกว่า และทุนเรือนหุ้นของชุมนุมฯ ยังไม่มีการจำกัดขณะที่สหกรณ์ชั้นปฐมมีการจำกัดจึงได้เปรียบมากกว่า สำหรับปัญหาที่มีร่วมกันคือ การจัดสรรเงินปันผล ทั้งชุมนุมฯ และสหกรณ์ชั้นปฐมยังคงเป็นห่วงเรื่องเงินปัน ผล เนื่องจากบางแห่งให้ปันผลสูงถึง 8-10% จึงทำให้เป็นภาระและมีต้นทุนที่สูงขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดสรร ทุนสำรองจึงเกิดปัญหา จึงเห็นว่าสหกรณ์ชั้นปฐมไม่ควรทำธุรกิจกันเองได้ ควรต้องส่งผ่านไปยังชุมนุมฯ และ ให้ชุมนุมฯ เป็นศูนย์กลางทางการเงินอย่างแท้จริง เพื่อให้ชุมนุมฯ ระดับชาติ เกิดความเข้มแข็งขึ้น และ สันนิบาตฯ เองจะได้มีบทบาทมากขึ้นด้วย

คุณบัณฑิต สุวรรณศิลป์: ผู้จัดการ สอ.พนักงานเทศบาล จำกัด

ในแง่ของฝ่ายบริหารสำหรับ สอ. เงินเหลือนั้นต้องบริหารให้ได้ผลตอบแทนหรือเงินปันผลหรือดอกเบี้ยเงินฝากให้สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ จากประสบการณ์ที่เคยบริหารงานใน สอ.เงินเหลือนั้นต้องหาทางลงทุนให้เกิดผลตอบแทนให้ได้ เช่น ในระยะสั้นต้องซื้อพันธบัตรธนาคารชาติ หรือปล่อยกู้โดยต้องหาลูกค้ารายใหม่ซึ่งหายาก เพราะต้องแข่งขันเรื่องดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ เมื่อมีเงินเหลืออีกส่วนหนึ่งต้องนำไปลงทุนเอง เช่น พันธบัตรรัฐบาล เป็นระยะยาวขึ้น ถ้ามีเงินเหลืออีกต้องนำไปลงทุนหุ้นสามัญเฉพาะที่เป็นรัฐวิสาหกิจ เช่น หุ้นสามัญของ ปตท. ท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย การบินไทย และกรุงไทย จากนั้นถ้ายังมีเงินเหลืออีกต้องไปจ้างบริษัทกองทุนรวมเข้ามาบริหาร โดยต้องต่อรองให้ได้ต่ำที่สุดโดยกำหนดสัดส่วนเป็นตราสารหนี้ 60% ตราสารทุน 40% ซึ่งกำหนดไว้เพียง 4-5 ตัว เช่น ของการบินไทย การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย เป็นต้น เหล่านี้คืองานที่ สอ. เงินเหลือต้องเผชิญ ถ้าทำไม่ได้ตามเป้าแล้วคณะกรรมการต้องพิจารณาในส่วนนี้

ส่วนบทบาทใน สอ. พนักงานเทศบาลนั้น เผชิญปัญหาเงินขาดจึงต้องไปหาแหล่งเงินกู้ที่ต่ำที่สุด จึงเห็นด้วยว่าถ้าให้ชุมนุมฯ เป็นศูนย์กลางทางการเงินก็จะเป็นการง่ายกับการบริหารในการติดต่อขอเงิน แต่ปัจจุบันยังไม่มีศูนย์กลางตรงนี้ จึงเกิดเป็นภาระที่ผู้จัดการต้องวิ่งหาแหล่งเงินกู้ที่ต่ำที่สุด

คุณอนนท์ ศุภตระกูล: ผู้จัดการ สอ. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด

ขณะนี้ สอ. อยู่ในภาวะขาดเงิน ซึ่งเราทำอยู่ 2 อย่างคือ 1.) นำพันธบัตรหรือหลักทรัพย์ที่มีอยู่ไปไว้ที่ธนาคารแล้วนำเงินออกมาซึ่งดอกเบี้ยสูงประมาณ 2.5% และ 2.) ออกตั๋วให้ประมาณ 6 เดือน 3.25% เหตุผลเพราะ สอ. เราเคยเผชิญปัญหาในการแย่งลูกค้ากับธนาคารของรัฐ เมื่อลูกค้าหายไปบางส่วนทำให้การบริหารเงินต่ำลง จึงออกนโยบายดึงสมาชิกโดยการเคลียร์หนี้ให้แก่สมาชิก จึงต้องระดมเงินจำนวนมากทำให้ในระยะเวลา 2 ปีนี้ต้องคืนเงินที่ไปกู้มา จะมีช่วงเวลาเงินเหลือระยะสั้นๆ 1-2 สัปดาห์ อาจต้องไปซื้อตั๋วจากธนาคารที่ได้ดอกเบี้ยพอสมควรโดยต้องสำรวจว่าธนาคารใดให้ดอกเบี้ยสูงสุด

รศ.ดร.นัยทัศน์ ภูศรีณย์: ประธานกรรมการ สอ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จก.

สอ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็น สอ. ที่มีเงินเหลือ แต่เราเปลี่ยนนโยบายการบริหารเล็กน้อยคือ เปลี่ยนแนวทางการลงทุนโดยจะไม่ลงทุนในเรื่องอสังหาริมทรัพย์ และพยายามลดกำไรสุทธิให้ต่ำลงไปเรื่อยๆ และเรามีเงินฝากมากกว่าหุ้นประมาณ 2 เท่า ซึ่งดอกเบี้ยเองก็ไม่ค่อยพอใจเท่าไร ซึ่ง สอ. เองก็ประสบปัญหาคล้ายๆ กับสหกรณ์เงินเหลือแห่งอื่นๆ เช่นกัน

ผศ.พรศักดิ์ โพธิ์โหมงค์: เลขาธิการ สอ.แม่โจ้ จำกัด

สอ. แม่โจ้มีภาวะเงินเหลือประมาณร้อยละกว่าล้านบาท ซึ่งเราให้พันธมิตรภายในจังหวัดหรือบริเวณจังหวัดใกล้เคียงกู้โดยอ้างอิงอัตราดอกเบี้ยของ ชสอ. เป็นหลัก แต่ถ้า ชสอ. จะเป็นผู้นำด้านดอกเบี้ยเป็นหลัก ต้องมาพิจารณาว่าทำไมพันธมิตรระดับเดียวกันไม่ไปกู้ ชสอ. อาจเกิดจากระเบียบที่ยุ้งยาก ซึ่งต้องหาทางแก้ไขก่อน ส่วนบางครั้ง สอ. เองก็เกิดภาวะเงินขาดเนื่องจากการถอนเงินของมหาวิทยาลัยออกไปครั้งใหญ่ ก็ต้องหาแหล่งเงินใกล้เคียงที่เป็นพันธมิตรกัน โดยสหกรณ์ใหญ่ๆ ในภาคเหนือได้มีการทำ MOU กันรวม 4 แห่งคือ สอ.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สอ.สาธารณสุขุ สอ.ครู และสอ.แม่โจ้ เพื่อให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

คุณบัณฑิต สุวรรณศิลป์: ผู้จัดการ สอ.พนักงานเทศบาล จำกัด

มีความเห็นว่าควรมีกฎหมายห้ามไม่ให้สหกรณ์ทำธุรกิจในแนวราบโดยการทำธุรกิจกันเอง ควรให้มีกฎหมายให้ชุมนุมฯ เป็นผู้ปล่อยกู้ เพราะการปล่อยกู้กันเองจะมีความเสี่ยงค่อนข้างมาก อาจเกิดปัญหาในรูปแบบสัญญาได้ ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ต่างๆ มากขึ้น เพราะฉะนั้นเรื่องการปล่อยกู้นั้นควรเป็นงานของชุมนุมฯ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อที่ดีกว่าและมีข้อมูลกลางที่พร้อมกว่า จึงควรให้เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานด้านการเงิน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระให้แก่ผู้จัดการ สอ. ได้อีกทางหนึ่งด้วย

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

ถามเกี่ยวเนื่องกับที่ รศ.ดร.นัยทัศน์ ประธานกรรมการฯ สอ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เล่าให้ฟังว่า สอ. พยายามลดกำไรสุทธินั้นทำเพื่ออะไร ใช้วิธีใด และผลที่ได้เป็นอย่างไร

รศ.ดร.นัยทัศน์ ภูศรีรัมย์: ประธานกรรมการ สอ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จก.

ตอบคำถามคือเรื่องกองทุนต่างๆ เดิม สอ. ทั่วไปหักจากกำไรสุทธิแต่ สอ. มช. เปลี่ยนใหม่ ว่ากองทุนต่างๆ จะไม่ตั้งเป็นรายจ่าย ไม่ต้องโชว์ตัวเลขว่าเรามีกำไรมาก นอกจากนี้เราตั้งข้อบังคับกองทุนสำรองไว้ที่ 20%

แต่มีข้อสงสัยว่าถ้าให้ชุมนุมฯ เป็นศูนย์กลางให้กู้เพียงแห่งเดียวจะทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัว และปัญหาที่พบคือพวกปล่อยกู้จะไม่ยอมให้ตัวเลขการปล่อยกู้ จึงไม่เห็นด้วยที่จะผูกมัดการปล่อยกู้อยู่ที่ชุมนุมฯ เพียงรายเดียว

คุณอนันต์ ชาตรุประชีวิน: ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.

เรื่องที่ถามว่าทำไมสหกรณ์ไม่กู้เงินกับ ชสอ. เพราะว่า สหกรณ์อยู่ใกล้กันมากกว่า มีความคุ้นเคยกันและสะดวกมากกว่า และอาจกู้ได้ไม่เต็มทีในการกู้กับชุมนุมฯ เนื่องจาก ชสอ. จะมีการวิเคราะห์และแบ่งระดับของ สอ. ตามความเสี่ยงที่แตกต่างกัน จึงวิเคราะห์ว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ควรไม่เท่ากันแต่เมื่อทำไม่ได้ จึงต้องขึ้นกับอัตราความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นวงเงินของ สอ. ที่เข้ามาขอจะได้อาจเงินที่ไม่เท่ากัน อาจทำให้ สอ. ต้องไปพึ่งพาสหกรณ์ในพื้นที่บ้าง เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพของชุมนุมฯ นอกจากนี้ประเด็นปัญหาที่ว่าทำไมดอกเบี้ยจึงไม่สามารถกำหนดดอกเบี้ยของสหกรณ์ให้เท่ากัน ในอดีตเคยตกลงจะทำเครดิตบูโร แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะยังมีความเป็นห่วงเรื่องฐานเสี่ยงกันอยู่มาก และมีการเรียกร้องให้ ชสอ. เป็นศูนย์กลางแต่การกระทำไม่ใช่ กลับเป็นการแข่งขันและปกปิดข้อมูล มีเพียง ชสอ. ที่ให้ข้อมูลอยู่ฝ่ายเดียว กลายเป็นสหกรณ์แข่งขันกันเอง เหล่านี้เป็นความเห็นเกี่ยวกับเรื่องอัตราดอกเบี้ย ซึ่งถ้าต้องการให้สำเร็จได้ต้องใช้กฎหมาย แต่ถ้าใช้จิตสำนึกจะต้องใช้เวลาระยะยาว

มีความเป็นห่วงเรื่องการลงทุน หลายสหกรณ์มีเงินเหลือ ถ้าจะลงทุนควรลงทุนในบริษัทของสหกรณ์มากกว่าในบริษัทของทุนนิยมเสรี เนื่องจากถ้าคิดว่าจะลงทุนในความอิสระแข่งกับสถาบันการเงินทั่วไปจะต้องพบปัญหาภาษีอย่างแน่นอน เพราะสรรพากรยกเว้นภาษีให้สหกรณ์ด้วยหวังว่าสหกรณ์จะเข้าไปช่วยเหลือสังคม เพราะฉะนั้นควรให้เงินหมุนเวียนในระบบสหกรณ์ด้วยกันเอง สหกรณ์ทั้ง 7 ประเภทอาจต้องหาวิธีการลงทุนในลักษณะ Social Investment ต้องหาทางทำให้ได้ เพื่อตอบโจทย์รัฐบาลได้ เช่น การลงทุนเกี่ยวกับสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเงินจากสหกรณ์ได้เข้า

ไปช่วยเหลือสังคมได้อย่างไร อาจเข้าไปช่วยในด้านที่ต่ำกว่าสหกรณ์ เช่น สถาน อนุบาล/สถานธนา
เคราะห์ ซึ่งขอฝาก คพช. ให้สหกรณ์ได้มีโอกาสเข้าไปให้ความช่วยเหลือลงทุนกับหน่วยงานเหล่านี้ได้บ้าง

สหกรณ์ตั้งขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกและครอบครัว เราได้คำนึงถึงการสร้างงาน
ให้แก่สมาชิกและลูกหลานสมาชิกแล้วหรือไม่ ยกตัวอย่างในประเทศแคนาดามีสินเชื่อประเภทเสี่ยงมากนิด
หน่อย เพื่อช่วยเหลือลูกหลานสมาชิกให้สวัสดิการกู้ไปประกอบอาชีพ ซึ่งการให้สวัสดิการเหล่านี้จะสามารถ
ตอบโจทย์เรื่องการยกเว้นภาษีให้แก่สหกรณ์เราได้ ถ้าดูในวงการสหกรณ์ออมทรัพย์ภูมิภาคเอเชียและแป
ซิฟิก ได้มีตัวชี้วัดตัวหนึ่งว่าทุนสำรองของสหกรณ์ต้องไม่ต่ำกว่า 10% ส่วนเรื่องอัตราเงินปันผลที่เหมาะสมก็
จะมีตัว ROE เป็นเกณฑ์อ้างอิงได้ว่าไม่ควรสูงกว่านี้ เพื่อจะดึงสหกรณ์ออมทรัพย์กลับเข้าสู่หลักวิชาการบ้าง

คุณสุทัศน์ กองป่า: รองประธานฯ ชสอ.

สำหรับประเด็นปัญหาของการบริหารเงิน ในสถานะประธานชมรมสหกรณ์ออมทรัพย์
ภาคเหนือที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการต่อรองอัตราดอกเบี้ยกับธนาคารต่างๆ ซึ่งใช้วิธีการเดียวกับคุณบัณฑิต
คือการเชื่อมโยงไว้กับหลายๆ ธนาคาร และเปิดวงเงินไว้ในอัตราสูงๆ แต่ที่ภาคเหนือได้เกิดปัญหาขึ้นเมื่อ
ธนาคารกรุงไทยขึ้นอัตราดอกเบี้ย จึงใช้การรวมตัวของพันธมิตรทางภาคเหนือที่กู้เงินจากธนาคารกรุงไทย
ใช้มติชมรมเป็นเครื่องต่อรองว่าถ้าธนาคารขึ้นอัตราดอกเบี้ยแล้ว สอ. ภาคเหนือจะไม่ใช้บริการของ
ธนาคารกรุงไทยอีก แล้วจะเปลี่ยนมาเอาเงินกับชุมนุมฯ แทน

เรื่องที่ สอ. ต่างๆ ไม่นิยมกู้กับชุมนุมฯ เนื่องจากกู้ยากเพราะชุมนุมฯ ต้องรักษาความเสี่ยง
แล้ว ยังมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าธนาคารบางแห่งหรือ สอ. ที่เป็นพันธมิตรให้อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า และยังมี
วงเงินที่กำหนดไว้ต่ำกว่าธนาคารอื่นๆ

ประเด็นการช่วยเหลือกันระหว่างสหกรณ์เป็นไปตามหลักการการช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะ
สอ. มช. และ สอ. แม่โจ้ ที่ให้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าชุมนุมฯ เพื่อให้การช่วยเหลือกับพันธมิตรทางภาคเหนือ
ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีมาก สำหรับเรื่องการให้ ชสอ. เป็นศูนย์กลางทางการเงินตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ต้องแก้
กฎหมายในโอกาสต่อไป เพราะการจะใช้ด้านจิตสำนึกและอุดมการณ์ว่าเราเป็นสมาชิกชุมนุมฯ ต้องใช้
บริการชุมนุมฯ คงทำได้ยากเพราะอัตราดอกเบี้ยต่างกัน ก็จะต้องใช้เวลานาน

คุณสิริพันธ์ หงส์สิงห์: รองผู้จัดการ สอ. กรมพัฒนาชุมชน จำกัด

เวลา 2 ปีที่ผ่านมาเกิดผลกระทบจากการที่สมาชิกลาออกไปกู้เงินกับธนาคารออมสิน
จำนวนมาก ทำให้ สอ. เงินเหลือมาก แต่กรรมการยังประเมินสถานการณ์ว่าไม่รุนแรง จนเข้าสู่ปีที่ 2 จึงเริ่ม
ปรับตัว โดยขยายเขตแดนเงินกู้และระยะเวลาเพื่อแข่งกับธนาคารออมสิน แต่มีความเสี่ยงว่าสมาชิกจะเอา
เงินที่ไหลมาส่งคืนเรา จึงต้องขอข้อมูลจากธนาคารออมสินเพื่อป้องกันการกู้ซ้ำซ้อน แต่ในที่สุดต้องให้กู้ได้
แต่ต้องมีเงินให้เราหักได้อันดับแรก แต่ก็เกิดความเสี่ยงที่ผู้กู้โดนฟ้องเนื่องจากไม่มีเงินให้หักเงิน จึงต้อง
แก้ปัญหาโดยการประกันชีวิตเพิ่มขึ้นแต่อาจเกิดภาวะประกันหนี้จะทำอย่างไร จะแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่ง
ทั้งหมดนี้มองว่าปัญหาที่ทาง สอ. เผชิญอยู่เมื่อถึงสมาชิกที่ออกไปกลับเข้ามาก็ยังเป็นปัญหากับ สอ. อยู่

คุณธาดาศักดิ์ วชิรปริษาพงษ์: ประธานกรรมการ สอ. ม.ศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด

พบปัญหาจากธนาคารออมสินเช่นกัน มีการปรึกษาคณะกรรมการและต้องการหาวิธี
แก้ปัญหา แต่เราไม่ต้องการแข่งขันกับธนาคาร และไม่ต้องการสนับสนุนให้สมาชิกกู้เงินจำนวนมาก แต่
มั่นใจว่าอนาคตสมาชิกที่ลาออกไปนั้นจะกลับเข้ามาสู่ สอ. แน่นนอน และอีกกรณีหนึ่งอยากถามว่าเราควร

จำกัดจำนวนหุ้นสมาชิกหรือไม่ เพราะไม่อยากให้กระจุกตัว ต้องการให้หุ้นกระจายสู่สมาชิก อีกเรื่องหนึ่งคือ ต้องการให้ชุมชนฯ เป็นศูนย์กลางเงินกู้ของสหกรณ์ระดับปทุม เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลของสหกรณ์แต่ละแห่งในการกู้เงิน จะได้ไม่เจอปัญหาการกู้ซ้ำซ้อนหลายแห่ง ขอเพียงให้ชุมชนฯ สร้างความมั่นใจให้แก่สหกรณ์ว่าจะเป็นตัวแบบที่ดีของสหกรณ์ทั่วประเทศ

พ.ต.ท.สมประสงค์ สุทธิวิเศษ: กรรมการ สอ. ตำรวจแห่งชาติ จำกัด

สอ.ตำรวจแห่งชาติ มีความเป็นมาจากคำสั่งกรมตำรวจให้กรมตำรวจต่างๆ ของตำรวจแห่งชาติตั้งสหกรณ์เพราะตำรวจไม่มีเวลาออมเงิน จึงมีคำสั่งให้ตั้ง สอ. เป็นนโยบาย จึงมีการตั้งสหกรณ์ขึ้นมา 127 สหกรณ์ เมื่อผ่านไปช่วงระยะจึงเกิดปัญหาเช่นกันคือบาง สอ.เงินเหลือ บาง สอ. เงินขาด จึงไปตั้งชุมชนฯ สอ. ตำรวจ เมื่อมีการประชุมใหญ่ชุมชนฯ จะรับฟังปัญหาและหาทางแก้ปัญหา พร้อมจัดหาวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ ส่วนมากจะเป็นคำสั่ง ให้เป็นไปตามนโยบายจึงมักไม่พบปัญหาใด ดังนั้นการจะให้ ชสอ. แห่งเดียวเป็นศูนย์กลางคงทำไม่สำเร็จหรือสำเร็จได้ยาก อาจต้องแยกเป็นภาคส่วนต่างๆ ทั่วประเทศไป เช่น ภาคเหนือ ให้ มช. เป็นศูนย์กลาง ภาคใต้ ให้ มอ. เป็นศูนย์กลาง ฯลฯ ขณะนี้ สอ. จุฬา เป็นแกนนำไปตั้งชุมชนใหม่ชื่อ ชุมชนสหกรณ์ธกษไทยจำกัด รวมกัน 6 สหกรณ์ใหญ่ๆ ลงทุน สอ. ละ 50 ล้านบาท เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมขององค์กร ส่วนเรื่องปัญหากับธนาคารออมสินนั้นไม่มีปัญหานี้ เพราะอธิบดีมีคำสั่งห้ามทำ MOU กับธนาคารออมสินและธนาคารต่างๆ เด็ดขาดจึงไม่เกิดปัญหาใดๆ

คุณธนาวุฒิ รัชท์หนู: เภรัญญิก สอ. ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด

จากที่ฟังเวทีจะพบว่ามีปัญหาอยู่ 2 ประเด็นคือ กลุ่มเงินไม่พอ จะเรียกร้องให้กลุ่มเงินเหลือให้ความเชื่อถือกลุ่มเงินไม่พอบ้างแต่ปัญหานี้จะหมดไปถ้า สอ. ทำตัวดี น่าเชื่อถือจะไม่มีปัญหา เช่น สอ.ครูสุราษฎร์ฯ นี้สามารถกู้ได้ทุกที่เพราะเชื่อถือได้ ส่วนกลุ่มเงินเหลือจะมีปัญหามากกว่าคือไม่รู้จะลงทุนที่ไหน บางครั้งเราต้องมองหลักการสหกรณ์บ้างที่ว่า กฎหมายยกเว้นภาษีให้เราเพราะต้องการให้เรา รวมกลุ่มกันพึ่งพากันเอง และทำเพื่อสังคม ถ้าเราไปแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นได้ แสดงว่ารัฐจะเข้ามาตรวจสอบแน่นอน ถ้าเรายึดหลักสหกรณ์ไม่วิ่งตามการทำงานของสถาบันการเงินอื่น จะเกิดความมั่นคง เพราะหลักการของเราคือต้องช่วยเหลือกัน

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

ถามตัวแทนจาก สอ. แม่โจ้ ว่าได้รับผลกระทบจากปัญหามาตราการออมสินบ้างหรือไม่ และหาวิธีการแก้ไขอย่างไร

ผศ.พรศักดิ์ โพธิ์โม่งค์: เลขาธิการ สอ.แม่โจ้ จำกัด

พบปัญหาเช่นกัน ซึ่ง สอ.แม่โจ้ มีเงินเหลือจึงแก้ปัญหาโดยการขยายวงเงินกู้ และอภัยโทษให้แก่สมาชิกที่ลาออกไปไม่ถึง 1 ปี ให้กลับเข้ามา ส่วนเรื่องประกันหนี้หนี้้นั้นแก้โดยศูนย์ประกันอยู่ในพื้นที่อยู่แล้วหนี้ไม่ได้ ถ้าเราเปลี่ยนการออมโดยเงินฝากจะช่วยลดต้นทุนการบริหารเงินได้อย่างดี

คุณสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์: เลขานุการ สอ. ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด

ตอบในฐานะนักกฎหมายนั้น จากคำถามว่าจะไม่ให้สมาชิกออมในหุ้นได้หรือไม่ สามารถทำได้โดยการแก้ไขข้อบังคับให้น้อยลงก็สามารถทำได้ และเรื่องการลงทุนซื้อหุ้นสามัญให้ซื้อได้ 2 แห่ง คือ จากธนาคารที่ให้การสนับสนุนทางการเงินของสหกรณ์ ขณะนี้มีอยู่ธนาคารเดียวคือ ธ.ก.ส. ที่จะซื้อหุ้นในลักษณะนี้ได้ อีกแห่งคือสถานประกอบการที่ส่งเสริมงานของสหกรณ์ ซึ่ง กม. เหล่านี้เขียนขึ้นเพื่อให้มีความสัมพันธ์ระหว่างสถานประกอบการกับสหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในสถานประกอบการนั้น ส่วนเรื่องภาษีนั้น กฎหมายไม่ได้เขียนเรื่องการยกเว้นภาษีไว้จะเอามาอ้างไม่ได้ กฎหมายเดียวที่ช่วยเหลือสหกรณ์ คือการจดทะเบียนเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ได้ประโยชน์ตรงที่ไม่ต้องเสียค่าจ้างหรือค่าธรรมเนียมต่างๆ ไม่ต้องเสีย แต่ถ้าเป็นภาษีอากรนั้นเป็นสิทธิของอธิบดีกรมสรรพากร ถ้าประกาศเปลี่ยนแปลงเมื่อไหร่จะเกิดปัญหาต่อสหกรณ์เพราะฉะนั้นให้ระมัดระวังสรรพากร อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ สำหรับในฐานะเป็นกรรมการของสหกรณ์นั้นไม่ค่อยพบปัญหาเท่าไร เพราะวิธีคิดของเราจะไม่มองว่าสหกรณ์คือสถาบันการเงิน แต่มองว่าคณะกรรมการของ สอ. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนสมาชิกเข้ามาบริหารจัดการการเงินของสมาชิก โดยให้เกิดความสมดุลระหว่างผู้ที่มีเงินกับผู้ที่ต้องการเงิน จึงพยายามไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับเงินภายนอก ถ้าต้องการเงินจะใช้การระดมเงินออมภายใน โดยไม่จำกัดกับสมาชิกต้องพยายามหาเงินภายในให้ได้ตามความต้องการของสมาชิก ขณะนี้เราไม่มีเพดานเงินกู้แต่ต้องมีเงินเดือนเหลือ 40% เป็นอย่างน้อย โดยคำนวณว่า สูงสุดส่งได้ไม่เกิน 100 งวด ซึ่งบางรายกู้เงินได้เกือบ 2 ล้านบาท เนื่องจากเชื่อว่าเราแนะนำให้สมาชิกรู้จักบริหารเงินให้เป็น โดยคาดหวังว่าก่อนออกจากงานไป สมาชิกต้องหมดหนี้ จึงไม่ค่อยพบอุปสรรคเนื่องจากเงินจะหมุนเวียนได้อย่างสมดุล โดยจะใช้การเปิดปิดตามจังหวะการหมุนเงินและการต้องการเงิน

แต่ครั้งหนึ่งเคยเกิดปัญหาเมื่อนานมาแล้ว เมื่อต้องการแก้ไขปัญหาสมาชิกคือเมื่อหักเงินกับกรมฯ แล้วสมาชิกเงินไม่พอให้หัก จึงต้องหาทางแก้ไขโดยออกนโยบายขอซื้อหนี้ โดย สอ. จะซื้อหนี้ของสมาชิกให้มาเป็นหนี้ สอ. แห่งเดียว โดยจะขยายเวลาให้แต่เงินเดือนต้องเหลือ 40% แต่ขณะนั้นระดมเงินภายในได้ไม่เพียงพอ จึงระดมเงินจากพันธมิตรทำให้ สอ. เราเป็นหนี้กับพันธมิตรอยู่ร้อยละล้านในขณะนี้ แต่เราไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องเงินปันผลโดยการให้ข้อมูลและทำความเข้าใจกับสมาชิกทั้งหมด

ในอนาคตถ้าอัตราดอกเบี้ยขาขึ้น สอ. เราต้องมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าสถาบันการเงินทั่วไป และอัตราเงินกู้ต้องต่ำกว่า จะเปิดโอกาสให้สมาชิกกู้ตามความเหมาะสม เช่น กู้ซื้อบ้าน กู้ค่าเล่าเรียน จะคิดดอกเบี้ยต่ำ โดยเงินที่สามารถนำมาใช้ได้คือเงินสำรองซึ่งเป็นเงินที่ไม่มีต้นทุน เราสามารถนำไปจ่ายเงินปันผลได้โดยไม่มีปัญหาใดๆ

ประเด็นสุดท้ายคือกลัวปัญหาในภาวะผันผวน คือ เงินที่ให้กู้อาจมาจากเงินรับฝากมากถึง 30% แล้วเงินที่ให้กู้อีก 81% แสดงว่าเงินให้กู้อาจมาจากเงินของสมาชิก ถ้าสมาชิกต้องการถอนเงิน จะแก้ปัญหายังไง เพราะเงินจะกลับมาไม่ทัน จะหาสัดส่วนอย่างไรระหว่างการเงินจากการปล่อยกู้กับการถอนเงิน จะหาวิธีการบริหารความเสี่ยงอย่างไรควรมีอัตราเท่าไรจึงจะเหมาะสม

ดร.ปรีชา สิทธิกรณไกร: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

จากข้อมูลหลายท่านจะมองในลักษณะสภาพของสหกรณ์ที่เป็นไปจริงๆ บางสหกรณ์เรียกตัวเองว่ากลุ่มเงินขาด บางสหกรณ์เรียกตัวเองว่ากลุ่มเงินเหลือ แต่ที่จริงแล้วท่านจะต้องทำเงินให้สมดุล เป็นเรื่องของการบริหารสภาพสมดุล ท่านต้องมองประเด็นดุลยภาพ เนื่องจากเราเป็นสถาบันการเงินเพื่อสังคม

ต้องทำเพื่อสังคมด้วย สหกรณ์มีหุ้นต้องสมดุล เงินออมสมาชิกจะอยู่ในรูปหุ้น เงินฝาก และสวัสดิการสะสม ถ้าท่านส่งเสริมการออมต้องสร้างกลไกคุ้มครองเงินออม

สินเชื่อที่ สอ. ให้เป็นหลักการสวัสดิการ จึงเป็นเรื่องอัตราดอกเบี้ยอย่างเหมาะสม ในต่างประเทศจะเน้นการสร้างสินเชื่อเพื่อสร้างอาชีพ และสามารถตอบโจทย์ได้ว่าดำเนินงานเพื่อสังคม ปัจจุบันสหกรณ์ต้องให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ โดยให้ความรู้แก่สมาชิก เช่น วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการการเงินส่วนบุคคล ฯลฯ ซึ่งการแก้ปัญหาต้องสอนวิธีแก้ให้ถูกวิธี

ชุมชนฯ ก็ต้องบริหารอย่างประกันความเสี่ยงต้องมีการวิเคราะห์การปล่อยกู้ ดังนั้น ชสอ. จะเป็นการทำงานส่วนใหญ่แต่ไม่ใช่ทั้งหมด ต้องกระจายหน้าที่บ้างจะให้ป็นศูนย์กลางทั้งหมดไม่ได้ และต้องพิจารณาว่า สอ. ทำหน้าที่ครบแล้วหรือยัง ไม่ใช่แค่ฝาก-ถอน-กู้ วิธีแก้เมื่อมีเงินเหลือคือ เพิ่มพาดาน เพิ่มเวลา เพิ่มให้เงินกู้ แต่ถ้าท่านเพิ่มจนสมาชิกกู้จนเกิดภาวะความเสี่ยงก็ไม่เหมาะสม ดังนั้นต้องเป็นการบริหารอย่างสมดุล การกู้ต้องเกิดประโยชน์ ส่วนกรณีเงินขาด ถ้าท่านส่งเสริมการออมภายในหรือคิดถึงชุมชนฯ ก็จะทำให้เกิดการสมดุล สอ. ที่เพิ่งเริ่มมีเงินเหลือส่วนมากมีปัญหา เนื่องจากขาดองค์ความรู้ ไม่รู้จะบริหารอย่างไรซึ่งต้องตอบโจทย์เรื่องสังคมด้วย การลงทุนเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้แก่สมาชิก เช่น การสร้างอาชีพ การสร้างกลไกการออม หลายองค์กรเริ่มมีการลงทุนเพื่อสังคม Social Investment นั้นทำได้แต่ต้องรอบคอบ การลงทุนให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศด้วย ถ้า สอ. เข้าใจการลงทุนจะไม่เกิดปัญหา โดยทุกเรื่องที่ทำต้องรู้และเข้าใจอย่างแท้จริง เรื่องกลไกสวัสดิการถ้าทำได้จะเกี่ยวข้องกับสมาชิกตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต การคิดสวัสดิการต้องคิดอย่างรอบคอบ ต้องเป็นไปได้อย่างยาว ทุกเรื่องเป็นการสร้างดุลยภาพในการบริหารจัดการ ถ้าตอบโจทย์ได้ว่าคืนให้แก่สังคมได้อย่างไร แสดงว่าเป็นสหกรณ์ที่แท้จริง

เวลา 13.00 น. เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เจ็บใจ และปัจจัยความสำเร็จ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวเปิดประเด็นในภาคบ่ายเพื่อระดมความคิดการมองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

มีความเป็นห่วงกับสโลแกนของรัฐบาลที่ให้พวกเรา “คิดนอกกฎ บริหารนอกกรอบ” เพราะเรื่องการเงินต้องมีกฎเกณฑ์ กติกา อย่าออกไปนอกกฎเกณฑ์ต่างๆ มิฉะนั้นจะควบคุมไม่อยู่และเกิดความเสียหาย ซึ่งวันนี้มีตัวอย่างตัวสัญญาใช้เงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นมูลค่าใบละ 200 ล้านบาท มีขายเร็วตามตลาดทั่วไปและให้เปอร์เซ็นต์แก่คนขาย นี่คือการออกตัวสัญญาใช้เงิน ไม่สามารถออกตามใจชอบได้แต่จะต้องมีมูลหนี้ ถ้าไม่มีออกไม่ได้ ปรากฏว่ามีนักธุรกิจซื้อตัว 10 ล้านเมื่อครบกำหนดเอาไปขึ้นเงินแล้วทางสหกรณ์ไม่มีเงินให้ และปฏิเสธว่าไม่ใช่ของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์นี้เจตนาไม่ให้มีหลักฐานเอกสารใดๆ อยู่ให้ตรวจสอบได้ ถ้าอยากได้เงินให้ไปฟ้องร้องเอาเอง

ซึ่งต่อไปข้างหน้าระบบการเงินจะซับซ้อนมากขึ้น ในเดือนสิงหาคม 2555 รัฐบาลจะเลิกค้าประกันเงินฝากของประชาชนทั่วไปที่มากกว่า 1 ล้าน กรณีนี้เงินจำนวนหนึ่งจะไหลกลับเข้าสู่สหกรณ์ ขณะเดียวกันดอกเบี้ยในตลาดจะสูงและแข่งขันกัน เนื่องจากเมื่อธนาคารไม่ประกันเงินฝากแล้วจะต้องให้ค่าความเสี่ยงแก่ผู้ฝากสูงขึ้น และความต้องการแข่งขันในด้านตลาดเงินจะมีมากขึ้น และลักษณะเครื่องมือจะออกมาหลายชุดหลายลักษณะด้วยกัน เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ออกชุดใหม่คือการรับประกันต้นเงิน ถ้า

สมมติว่าเราเป็น สอ. ที่มีเงินเข้ามาช่วงนั้น เราต้องมึนโยบายในการปล่อยถ่ายเงิน จึงต้องคิดนอกขอบเขตออกไปดูว่าจะให้สหกรณ์ประเภทอื่นๆ กู้ได้หรือไม่ แต่หลายๆ คนยังกลัวเรื่องความเสี่ยงว่าจะมีอะไรรับประกันความเสี่ยงให้เรา แนะนำว่าให้ถามสหกรณ์นั้นๆ ว่ามีโอดีกับธนาคารพาณิชย์หรือไม่ ถ้ามีอยู่ให้สบายใจได้ แต่ถ้าธนาคารยังไม่เล่นด้วยแสดงว่าไว้ใจไม่ได้ นอกจากนี้เราน่าจะใช้เครื่องมือทางการเงินอื่นๆ เช่น ทำตลาด Private Repo Market ในสหกรณ์กันเองโดยใช้พันธบัตรหรือหุ้นกู้ที่เชื่อถือได้มาเป็นหลักประกัน แล้วทำสัญญากันว่าจะกู้กันระยะเวลาเท่าไร ในอัตราดอกเบี้ยเท่าไรซึ่งจะช่วยรักษาสภาพคล่องให้แก่ สอ. ได้ในระยะเวลาสั้นๆ ตามที่เราต้องการ ส่วนเครื่องมือทางการเงินอีกตัวหนึ่งที่นำมาใช้คือ Securitization การนำเอาทรัพย์สินที่เราถืออยู่ทีวางไว้เฉยๆ มาวางเป็นหลักทรัพย์เพื่อขอกู้เงิน หุ้นสหกรณ์ก็สามารถนำมาได้ อีกทั้งกรณีที สอ. ไม่อยากให้สหกรณ์ประเภทอื่นๆ กู้เพราะกลัวว่าจะไม่สามารถชำระเงินให้เราได้ แต่เราไม่เคยเรียกหลักประกันที่มั่นคงที่สหกรณ์เหล่านั้นมีอยู่ มาใช้เป็นตัวค้ำประกันเงินกู้สร้างความมั่นใจให้กับตัวเราเอง แล้วด่วนตัดสินใจไม่ให้สหกรณ์เหล่านั้นกู้

การจะดูว่าสหกรณ์นั้นๆ เชื่อถือได้มากแค่ไหนต้องดูหลัก SMART คือ
S คือ Stability มีความมั่นคงหรือไม่ มีหนี้สินมากกว่าทุนหรือไม่
M คือ Management การบริหารงานเป็นอย่างไร กรรมการมีความสามารถแค่ไหน รักษา กฎเกณฑ์มากน้อยแค่ไหน
A คือ Asset สินทรัพย์เป็นอย่างไรบ้าง ใช้สินทรัพย์ให้ก่อเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่หรือไม่
R คือ Risk ความเสี่ยงมีอะไรบ้าง ทั้งด้านบริหารจัดการ ความเสี่ยง
T คือ Trust ความเชื่อมั่นที่มีต่อตัวสหกรณ์ ดูจากสมาชิกว่ามีความเชื่อมั่นในสหกรณ์ของตัวเองหรือไม่

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
ตั้งโจทย์ว่าอีก 5-10 ปีข้างหน้า ตัวเลขเชิงปริมาณจะเป็นอย่างไร วินัยทางการเงินจะเป็นอย่างไร ช่วยมองอนาคตและแนะนำทางแก้ไข

พ.ต.ท.สมประสงค์ สุทธิวิเศษ: กรรมการ สอ. ตำรวจแห่งชาติ จำกัด
ดูภาพรวมสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท เงินน่าจะไม่เพียงพอ แต่เมื่อมองประเภทสหกรณ์จะให้แยกกันเด็ดขาดหรือไม่ เช่น ชุมชุมสหกรณ์จะทะเบียนเป็นแบบเอกประสงค์ได้หรือไม่ ถ้ารวมกรรมการ 7 ประเภทเป็นนิติบุคคลเดียวกัน และไม่แยกประเภททั้งหมดน่าจะค่อยๆ คืบคลานเข้าหากันรวมกันได้ จึงเห็นว่าต้องให้มารวมประชุมกันทั้งหมดจึงจะเกิดประโยชน์ เช่น ชุมชุมไม่จำเป็นต้องแยกประเภท แต่ปัจจุบันเห็นว่าหลายๆ จังหวัดแต่ละสหกรณ์ยังช่วยเหลือกันแต่ไม่สามารถจดทะเบียนรวมกันได้

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
เรื่องที่คุณสมประสงค์พูดเป็นประเด็นของการปรับโครงสร้างอย่างยิ่งใหญ่ซึ่งทำค่อนข้างยาก จากประสบการณ์การทำงานวิจัยเราได้ลองทำงานวิจัยร่วมกัน 45 จังหวัด เกิด 127 เครือข่าย ผ่านไป 1ปี เหลือเพียง 27% และขณะนี้หายไปเกือบหมดแล้ว ซึ่งเราถอดบทเรียนว่าทำไมเป็นไปไม่ได้ พบว่าเป็นเพราะไม่มีเป้าหมายร่วมหรือปณิธานร่วมนั่นเอง

คุณรุ่งอรุณ สุวรรณทรัพย์: ผู้จัดการ สอ. ครูปฐมธานี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูปฐมธานีเริ่มปรับกระบวนการคิดของสมาชิก โดยอธิบายให้สมาชิกเข้าใจหลักการทั้งหมดของสหกรณ์ เหมือนที่เราห่วงเรื่องธนาคารออมสินเกินกว่าเหตุ ทำให้ สอ. เราสู้ไม่ได้ เราต้องไปศึกษาวิธีการของธนาคารออมสินแล้วนำมาปรับใช้ เมื่อ สอ. นำไปปรับกระบวนการคิด อธิบายให้สมาชิกเข้าใจว่าดอกเบี้ยที่เราเสียสูงกว่าธนาคารนั้นจริงๆ เราไม่ได้เสียเต็มตามที่เห็น เพราะเราได้สวัสดิการเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนกลับมามากมาย

สอ.ครูปฐมธานี กล้าปล่อยให้สหกรณ์การเกษตรกู้ เพราะเรารู้ว่า สกก. มีสิ่งค้าประกันได้ ซึ่งตรงนี้ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้และความเข้าใจที่จะต้องอธิบายให้สมาชิกเข้าใจอย่างบริบทของงานสหกรณ์ อย่างถ่องแท้ ต้องสร้างระบบและอบรมให้ความรู้ตั้งแต่เริ่มต้นเข้ามาเป็นสมาชิก

คุณวินัย นิยมโสภ: ที่ปรึกษา สอ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด

สำหรับ สอ. กฟผ. จะมีการจัดอบรมก่อนรับสมาชิกใหม่ ทุกคนต้องเข้ารับการอบรมก่อน ถ้าไม่เข้าจะต้องทำข้อสอบให้ผ่านจึงจะเข้าเป็นสมาชิกได้

คุณธนาวุฒิ รักษ์หนู: ทรัพย์สิน สอ. ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด

สำหรับ สอ. สุราษฎร์ธานีนั้นนโยบายว่าสมาชิกใหม่จะต้องอบรม 1 วัน สมาชิกเก่าจะจัดสรรโควตาให้ 300 คนในแต่ละปี ส่วนสมาชิกอาวุโสจะมียกข้อยกเว้นอบรมให้ไปดูงานสหกรณ์ตามที่ต้องการ

คุณศิริวรรณ รัตนานุกูล: ผู้จัดการ สอ. การเคหะแห่งชาติ จำกัด

เห็นว่าควรให้การศึกษารวมโดยให้ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์เป็นคนจัดอบรม ใครที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกต้องให้ความรู้ตั้งแต่เริ่มเข้าสมัครเข้ามา แล้วค่อยๆ เพิ่มพูนความรู้ต่อไป

คุณสิริพันธ์ หงส์สิงห์: รองผู้จัดการ สอ. กรมพัฒนาชุมชน จำกัด

คณะกรรมการ สอ.กรมพัฒนาชุมชน มีอยู่ในพื้นที่ทุกจังหวัด รวมถึงกองทุนหมู่บ้าน จึงจะมีแผนให้ผู้แทนสมาชิกจับกลุ่ม แล้วสนับสนุนงบประมาณด้านการอบรมอาชีพเสริม หรือกู้เงินไปสนับสนุนรายได้แก่สมาชิก เริ่มต้นในการอบรมกลุ่มและจะมีการติดตามผล โดยมีแผนงานแล้วแต่ยังไม่ได้ลงมือปฏิบัติ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

จากเวทีครั้งที่ 2 มีผู้เข้าร่วมเวทีกล่าวถึงเรื่ององค์ความรู้ จริงๆ แล้วปณิธานของ สอ. ไม่ใช่เหมือนปัจจุบันนี้ แล้วในอนาคตเราจะทำอย่างไร ให้รัฐเห็นว่าเราสามารถทำประโยชน์ให้สังคมได้ และพวกเราช่วยเหลือกันเองอยู่แล้ว

คุณสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์: เลขานุการ สอ. ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด

การที่บอกว่าเราไม่ได้เสียภาษีนั่นไม่ถูกต้อง ที่จริงเราเสียให้กับสันนิบาตอยู่แล้วเพราะคิดจากฐานกำไรเหมือนกัน และสันนิบาตก็เป็นองค์กรที่รัฐตั้งขึ้น ดังนั้นหน้าที่การจัดอบรมงานสหกรณ์ต้องเป็นหน้าที่ของสันนิบาต เพียงแต่สันนิบาตแห่งประเทศไทยไม่ได้ทำหน้าที่อย่างที่ควรจะเป็นเท่านั้น

สำหรับอนาคตระบบการเงิน สอ. จะทำอย่างไรที่จะช่วยเหลือกันได้นั้น เวลาจะกล่าวถึงสหกรณ์จะมองเพียงว่าเป็นผู้แทนของสมาชิกมาทำให้สมดุล แต่สหกรณ์โดยเนื้อแท้หน้าจะหมายถึงวิธีการ

สหกรณ์ ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้ช่วยเหลือกันและกัน ดังนั้นสหกรณ์เงินมากก็ต้องน่าจะช่วยเหลือสหกรณ์เงินน้อย โดยรวมกลุ่มสหกรณ์ที่เป็นนิติบุคคลร่วมกัน มาเป็นชุมนุมที่ทำหน้าที่ 2 อย่าง คือ

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักบริหารสภาพคล่องของสหกรณ์ โดยชุมนุมสหกรณ์
2. ทำหน้าที่เป็นนายหน้า (Broker) คอยดูแลเป็นผู้จัดการตลาด สหกรณ์ที่ต้องการเงินก็

มาบอกชุมนุมไว้ และชุมนุมมาเป็นผู้จัดการให้คนต้องการเงินมาพบกับคนมีเงิน โดยการรับรองและการชักนำของชุมนุม แล้วได้ค่านายหน้าให้ชุมนุม

นี่คือรูปแบบที่อาจทำได้ โดยจำลองแบบมาจากธนาคารแห่งประเทศไทย แต่ในอนาคตอันไกลยังมีช่องโหว่ของกฎหมายที่พยายามนึกถึงธนาคารสหกรณ์ แต่ไม่สามารถทำได้จึงให้รัฐมาทำหน้าที่เหมือนธนาคารตั้งกองทุนส่งเสริมสหกรณ์ โดยเอาเงินรัฐไปวางไว้แต่ดูว่าเป็นไปได้ยาก ถ้าในอนาคตไปแก้กฎหมายใหม่ว่ากองทุนนี้น่าจะมีการระดมทุนจากสหกรณ์ไปในกองทุนแล้วจัดการให้ดี ออกแบบให้ดี ให้เป็นกองทุนที่ใช้สำหรับพัฒนาสหกรณ์น่าจะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่สิ่งดีๆ สำหรับสหกรณ์ต่อไปได้

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ยังไม่แน่ใจว่าผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมต่างๆ มองตรงกันหรือไม่ว่าเข้ามาทำงานเพื่ออะไร

อาจารย์วรเทพ ไททยาวีโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

จากการได้พูดคุยกับ Mr. Ranjith ประธานฯ ACCU บอกว่ารู้สึกตระหนกกว่าเมื่อสหกรณ์มีเงินมากๆ มักจะคิดตั้งธนาคารขึ้นมาในชื่อต่างๆ จากประสบการณ์เมื่อตั้งธนาคารแล้วกลายเป็นว่าไม่ได้ช่วยสหกรณ์เลยแม้แต่หน่อย กลับไปคิดทางธุรกิจอย่างเดียว เช่น Garmin Bank ซึ่งไม่ใช่ธนาคารสหกรณ์แล้ว ส่วน ธ.ก.ส. ของเราเอง ก็ไม่ใช่สหกรณ์แล้วเนื่องจากดูแลโดยรัฐบาล และสหกรณ์ออมทรัพย์เองก็พยายามทำตัวเป็น Universal Bank คือจะทำทุกอย่างให้สมาชิก จึงกลายเป็นศูนย์รวมความเสี่ยงกันมากขึ้นทุกทีซึ่งน่าเป็นห่วงมาก ส่วนการประกันนั้นเป็นเรื่องหนึ่งในการผลักภาระความเสี่ยงให้บุคคลที่ 3

ในกรณีของธนาคารแห่งประเทศไทย อดีตธนาคารไม่มีธนาคารแห่งชาติ แต่ต้องมีขึ้นมาเพื่อ

1. ทำหน้าที่รักษาเสถียรภาพทางการเงิน
2. บริหารปริมาณเงินของรัฐที่มีจำนวนมาก หรือขาดแคลนในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง
3. ตั้งมาตรฐานค่าตอบแทนทางการเงิน (อัตราดอกเบี้ย)

โดยธนาคารแห่งชาติจะมีระบบการประกันไว้ 5 ชั้นด้วยกันเพื่อความมั่นใจของสมาชิกและธนาคารคือถ้าธนาคารใดขาดเงินจะมีระบบ :-

1. Interbank การกู้ยืมเงินระหว่างกันเอง โดยมีมาตรฐาน BIBO
2. Repo Market จัดการกันเองเป็น Private Repo Market
3. Loan Window ส่วนของธนาคารพาณิชย์ที่หัก 6% ไปวางไว้ที่ธนาคารชาติ เมื่อเดือดร้อนขาดเงินสามารถกู้เงินออกมาได้ทันทีในสัดส่วนที่ตัวเองนำมาวางไว้
4. ILF การอำนวยความสะดวกสภาพคล่องการเงินระหว่างวัน โดยธนาคารชาติอัดฉีดเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนระหว่างวัน
5. FIDF กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

เมื่อกลับมาดูในส่วนของสหกรณ์เราไม่มีการรับรองความเสี่ยงแบบนี้เลยจึงมีความเสี่ยงสูงกว่าถึง 5 เท่า แต่สหกรณ์เป็นระบบปิดจึงยังมีการควบคุมภายในกันเอง จึงลดความเสี่ยงได้ระดับหนึ่ง แต่

เรามักไม่มีข้อมูลศูนย์กลาง (Credit Center) อดีตเคยมีระบบนายทะเบียนแต่ต้องใช้เวลาตรวจสอบนานจึงล้มเลิกไป เมื่อเราไม่มีระบบนายทะเบียนจึงไม่สามารถรู้ประวัติการกู้ของผู้กู้ได้เลยซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งความเสี่ยงที่ควรคำนึงถึง

สิ่งที่ต้องทำเมื่อทำเรื่องการเงิน คือ

1. ต้องมีความรู้เรื่องเครื่องมือทางการเงิน เพื่อนำมาปรับใช้กับงานสหกรณ์อย่างเหมาะสม
2. สร้างระบบ Cooperate System การสร้างความเชื่อมโยง

เช่นเดียวกันการทำวงจรสหกรณ์ทั้ง 6 ประเภท โดยให้ สหกรณ์การเกษตร ประมง นิคม เป็นฝ่ายผลิต และมีสหกรณ์ร้านค้าทำด้านการตลาดขนส่ง และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนดูแลด้านการเงิน ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวเนื่องกันหมด แต่เราไม่ได้ใช้จุดดีนี้กลับหันไปพึ่งพาสถาบันการเงินภายนอกหมด จึงควรหันกลับมาดูวงจรเหล่านี้กันใหม่เพื่อให้เกิดเป็นวงจรที่สมบูรณ์

คุณรุ่งอรุณ สุวรรณทรัพย์: ผู้จัดการ สอ. ครูปฐมธานี จำกัด

นายทะเบียนคือหัวใจสำคัญ ต้องออกกฎหมายมาให้ทันกับธุรกิจ โดยใช้เกณฑ์ของธนาคารชาติมากำหนดเป็นข้อบังคับ

พ.ต.ท.สมประสงค์ สุทธิวิเศษ: กรรมการ สอ. ตำรวจแห่งชาติ จำกัด

จากที่ อาจารย์วรเทพกล่าววาระบบสหกรณ์แต่ละประเภทมีหน้าที่ที่เชื่อมโยงต่อกันได้นั้น ถ้าสามารถจดทะเบียนร่วมกันระหว่างสหกรณ์ทุกประเภทได้แล้ว การรวมคณะกรรมการน่าจะทำได้ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานต่อไปได้

คุณธนาวุฒิ รัชชัญญ: เทรย์ญิก สอ. ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด

ผู้จัดการสหกรณ์ทุกประเภทต้องเป็นตัวแทนเข้ามาร่วมพูดคุยกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จะได้รูปแบบใหม่ๆ ไปเสนอ อีกทั้งเรื่องของการอบรมด้วย กรมส่งเสริมฯไม่เคยให้ความรู้อะไรแก่เราเลย

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เราเคยลองเรื่องหนึ่งจัดตั้งชุมนุมระดับจังหวัด และชุมนุมระดับประเทศ ว่าด้วยเรื่องการเงินจะช่วยเหลือเกษตรกร แต่เมื่อจะรวมแล้วเกษตรกรต้องลดราคา เพราะต้องแบ่งเงินส่วนหนึ่งให้ชุมนุมระดับจังหวัดและระดับประเทศ ทำให้ปัญหาตกไปสู่เกษตรกร จึงต้องหันมาดูการหาพันธมิตรธุรกิจในแนวราบประเด็นคือคนต้องมีความรู้เท่ากัน และรู้ว่าทำงานเพื่อใคร เราเคยเจอผู้นำที่เลือกมองความสำเร็จระยะสั้นและการจะเอาประธานหลายๆ คนมานั่งพูดคุยนั้นทำได้ยาก และรัฐจะเข้ามาช่วยประกันความเสี่ยงได้อย่างไร ท่านเห็นข้อจำกัดอะไร เราจะสร้าง Value Chain ได้อย่างไร และอยากขอรบกวนคุณสุรศักดิ์ เรื่องด้านกฎหมาย ว่าโครงสร้างที่จำเป็นควรมีอะไร

คุณอนนท์ ศุภตระกูล: ผู้จัดการ สอ. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด

มีความเห็นว่าการที่จะให้ ชสอ. เป็นที่ยอมรับ ต้องให้สมาชิกมีความเชื่อมั่น และศรัทธาในตัวผู้นำ และคณะกรรมการทั้ง 15 คน เพราะส่วนมากยังเห็นว่าเข้ามาทำเพื่อตัวเองและพวกพ้อง ในแง่ความจริงถ้าเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่มีทุนมากๆ ดังนั้นการที่จะไปใช้กฎระเบียบเก่าๆ นั้นอาจจะไม่รอดใน

ปัจจุบัน เพราะการบริหารสหกรณ์ต้องมอง 2 ทาง คือ ทางสหกรณ์ ใช้แนวความคิดของสหกรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ และมองในแง่ธุรกิจ คือสมาชิกออกเสียงได้ 1 เสียง รวมทั้งหมดเป็น 50% และอีก 50% เป็นเสียงตามจำนวนเงิน/หุ้น ที่มีอยู่ในสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกมั่นใจว่าสามารถมีส่วนดูแลเงินของตนเองได้ เพราะการเลือกตั้งจะไม่ค่อยมีความยุติธรรม ถ้ายังเป็นลักษณะเก่าๆ หัวขบวนของ สอ. เองก็จะไปไม่รอดด้วยเช่นกัน ดังนั้นศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อหัวขบวนต้องมีเต็มร้อยจึงจะดำเนินไปได้อย่างดี

พ.ต.ท.สมประสงค์ สุทธิวิเศษ: กรรมการ สอ. ตำรวจแห่งชาติ จำกัด

มีสหกรณ์ตั้งใหม่กำหนดกฎเกณฑ์ว่าใครมีเงินออม/หุ้น จะได้สิทธิ์เพิ่มขึ้นตามสัดส่วน และเมื่อจะเลือกตั้งกรรมการจะมีมติจากสหกรณ์ต้นสังกัดว่าจะไปเลือกคนไหน โดยนายทะเบียนรับจดทะเบียนให้เรียบร้อยแล้ว

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ในต่างประเทศหลายประเทศมีการดำเนินงานแบบที่คุณสมประสงค์เล่ามา แต่เราต้องเตรียมตัวรับนโยบายรัฐที่จะเข้ามา เมื่อเราใช้เงินเป็นตัวตั้งในการดำเนินงาน แล้วเราจะเตรียมตัวอย่างไร จะอธิบายให้กับรัฐอย่างไร เราพร้อมจะเสียภาษีหรือไม่ เพราะต่างประเทศที่ใช้ระบบนี้ต้องเสียภาษี

คุณวินัย นิยมโสม: ที่ปรึกษา สอ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด

สอ. กฟผ. ใช้ธนาคารพาณิชย์ 7 แห่งทั่วประเทศ เป็นสาขาของ สอ. เรา ดังนั้นเราใช้คนเพียง 40 กว่าคนในส่วนกลางเท่านั้น สามารถทำเรื่องเร่งด่วนได้อย่างรวดเร็ว จึงต้องการบอกแก่ผู้เข้าร่วมเวทีว่า เราต้องพึ่งพาตนเอง อย่าหวังพึ่งพารัฐมากนัก สอ. ต้องเป็นสถาบันการเงินเพื่อสังคมและสวัสดิการแก่สมาชิก และสหกรณ์จะก้าวหน้าหรือไม่ขึ้นกับผู้นำ วันใดที่สมาชิกไม่เชื่อถือกรรมการเมื่อนั้นท่านจะขาดสภาพคล่อง ถ้าท่านจะตั้งชุมนุมฯ เป็นศูนย์กลางทางการเงินนั้นท่านจะทำได้อย่างไร รูปแบบใด การประชุมใหญ่จะเป็นลักษณะอย่างไร

ดังนั้นเรื่องความเชื่อถือของสมาชิก และคุณภาพของกรรมการเป็นเรื่องใหญ่ ต้องเขียนไว้ในกฎหมาย องค์ประกอบของเงินทุน การออกเสียงต่างๆ ต้องเขียนไว้ในกฎหมาย มีแผนรองรับความเสี่ยงหรือไม่ ธนาคารสหกรณ์ต้องมีการควบคุมภายใน ซึ่งข้อมูลต้องเปิดเผยมีความโปร่งใส ชุมชนต้องเปิดเผยข้อมูล การทำงานของกรรมการเข้าประชุมกี่ครั้ง เบี้ยประชุมเท่าไร โบนัสเท่าไร ต้องประกาศให้สมาชิกได้รับรู้ ณ วันนี้เป็นเรื่องที่ดีที่สถาบันฯ ตั้งคำถามว่าควรจะช่วยอย่างไร อย่างแรกคือ ต้องออกกฎหมายตามด้วยคุณภาพกรรมการ และโครงสร้างเงินทุน/โครงสร้างสินเชื่อ จะเป็นอย่างไร ถ้าเหล่านี้ไม่น่าเชื่อถือ สอ. เราก็จะไม่สามารถเติบโตได้

อาจารย์ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

เห็นด้วยกับที่คุณสุรศักดิ์กล่าวว่า สหกรณ์คือการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันเห็นว่าการช่วยเหลือกันและกันส่วนหนึ่งแล้ว ระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน แต่อาจยังไม่พอ และน่าสนใจที่คุณสุรศักดิ์เสนอให้ชุมนุมทำหน้าที่ 2 อย่าง คือ ให้เป็นสำนักบริหารสภาพคล่องนั้นเห็นด้วย ส่วนเรื่องการเมืองนายหน้านั้นยังไม่มั่นใจเพราะต้องดูเรื่องกฎระเบียบว่าสหกรณ์จะทำได้หรือไม่ ความรับผิดชอบต้องอยู่ในระดับไหน เป็นเรื่องที่ต้องพูดคุยกันอีกมาก

ถ้าเราเห็นว่าชุมนุมฯ ทำหน้าที่ตามปกติทั้งรับฝากเงินและให้กู้แล้วทำไมเราต้องไปเปลี่ยนรูปแบบ แต่ชุมนุมฯ ต้องสร้างความน่าเชื่อถือคือดูที่องค์ประกอบของกรรมการ ซึ่งปัจจุบันเห็นว่าที่มาของกรรมการไม่น่าเชื่อถือ และเรื่องความรับผิดชอบของกรรมการที่เมื่อเกิดปัญหาสหกรณ์เกิดการทุจริตแล้ว ไม่เห็นว่ากรรมการต้องรับผิดชอบอะไร ต่างจากต่างประเทศที่จะมีการฟ้องร้องดำเนินการทางกฎหมาย แต่ของประเทศไทยไม่เคยต้องรับผิดชอบอะไร ซึ่งเห็นว่าความรับผิดชอบของกรรมการยังมีน้อยเกินไป และการมีศูนย์กลางนั้นเป็นสิ่งดี แต่ควรมีความน่าเชื่อถือ มีมาตรฐาน และมีหน่วยงานภายนอกที่สามารถเข้ามาตรวจสอบได้ มีมาตรฐาน ISO ที่ตรวจสอบได้

คุณสุกัลยา จันดีบุตร: ผู้ตรวจสอบกิจการ สอ. สหภาพแรงงานไทยอคริลิคไฟเบอร์ จก.

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานไทยอคริลิคจัด เป็น สอ. ขนาดเล็ก อยู่ในกลุ่มเงินขาด ต้องยืมเงินจากกองทุนผู้ใช้แรงงาน ซึ่งส่วนมากสมาชิกเข้ามาเพื่อหวังกู้เงินเท่านั้น

คุณจิราภรณ์ กุमानนท์: เจ้าหน้าที่ธุรการ สอ. กองบิน 46 จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์กองบิน 46 พบปัญหาธนาคารออมสินและธนาคารกรุงไทยเช่นเดียวกับ สอ. หลายๆ แห่ง สมาชิกมักจะลาออกไปกู้เงินกับธนาคารมากกว่าเพราะไม่ต้องมีทุนอะไร ต่างกับ สอ. ที่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่ง สอ. พยายามรักษารฐานสมาชิกไว้โดยการกู้เงินชุมนุมฯ ไปใช้หนี้ให้กับสมาชิก แต่ก็ยังเกิดปัญหาอยู่เสมอ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ประเด็นเหล่านี้อยากให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ช่วยแนะนำว่าตกลงเราเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่ออะไร เราจะช่วยอะไรสมาชิกได้

คุณอนนท์ ศุภตระกูล: ผู้จัดการ สอ. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้มูลเหตุจากธนาคารออมสิน สามารถหักเงินจากเงินเดือนผู้กู้ได้ จึงทำให้ธนาคารเหล่านี้สามารถเจาะเข้ามายังฐานสมาชิกของ สอ. ได้ ณ ปัจจุบันหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มักมีข้อตกลงให้สามารถหักจากเงินเดือนได้ ดังนั้น สอ. เราไม่มีทางสู้กับธนาคารเหล่านี้ได้ เพราะลูกเล่นธนาคารมีมากกว่า ขึ้นอยู่กับนโยบายผู้บริหารว่าจะทำอย่างไร จริงๆ แล้วไม่จำเป็นต้องไปแข่งขันกับธนาคารเหล่านี้ เพราะถ้าเราแข่งขันจะส่งผลให้สมาชิกเป็นหนี้ทั้งสองทางซ้ำซ้อน ถ้าเปิดให้กู้ก็จะกู้จนไม่เหลือเงินให้หักจึงจะพอ

คุณธนาวุฒิ รัชพันธุ์: เภรณญิก สอ. ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด

ต้องอธิบายให้สมาชิกเข้าใจว่าเมื่อสมาชิกกู้แล้วจะเกิดอะไรขึ้นในภายภาคหน้า เราต้องอธิบายส่วนดีที่ได้จากการเป็นสมาชิก สอ. ที่จะได้สวัสดิการอะไรบ้าง เราไม่ต้องไปแข่งขันกับสถาบันการเงินเหล่านั้น

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

แนะนำให้กรรมการใจแข็ง ปล่อยกลุ่มคนที่ต้องการกู้กับธนาคารออมสิน โดยไม่ต้องไปแข่งขันเพื่อตั้งฐานสมาชิกไว้ เพราะกลุ่มเหล่านี้จะเข้ามาสร้างปัญหาให้แก่สหกรณ์อย่างไม่มีสิ้นสุด

คุณธนาวุฒิ รัชชัญญะ: *เหรียญก สอ. ครูสุราษฎร์ธานี จำกัด*

ขอฝากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎหมาย อยากรู้ให้กรรมการอยู่บริหารงานได้มากกว่า 2 ปี เพื่อให้การทำงานได้อย่างต่อเนื่อง คนดีถ้าไม่มีพรรคพวกจะเข้าไปบริหารได้ยาก

คุณวินัย นิยมโสภ: *ทีปรึกษา สอ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด*

ในมุมมองของตัวเองเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีที่เปลี่ยนผู้บริหารที่ทำงานมา 4 ปี แล้วให้วันวรรค 1 ปี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถรายอื่นได้เข้ามาบริหารงานบ้าง และในมุมมองเรื่องธนาการออมสินนั้นสามารถเข้ามาแข่งกับเราได้ แต่ผู้บริหารต้องให้หักเงินหลัง สอ. เพราะต้องมองว่า สอ. เป็นสวัสดิการของหน่วยงาน จึงควรหักเงินได้ก่อน สอ. ก็ปล่อยกันไป ถ้าออมสินจะเข้ามาก็สามารถทำได้ แต่ต้องหักเงินหลังเรา ทำให้ออมสินต้องยกเลิกโครงการไปเพราะไม่สามารถหักเงินได้ ดังนั้นสหกรณ์ต้องแข่งขันกับคนอื่นด้วย และขอถามว่าท่านมีภูมิคุ้มกันหรือยัง มีหลักประกันอะไรบ้างหรือยัง สุดท้ายกรรมการต้องรอบรู้เรื่องโครงสร้างต่างๆ เงินเหลือควรจะทำอย่างไร เงินขาดจะต้องทำอย่างไร สินเชื่อมีกี่ประเภท เป็นต้น เพราะฉะนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องทำงานเพื่อสังคมและเพื่อสวัสดิการของชีวิตสมาชิก

คุณอนนท์ ศุภตระกูล: *ผู้จัดการ สอ. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด*

จากที่หลายๆ คนต้องการจะแก้ไขกฎหมายเรื่องการบริหารงาน 4 ปี วัน 1 ปี แต่ตนเองเห็นว่าเหมาะสมแล้ว สิ่งที่ต้องแก้คือเรื่องเงินสำรอง ควรสำรองไว้เยอะๆ ให้มากกว่า 10% จะได้หรือไม่ เพราะทุนสำรองนี้จะช่วยได้มากในการบริหารเงิน

คุณมะณู บุญศรีสมัยชัย: *ประธานคณะกรรมการวางแผนฯ สอ.*

อยากให้เข้าใจความจริงเรื่องที่มาของกรรมการในประเทศไทยนั้น มีอิทธิพลในการเลือกตั้ง มีวัฒนธรรมเหมือนกันหมดคือ “เงินไม่มา กาไม่เป็น” ซึ่งต้องแก้ที่นิสัยของคนไทยให้ได้ และกรมส่งเสริมฯ ต้องส่งเสริมอย่างแท้จริง และถ้าเรามีการกำหนดว่าคนที่เข้ามาเป็นกรรมการต้องผ่านการอบรมหลักสูตร ผู้นำจะช่วยให้มีความรู้และมโนธรรมบ้าง จากประสบการณ์งานขบวนการสหกรณ์ได้เห็นวิวัฒนาการการเลือกตั้งกรรมการสหกรณ์ อดีตเลือกตั้งตามกฎหมายอย่างแท้จริงโดยใช้การยกมือในที่ประชุม จนมีวิวัฒนาการจากอิทธิพลต่างๆ สหกรณ์ต้องเข้าใจว่าตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานนั้นๆ แต่ขณะนี้ทุกคนไม่เข้าใจอุดมการณ์และปรัชญา ทั้งผู้นำ กรรมการ และสมาชิก ซึ่งจุดอ่อนคือ กรรมการไม่ค่อยมีความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ (KAP) หน้าที่หลักของสหกรณ์คือการให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างเหมาะสม และมีจุดอ่อนเรื่องของทีม เพราะทุกคนไม่ให้ความเชื่อมั่นกับชุมชนฯ และสหกรณ์ของตัวเอง ถ้าเรายังปิดหูปิดตาบริหารแบบเดิมๆ ก็จะไม่รู้ว่าข้างนอกดำเนินงานกันไปอย่างไร

คุณสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์: *เลขานุการ สอ. ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด*

เสริมประเด็นที่ได้นำเสนอไว้ตอนต้นเรื่องการพัฒนาตามที่ได้ตั้งโจทย์ไว้ นั้น ชุมชนุมที่หมายถึงคือชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อทำหน้าที่เพียง 2 อย่างคือ เป็นสำนักบริหารสภาพคล่อง และการทำหน้าที่เป็นนายหน้านั้นในทางกฎหมายสามารถทำได้อยู่แล้ว เพราะเป็นเรื่องของการที่จะเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวม

สำหรับเรื่องของการออมสินนั้นในที่สุดแล้วคนเหล่านั้นจะเข้าใจด้วยตัวเอง ว่าภาระที่ต้องรับผิดชอบจะมากกว่าอยู่ในระบบ สอ. มาก ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ของสมาชิกเหล่านั้นเอง ยิ่งถ้ามีมาตรการหักเงินจากเงินเดือนผู้กู้ก่อน ธนาคารออมสินก็จะล่าถอยไปเอง

ส่วนเรื่องการเลือกผู้แทนกรรมการนั้น ในกฎหมายเขียนไว้ตั้งแต่ปี 2542 แล้วว่าสามารถเลือกวิธีลงแบบไม่ใช่ 1 คน 1 เสียงได้ และเรื่องคุณสมบัติของกรรมการควรเขียนไว้ในข้อบังคับ และนายทะเบียนรับจดทะเบียนด้วย เพราะถ้าเขียนข้อกำหนดให้สหกรณ์แก้ไขข้อบังคับ เช่น กรรมการต้องผ่านหลักสูตรผู้บริหารสหกรณ์ สามารถทำได้และสมควรจะทำได้ ซึ่งการอบรมจะต้องมี 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นการบริหารธุรกิจสหกรณ์ และธุรกิจสมัยใหม่ โดยต้องมีผู้อบรมต้องทำให้เชื่อมโยงกันได้ทั้งสองส่วน ซึ่งต้องออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสม

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ขอฝากกรมส่งเสริมฯ ว่าเราควรต้องมีกระบวนการถอดบทเรียน แล้วนำมาอบรม

พ.ต.ท.สมประสงค์ สุทธิวิเศษ: กรรมการ สอ. ตำรวจแห่งชาติ จำกัด

กรมส่งเสริมฯ กำลังดำเนินการจัดการอบรมเพื่อกรรมการแล้ว แต่ปีหนึ่งๆ อบรมได้จำนวนน้อย ถ้าสามารถเปิดหลักสูตรได้มากกว่าที่มีอยู่จะเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะคนที่ได้เข้าอบรมจะมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นเรื่องดี โดยกรรมการที่เข้ามาบริหารงาน สอ. หากยังไม่ได้ผ่านการอบรมก็ควรส่งไปอบรม

คุณสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์: เลขาธิการ สอ. ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด

เรื่องหลักสูตรนั้นเราควรต้องช่วยกันเขียนหลักสูตรและกระจายออกไปให้การอบรม ไม่ว่าจะก่อนเป็นหรือหลังเป็นกรรมการแล้วภายใน 3 เดือนต้องผ่านการอบรม ถ้าไม่อบรมภายใน 3 เดือนถือว่าขาดคุณสมบัติ และหลายๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันเปิดอบรม ก็จะสามารถทำได้ครอบคลุมครบทุกหน่วย แต่ขอให้เคร่งครัดในหลักสูตร เพื่อให้ได้กรรมการที่มีมาตรฐานเดียวกัน

พ.ต.ท.สมประสงค์ สุทธิวิเศษ: กรรมการ สอ. ตำรวจแห่งชาติ จำกัด

เรากำลังประสานงานกับกรมส่งเสริมฯ โดยการทำ MOU เรื่องการอบรมแล้วกำลังดำเนินการอยู่ได้ประมาณ 50%

คุณรุ่งอรุณ สุวรรณทรัพย์: ผู้จัดการ สอ. ครูบทุมธานี จำกัด

เห็นว่าการอบรมนั้นมีตลอดเวลา ซึ่งกรรมการเข้ารับการอบรมแล้วได้นำไปใช้หรือไม่ แต่บริบทที่สมาชิกเรียกร้องนั้นแตกต่างจากปรัชญาที่ได้รับการอบรมไป เพราะหัวใจอยู่ที่สมาชิกถ้าสมาชิกไม่เอาด้วย ดังนั้นหัวใจสำคัญคือกฎหมาย จะทำอะไรให้กฎหมายศักดิ์สิทธิ์ตรงนี้เป็นสิ่งสำคัญ

อาจารย์วราเทพ ไวทยาวโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

เสริมเรื่อง Prudential Standard ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ว่าถ้าสถาบันการเงินที่มี Prudential Standard จะไม่เข้าไปตรวจ ซึ่งต้องประกอบไปด้วย

1. Good governance
2. Risk management

3. Management system
4. Internal control ที่เป็นอิสระ
5. มีระบบการตรวจวัด (Measurement)
6. มีระบบมาตรฐานในการทำงาน ซึ่งตั้งออกมา 2 ตัว คือ ระบบ บาร์โชน3

และ IAS39

และการที่จะกำหนดเทอมของคณะกรรมการสำหรับสหกรณ์ตั้งใหม่ ถ้ากำหนดระยะเวลาไว้ในช่วงแรกจะทำงานลำบากมาก ส่วนเรื่องหลักสูตรนั้นเมื่อไม่ได้แบ่งแยกระดับคนที่เข้าร่วมอบรมจะทำให้ฟังไม่รู้เรื่อง หรือแม้กระทั่งนำสหกรณ์คนละประเภทมาอบรมรวมกันจะไม่เข้าใจเช่นกัน

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

โจทย์ของเราคือต้องเปลี่ยนแปลงคน เราได้รับฟังความคิดเห็นจากทุกท่าน แล้วจะนำไปตกผลึกความคิด ซึ่งเหลือเวลาทำงานอีกครั้งเทอม ขอสัญญาว่าจะตั้งใจทำให้ดีในภาควิชาการ และเมื่อถึงเวทีประชาศึกษาจะขอรบกวนผู้เข้าร่วมเวทีมาให้แสดงข้อคิดเห็นกันอีกครั้งหนึ่ง ขอกราบขอบพระคุณ

และเรียนเชิญคุณมะณู บุญศรีมณีชัย กล่าวปิดเวทีการประชุมในวันนี้

คุณมะณู บุญศรีมณีชัย กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมเวทีทุกท่านที่ได้มาร่วมแสดงความคิดเห็นในเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับ “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อหนุนการพึ่งพาตนเองและเกื้อหนุนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 3 และปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา

16.00 น.

สรุปแบบประเมิน เวิร์บฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
สำหรับ แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 3

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 ณ ห้องนนทรี 2อาคารเคยูโฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

➡ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบประเมิน

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	11	57.90
หญิง	8	42.10
รวม	19	100.00

จากตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ร้อยละ 57.90 เป็นเพศชาย และร้อยละ 42.10 เป็นเพศหญิง

ตารางที่ 2 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบประเมิน

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รองประธานกรรมการ	3	15.80
ผู้จัดการ	6	31.60
เลขานุการ	1	5.30
อื่นๆ (ไม่ระบุ)	9	47.40
รวม	19	100.00

จากตารางที่ 2 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมิน ร้อยละ 15.8 ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการ ร้อยละ 31.60 ดำรงตำแหน่ง ผู้จัดการ ร้อยละ 5.30 ดำรงตำแหน่งเลขานุการ และร้อยละ 47.4 ไม่ระบุตำแหน่ง

➡ ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

ตารางที่ 3 ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น	7 (41.2)	10 (58.8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.41	มากที่สุด
- เอกสารประกอบการประชุม	2 (11.8)	11 (64.7)	3 (17.6)	1 (5.9)	0 (0)	3.82	มาก
- สถานที่จัดประชุม	7 (41.2)	6 (35.3)	4 (23.5)	0 (0)	0 (0)	4.18	มาก
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม	5 (29.4)	7 (41.2)	4 (23.5)	1 (5.9)	0 (0)	3.94	มาก
- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม	6 (35.3)	9 (52.9)	1 (5.9)	1 (5.9)	0 (0)	4.18	มาก
- อาหารและเครื่องดื่ม	7 (41.2)	9 (52.9)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.35	มากที่สุด
- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุม	6 (35.3)	10 (58.8)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.29	มากที่สุด
- ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุม	5 (29.4)	11 (64.7)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.24	มากที่สุด
- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วมประชุม	8 (47.1)	8 (47.1)	1 (5.9)	0 (0)	0 (0)	4.41	มากที่สุด
- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมประชุม	10 (58.8)	7 (41.2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.59	มากที่สุด
- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้เข้าร่วมประชุม	7 (41.2)	8 (47.1)	2 (11.8)	0 (0)	0 (0)	4.29	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.24	มากที่สุด

**หมายเหตุ

1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.61	น้อย
2.62 – 3.42	ปานกลาง
3.43 – 4.23	มาก
4.24 – 5.00	มากที่สุด

จากตาราง ที่ 3 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น รายละเอียดดังนี้

- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น :
ผู้ตอบแบบประเมินโดยส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นมาก
คิดเป็นร้อยละ 58.8
- เอกสารประกอบการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเอกสารประกอบการประชุม มีความ
เหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 64.7
- สถานที่จัดประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสถานที่จัดประชุมมีความเหมาะสมมาก
ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.2
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม มีความเหมาะสมมาก คิด
เป็นร้อยละ 41.2
- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม 1 วัน มีความ
เหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 52.9
- อาหารและเครื่องดื่ม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจต่ออาหารและเครื่องดื่มมาก คิดเป็นร้อยละ 52.9
- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจในการต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัด
ประชุมมาก คิดเป็นร้อยละ 58.8
- ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุมมาก คิดเป็น
ร้อยละ 64.7
- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่า คุ้มค่ามากที่ได้เข้าร่วมประชุม คิดเป็น
ร้อยละ 63.3
- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมินมีความภาคภูมิใจมากที่สุด ที่ได้เข้าร่วมประชุมในเวทีรับฟังความ
คิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 58.8
- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้เข้าร่วมประชุม :
ผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่า ได้รับประโยชน์มาก ที่ได้เข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น
ผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 47.1

➔ **ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น**

- ควรมีการเชิญตัวแทนจากสหกรณ์ออมทรัพย์ในรูปแบบสถานประกอบการภาคเอกชนเข้า
ร่วมด้วย เพื่อได้รับฟังความคิดเห็นร่วมกัน

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
สำหรับ “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เอื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และเกื้อหนุนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 4
วันศุกร์ที่ 4 มีนาคม 2554 เวลา 09.00- 16.00 น.
ณ ห้องนนทรี 2 ชั้น 4 อาคารเค.ยู.โฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้มาประชุม

1. รศ. จุฑาทิพย์	ภัทราวาท	ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
2. อาจารย์วรเทพ	ไวทยาวิโรจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
3. อาจารย์ไพโรจน์	ลิ้มศรีสกุลวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
4. คุณสุรศักดิ์	นาคสวัสดิ์	ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ
5. คุณสุทัศน์	กองป่า	รองประธานกรรมการ ชสอ.
6. คุณมะณู	บุญศรีมณีชัย	ประธานคณะกรรมการวางแผนฯ ชสอ.
7. คุณอนันต์	ชาตรุประชีวิน	ผู้จัดการใหญ่ ชสอ.
8. คุณอุทัย	ศรีเทพ	กรรมการดำเนินการ ชสอ.
9. คุณสุนทรี	ถาวร	ผู้จัดการฝ่ายวางแผน ชสอ.
10. คุณมารุต	รุจิศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิจัย ชสอ.
11. คุณนิขานันท์	สุวรรณีย์	เจ้าหน้าที่วางแผน ชสอ.
12. คุณเกรียงศักดิ์	อยู่คง	ประธานผู้ตรวจสอบกิจการรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย
13. คุณกนกพร	ปานอุทัย	ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลราชวิถี จำกัด
14. คุณจิรศักดิ์	บางท่าไม้	กรรมการและเลขานุการ สอ.ม.อุบลราชธานี จำกัด
15. คุณชัยวุฒิ	มณฑะนานนท์	นักวิชาการชำนาญพิเศษ สนง.สหกรณ์จังหวัดนนทบุรี
16. ผศ. เต็มใจ	สุวรรณทัต	ที่ปรึกษา สอ.ม.ธรรมศาสตร์ จำกัด
17. คุณเต็มศักดิ์	จันทะจร	ผู้จัดการ สอ. ครูมหาสารคาม จำกัด
18. คุณประดิษฐ์	พลหงษ์	ผู้จัดการ สอ. ครูอุดรธานี จำกัด
19. คุณปรีชา	เจริญทรัพย์	รองประธานกรรมการ สอ.ตำรวจศรีสะเกษ จำกัด
20. คุณวันเพ็ญ	วรามิตร	กรรมการ สอ. โรงพยาบาลมหาสารคาม จำกัด
21. คุณวิระ	รักษามิตร	ประธานกรรมการ สอ. ครูภาพสินธุ์ จำกัด
22. คุณวีระวรรณ	จิระไชย	รองประธานกรรมการ สอ.รพ.สรรพสิทธิ์ประสงค์อุบลราชธานี
23. คุณศิริวรรณ	ปัญญาธรรม	ผู้จัดการ สอ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด
24. คุณเสวย	กัณฑา	ประธานกรรมการ สอ. ข้าราชการพนักงานส่วนท้องถิ่นโยธธร
25. พันเอกสัญญา	รอดเพชร	ผู้จัดการ สอ. สนง. เลขาธิการกองทัพบก จำกัด
26. คุณสุธี	บุญถื่อ	ประธานกรรมการ สอ.สามัญศึกษา จ.ชัยภูมิ จก.
27. คุณสุพจน์	โกสิยะจินดา	กรรมการ สอ. พนักงานการบินไทย จำกัด
28. คุณสุพัฒน์	พรมวัง	ประธานกรรมการ สอ. ครูสกลนคร จำกัด
29. คุณสายสุดา	ศรีอุไร	รองผู้อำนวยการสถาบันฯ ฝ่ายบริหาร

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางสาวสุสดี	กลิ่นเกษร	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์
2. นายสนธยา	สีแดง	เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสหกรณ์

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ชี้แจงกำหนดการเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินที่เกื้อหนุนการพึ่งพาและร่วมมือกัน ครั้งที่ 3 ดังนี้

กำหนดการ

8.00-9.00 น.	ลงทะเบียน
9.00-9.05 น.	กล่าวต้อนรับ โดยรองประธานกรรมการดำเนินการ ชสอ.
9.05-9.30 น.	ชี้แจงความเป็นมาของโครงการและวัตถุประสงค์การประชุม
9.30-12.00 น.	อภิปราย “ทิศทางการบริหารเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์...อุปสรรคที่เผชิญ”
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.30 น.	เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เงื่อนไข และปัจจัยความสำเร็จ

และขอให้ผู้เข้าร่วมเวทีแนะนำตัว จากนั้นเกริ่นนำความเป็นมาของโครงการวิจัยภายใต้วัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ

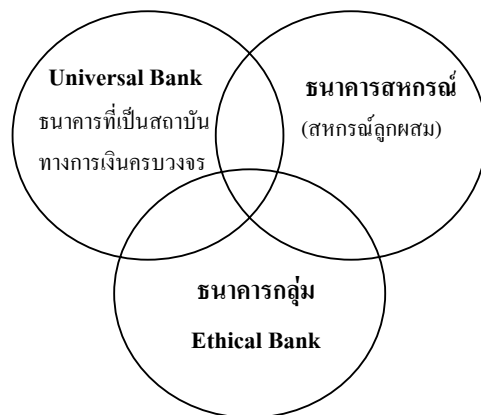
1. เพื่อประเมินสถานการณ์ระบบที่เกี่ยวข้องที่ชี้ให้เห็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์
2. เพื่อจัดเวทีทบทวนความคิดระหว่างผู้นำขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ นักวิชาการ และฝ่ายกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน
3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการเงินที่เกื้อหนุนพึ่งพาและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์
4. เพื่อวางกรอบทิศทางการดำเนินงานของ ชสอ. ในฐานะองค์กรกลางของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ไทย

ซึ่งสิ่งที่น่าเป็นห่วงเมื่อดูจากข้อมูลตัวเลขของเม็ดเงินที่ขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์เราเหลือประมาณแสนล้าน จึงเป็นที่มาของวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยใช้กรอบคิดการวิจัยการบริหารจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการ โจทย์คือสิ่งที่เรามอง ณ ปัจจุบันว่าที่มาของเงินจากเครือข่ายอุปทานโดยมีขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชสอ.) เป็นแกนนำ มีเครือข่ายเป็นสหกรณ์ชั้นปฐมและต่อยอดเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งเคยบอกกับ สกว. ว่าผู้นำหลายท่านลี้ภัยวิญญูณของสหกรณ์โดยใช้แต่ตำราเอกชน จึงทำให้ต้องหันกลับมามองว่า สอ. เราควรจะเป็นอย่างไร ที่สำคัญเราจะพาระบบธุรกิจของเราภายใต้โซ่อุปทาน เราต้องการอะไรในอนาคต และเครือข่ายอุปสงค์-ปลายน้ำ ของเราต้องการอะไร เพราะฉะนั้นกรอบแนวคิดของเรายืนยันว่าต้องมีข้อมูลเข้าถึงทุกคน แต่มีประเด็นข้อจำกัดคือเราไม่ Mark to market แล้วใครจะสามารถเข้ามาทำให้สมาชิกได้เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจำเป็นต้องมี

กลไกในการเข้าถึงสมาชิก มีข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยชี้ให้เห็นว่าคนไทยยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินอยู่ถึงเกือบ 10% โดยความเชื่อมโยงของสถาบันการเงินจาก สนง.เศรษฐกิจการคลังได้แบ่งกลุ่มสถาบันการเงินออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งควบคุมโดยธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง ซึ่งมีบริการเงินฝากสูงถึง 95.42% ส่วนกลุ่ม สอ. เรามีส่วนแบ่งอยู่ที่ 4.21% คิดเป็นเม็ดเงินประมาณสี่แสนล้านบาท และกลุ่มพึ่งพาตนเองหรือกลุ่มรากหญ้า 0.37% เช่นเดียวกับการประมาณการยอดสินเชื่อที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์มีส่วนแบ่งอยู่ที่ 91.39% และพวกเราอยู่ที่ 8.32% ซึ่งคิดเป็นเม็ดเงินได้ประมาณเก้าแสนกว่าล้านบาท

เมื่อมาดูข้อมูลการเปรียบเทียบแหล่งที่มาของเงินทุนและทางใช้ไปของเงินทุนในสหกรณ์ออมทรัพย์ระหว่างปี 2543 กับปี 2552 พบว่า 10 ปีที่ผ่านมาแหล่งที่มาของเงินทุนปี 2543 ถ้านับเป็นเม็ดเงินประมาณ 3 แสนล้านบาท แยกเป็นเปอร์เซ็นต์พบว่า มีเงินทุนเรือนหุ้น 43.01% ทุนอื่นๆ 11.35% เงินรับฝาก 38.40% ซึ่งช่วงนั้นประเทศไทยเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ทำให้ธนาคารไม่ค่อยได้รับความเชื่อถือเงินจึงไหลเข้าสหกรณ์จำนวนมาก ผ่านมา 10 ปี สินทรัพย์โตขึ้น 3 เท่า เป็น 9 แสนล้านบาท ที่น่าสังเกตคือเรื่องทุนของสหกรณ์อื่นๆ จากสัดส่วน 11% ลดลงเหลือ 8% ซึ่งน่าจะมีผลกระทบมาจากเรื่องเงินปันผล ทำให้ทุนอื่น ๆ น้อยลง จึงอยากฝากเป็นประเด็นว่าในระยะยาวน่าจะมีเกณฑ์อ้างอิงของเงินปันผลที่เป็นธรรมว่าควรมีตัวเลขเท่าไร เพื่อจะให้คงไว้ซึ่งความเป็นสหกรณ์ ส่วนเรื่องทางใช้ไปขอฝากข้อสังเกตเรื่องลูกหนี้เงินให้กู้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ที่เพิ่มมากเป็น 2 เท่าคือเงินลงทุน จาก 5.7% เป็น 12% คิดเป็นเงินประมาณ 1 แสนล้านบาท จึงขอฝากประเด็นว่าถ้าในอนาคตมีการเติบโตแบบนี้เราควรจะทำอย่างไร หรือใช้เครื่องมืออะไรเพื่อบริหารความเสี่ยง

จากการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์พบว่ามี สอ. อยู่ในระดับดีถึง 80% ระดับพอใช้ 6.85% และระดับควรปรับปรุง 12.73% ซึ่งมีข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญต่างชาติสองท่านได้ให้ข้อมูลว่าในประเทศเยอรมนีสามารถแบ่งกลุ่มสถาบันการเงินได้ 3 กลุ่มคือ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ปัจจุบันเริ่มทำงานคล้ายๆ กับ สอ. เรา คือเริ่มทำงานด้านสังคม CSR มากขึ้น ส่วนกลุ่มธนาคารสหกรณ์หรือที่เรียกว่ากลุ่มสหกรณ์ลูกผสมนั้น เนื่องจากเรายังเป็นกลุ่มที่ไม่ได้ทำงานด้านนี้อย่างเต็มเวลาจึงทำให้ยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาตามกระแสโลกส่งผลให้ขณะนี้กลุ่มนี้ได้สูญเสียหลักการสหกรณ์ไปแล้ว แต่ขณะนี้ยังมีกลุ่มธนาคารอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า ธนาคารกลุ่ม Ethical Bank ที่สามารถดำเนินงานโดยใช้เป้าหมายสูงสุดเป็นเครื่องชี้ทิศทางในการดำเนินงานและสามารถดำเนินงานแทนเราได้ดี จึงต้องวิเคราะห์กันว่าเราควรจะทำอย่างไร

ทีมวิจัยขอให้ผู้เข้าร่วมเวทีทุกท่านช่วยมองอนาคตว่าท่านต้องการอะไร อยากได้อะไรมาช่วยในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สำหรับในภาคเข้าขอประเด็นทิศทางการบริหารเงินสหกรณ์ ท่านมีอุปสรรคอะไรบ้าง และเปิดเวทีให้ผู้เข้าร่วมฯ ได้แสดงข้อคิดเห็น ดังต่อไปนี้

คุณสุพจน์ โกสียะจินดา: กรรมการ สอ. พนักงานการบินไทย จำกัด

ปัญหาของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นส่วนหนึ่งน่าจะมาจากผู้บริหารมักเป็นพวก part time ที่ไม่ได้ทำงานบริหารอย่างเต็มเวลา สิ่งจำเป็นคือจริยธรรมและคุณธรรม ไม่ใช่ประชานิยม ถ้าผู้นำยังขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกก็ยิ่งทำให้สมาชิกพยายามกู้มากขึ้น จนไม่เหลือเงินเดือนให้หักหนี้ได้ ส่งผลให้ผู้ค้าประกันต้องร่วมรับผิดชอบเกิดความลำบากด้วย นอกจากนี้ส่วนหนึ่งคือเจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ด้านการบริหารและการลงทุน ต้องเราเน้นเรื่องธรรมาภิบาล และควรให้บอกคุณสมบัติของกรรมการแต่ละท่านว่ามีความเชี่ยวชาญด้านใดบ้าง ประชาธิปไตยคือสามารถทำอะไรก็ได้ที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ทุกอย่างต้องสมดุล ทำอย่างไรให้เราวางรากฐาน/พื้นฐานให้ดี พื้นฐานองค์กรต้องดี แล้วการแก้ปัญหา ก็จะง่ายขึ้น

ผศ. เต็มใจ สุวรรณทัต: ที่ปรึกษา สอ.ม.ธรรมศาสตร์ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินคือบริการทางการเงินที่สามารถบริหารได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง ซึ่งการจะทำให้ระยะยาวก็ต้องสร้างความเชื่อมั่น และสหกรณ์ออมทรัพย์ตามความหมายสหกรณ์ที่แท้จริงคือความเที่ยงธรรม ทางรัฐจึงให้สหกรณ์เป็นเหมือนสวัสดิการของสังคมและหน่วยงาน “ให้ชยัน้อย่างฉลาด ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันบนพื้นฐานของความเป็นธรรม” ต้องทำในสิ่งที่ตนเองถนัด สอ. ต้องรวบรวมเงินออมให้ได้ ทั้งทุนเรือนหุ้นและเงินฝาก ถ้าเราดูโครงสร้างของ สอ. เราจะใกล้เคียงกับสถาบันการเงินอื่นด้านสินทรัพย์เท่ากับเงินให้กู้ประมาณ 75% ที่เหลือเป็นเงินลงทุนและเตรียมไว้บริหารสภาพคล่องประมาณ 20% ซึ่ง สอ. ต้องรักษาสภาพคล่องเพื่อสร้างความเชื่อมั่น แต่ สอ. เรามีการเก็บทุนสำรองส่วนนี้เพียงประมาณ 12% ซึ่งน้อยกว่าสถาบันการเงินอื่นๆ ซึ่งเป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ทุนเรือนหุ้นต้องไม่บังคับมากเกินไป ควรเพิ่มเงินฝากให้เป็นเงินออม และทุนสำรองเป็นเรื่องสำคัญ ในโครงสร้างของ สอ. ควรเพิ่มส่วนทุนสำรองนี้ให้มากขึ้นแต่สมาชิกมักไม่เห็นความสำคัญจึงหวังแต่จะได้เงินปันผลสูงๆ เพียงอย่างเดียว ดังนั้นเราต้องหากกลยุทธ์ในการดึงให้สมาชิกเข้าใจความสำคัญของทุนสำรองส่วนนี้

การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันเป็นสิ่งสำคัญมาก ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงและเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงว่าเรานำเงินสมาชิกไปลงทุนแล้วต้องไม่ได้รับความเสียหาย มีความเห็นว่าชุมนุมฯ ควรตั้ง Credit Rating ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำให้ สอ. สู้กับตลาดได้เป็นสิ่งที่ยาก แคเราต้องไม่เอาเปรียบสังคมมากนัก ไม่ควรขออะไรยกเว้นจากรัฐบาลเพิ่มเติมอีกเพราะเราได้มามากแล้ว ดังนั้นเราต้องสร้างตัวเองให้เกิดความเชื่อมั่น แก่ใจที่ตัวสมาชิกที่ชอบสิ่งฉาบฉวย เจ้าหน้าที่ต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ตรวจสอบกิจการเป็นผู้เตรียมการเป็นกรรมการ ต้องมีความเข้าใจในการวิเคราะห์ สอ. ในโลกความเป็นจริงและการแข่งขัน

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

โลกความเป็นจริงในแวดวงสหกรณ์ออมทรัพย์ของเราเป็นเหมือนมุลณี จึงมักถูกเบียดหนี้มากกว่าธนาคารเอกชน สำหรับ สอ. ที่ขอโฆษณาว่ามีกำไรมากๆ นั้นยิ่งกำไรมาก สมาชิกก็ยิ่งโดยชุด

ดอกเบี้ยมาก ปัจจุบันไม่ค่อยเห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ตั้งประเด็นรณรงค์ให้สมาชิกลดการกู้ลงเป็นลำดับ ยิ่งไปกว่านั้นยังขยายวงเงินกู้มากขึ้นพร้อมกับมีเงินกู้หลายระดับซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจ

กรณีการจัด Credit Rating หรือสถานะของสถาบันการเงินแต่ละแห่งที่ ผศ.เต็มใจ กล่าวถึงนั้น ขณะนี้มีหน่วยงาน Tris ได้ดำเนินการจัด Rating อยู่แล้ว ส่วนเรื่องเจ้าหน้าที่สหกรณ์ของเรา ขาดความมั่นคงในการทำงานเนื่องจากไม่มีสถาบันอะไรมาคุ้มครองเจ้าหน้าที่เหล่านี้ จึงควรต้องมีหลักประกัน ความมั่นคงให้ด้วย สำหรับเรื่องการสร้างเสถียรภาพคือ ต้องสร้างความมั่นคงของตัวเอง ควรมี Prudential Standard เพื่อให้มีหลักประกันความเชื่อมั่น เพราะถ้าสถาบันใดมีพื้นฐาน Prudential Standard นี้แล้ว รัฐบาลจะไม่เข้ามาตรวจสอบ โดยต้องมีการจัดการภายในที่ดี เช่น มีผู้ตรวจสอบบัญชีที่เชื่อถือได้ หรือใช้ ผู้สอบบัญชีของบริษัทเอกชน หรือใช้ผู้สอบบัญชีรายย่อยทั่วไป

นอกจากนี้การจะดูว่าสหกรณ์นั้นๆ เชื่อถือได้มากแค่ไหนต้องดูหลัก SMART คือ S คือ Stability มีความมั่นคงหรือไม่ มีหนี้สินมากกว่าทุนหรือไม่

M คือ Management การบริหารงานเป็นอย่างไร กรรมการมีความสามารถแค่ไหน รักษา กฎเกณฑ์มากน้อยแค่ไหน

A คือ Asset สินทรัพย์เป็นอย่างไรบ้าง ใช้สินทรัพย์ให้ก่อเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่หรือไม่

R คือ Risk ความเสี่ยงมีอะไรบ้าง ทั้งด้านบริหารจัดการ ความเสี่ยง

T คือ Trust ความเชื่อมั่นที่มีต่อตัวสหกรณ์ ดูจากสมาชิกที่มีความเชื่อมั่นในสหกรณ์ของ ตัวเองหรือไม่

เพราะฉะนั้นขอให้ สอ.เรา อย่างหายไปจนห่างเหินจากปรัชญาเดิม ต้องเชื่อมั่นในหลักปรัชญา 3 ข้อ คือ เสียสละ ซื่อตรง และพึ่งพาอาศัยกัน

คุณวิระ รักษามิตร: ประธานกรรมการ สอ. ครูกาฬสินธุ์ จำกัด

การแข่งขันในปัจจุบันของทุก สอ. ต้องเพิ่มวงเงินกู้เนื่องจากได้รับผลกระทบจากธนาคารของรัฐ เช่น ธนาคารออมสิน ที่เพิ่มวงเงินกู้ทำให้ สอ. เราได้รับผลกระทบต้องดิ้นรนแข่งขัน แต่นโยบายรัฐทำให้ สมาชิกมีหนี้เพิ่มขึ้น ทำลายระบบสหกรณ์ของเรา ซึ่งธนาคารออมสินปล่อยกู้โดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ใน ขณะนี้ สอ.เราต้องมีหุ้นก่อนจึงจะปล่อยกู้ได้ จึงควรมีนโยบายให้ธนาคารปล่อยกู้ผ่าน สอ. มากกว่า

คุณสุพจน์ โกลิยะจินดา: กรรมการ สอ. พนักงานการบินไทย จำกัด

ต้องชี้แจงให้สมาชิกเข้าใจว่าการกู้กับธนาคารออมสินนั้นจะไม่มีความเสี่ยงเมตตา เมื่อถึง กำหนดจะต้องใช้หนี้เท่านั้นไม่มีการผ่อนผัน แต่ขณะนี้รัฐได้เข้ามาดูแลแล้วโดยกำหนดให้หักเงินให้แก่ สอ. ก่อนเป็นอันดับหนึ่ง แล้วจึงจะสามารถหักให้กับเจ้าหนี้รายอื่นๆ ได้ ทำให้ออมสินต้องยอมถอย และคิดว่า กรรมการบริหาร สอ. ไม่จำเป็นต้องตามใจสมาชิกมากเกินไป

คุณสุพัฒน์ พรหมวัง: ประธานกรรมการ สอ. ครูสกลนคร จำกัด

สำหรับ สอ. เราตั้งเป้าว่าต้องมีทุนสำรองเพื่อประกันความเสี่ยงของ สอ. เช่น กู้ 6 แสน เราหักไว้ 4 หมื่น เพื่อนำเข้ากองทุนสำรองก่อน เพื่อความมั่นคงของ สอ. ถ้าทุนสำรองของเราขึ้นถึงพันล้าน จะสามารถอยู่ได้เอง สอ. เราพยายามทำทุกอย่างเอง ไม่ต้องเอาประกันมาเกี่ยวข้อง ส่วนเรื่องแนวทางการ พัฒนาระบบการเงินนั้น อุดมการณ์เปลี่ยน สถานการณ์เปลี่ยน มีความผันผวน ตัวเองมีปรัชญาว่า เงินครูอยู่ สหกรณ์ ครูอยู่โรงเรียน สอ.เราพยายามให้ดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ เพื่อดึงเงินครูจาก

ธนาคารกรุงไทย เข้ามาไว้ใน สอ. ให้ได้ โดยเพิ่มการดำเนินงานให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบธนาคาร ใช้ เอทีเอ็มได้เพื่อความสะดวกของสมาชิก จึงต้องการเน้นที่ว่าจะทำอย่างไรให้กฎหมายจะสามารถบังคับให้นำ เงินเดือนครูเข้ามาไว้ใน สอ. ได้บ้าง

คุณวิระวรรณ จิระไชย: รองประธานกรรมการ สอ. รพ.สรรพสิทธิประสงค์อุบลราชธานี จำกัด
เสียงส่วนมากใน สอ. เรานั้นสมาชิกส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง เมื่อได้กรรมการเข้ามาส่วนมาก เป็นลูกจ้างที่ไม่ค่อยมีความรู้เรื่องระบบบริหารการเงิน ทำให้ความน่าเชื่อถือลดลง และเกิดปัญหาในการ บริหารเงิน สอ.เรามีปัญหาเรื่องเงินเหลือ ซึ่งแก้ไขโดยให้ สอ.ครู หรือสหกรณ์ภาคการเกษตรกู้ การบริหาร เงินพบปัญหาว่ามีคดีหลายๆ ข้อที่ไม่สามารถทำได้ เช่น การมาปนกิจสงเคราะห์ ซึ่ง สอ.เคยหักเงินไว้ให้ สมาชิก แต่มีคนทักท้วงว่าผิดระเบียบ จึงอยากให้แก้ไขระเบียบข้อบังคับเหล่านี้เพื่อการช่วยเหลือสมาชิกได้ สะดวกขึ้น

คุณปรีชา เจริญทรัพย์: รองประธานกรรมการ สอ.ตำรวจศรีสะเกษ จำกัด
สำหรับ สอ. ตำรวจศรีสะเกษไม่ค่อยมีปัญหาในการบริหารงาน สอ. เรามีชมรมมาปนกิจ มีกองทุน ประกันความเสี่ยง กรณีสมาชิกถูกให้ออกจากราชการจะมีเงินช่วยเหลือในส่วนนี้ให้

คุณสุพจน์ โกลิยะจินดา: กรรมการ สอ. พนักงานการบินไทย จำกัด
กล่าวว่า การตั้งชมรมมาปนกิจสงเคราะห์นั้นสามารถทำได้ให้ศึกษากับกระทรวงมหาดไทย ไม่ผิดกฎหมายแต่อย่างใด

คุณประดิษฐ์ พลหงส์: ผู้จัดการ สอ. ครูอุตรธานี จำกัด
คิดว่านโยบายมักทำให้เราเกิดปัญหา เช่น กระทรวงฯ ให้ธนาคารออมสินปล่อยเงินกู้ เหมือนให้แข่งขันกับ สอ. นั้นไม่ถูกต้อง การสนับสนุนจากราชการกลายเป็นการควบคุมกำกับ สอ. มากกว่า การส่งเสริม โดยเฉพาะการจัดสวัสดิการของสหกรณ์ เราได้รับบริจาคเงินจากสมาชิก สอ. เพื่อจัดสวัสดิการ แต่ผู้ควบคุมบอกว่าผิดกฎหมายเกี่ยวกับการประกันชีวิต ทั้งๆ ที่เราไม่ได้หวังผลกำไร แต่จัดสวัสดิการเพื่อ สมาชิก อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นปัญหาสำหรับสหกรณ์คือ คุณภาพของคน ที่เข้ามาบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้ ตรวจสอบฯ หรือกรรมการ จะมีส่วนหนึ่งที่มาจากประชานิยมซึ่งเข้ามาบริหารแบบเอาใจสมาชิกบางกลุ่ม ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อ สอ. จึงเห็นด้วยที่ควรมีการปรับวิธีการสรรหา และมีการกำหนดให้เข้ารับการอบรม เพิ่มพูนความรู้ และอุดมการณ์ในหลักการสหกรณ์ให้มากขึ้น

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
ฝากคำถามว่าการเว้นวรรคการบริหารงานของกรรมการเป็นข้อดีหรือข้อจำกัด อย่างไร

คุณประดิษฐ์ พลหงส์: ผู้จัดการ สอ. ครูอุตรธานี จำกัด
เห็นว่าการมีข้อกำหนดให้กรรมการต้องเว้นวรรคนั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ ดีตรงที่ถ้าได้ กรรมการที่เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์หรือหวังปล่อยเงินกู้เพียงอย่างเดียวก็จะสามารถควบคุมวาระ ไม่ให้อยู่ได้นานมากเกินไป แต่เป็นข้อเสียคือถ้าได้กรรมการที่ดีที่เข้ามาบริหารงานสหกรณ์อย่างจริงจังก็จะ ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

คุณศิริวรรณ ปัญญาธรรม: ผู้จัดการ สอ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด

เห็นว่าถ้าตามหลักการแล้วไม่ควรบังคับให้เว้นวรรคการทำงานเพราะกรรมการบริหารมาจากการเลือกสรรของสมาชิก แต่ถ้าพบปัญหากรรมการที่เข้ามาหวังเพียงปล่อยเงินกู้ก็น่าเป็นห่วง แต่ส่วนตัวแล้วชอบแบบไม่กำหนดกรอบเวลา เนื่องจากจะเป็นประชาธิปไตยมากกว่า และให้สมาชิกมีสิทธิ์เลือกตัวแทนที่ต้องการได้

คุณกนกพร ปานอุทัย: ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลราชวิถี จำกัด

ในส่วนของ สอ. รพ.ราชวิธินั้น คิดว่ามีคณะกรรมการที่ดีเป็นนักสหกรณ์อย่างแท้จริงมากถึง 90% และส่วนมากมีอุดมการณ์สหกรณ์ สำหรับสถานะกรรมการที่กฎหมายบังคับให้ต้องเว้นวรรคการบริหารงานนั้น เคยเขียนข้อคิดเห็นส่งกรมการไปว่าไม่ยากให้มีกฎข้อนี้ เนื่องจากเมื่อกรรมการเปลี่ยนชุด ก็ต้องมีการทบทวนนโยบายใหม่ซึ่งเป็นอุปสรรคในการทำงานมาก แต่ส่วนมากที่พบนั้นกรรมการที่เข้ามาบริการมักเฝ้าหาความรู้และเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

อาจารย์ไพโรจน์ ลิ้มศรีสกุลวงศ์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

มีความเห็นว่าสิ่งสำคัญของงานสหกรณ์คือคน คำว่าธรรมาภิบาลในสหกรณ์เป็นสิ่งดี ถ้าเราต้องการให้กรรมการใน สอ. มีธรรมาภิบาล ต้องมีการคัดเลือกและกำหนดคุณสมบัติของกรรมการ ควรมีวิธีการสรรหาที่เป็นธรรม การเว้นวรรคไม่ใช่ปัญหาเพราะกรรมการที่เว้นวรรคสามารถไปเป็นที่ปรึกษาเพื่อรอเวลากลับมาทำงานต่อได้ แต่ที่สำคัญคือจะมีวิธีการอย่างไรให้การคัดเลือกมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม สกัดกั้นปัญหาการเล่นพวกพ้อง

สิ่งที่ อ. เต็มใจกล่าวถึงการตรวจสอบกิจการ สอ. ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญใน สอ. นั้นวิธีการจะทำอย่างไรในการคัดเลือกผู้ตรวจสอบฯ เมื่อต้องเดินหาเสียงเลือกตั้งเช่นเดียวกับกรรมการฯ ดังนั้นเราจะมีวิธีอย่างไรให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม และต้องมาจากสมาชิกสรรหาเพื่อให้ได้คนดีเข้ามาบริหารงาน สิ่งสำคัญคือต้องมีธรรมาภิบาลและ สอ. ต้องไว้ใจซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งคือสมาชิก ต้องมั่นใจใน สอ. เราต้องมีกติกาให้สมาชิกร่วมมือกับสหกรณ์ไม่ออกนอก สอ. ไปก่อหนี้สินสร้างปัญหาให้กับสหกรณ์เรา ส่วนเรื่องการใช้ประโยชน์จากเครดิตบูโรนั้น เราไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกก็ได้ แต่ถ้าสมาชิกของเราไปเป็นหนี้สถาบันการเงินอื่นๆ จะมีข้อมูลอยู่ในเครดิตบูโรทั้งหมด สมาชิกสามารถขอข้อมูลได้ เพราะฉะนั้นถ้าจะให้สมาชิกก็ขอข้อมูลส่วนนี้จากสมาชิกเองก่อนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา จะทำให้ สอ. ไม่ต้องเสียเงินกับการเป็นสมาชิกเครดิตบูโรอีกชั้นหนึ่ง

คุณจิรศักดิ์ บางท่าไม้: กรรมการและเลขานุการ สอ.ม.อุบลราชธานี จำกัด

ปัจจุบันใช้นโยบายคนรวยช่วยคนจนอยู่แบบระบบพี่น้อง หากคนเป็นกรรมการยาก และทางมหาวิทยาลัยหวังให้เราจัดสวัสดิการแต่เราไม่มีข้าราชการตั้งแต่ปี 2542 ทุกอย่างเป็นระบบสัญญาจ้างและเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จึงมีคำถามอยู่หลายข้อด้วยกัน คือ 1.) ไม่ทราบว่าจะทำอะไรกับส่วนนี้ได้มากนักน้อยแค่ไหน ซึ่งทางมหาวิทยาลัยใช้บริษัทเอกชนเข้ามาจัดการ สอ. เราจะทำอะไรได้หรือไม่ 2.) เรื่องการบังคับคดีของเรา ใครจะได้สิทธิ์เหนือกว่าใครเมื่อถามนักกฎหมายมักได้คำตอบที่ไม่เหมือนกัน 3.) สำนักงานงบประมาณตัดงบหมด ยังไม่มีที่ไหนให้คำตอบได้ชัดเจนว่าเราจะจัดการได้มากนักน้อยแค่ไหน เรื่องพันธกิจต่างๆ นั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมักควบคุมไม่ให้เราทำอะไรได้มากนัก 4.) เรื่องการกำหนดวาระการ

บริหารนั้นเห็นว่าควรมีการกำหนดระยะเวลาเพิ่มจาก 2 ปี เป็น 4 ปี และอยู่ได้ไม่เกิน 2 วาระ ส่วนวิธีการออกเสียนั้นอาจจะพิจารณาสัดส่วนตามกลุ่ม ซึ่งอาจช่วยตอบโจทย์ให้แก่บางที่ได้

อาจารย์รเทพ ไททยาวิโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

กฎหมายนั้นยังไม่เอื้อให้เงินเราไปอยู่ในระบบสหกรณ์ โดยเฉพาะแต่สหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสิ่งที่ทางรัฐบาลเป็นห่วงคือเรื่องของสภาพคล่อง ถ้ามีปัญหาจะทำอย่างไร ซึ่งทางธนาคารแห่งประเทศไทยเองจะมีระบบการประกันสภาพคล่องระหว่างวันไว้ 5 ชั้นด้วยกันเพื่อความมั่นใจของสมาชิกและธนาคารคือ

1. Interbank การกู้ยืมเงินระหว่างกันเอง โดยมีมาตรฐาน BIBO

2. Repo Market จัดการกันเองเป็น Private Repo Market

3. Loan Window ส่วนของธนาคารพาณิชย์จะหัก 6% ไปวางไว้ที่ธนาคารชาติ เมื่อเดือดร้อนขาดเงินสามารถกู้ออกมาได้ทันทีในสัดส่วนที่ตัวเองนำมาวางไว้

4. ILF การอำนวยความสะดวกสภาพคล่องการเงินระหว่างวัน โดยธนาคารชาติอัดฉีดเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนระหว่างวัน

5. FIDF กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

เมื่อกลับมาดูในส่วนของสหกรณ์เราไม่มีการรับรองความเสี่ยงแบบนี้เลยจึงมีความเสี่ยงสูงกว่าถึง 5 เท่า แต่สหกรณ์เป็นระบบปิดจึงยังมีการควบคุมภายในกันเอง จึงลดความเสี่ยงได้ระดับหนึ่ง เพราะฉะนั้นเราต้องหาหลักประกันเอาเองที่จะมีกองทุนเพื่อเป็นหลักประกันความเสี่ยงอย่างหนึ่ง

เรื่องของธนาคารออมสินนั้นที่จริงแล้วรัฐต้องการให้เข้ามาช่วยลูกหนี้รายย่อยที่ไม่มีหลักประกัน เช่น พ่อค้าหาบเร่ ที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ แต่ธนาคารออมสินได้แปรเจตนาผิดไป ที่จริงแล้วทางกระทรวงการคลังนั้นไม่ได้ต้องการให้มาแข่งกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของเราแต่อย่างใด

คุณอนันต์ ชาตुरुประชีวิน: ผู้จัดการใหญ่ สอ.

เรื่องกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจัดตั้งขึ้นในสหกรณ์นั้นสามารถทำได้ ปัจจุบันมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสหกรณ์ ซึ่งมีสหกรณ์เข้าร่วมประมาณ 50 แห่งแล้ว ลูกจ้างตกลงกับนายจ้างว่าจะสมทบเท่าไร ขึ้นอยู่กับการตกลงกันเองในสหกรณ์แล้วจ้างกองทุนมาบริหารให้มันสามารถทำได้ แต่ถ้าตั้งกองทุนแล้วบริหารเองยังไม่สามารถทำได้ ส่วนเงินกองทุนที่รวมมาแล้วไม่สามารถนำมาลงทุนใน สอ. ได้นั้นกำลังอยู่ระหว่างการศึกษาว่าจะสามารถนำมาทำอะไรได้หรือไม่ แต่ก็มีคำถามว่าจะทราบได้อย่างไรว่า สอ. ไหมมันคงถ้าจะไปลงทุนจะดูจากอะไรยังไม่สามารถตอบได้ จึงอยู่ระหว่างการกำหนดเกณฑ์ว่าจะใช้อะไรกำหนด แต่กรรมการต้องมั่นใจว่าผู้จัดการกองทุนนั้นไม่รับผิดชอบความผิดพลาดหรือความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผศ. เต็มใจ สุวรรณทัต: ที่ปรึกษา สอ.ม.ธรรมศาสตร์ จำกัด

มีความคิดเห็นต่างๆ ดังนี้

1. ขอแนะนำว่าเรื่องกองทุนสำรองเลี้ยงชีพนั้นทำได้ มีตัวอย่างจาก สอ. กปน. ได้รับเงินฝากจากกองทุนฯ ของ กปน. เนื่องจากมีการเลือกตั้งคณะกรรมการไปชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนฯ จึงมีมติให้นำเงินเข้า สอ. ได้

2. เรื่องเงินเหลือนั้นแนะนำให้เข้าตราสารหนี้ หรือให้สหกรณ์อื่นกู้ เพราะตราสารหนี้เป็นการเอื้ออาทรต่อสังคม

3. เรื่องการลงทุนกับมหาวิทยาลัยมีมติที่ประชุมใหญ่ว่าจะร่วมลงทุนกับมหาวิทยาลัยอย่างไร เช่น แนะนำให้มหาวิทยาลัยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน แต่ถ้าออกไม่ได้ต้องขอมติ ครม. ซึ่งอาจจะยุ่งยากมากขึ้น

4. เรื่องการเลือกตั้ง ให้มีการกำหนดคุณสมบัติไม่น่าจะมีปัญหาเนื่องจาก การเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกา หรือวุฒิสมาชิก ก็ยังมีการกำหนดคุณสมบัติ และวาระไว้ได้

5. มหาวิทยาลัยนเรศวรทำอะไรเรื่อง 2% เนื่องจากพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะให้อำนาจสภามหาวิทยาลัยกำหนดระเบียบการเงินของตนเองได้ เงินที่เก็บค่าเล่าเรียนต่างๆ สามารถกำหนดระเบียบ ได้เพราะฉะนั้น ม.นเรศวรใช้ระเบียบนี้กำหนดเงินรายได้มหาวิทยาลัยให้แก่ผู้ที่มาฝากไว้ 2% ให้อีก 2% ถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง สามารถทำตามได้

คุณสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

ในพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เพราะฉะนั้นข้าราชการในมหาวิทยาลัยไม่เข้ากติกา ถ้าทำจะหมิ่นเหม่มาก

ส่วนเรื่องสหกรณ์ต้องมีธรรมาภิบาลคือต้องเที่ยงตรง อยู่ในกฎระเบียบ เช่นเรื่องสงเคราะห์กรมส่งเสริมตังนั้นการเก็บเงินสมาชิกแล้วสัญญาว่าจะให้เงิน เรียกว่าเข้าข่ายประกันวินาศภัยห้ามทำยกตัวอย่าง สอ. ข้าราชการสหกรณ์จะช่วยเหลือสมาชิกยามเสียชีวิต เราประกันชีวิตกลุ่มสมาชิกทั้งหมด โดยอายุไม่เกิน 90 ปี แล้ว สอ. จ่ายเบี้ยประกันให้แก่สมาชิก เมื่อเสียชีวิตแต่ละคนก็จะได้เงินตรงนี้ โดย สอ. จ่ายเบี้ยประกันให้ ส่วนคนที่อายุเกิน 90 ปี ที่บริษัทไม่รับทำประกัน สอ. ได้จัดสรรเงินไว้ให้ทดแทนเช่นเดียวกับการมาปนกิจสงเคราะห์ อย่าคิดทำในลักษณะเลี่ยงกฎหมาย อาจถูกฟ้องร้องและติดคุกได้

นอกจากนี้กฎหมายเขียนไว้ให้สหกรณ์ช่วยเหลือกัน เช่นสามารถฝากเงินระหว่างสหกรณ์ได้ กู้ระหว่างสหกรณ์ได้ แต่ปัญหาคือความไว้วางใจและเชื่อใจกัน ซึ่ง รศ.จุฑาทิพย์อาจคิดถึงว่าควรมีองค์กรหนึ่งเข้ามาช่วยดูแลประสานระหว่างสหกรณ์ประเภทต่างๆ ซึ่งองค์กรนี้ พวกเราต้องช่วยกันคิดว่าใครจะเข้ามาเป็นคนทำ และทำอย่างไร เนื่องจากเราไม่อยากจะโอนกิจการสหกรณ์เพราะจะกลายเป็นเรื่องของธุรกิจไป

การนำเงินของสมาชิกที่นำมาฝากไว้กับสหกรณ์ไปลงทุนนั้นเราต้องมั่นใจว่าจะต้องนำเงินมาคืนให้แก่สมาชิกได้ทั้งหมดเมื่อสมาชิกต้องการ โดยสหกรณ์เราต้องคาดหวังว่าสมาชิกจะต้องอยู่ได้ด้วยเงินสหกรณ์หลังจากเกษียณอายุไป

เงินที่จะนำมาลงทุนตามกฎหมายมาตรา 62 สิ่งสำคัญคือเงินของสหกรณ์คือเงินอะไร เงินเหล่านี้คือเงินสำรอง แต่ปัจจุบันกลับนำไปให้กู้หมด เมื่อต้องการใช้จะไม่สามารถนำกลับคืนมาได้อย่างที่ดั่งนั้นเงินสำรองจึงไม่ค่อยเหลือ ทั้งที่จริงเราต้องนำเงินเหล่านี้ไปลงทุนในตราสารหนี้ที่น่าจะเป็นประโยชน์มากกว่า และควรใช้เงินภายในที่มี โดยมีเท่าไรให้กู้อ่าน และต้องให้กู้อ่านเพื่อความมั่นคงในชีวิต

คุณชัยวุฒิ มั่นทะนานนท์: นักวิชาการชำนาญพิเศษ สนง.สหกรณ์จังหวัดนนทบุรี

สำหรับปัญหาที่เผชิญคือความร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ มีกรณีตัวอย่างว่าสหกรณ์การเกษตรนำเงินไปฝากไว้ที่ สอ.อ่างทอง ไปช่วยสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น แต่เกิดปัญหาถอนเงินไม่ได้เลย และบางสหกรณ์ก็มีการช่วยเหลือกันระหว่างสหกรณ์ เช่นเมื่อเกิดการทุจริตใน สอ. มีการรวบรวมเงินไปฝากไว้ที่จังหวัดนครราชสีมาเพื่อให้เกิดสภาพคล่อง นี่คือการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างสหกรณ์

กรณีที่ว่าการปล่อยกู้ยืมจะเกิดอันตรายนั้น ตนเองเคยฟังจากผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่าการกู้คือการออม แต่ สอ.ครุ นั้นมีการออมเกินตัว ปัญหาคือ สมาชิกออมโดยการกู้มากเกินไป

แล้ว อุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะนี้คือเงินฝากที่ฝากไว้แล้วถอนไม่ได้ จะแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งจะเสนอการแก้ปัญหาในภาคบ่ายอีกครั้งหนึ่ง

เวลา 13.00 น. เวทีระดมความคิด “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เจ็อนไข และปัจจัยความสำเร็จ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท กล่าวเปิดประเด็นในภาคบ่ายเพื่อระดมความคิดการมองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน โดยขอเชิญผู้เข้าร่วมเวทีดูแผนพัฒนาสหกรณ์ฉบับที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ทั้ง 7 แผนงาน คือ

1. รณรงค์ให้สหกรณ์มีกลไกการสะสมทุนจากแหล่งทุนภายใน
2. ส่งเสริมให้สหกรณ์ทุกแห่งมีแผนการรณรงค์ให้สมาชิกออมเงิน
3. พัฒนาระบบสารสนเทศการเงินสหกรณ์ผ่านแม่ข่าย
4. พัฒนาตราสารการเงินเพื่อการระดมทุนและก่อให้เกิดการหมุนเวียนในระบบสหกรณ์
5. พัฒนากลไกการประกันและลดความเสี่ยงทางการเงิน
6. ส่งเสริมการเชื่อมโยงธุรกิจการเงินระหว่างสหกรณ์ที่จดทะเบียน กลุ่มเกษตรกรและ

สหกรณ์ภาคประชาชน

7. เชื่อมโยงให้เกิดการสนับสนุนด้านการเงินกลุ่มสหกรณ์

โจทย์คือเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยไปจ้างเอกชนทำวิจัยได้ความว่าคนเข้าไม่ถึงบริการอีกประมาณ 10% จึงมีการพิจารณาผู้ให้บริการรายใหม่ที่จะมีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างในการให้บริการทางการเงินและสนับสนุนรูปแบบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไปสู่ฐานราก ดังนี้

1. Mono-line business unit ที่เป็นการจัดตั้ง Internal speciallized unit ภายในธนาคารพาณิชย์เพื่อดูแลลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการขนาดย่อย โดยมีระบบงานสินเชื่อครบวงจรอยู่ใน Unit เดียวกัน ทำให้ ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดเป้าหมายธุรกิจได้ชัดเจน มีระบบงานที่คล่องตัวและต้นทุนไม่สูง

2. Microfinance Institution (MFI) as outsource agent มีธนาคารพาณิชย์ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความคุ้นเคยกับลูกค้าในพื้นที่ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยการดำเนินการในลักษณะให้กู้ยืมแบบ Wholesale แก่ Microfinance operator เพื่อปล่อยกู้ต่อให้กับลูกค้า หรือมอบหมายให้ Microfinance operator ดำเนินการตามกระบวนการสินเชื่อโดยได้รับค่าบริการจากธนาคารพาณิชย์

3. Service company as agent ธนาคารพาณิชย์แต่งตั้ง Service company ที่มีจุดแข็งในเรื่องเครือข่ายการเข้าถึงลูกค้าเป็นตัวแทนในการให้บริการ Microfinance โดยการดำเนินการควบคู่กับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ระบบโทรศัพท์มือถือ และเราจะทำอย่างไรเมื่อมี Post Bank เข้ามาเล่นด้วย

4. การให้ใบอนุญาตแก่ผู้ให้บริการรายใหม่ (ตั้งแต่ปี 2555) โดยสถาบันการเงินประเภทจำกัดขอบเขตธุรกิจ (Restricted license) มีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจที่ชัดเจนและมีความชำนาญเฉพาะด้าน ทั้งหมดนี้คือ Master Plan ของระบบการเงิน แต่เรามีข้อจำกัดในการแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่นๆ ดังนั้นเราจะช่วยกันมองเรื่องของการวางกลไก มาตรการ โครงสร้าง หรือการออกแบบสถาปัตยกรรมทางการเงิน จึงขอเปิดเวทีในภาคบ่ายหัวข้อ “มองอนาคตสำหรับการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเองและการร่วมมือกัน”: สิ่งจำเป็น/ เจ็อนไข และปัจจัยความสำเร็จ ควรจะเป็นอย่างไร

ผศ. เต็มใจ สุวรรณทัต: ที่ปรึกษา สอ.ม.ธรรมศาสตร์ จำกัด

ขอกล่าวถึงทิศทางที่ควรจะเป็นของสหกรณ์ออมทรัพย์และการวางสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ของเรา สำหรับองค์กรตั้งใหม่นั้นต้องอาศัยศรัทธาเป็นสำคัญ ยกตัวอย่างการทำงานของตนเองตั้งแต่เริ่มต้น ใช้หลักการดำเนินงานคือ มหาวิทยาลัยต้องให้การสนับสนุน เนื่องจาก Demand ของสมาชิกมีจำนวนมาก มหาวิทยาลัยจึงต้องให้การช่วยเหลือ จึงมีแนวคิดเริ่มต้น โดยการศึกษาจาก ม.จุฬา หรือ ม.เกษตรศาสตร์ ซึ่งขณะนั้นเงินกู้ 12 เงินปันผล 8 เอามาจากดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำที่สุด 12 ดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล 8 จึงยึดถือหลักนี้มาโดยตลอด และได้ตั้งคำถามขึ้นว่า

1. ดอกเบี้ยเงินกู้ลดได้หรือไม่ ตอบคือได้ ขึ้นกับเศรษฐกิจในขณะนั้น

2. เงินปันผลลดได้หรือไม่ ตอบว่าได้แต่ยากที่สุด

3. สหกรณ์ควรเป็นที่พึ่งให้แก่ลูกจ้างเมื่อออกจากงานด้วย จึงคิดว่าทำอย่างไรให้ลูกจ้างมีเงินตอบแทนจากที่ได้สะสมมาโดยตลอด

ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีอยู่ 5 พวก คือ ผู้ถือหุ้น ผู้ฝากเงิน ผู้กู้เงิน กรรมการ และเจ้าหน้าที่

ดังนั้นข้อเสียของผู้ถือหุ้นคือจะต้องถือหุ้นระยะยาว ซึ่งอาจได้ปันผลน้อย และต้องอดทนในการไม่ได้ใช้เงินในระยะยาว ดังนั้นจึงต้องให้เงินปันผลให้คุ้มกับความเสียหายที่เคาต้องแบกรับ และดอกเบี้ยเงินกู้ต้องแข่งขันกับธนาคารได้ เพราะเงินกู้ที่ก่อให้เกิดเงินออมก็คือเงินกู้พิเศษ เช่น การมีบ้าน รถยนต์ ที่ดิน ดังนั้นถ้าเรากู้ดอกเบี้ยที่แข่งขันได้คือการได้ทรัพย์สินขึ้นมา นอกจากนี้ถ้ารู้จักบริหารเงินนั้นจะเป็นสิ่งที่ดีมาก

ต้องสร้างทุนสำรอง และทุนสะสมให้เยอะๆ เช่นที่ธรรมศาสตร์ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 แต่ถ้าตัดทั้ง 2 อย่างมากเกินไป สมาชิกจะไม่พอใจที่ได้เงินเฉลี่ยคืนน้อย ซึ่งการเพิ่มเงินเฉลี่ยคืนหรือดอกเบี้ยเงินกู้ถูกเกินไปจะทำให้คนเสียวินัยในการใช้เงิน นอกจากนี้ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายทำให้กำไรลดลง เพื่อควบคุมกำไร จะทำให้เกิดค่าประสิทธิภาพที่สูงขึ้น เงินกู้ธรรมศาสตร์ร้อยละ 80 จะเป็นเงินกู้พิเศษซึ่งดีมากจะทำให้สมาชิกไม่ไป ธ.อ.ส. และพยายามทำให้เกิดความเที่ยงธรรม ตามหลักการสหกรณ์

นอกจากนี้เห็นว่าสหกรณ์ชั้นปฐมเกิดขึ้นมาก่อนชุมนุมฯ ดังนั้นการที่จะนำไปอยู่ใต้บังคับของชุมนุมฯ ทุกประการจึงไม่เหมาะสม เพราะเค้ามักมีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ มาอยู่แล้ว

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

สรุปว่าต้องทำความเข้าใจกับสมาชิก เราต้องให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก ต้องยึดหลักเรื่องของความเป็นธรรม ต้องยึดเรื่อง Demand-Supply ซึ่งดอกเบี้ยห้ามฝืนธรรมชาติ มิฉะนั้นจะบริหารยาก ขอฝากเวทีว่าเราจะมองอนาคตอย่างไรจากภาพความเชื่อมโยงระหว่าง สอ.เงินเหลือ-สอ.เงินขาด-ชสอ. และสหกรณ์ต่างๆ ควรมีการเชื่อมโยงอย่างไรดี

ผศ. เต็มใจ สุวรรณทัต: ที่ปรึกษา สอ.ม.ธรรมศาสตร์ จำกัด

เสนอว่าแผนภาพนี้ขาดหน่วยงานต้นสังกัด ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานชั้นปฐม

คุณศิริวรรณ ปัญญาธรรม: ผู้จัดการ สอ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด

เรื่องตำแหน่งงานบริหารของ สอ. จุฬาฯ นั้นจะเลือกเป็นตำแหน่งๆ ไป ต่างจาก สอ. ม.เกษตรศาสตร์ที่จะเลือกแบบแบ่งตามสายงานด้วย แต่ที่จุฬาฯ ไม่ได้แบ่งสายจึงทำให้เกิดปัญหาบ้าง คือ บางครั้งสายอาจารย์จะไม่ได้รับการเลือกเนื่องจากอีกสายหนึ่งมีคนมากกว่า

ส่วนเรื่องการบริหารเงินทุน ถ้าไม่ให้ปล่อยกู้ระนาบเดียวกันคงยาก เพราะชุมนุมฯ มาที่หลังสหกรณ์ชั้นปฐม กรณี สอ. เงินเหลือแต่ยังต้องไปกู้เพิ่มอีกนั้น เนื่องจากสหกรณ์ให้สมาชิกกู้ เมื่อมีเงินเหลือก็ให้สหกรณ์พันธมิตรกู้ ยามที่ดอกเบี้ยถูกมีธนาคารพาณิชย์เข้ามาแข่งขัน เมื่อเงินเหลือเราเอาไปลงทุนตราสารหนี้ เมื่อเพื่อนหันมากู้เราก็เข้าวงจร เราก็ต้องไปกู้ธนาคารมาให้เพื่อนกู้ เป็นวงจรหมุนเวียนให้เราต้องไปกู้มาให้เพื่อนทำให้สินทรัพย์โตเร็ว ถ้าสภาพคล่องเกินหรือดอกเบี้ยแพงเราก็นำไปคืนธนาคาร ถ้าดอกเบี้ยถูกเราก็ไปกู้ธนาคาร ซึ่งสิ่งที่ทำไปทั้งหมดทำให้เกิดความรู้สึกว่าเราอาจจะห่างจากหลักการสหกรณ์ไปมากเหมือนกัน แต่เมื่อคิดว่าจะทำอะไรให้เงินหมุนเวียนในระบบสหกรณ์เรานั้น ไม่ทราบว่ามันเลยจุดนั้นไปหรือยังเพราะคิดว่าจะต้องหันมาร่วมกันคิด ว่าเราควรจะทำอย่างไร ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากความอึดอัดของระบบสหกรณ์ที่ต้องรวมมติที่ประชุมทำให้การดำเนินงานได้ล่าช้ากว่าธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นๆ หรือไม่

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

สมมติว่าหากเรามีฐานข้อมูลความต้องการใช้เงินของสมาชิก ไม่ทราบว่าเรามีข้อมูลเหล่านี้หรือไม่ จะสามารถทำระบบการบริหารการเงินได้ดีขึ้นหรือไม่

คุณศิริวรรณ ปัญญาธรรม: ผู้จัดการ สอ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถคาดคะเนได้ว่าสมาชิกจะใช้เงินมากในช่วงเปิดเทอม สหกรณ์จะใช้เงินมากในช่วงที่สมาชิกกู้เปิดเทอม ช่วงจ่ายปันผล แต่ในช่วงนั้นๆ ดอกเบี้ยกำลังขึ้นหรือลง หากดอกเบี้ยกำลังขึ้นสามารถไปกู้กับธนาคารแวดล้อมได้ แต่ถ้าดอกเบี้ยแพงก็ให้มากู้สหกรณ์ อยู่ที่ความต้องการใช้เงินว่าอยู่ในช่วงไหน เราต้องคาดการณ์ให้ สอ. อยู่รอดในภาวะการณ์แข่งขันสูง โดยส่วนตัวเห็นว่าสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้นเป็นสหกรณ์ที่แท้จริง มีอุดมการณ์ทางสหกรณ์อย่างแท้จริง แล้ว สอ. เรากลายเป็นสถาบันการเงินทั่วไปที่ห่างเหินจากหลักการสหกรณ์เข้าไปทุกขณะ

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

อยากถามเวทีนี้ว่าการเคลื่อนตัวในอนาคต เราควรให้ สอ. เป็นอย่างไร ทำอะไรกับสมาชิก บทบาทของคณะกรรมการควรเป็นอย่างไร และระบบน่าจะเป็นอย่างไร สิ่งที่ สว.สก. เราห่วงคือ เรากลัวเราจะไม่เหลืออะไร จากการเปิดนโยบายเสรี

คุณสุพจน์ โกลิยะจินดา: กรรมการ สอ. พนักงานการบินไทย จำกัด

เดิมคาดหวังว่า ชสอ. จะมาเป็นศูนย์กลางให้เรา แต่กลายเป็นว่า ชสอ. เข้ามาแข่งกับเรา จึงน่าจะมีหน่วยงานกลางเข้ามาปรับให้ สอ. เข้ารูปเข้ารอย เข้ามาดูแล สอ. ทั้งหมด ซึ่งต้องเป็นองค์กรอิสระคอย ควบคุมไม่ให้ใครทำอะไรก็ได้ คนส่วนมากเข้ามาหวังกู้สหกรณ์อย่างเดียว ไม่มีการออมซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของหลักการสหกรณ์อย่างมาก แต่ละสหกรณ์มีวิธีการของตัวเอง ขึ้นอยู่กับว่ากรรมการจะนำพาไปทางไหน จึงคิดว่าน่าจะมีองค์กรกลางเข้ามาดูแล ไม่ควรให้สมาชิกมากเกินไป ควรติดตามว่าหลังจากสมาชิกไปแล้วได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงหรือไม่ ซึ่ง สอ. เราน่าจะให้กู้เท่าที่จำเป็น

ผศ. เต็มใจ สุวรรณทัต: ที่ปรึกษา สอ.ม.ธรรมศาสตร์ จำกัด

ขอให้ดูแผนภาพแหล่งที่มาของเงินทุนจะเห็นว่าเงินทุนทั้งหมดหลายๆ ประเภทรวมกันได้มากถึง 86% ในขณะที่ลูกหนี้เงินให้กู้มีเพียง 81% เท่านั้นจึงยังไม่อยากให้มองโลกในแง่ร้ายเกินไปนัก

อยากให้ ชสอ. เป็นศูนย์กลางทางการเงิน และเป็นระบบธนาคารกลาง มีบอร์ดควบคุมทั้งหมด และชุมนุมฯ ต้องพัฒนาตัวเองให้เป็นธนาคารกลาง ซึ่งปัจจุบันเห็นว่า ชสอ. มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในหลายๆ ด้าน เช่น มีการขยายขอบข่ายเป็นศูนย์กลางด้านการเงินอย่างแท้จริง มีการให้การอบรมกว้างขวางขึ้น สมาชิกเพิ่มมากขึ้น สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย สร้างระบบความมั่นคงทางการเงิน จัดให้มีมาปณกิจสงเคราะห์ ให้ความสำคัญในกระบวนการสหกรณ์มากขึ้น มีกองทุนรักษาสภาพคล่อง สนับสนุนให้จัดตั้งชสอ. ใหม่ ซึ่งมีฝ่ายให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และชุมนุมต้องพยายามดูแล microfinance และปัจจุบัน CSR เป็นสำคัญ ซึ่งสิ่งที่ชุมนุมฯ ต้องทำต่อไปเพื่อระบบที่ดีในสภาพแวดล้อมความเป็นไทย และชุมนุมฯ ต้องรับบทบาทเป็น Last Resource Finance แหล่งเงินกู้สุดท้ายแทนหน้าที่ธนาคารชาติ การเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่จะให้ธนาคารชาติทำคนเดียวนั้นลำบาก ดังนั้น ชสอ. ต้องช่วยทำหน้าที่ โดยมีวิธีคือ

1. ต้องออกกติกาว่าสหกรณ์ชั้นปฐมที่มีเงินฝากต้องฝากที่ ชสอ. โดยรับดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ 1-3% ได้หรือไม่
 2. ธนาคารกลางในฐานะชุมนุมฯ ต้องเป็นศูนย์กลาง OMO (Open Market Operation) ซื้อขายหลักทรัพย์ตามมาตรการของบอร์ด เพื่อควบคุมปริมาณเงินในระบบ และสามารถให้สหกรณ์ต่างๆ ใช้เป็นเครื่องมือหมุนเวียน
 3. ให้สินเชื่อโดยเงินตราสารหนี้ค้ำประกัน และเป็นไปตามกลไกตลาด
 4. สามารถให้กู้ระยะสั้นโดยใช้เงินฝากที่ 1-3% ค้ำประกันเช่นเดียวกับธนาคารชาติ
 5. เป็นศูนย์กลาง RP (Repurchase) เพื่อรักษาสภาพคล่อง
 6. เป็นศูนย์กลางการศึกษาอบรมฝึกวิชาชีพ
 7. แนะนำแนวโน้มให้สหกรณ์ทุกแห่งเป็นศูนย์ฝึกอบรมของสหกรณ์ต่างๆ ได้ร่วมกับสถาบันวิชาการต่างๆ ทั้งกรมวิชาการ กรมส่งเสริม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
 8. กำหนดอัตราดอกเบี้ยขึ้นนำตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม
 9. สนับสนุนและเป็นศูนย์กลาง Microfinance เพราะปัจจุบันเค้าไม่คิดถึง Maximize Profit คิดถึงแต่ Normal Profit
 10. ควรให้บริการทางการเงินได้ ดังเช่นธนาคารพาณิชย์ที่มีให้บริการ
- นอกจากนี้จะทำอย่างไรที่จะกำหนด Credit Rating ได้เพื่อที่ว่าถ้าใครมี Rating ต่ำก็จะได้ดอกเบี้ยต่ำ

พันเอกสัญญา รอดเพชร: ผู้จัดการ สอ. สนง. เลขาธิการกองทัพบก จำกัด

จากประสบการณ์ที่ผ่านมา เห็นว่าโครงสร้างที่มีอยู่เดิมถูกกำหนดไว้โดยกฎหมาย องค์กรที่เป็นองค์กรทางกฎหมายที่รัฐกำหนดมาจะมีสนับนิตฯ และ คพช. เป็นตัวควบคุม ถ้าดูจากพื้นฐานปัจจุบัน จะเห็นว่าสหกรณ์ชั้นปฐมอยู่ในระดับเดียวกับชุมนุมฯ เห็นได้ว่าการปล่อยกู้ในระนาบเดียวกัน ยังให้ความเอื้ออาทรกันอยู่ สหกรณ์ชั้นปฐมจะบริหารกับตัวสมาชิก แต่ชุมนุมฯ จะบริหารในตัวสหกรณ์ซึ่งเป็นการบริหารในรูปปริมาตรขึ้นไป ซึ่งถ้าสื่อทั้ง 2 ทาง จะได้ทั้งพื้นฐานและเอกภาพ เช่น เครดิตยูเนียนฯ ก่อนจะรับสมาชิกจะมีการฝึกอบรมสมาชิกก่อน แต่สหกรณ์ทั่วไปจะไม่มีพื้นฐานตรงนี้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในขับเคลื่อนและพัฒนาสหกรณ์ให้มั่นคงต่อไป

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ถามว่าถ้าให้ชุมนุมสหกรณ์ฯ ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางแล้ว ชุมนุมในระดับอาชีพแต่ละอาชีพควรจะทำอย่างไร ที่น่าจะเอื้อต่อระบบ และมีความยั่งยืน

พันเอกสัญญา รอดเพชร: ผู้จัดการ สอ. สนง. เลขาธิการกองทัพบก จำกัด

ชุมนุมสหกรณ์ทหารเป็นส่วนหนึ่งของชุมนุมสหกรณ์ฯ เพียงแต่ยังมองภาพไม่ออกว่าจะเป็นอย่างไรต่อไป จะต้องไปผลักดันเรื่องกฎหมายให้เป็นระบบประชิด ขึ้นไปเป็นระดับๆ ไป แต่ประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคน ถ้าผู้บริหารมีหลักการสหกรณ์ และมีคุณธรรม จริยธรรม ก็จะสามารถบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้

รศ. จุฑาทิพย์ ภัทราวาท: ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

หลังจากเราตามงานสหกรณ์ในพื้นที่ทั้ง 7 ประเภท ตลอด 10 ปีที่ผ่านมา เราตกผลึกได้ว่า ผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติทั้ง 4 มิติ คือ อุดมการณ์ กระบวนการ และแนวปฏิบัติที่ดี แต่กระบวนการของเราไม่สามารถต่อให้ครบทั้ง 4 มิติได้ จึงอยากทราบว่าเราจะทำอย่างไรต่อไป แต่ตอนนี้โครงสร้างประชิดเราจะทำอย่างไร เช่นเรื่องไอที เราจะจัดการความสัมพันธ์เอาข้อมูลข่าวสารมาให้ จะเริ่มอย่างไรดี

สิ่งที่ทำให้เราไปด้วยกันไม่รอด เพราะเรามีเป้าหมายต่างกัน เป้าหมายร่วมไม่ตรงกัน เราจึงเห็นว่างานคราวนี้เราต้องเอาปณิธานในแต่ละเรื่องและ เป้าหมายร่วมมาเป็นตัวตั้ง

คุณจิรศักดิ์ บางท่าไม้: กรรมการและเลขานุการ สอ.ม.อุบลราชธานี จำกัด

สอ. ขนาดเล็กจะมีจุดแข็งเรื่องคุณธรรมจริยธรรม แต่เราขาดเรื่องการบริหาร เราอาจออกแบบกรอบออกมา แล้วให้หน่วยงานเล็กๆ เอาไปบริหารให้เหมาะสมกับตัวเอง แต่ตอนนี้ตัวแม่ไม่ได้ทำตรงนั้น ควรกำหนดกติกาไว้เป็นตัวแบบและแบ่งระดับไว้ สำหรับสหกรณ์ที่มีธรรมาภิบาลจะดำเนินการได้ ซึ่งส่วนมากจะไม่มีตรงจุดนี้ เราพยายามหาต้นแบบแต่ไม่ค่อยมี หรือมีก็แค่ครึ่งๆ กลางๆ ถ้าเรามี Fix Rate เป็นค่ามาตรฐานจะเป็นเรื่องที่ดีมาก ซึ่งตรงนี้เราอยากขอความรู้ และอาจใช้การขอยืมปากพูดคือบางทีเราพูดกันเองแต่ไม่มีคนฟัง ต้องให้มีหน่วยงานอื่นเข้ามาช่วยพูด และต้องช่วยเรื่องของวัฒนธรรมองค์กร เราต้องมีต้นแบบที่ดี ต้องมีต้นแบบนำร่องที่เรายังขาดการสอนและการพัฒนาอย่างจริงจัง

คุณชัยวุฒิ มั่นทะนานนท์: นักวิชาการชำนาญพิเศษ สนง.สหกรณ์จังหวัดนนทบุรี

เสนอเรื่องการพัฒนาระบบการเงินที่พึ่งพาตนเอง ชุมนุมฯ เหมือนเป็นแกนแต่ขณะนี้ยังไม่ออกกฎกระทรวง เรื่องการคุ้มครองเงินฝากที่ในอนาคตปี 2555 จะเลิกคุ้มครองเงินฝากนั้น เห็นว่าควรมีการคุ้มครองเงินฝากสหกรณ์บ้าง อีกเรื่องคือการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เราวิเคราะห์ในลักษณะทุนนิยมคือ กำไรสูงสุด สหกรณ์เราควรเปลี่ยนเป็นอัตราส่วนทางการเงินด้านสหกรณ์บางส่วนด้วย

คุณเกรียงศักดิ์ อยู่คง: ประธานผู้ตรวจสอบกิจการรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด

สอ. ของเรามีทั้งขาดเงินและเงินเหลือ เห็นควรให้ ชสอ. เป็นศูนย์กลางทางการเงิน โดยเปรียบเหมือนเป็น สอ. และให้ สอ. สมาชิกเปรียบเป็นบุคคล แล้วใช้แนวคิดแบบของธรรมศาสตร์เป็นตัวตั้ง ถ้า ชสอ. ปล่อยกให้สมาชิกอาจต้องมีระดับขั้นของดอกเบี้ย ซึ่งจะต้องไม่เท่ากันในแต่ละ สอ. เพื่อช่วยเหลือ

สอ. ที่เพิ่งก่อตั้ง นอกจากนี้ขอเน้นเรื่องการให้การศึกษาแก่กรรมการใหม่ๆ เพื่อลดการเกิดช่องว่างระหว่างกรรมการใหม่กับกรรมการเก่า

คุณสุพจน์ โกลิยะจินดา: กรรมการ สอ. พนักงานการบินไทย จำกัด

แนะนำว่าเราไม่เรียกกำไร แต่เรียกว่าส่วนเหลือ และเรื่องกรรมการควรต้องให้สอบผ่านใบอนุญาตก่อน เอาใบรับประกันมาก่อนจึงจะเข้าเป็นกรรมการได้

คุณอุทัย ศรีเทพ: กรรมการดำเนินการ สอ.

กรณีธนาคารออมสินที่เข้ามาเป็นคู่แข่งและส่วนแบ่งการตลาดที่สำคัญนั้นไม่น่าจะเป็นปัญหามาก เนื่องจากข้อกฎหมายได้กำหนดให้ สอ. เราสามารถหักเงินจากสมาชิกได้ก่อนเป็นอันดับแรก นี่คือข้อได้เปรียบทางกฎหมายของ สอ. เรา และเห็นว่าเรื่องมนุษย์เงินเดือนนั้นอนาคตจะมีเงินเหลือเพราะรัฐเริ่มเลี้ยงพนักงานดีขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ สอ. เรามีเงินเหลือเพิ่มขึ้น หรือการกู้จาก สอ. จะเป็นการกู้เพื่อเอาไปลงทุน ซึ่งการกู้นั้น มีอยู่ 2 ทางคือ การกู้แล้วได้เงินเพิ่ม คือการนำไปลงทุน กับกู้แล้วเงินลดคือกู้แล้วนำไปใช้ เพราะฉะนั้นต้องสอนสมาชิกให้มีวินัยทางการเงิน ซึ่งชุมชนฯ เองไม่สามารถสอนหรือให้อंकความรู้ได้ทั้งหมด แต่ สอ. แต่ละแห่งต้องให้ความรู้แก่สมาชิกของตนเอง และเห็นว่าต่อไปในอนาคตชุมชนฯ จะต้องบริหารเงินเหลือจากสหกรณ์ออมทรัพย์

คุณวิระ รักษามิตร: ประธานกรรมการ สอ. ครูภาพลสินธุ์ จำกัด

เห็นว่าขณะนี้ สอ. ทางภาคอีสานส่วนมากยังต้องการเงิน และส่วนมากเงินจะไปอยู่ในธนาคารพาณิชย์ แต่ สอ. ภาพลสินธุ์ นั้นเคยกู้จาก สอ. ด้วยกันเอง เพราะเรามีสัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่ายสหกรณ์ด้วยกัน แต่ระยะหลังธนาคารพาณิชย์เริ่มแข่งขันด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าสหกรณ์ด้วยกัน เพราะเราขาดเจ้าภาพหลักที่จะช่วยในการประสานให้สหกรณ์ดำเนินการให้เราอย่างรวดเร็ว เมื่อเราต้องการเงินอย่างเร่งด่วน ถ้าเรามีตัวประสานกลางจะสามารถเชื่อมสหกรณ์ให้พวกเรา จนพวกเราตั้งชมรมครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากธนาคารเอาเปรียบเราอย่างมาก ถ้าเราสามารถดึงเงินเดือนครูเข้ามาไว้ที่ สอ. ได้จะเป็นเรื่องที่ดีมาก แต่เราขาดกลไกตัวเชื่อมหลายๆ อย่างที่ยังไปไม่ถึงพวกเรา

คุณกนกพร ปานอุทัย: ผู้จัดการ สอ. โรงพยาบาลราชวิถี จำกัด

สอ. รพ.ราชวิถี มีเงินทุนจากเงินฝากและหุ้นอย่างละครึ่ง มีนโยบายการออมของเราเป็นการนำไปลงทุนที่ต่างๆ และให้ สอ. อื่นๆ กู้ไม่มาก เนื่องจากแต่ละสหกรณ์สามารถบริหารเงินได้อย่างเข้มแข็งขึ้น เราจึงไม่ต้องรอให้พันธมิตรเข้ามากู้เราแล้ว พวกเราชาวสหกรณ์ทั้งหมดสามารถแบ่งปันความรู้และให้คำแนะนำแก่กันได้เสมอ เช่น ผู้จัดการ สอ.ครู ต่างๆ เคยถามว่าไม่มีเงินจะทำอย่างไรได้บ้าง เมื่อเข้ามาขอความรู้ เราได้แนะนำไป รพ.ราชวิถีใช้เงินทุนภายในมาตลอดแต่ก็ได้นำไปลงทุนหมด เมื่อถึงเวลาที่สมาชิกรายใหญ่ต้องการเงินก้อนโต เราก็ต้องวิ่งหาเงินมาให้ ซึ่งขณะนี้ สอ. มีเงินเหลือได้นำไปลงทุนตราสารหนี้

สำหรับการให้ความรู้ตั้งแต่ปี 2540 เริ่มให้การอบรม ให้ความรู้แก่คณะกรรมการสมาชิก ทำให้ลดปัญหาต่างๆ ได้อย่างมาก ให้ความรู้พื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็น มีการถามนอกรอบ ในรอบ ประเมินความพึงพอใจ ใครไม่เคยเข้าร่วมอบรมต้องเข้าร่วม เราพยายามตั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจให้สอดคล้องกับองค์กร เราต้องพัฒนาการรับฝาก การออม ให้พยายามอิงในหลักการมาโดยตลอด เรามอง ชสอ. เป็นองค์กรกลางอยู่แล้ว และปัจจุบัน สอ. เราได้เข้าร่วมชุมชน สอ. สาธารณสุขไทยด้วย สำหรับการลงทุนเราไม่จ้างใครมา

ลงทุนให้ เราต้องดูความเสี่ยง และเห็นว่า **สหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ควรมีคำว่าแข่งขัน ทุกสหกรณ์ควรเป็นเพื่อนร่วมกระบวนการ ควรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน** ทุกวันนี้สหกรณ์บางประเภทถูกรีดรอนและรุกรานอย่างหนัก เพราะฉะนั้นเราต้องดูว่า สอ. เราจะสามารถรับเทคโนโลยีหรืออะไรได้มากน้อยเพียงใด

สำหรับ สอ. รพ.ราชวิถี อนาคตอาจต้องให้สวัสดิการมากกว่าที่เป็นอยู่ เรื่องเงินปันผลให้ตามสมควร และปัจจุบันเราได้เพิ่มทุนสำรองจาก 10 ขึ้นเป็น 15%

คุณสุพจน์ โกลิยะจินดา: กรรมการ สอ. พนักงานการบินไทย จำกัด

หน้าที่ชุมนุมฯ ต้องเปลี่ยนตัวเองให้เหมือนธนาคารหลัก แล้วถ้าแต่ละชุมนุมหรือ สอ. มีการแยกตัวแบบนี้ต่อไป สอ. เราต้องลุ่มแน่ ส่วนเรื่องเงินปันผลนั้นต้องให้เข้าใจว่าจะได้มากน้อยขึ้นอยู่กับกำไรที่ได้ ดังนั้นไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะต้องได้เท่าเดิมในแต่ละปี

พันเอกสัญญา รอดเพชร: ผู้จัดการ สอ. สนง. เลขาธิการกองทัพบก จำกัด

ถ้ามองภาพทั้งขบวนการ สหกรณ์เราต้องต่อสู้กับคู่แข่งภายนอก เพราะฉะนั้นจะหาอย่างไรให้สหกรณ์อยู่คู่ประเทศ ซึ่งตรงนี้คือสิ่งที่สหกรณ์ต้องร่วมคิดร่วมทำเพื่อช่วยกันขับเคลื่อนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่เราต้องการ

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์: ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันฯ

ตอบคำถามของคุณจิรศักดิ์

1. เมื่อพูดถึงมาตรฐานส่วนต่าง ที่สถาบันการเงินที่วางไว้เรียกว่า NIM (Net Interest Margin) ว่าอยู่ในช่วงไม่เกิน 1-3% ซึ่งเป็นหลักทั่วไปอยู่กับว่าเราจะบริหารจัดการอย่างไร

2. เงินสำรองครมมีเท่าไร เงินฝากจึงจะมีเสถียรภาพ นั้นต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 25

มีศัพท์ภาษาอังกฤษคำหนึ่ง เช่น คำว่ากำไร ต้องใช้ว่า Earning ไม่ใช่ Profit ส่วนองค์การ Non-Profit Organization จะใช้คำว่า Fund Management ไม่ใช่คำว่า Investment คือการบริหารเงินไม่ใช่การ ลงทุน และอันตรายของตัวสัญญาใช้เงินซึ่งเป็นเงินระยะสั้นที่ธนาคารมักจะให้ นั้นขัดกับหลัก Matching Fund เพราะฉะนั้นการเอาใจออกห่างสหกรณ์เป็นการคิดที่ผิดเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนเรื่อง Association กับ Federation นั้นแตกต่างกันตรงที่ Association จะไม่ทำเรื่องการเงิน แต่จะทำเรื่องข้อมูล ข่าวสาร วิชาการ

ในอนาคตนักวิชาการหลายท่านบอกว่าต้องผลักดันให้สหกรณ์

1. เป็นระบบ Self Help อย่างแท้จริง ต้องมีการส่งเสริมอาชีพ

2. สหกรณ์ต้องทำเรื่อง Welfare จัดสวัสดิการให้มาก

3. ต้องเป็น Subsidiary Organization คือ ต้องช่วยสมาชิก 3 ด้าน คือ ด้านการเงิน การบริการที่หลากหลาย และช่วยให้ความรู้ ให้การอบรม

4. ต้องสร้างความภาคภูมิใจของความเป็นมนุษย์ คือต้องมีอนาคตที่ดี เมื่อออกจากสหกรณ์แล้วมีชีวิตที่สบายที่ดีพอสมควรโดยไม่เดือดร้อน

เหล่านี้จะเป็นงานที่สหกรณ์ต้องปูทางให้แก่สมาชิกในอนาคต

คุณมะณู บุญศรีมณีชัย: ประธานคณะกรรมการวางแผนฯ ชสอ.

มีความรู้สึกยินดีที่ได้เข้าร่วมเวทีที่ประกอบไปด้วยคนที่รักในงานสหกรณ์อย่างแท้จริง ชสอ. ได้เพิ่มงบประมาณให้แก่ทีมงานวิจัยและตั้งงบประมาณเพื่อต่อยอดงานนี้ในปีที่ 2 ต่อไปแล้ว และคิดว่างานนี้ได้ผลเกินคุ้ม จากการได้เข้าร่วมเวทีวิจัยตลอดทุกครั้งที่ผ่านมา พอสรุปได้ว่า

1. กลไกพื้นฐานที่จะทำให้วงจรที่อาจารย์วรเทพได้กล่าวถึงซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือนั้น เชื่อว่าสหกรณ์ออมทรัพย์จะเป็นสหกรณ์นำร่องต่อทุกชุมนุม หรือเป็นขบวนการต้นแบบ โจทย์คือทำอะไรให้ความร่วมมือกันเกิดขึ้นจริง อยากให้ใช้ความเชื่อมั่นหรือความจงรักภักดีต่อองค์กรที่เข้ามาเป็นสมาชิก แล้วจะเกิดความร่วมมือที่เป็นผลทันที

2. ภาครัฐ ทั้งกรมส่งเสริมฯ และกรมตรวจฯ มีบทบาทอะไรที่จะทำให้เกิดความร่วมมือโดยกรมส่งเสริมฯ มีหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ในทุกชุมนุม และมีบทบาทในการบังคับทางกฎหมาย โดยเฉพาะการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ การให้ความรู้แก่ขบวนการสหกรณ์นั้น ขออนุญาตว่าเมื่อท่านเข้ามาสวมบทบาทนี้แล้ว ท่านต้องรู้จริงได้ทันที เวทีในครั้งก่อนกล่าวถึงกรรมการไว้อย่างรุนแรงมาก เจ้าหน้าที่ ชสอ. ท่านหนึ่งได้พูดไว้ว่า ถ้าเราไม่สามารถเปลี่ยนกระบวนการซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกได้ เราจะต้องอยู่กับตรงนั้นให้ได้ เมื่อเข้ามาแล้วเราเปลี่ยนไม่ได้แต่จะพัฒนาอย่างไรนั่นคือสิ่งสำคัญ

3. บทบาทของชุมนุมฯ จะต้องมีการเปลี่ยนบทบาทในเรื่องของการเป็นศูนย์กลาง จึงเกิดการศึกษาคูณการนี้ขึ้น เพื่อให้พวกเรามีเข็มทิศในการเดินไปข้างหน้า

ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดทั้ง 4 เวทีนั้นจะเป็นกลไกสำคัญในการร่วมกันพัฒนาขบวนการสหกรณ์ของเรา การให้แค่ความรู้คงไม่เพียงพอ จะต้องเปลี่ยนทัศนคติด้วยเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์เมื่อเดินออกจากขบวนการสหกรณ์ไป

ในนามของชุมนุมฯ พวกเราพร้อมที่จะรับข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ของพวกเรา ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาเข้ามาให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อวงการสหกรณ์ออมทรัพย์ของพวกเราในวันนี้ ขอกราบขอบพระคุณ

เลิกประชุมเวลา 16.00 น.

สรุปแบบประเมิน เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
สำหรับ แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์” ครั้งที่ 4
วันที่ 4 มีนาคม 2554 ณ ห้องดนตรี 2อาคารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

➡ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบประเมิน

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	10	71.40
หญิง	4	28.60
รวม	14	100.00

จากตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ร้อยละ 71.40 เป็นเพศชาย และร้อยละ 28.60 เป็นเพศหญิง

ตารางที่ 2 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบประเมิน

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประธานกรรมการ	5	35.70
รองประธานกรรมการ	2	14.30
ผู้จัดการ	1	7.10
เลขานุการ	1	7.10
อื่นๆ (ไม่ระบุ)	5	35.70
รวม	14	100.00

จากตารางที่ 2 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมิน ร้อยละ 35.70 ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ร้อยละ 14.30 ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการ ร้อยละ 7.10 ดำรงตำแหน่งผู้จัดการและเลขานุการ

➡ ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

ตารางที่ 3 ความเห็นของผู้ตอบแบบประเมินที่มีต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น	8 (57.1)	6 (42.9)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.43	มากที่สุด
- เอกสารประกอบการประชุม	1 (7.1)	9 (64.3)	3 (21.4)	1 (7.1)	0 (0)	3.71	มาก
- สถานที่จัดประชุม	6 (42.9)	6 (42.9)	2 (14.3)	0 (0)	0 (0)	4.29	มากที่สุด
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม	4 (28.6)	6 (42.9)	3 (21.4)	1 (7.1)	0 (0)	3.93	มาก
- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม	4 (28.6)	8 (57.1)	1 (7.1)	1 (7.1)	0 (0)	4.07	มาก
- อาหารและเครื่องดื่ม	5 (35.7)	8 (57.1)	1 (7.1)	0 (0)	0 (0)	4.29	มาก
- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของ ผู้จัดประชุม	3 (21.4)	10 (71.4)	1 (7.1)	0 (0)	0 (0)	4.14	มาก
- ความรู้และความเข้าใจ ที่ได้รับจากการประชุม	4 (28.6)	8 (57.1)	1 (7.1)	1 (7.1)	0 (0)	4.07	มาก
- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วม ประชุม	7 (50.0)	6 (42.9)	1 (7.1)	0 (0)	0 (0)	4.43	มากที่สุด
- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วม ประชุม	8 (57.1)	6 (42.9)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.57	มากที่สุด
- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้ เข้าร่วมประชุม	6 (42.9)	6 (42.9)	2 (14.3)	0 (0)	0 (0)	4.29	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						4.20	มาก

**หมายเหตุ

1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.61	น้อย
2.62 – 3.42	ปานกลาง
3.43 – 4.23	มาก
4.24 – 5.00	มากที่สุด

จากตาราง ที่ 3 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น รายละเอียดดังนี้

- รูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น :

ผู้ตอบแบบประเมินโดยส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นมาก
คิดเป็นร้อยละ 57.1

- เอกสารประกอบการประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเอกสารประกอบการประชุม มีความ
เหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 64.3

- สถานที่จัดประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสถานที่จัดประชุมมีความเหมาะสมมาก
ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9

- อุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม มีความเหมาะสมมาก คิด
เป็นร้อยละ 42.9

- ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมิน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม 1 วัน มีความ
เหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 57.1

- อาหารและเครื่องดื่ม :

ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจต่ออาหารและเครื่องดื่มมาก คิดเป็นร้อยละ 57.1

- การต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัดประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมิน มีความพึงพอใจในการต้อนรับและอำนวยความสะดวกของผู้จัด
ประชุมมาก คิดเป็นร้อยละ 74.1

- ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมิน มีความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการประชุมมาก คิดเป็น
ร้อยละ 57.1

- ความคุ้มค่าที่ท่านได้เข้าร่วมประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมิน มีความเห็นว่า คุ้มค่ามากที่สุดที่ได้เข้าร่วมประชุม คิดเป็น
ร้อยละ 50

- ความภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมินมีความภาคภูมิใจมากที่สุดที่ได้เข้าร่วมประชุมในเวทีรับฟังความ
คิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 57.1

- ประโยชน์โดยภาพรวมที่ได้เข้าร่วมประชุม :

ผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่า ได้รับประโยชน์มากที่สุด ที่ได้เข้าร่วมเวทีรับฟังความ
คิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 42.9

➡ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- ควรจัดประชุมครั้งละ 2 วัน เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่มากกว่านี้

ภาคผนวกที่ 3

สถาปัตยกรรมการเงินของ “ชสอ.”

เพื่อความร่วมมือ การหมุนเวียนเงิน ความมั่นคง เป็นที่พึงพา ความยั่งยืน

โดย

อาจารย์วรเทพ ไททยาวิโรจน์

ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถาปัตยกรรมการเงินของ “ชสอ.”
เพื่อความร่วมมือ การหมุนเวียนเงิน ความมั่นคง เป็นที่พึ่งพา ความยั่งยืน

หลักการ

“ชสอ.” ต้องดำรงตนในฐานะที่เป็นองค์กรกลางอันเป็นศูนย์กลางหรือศูนย์รวมของสหกรณ์
ออมทรัพย์ทั้งมวล

ในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของมวลสหกรณ์ออมทรัพย์ “ชสอ.” จึงจะต้องวางตนให้อยู่ใน
คุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นจุดกลางของการที่สหกรณ์ต่างๆ จะมารวมตัวกัน
2. เป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงิน
3. เป็นผู้นำในการป้องกันสิทธิ์ หรือ การรอนสิทธิ์
4. เป็นสถาบันทางวิชาการ
5. เป็นต้นแบบของการปฏิบัติที่เหมาะสม
6. เป็นที่ปรึกษาของขบวนการสหกรณ์
7. เป็นศูนย์ข้อมูล ข่าวสาร ของเหล่าสหกรณ์ออมทรัพย์
8. เป็นตัวแทนของมวลสหกรณ์ออมทรัพย์

สถานภาพของชสอ.

1. เป็นสถาบันการเงิน “ปิด” มิได้ประกอบธุรกิจกับประชาชนหรือภาคธุรกิจทั่วไป
2. เป็นประหนึ่งสมาคมของสหกรณ์ออมทรัพย์
3. ไม่ดำเนินธุรกิจเชิงพาณิชย์
4. เป็นนิติบุคคลที่อยู่ในกำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. มิได้อาศัยงบประมาณจากทางราชการ
6. บริหารโดยคณะกรรมการที่มาจากกาเลือกตั้งของสมาชิก
7. รับสมาชิกเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์

ROAD MAP

		ชสอ.		
		ศูนย์กลาง		
สถาบันมาตรฐาน การเงิน		มั่นคง		พึ่งพา
	ร่วมมือ		ยั่งยืน	
		นวัตกรรม		
	THINK TANK		TECHNOLOGY	
คิदनอก กรอบงาน	คิดในแนวใหม่	กล้าหาญต่อการ ตัดสินใจ	FINANCIAL TECHNOLOGY	INFORMATION TECHNOLOGY
		กำหนดบุคลากร ผู้รับผิดชอบ		
	ติดตาม		ประเมินผล	
ปรับปรุง ต่อเนื่อง				

หน้าที่ของ “ชสอ.”

ยั่งยืน

มั่นคง

พึงพา

ชสอ.

มาตรฐาน

ร่วมมือ

หมุนเวียน
ทางการเงิน หรือ
การเงินวัฏจักร

การเป็นสถาบันการเงินที่มีมาตรฐาน

การที่ “ชสอ.” จะสามารถดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่เป็นองค์กรกลาง ในการประสานความร่วมมือและทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ชสอ.จะต้องปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบของสถาบันการเงินที่มีมาตรฐานดี ซึ่งการเป็นสถาบันการเงินที่มีมาตรฐานดีนั้น ก็จะต้องดำรงไว้ซึ่งวินัยภายใต้กรอบของหลักการ

“SMART I”

S	=	SECURITY
M	=	MANAGEMENT
A	=	AUSTERITY
R	=	RISK
T	=	TRUST
I	=	INNOVATION

หลักการ SMARTI จะประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้ :-

SECURITY

ความมั่นคงหรือเสถียรภาพของ ชสอ. จะสามารถเป็นไปได้ คณะกรรมการดำเนินการจะต้องบริหารงานให้เป็นไปตามเกณฑ์ “PACSEL” กล่าวคือ

P = PRINCIPLE	ยึดมั่นในหลักการและปรัชญาสหกรณ์
A = ASSET	ต้องสร้างสินทรัพย์หรือหลักทรัพย์ในครอบครองพอสมควร
C = CAPITAL	ต้องสามารถระดมเงินทุนมาเป็นฐานในการดำเนินงานทั้งนี้หมายรวมถึงเงินสำรอง และเงินสะสมต่างๆ ด้วย
S = SERVICE	ต้องมีการบริการที่ดี เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก
E = EQUITY	ต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิกจนมาระดมการถือหุ้นให้มาก การเติบโตของปริมาณหุ้นจะเป็นเครื่องประกันความมั่นคง ความเชื่อมั่นและความยั่งยืนของ ชสอ. ในฐานะองค์กรกลางของมวลสหกรณ์ออมทรัพย์
L = LIQUIDITY	ต้องมีการสำรองสภาพคล่องในการดำเนินงาน รวมทั้งการช่วยสภาพคล่อง (อย่างจำกัดและมีเงื่อนไข) ให้แก่มวลสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นสมาชิก

PRINCIPLE

การยึดมั่นในหลักการสหกรณ์และปรัชญาสหกรณ์ต้องถือเป็นหลักยึดที่สำคัญของ ชสอ. โดยควรจะดำเนินการดังนี้

1. การไม่เน้นกำไรเป็นสรณะ เน้นความมั่นคง ไม่ใช่ความมั่งคั่ง
2. ชสอ. แม้เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่ง แต่ก็มีใช้ธนาคารพาณิชย์ จึงไม่ทำธุรกิจและไม่ดำเนินงานเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ทั่วไป
3. มุ่งช่วยเหลือสมาชิกและขบวนการสหกรณ์เป็นสำคัญ

4. ไม่สนับสนุนในด้านการดำเนินงาน ที่ออกนอกแนวทางสหกรณ์
5. มุ่งเน้นและสร้างสมาชิกที่มีคุณค่า-มีคุณภาพ
6. วางกรอบแนวทางการลดหนี้ของสมาชิกให้ค่อยลงตามลำดับ
7. แนะนำการขยายวงเงินกู้ ประเภทเงินกู้ ระยะเวลาในการผ่อนชำระเงินกู้ของสมาชิก อย่างระมัดระวัง และสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการอนุมัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ASSET

ชสอ. จะต้องมีการ Growth Rate ทางด้านสินทรัพย์หรือหลักทรัพย์ในครอบครองที่มีสภาพคล่องสูง มั่นคง ยืดถือไว้ ขณะเดียวกัน ก็จะต้องเตือนตนอยู่เสมอว่าหลักการของสหกรณ์นั้นจะต้องมุ่ง Security มิใช่ Wealthy

CAPITAL

1. ชสอ. จะต้องเป็นแหล่งสะสมทุน จากสมาชิกที่มีสภาพคล่องส่วนเกิน
2. ชสอ. จะช่วยนำเงินจากสมาชิกไปให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่ต้องการใช้เงินในอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรม
3. จะต้องมีการสำรองสินทรัพย์สภาพคล่อง เกินกว่าที่ทางการกำหนด
4. ต้องเข้าใจว่าเงินทุนรักษาระดับเงินปันผลไม่สามารถถอนออกมาเพิ่มเพื่อทดแทนอัตราผลกำไรให้เท่าเทียมกับปีก่อน ๆ
5. ชสอ. อาจใช้กองทุนเงินสะสมตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลยุทธ์ในการเพิ่มเงินสำรองทางอ้อม โดยเฉพาะในกรณีที่จะเพิ่มอัตราเงินสำรองให้มีจำนวนสูงขึ้นกว่าเกณฑ์กฎหมายไม่สะดวก

SERVICE

1. เป็นศูนย์กลางการติดต่อเพื่อการกู้เงินระหว่างสหกรณ์ (PRIVATE REPO MARKET)
2. เป็นตลาดกลางทางการเงินให้กู้ยืมเงินแก่สหกรณ์ สมาชิกทั้งในระยะสั้น-ปานกลาง-ยาว
3. เป็นศูนย์กลางการออม
4. เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ
5. เป็นศูนย์ข้อมูลการเงินและการสนับสนุนทางการเงิน โดยติดต่อกับสหกรณ์ที่พร้อมจะช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อน
6. เป็นศูนย์กลางทางการฝึกอบรม
7. เป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์ในประเด็นปัญหา-ข้อจำกัดต่างๆ

EQUITY

1. ผลตอบแทนของสมาชิกจะต้องได้รับอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม
2. ผลตอบแทนต้องสม่ำเสมอ
3. ผลตอบแทนต้องได้มาจากการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักการของสหกรณ์
4. ต้องคำนึงว่า ทุนเรือนหุ้นมีใช้เงินทุนที่ยั่งยืนเสมอไป อาจลดลงได้อย่างรวดเร็วในปริมาณมากก็ได้ เนื่องจากสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

5. เงินปันผลไม่จำเป็นต้องเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพ หรือข้อจำกัดในการบริหารงานสหกรณ์

LIQUIDITY

1. ชสอ. จะต้องเป็นแหล่งสภาพคล่องของสหกรณ์อย่างมีเงื่อนไข มีข้อจำกัด
2. เป็นตัวกลางผูกสัมพันธ์ทางการเงินกับสหกรณ์ประเภทอื่นเพื่อสร้างสภาพคล่องระหว่างกัน
3. มีหลักทรัพย์ หรือทรัพย์สินพร้อมในการเสริมสภาพคล่อง
4. เป็นศูนย์กลางระบายนสภาพคล่องส่วนเกินให้แก่สมาชิก

MANAGEMENT

การบริหารเงินของ ชสอ.

1. ระมัดระวัง
2. รอบคอบ
3. ประหยัด
4. ได้ประโยชน์ตอบแทนที่เหมาะสม
5. มีการตัดสินใจที่ทันการณ์
6. มี RESPONSIBILITY และ ACCOUNTABILITY
7. สร้างองค์กรที่ COZY
8. รวดเร็วในการทำงาน งานกระชับไม่มี Red Tape หรือ Bottle Neck
9. มีเครื่องมือการบริหารมาใช้งาน
10. มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ

AUSTERITY

1. ใช้เงินมีเหตุผล
2. เป็นตัวอย่างในการบริหารการเงิน
3. มีงบประมาณที่แสดงออกถึงการประหยัด
4. มีระเบียบ กฎเกณฑ์การประหยัดในที่ทำงาน
5. ระมัดระวังในสิ่ง (ของ-งาน-เงิน) ต่อไปนี้
 - ค้างนานเกินไป
 - ซื้อมากเกินไป
 - ราคาสูงเกินไป
 - ดีเกินไป

RISK

1. งดการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง
2. ไม่เข้าไปในตลาดทุน
3. ไม่ทำตัวเป็นกิจการธนาคารพาณิชย์
4. ไม่ทำให้กิจการมีความเสี่ยง อาทิ

- ทำ OD
- ลดดอกเบี้ย-เพิ่มดอกเบี้ย โดยปราศจากกฎเกณฑ์ทางวิชาการสนับสนุน
- ให้อู่แก่สหกรณ์ที่ขาดวินัยการเงิน
- ไม่คำนึงถึงสถานภาพของสหกรณ์
- ดอกเบี้ยเงินกู้ไม่สะท้อนฐานะของสมาชิกผู้กู้

TRUST

เป็นการเน้นความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น สร้างความมั่นใจให้แก่สมาชิกที่มีต่อ “ชสอ.” การสร้างความน่าเชื่อถือหรือเชื่อมั่นดังกล่าว ขอบที่ ชสอ. จะต้องสถาปนาตัวเองให้มีคุณสมบัติดังนี้

1. เอกภาพในการบริหารและการดำเนินงาน
2. ชำรงหลักการสหกรณ์ ปรัชญา ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ มติ กฎหมาย ตลอดจนครรลองประเพณีปฏิบัติต่างๆ อย่างมั่นคง
3. สามารถให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือให้คำปรึกษาแก่สหกรณ์ในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว
4. เป็นเสาหลัก เป็นผู้นำในการพิทักษ์หลักสหกรณ์ ชุกรกรมต่างๆ ของสหกรณ์ ศักดิ์และสิทธิ์ของสหกรณ์ตลอดจนผลประโยชน์ในด้านต่างๆ ของขบวนการสหกรณ์
5. ดำเนินการให้ภาครัฐยอมรับ เชื่อถือ และนำหลักสหกรณ์ไปปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคม และเศรษฐกิจ
6. การดำเนินงานตั้งอยู่ในหลักธรรมาภิบาล
7. ดำรงตนเป็นแบบฉบับ แบบอย่างที่ขบวนการสหกรณ์สามารถนำไปอ้างอิงเป็นแบบพิมพ์ได้
8. สถานที่ประกอบการชัดเจน เป็นกิจลักษณะ

INNOVATION

คำว่า “นวัตกรรม” ย่อมแตกต่างจากคำว่า “พัฒนาการ” เพราะพัฒนาการนั้นหมายถึง การทำสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ได้รับการปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมขึ้น สะดวกขึ้น รวดเร็วขึ้น ประหยัดขึ้น แต่นวัตกรรม นั้นหมายถึง การนวัตกรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นมาในการทำงาน เพื่อประสาน ชุกรกรมให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีวิธีการใหม่มีแนวทางใหม่ มีเครื่องมือใหม่ มีวิถีคิดใหม่ ทั้งนี้ยังจะต้องมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อการเปิดประตูไปสู่สิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องด้วย (KAIZEN)

สำหรับ ชสอ. แล้วการสถาปนาให้มินวัตกรรมเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอิงอาศัยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและสำคัญอยู่ 2 ชนิด เป็นตัวนำ กล่าวคือ

1. THINK TANK

- คิดนอกกรอบการทำงานแบบเดิม ๆ
- ไม่ยึดติดวิธีการ แนวทางเดิมๆ
- กล้าออกทะเลใหญ่ (White Ocean ; Blue Ocean)
- เป็นตัวของตัวเอง ไม่ถูกชี้นำ ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลครอบงำ
- ระดมความคิดจากทุกภาคส่วน
- เปรียบเทียบแนวคิด – เลือกแนวทาง – ตัดสินใจ

- มีการทบทวนปรับปรุงแนวคิด แนวทางอยู่เสมอ
- ยึดมั่นในกรอบแห่งครรลองของหลักการ – ปรัชญาสหกรณ์

2. TECHNOLOGY

การใช้ Technology จะต้องจำแนกออกมาเป็น 2 ด้าน

1. Financial Technology

เป็นการใช้ Technology ทางด้านการบริหารการเงิน เพื่อให้ ชสอ. ที่ได้วางตัวไว้ เป็นศูนย์กลางทางการเงินสามารถนำเสนอแนวทางในการบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทาง อยู่ 3 ด้าน กล่าวคือ

- การมีเครื่องมือทางการเงิน (Financial Instruments)
- การมีผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (Financial Products)
- การมีกลยุทธ์ทางการเงิน (Financial Strategies)

2. Information Technology

หมายถึง การที่ ชสอ. จะต้องเป็นศูนย์กลางทางด้านข่าวสารข้อมูลต่างๆ ทั้งใน ด้านวิชาการและข้อมูลอื่นๆ เพื่อตอบสนองความกว้างขวางทางด้านโลกทัศน์ทางการสื่อสารแก่สหกรณ์ สมาชิกอย่างทั่วถึง รวดเร็ว มีปริมาณมากพอต่อการใช้งาน และข้อมูลนั้นทันสมัย โดยใช้อุปกรณ์การสื่อสาร ต่างๆ เป็นสื่อกลาง (Media) ในการเชื่อมโยงกับสหกรณ์สมาชิก

ก. FINANCIAL TECHNOLOGY

INSTRUMENTS	PRODUCTS	STRATEGIES
CF. SAWS.	STN. (SHORT TERM NOTE)	SECURITIZATION
SWOT	MTN. (MEDIUM)	SYNDICATED LOAN
FUNDING ARCADE	LTN. (LONG)	SYNDICATED WELFAIR
PRIVATE REPOMARKET	NCD. (NEGOTIABLE)	MATCHING FUND
RISK MANAGEMENT	TCD. (TRANSFERABLE)	MUTUAL FUND
BALANCED SCORE CARD	DEBENTURE	INSURANCE
INTERNAL CONTROL	PN. (PROMISORY NOTE)	CO-OPERATIVE CO-
GRC. (GOVERNANCE RISK COMPLIANT)	CD. (CERTIFICATE OF DEPOSIT)	ORDINATION
	FLOATING RATE NOTE	REVOLVING FUND

ข. INFORMATION TECHNOLOGY

- MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM
- INTER NET
- INTRA NET
- TELE-CONFERENCE

- FAX
- SMS
- E-MAIL
- FACE BOOK
- NEWS NET-WORK
- TELEPHONE
- DOCUMENTS etc.

การสร้างความยั่งยืน

1. สร้างความเชื่อมั่น
2. สมาชิกให้ความร่วมมือ
3. เป็นสถาบันที่มั่นคง
4. มีมาตรฐานที่ดี
5. เป็นต้นแบบที่ดี
6. มีธรรมาภิบาล
7. ให้บริการแก่สมาชิกโดยสามารถสนองตอบตามความประสงค์
8. มีเกียรติภูมิ – ภาพลักษณ์ที่ดี
9. ประสานสวัสดิการร่วม
10. สามารถเป็นที่พึ่ง เป็นที่ปรึกษา ที่ทรงประสิทธิภาพ

การเงินวิภูจักร

- Created Revolving Fund
- มีเครื่องมือและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย
- มีการกระจายเงินสู่สมาชิกทั่วถึงและทันการณ์
- เป็นตลาดกลางการกู้ยืมเงินระหว่างสมาชิก
- เป็นผู้แทนหรือตัวแทนในการประสานงานการเงินในระหว่างสหกรณ์ โดยเฉพาะในด้านเงินกู้และสภาพคล่อง
- Roll over condition
- Refinance Suggestion
- เป็นศูนย์กลางการจัดการทางการเงิน ระหว่างขบวนการสหกรณ์ รวมทั้งกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มออมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ

การเป็นที่พึ่งพา

หมายถึง การที่ชสอ. สามารถบ่มเพาะสหกรณ์สมาชิกให้มีขีดความสามารถในการพึ่งตนเองได้จนสามารถพาตัวเองและสมาชิกพ้นจากความยุ่งยากทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็ยังหมายรวมถึงการที่ชสอ. ต้องทำตัวเป็นแกนหลักในการที่จะเป็นที่พึ่งของสหกรณ์สมาชิกได้ด้วยการให้คำปรึกษา หรือความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นผู้นำในการพาสหกรณ์สมาชิกบรรลุเป้าหมายในการ

เป็นสถาบันการเงินที่มุ่งสู่ความยุติกันดี มีความมั่นคงก้าวหน้าทั้งทางด้านวิชาการ บริหาร การจัดการ ด้วยพื้นฐานของธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืน

1. ต้องผลักดันให้ สหกรณ์สมาชิกหล่อหลอมให้สหกรณ์ของตนมีความภูมิใจและอุ้มชูใจในการที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยเฉพาะความสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างสมเกียรติภูมิแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)
2. ต้องมีกลยุทธ์ในการที่จะให้สหกรณ์สมาชิกตระหนักหรือให้นึกถึง “ชสอ.” ก่อน
3. รับคำปรึกษาได้ทุกกรณี
4. ให้ความเสมอภาค
5. สร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิก
6. สามารถให้ความช่วยเหลือได้จริง
7. มีการติดตามเรื่องและผลงานด้วยความสม่ำเสมอต่อเนื่อง
8. เอาใจใส่ในงานทุกด้าน ทุกขั้นตอน
9. มีการวิจัย-ติดตาม-สำรวจ เมื่อมีแผนงานใหม่ๆ เกิดขึ้น
10. มีการประชาสัมพันธ์ดี
11. มีข้อมูลทันการณ์ และทันสมัยพร้อมมูลในการบริการสมาชิก
12. มีข้อมูลมากเพียงพอต่อการใช้งานเพื่อการพิจารณา – ตัดสินใจแก่สหกรณ์สมาชิก

การเงินวัฏจักร

คือการสร้างวงจรการหมุนเวียนทางการเงินในระหว่างสหกรณ์และแผ่ขยายไปสู่ตลาดภายในของกลุ่มคนผู้ที่ยังไม่อาจรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เช่น กลุ่มเกษตรกร : กองทุนออมทรัพย์ต่างๆ เป็นต้น

1. สร้างสภาพคล่องให้เพียงพอ
2. สะสมทุนพอเพียง
3. มีการประสานงานดีระหว่างกัน
4. ใช้เครื่องมือการเงินที่พร้อมเหมาะสม
5. หลากหลายด้วย Technology
6. มีเครือข่ายสัมพันธ์
7. สร้างกลุ่มเข้มแข็ง
8. มีข้อมูลทางการเงินให้บริการสม่ำเสมอ
9. มีหลักประกันความมั่นคงแก่สมาชิก
10. มี ROI เหมาะสม
11. ให้ผู้กู้ได้ประโยชน์เชิงสร้างสรรค์
12. มีการรายงานกลับในเงื่อนไขเวลาที่กำหนด เช่น ปีละครั้ง หรือ 2 ครั้ง
13. มีการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้กู้หลังการกู้เงินในด้านต่างๆ ที่ผู้กู้มีจุดอ่อน (Full Support Package)
14. ติดตามประเมินผลงานของสหกรณ์สมาชิก
15. ปรับปรุงระบบต่างๆ อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

คุณภาพของสถาบันความมั่นคง

1. ระบบบัญชีชัดเจนเป็นปัจจุบันและโปร่งใส
2. มีหนี้สินน้อยกว่าทุน
3. ผ่านการกลั่นกรองโดยตัวชี้วัดทางการเงิน
4. มีการควบคุมภายในดี
5. มีผู้สอบบัญชีเชื่อถือได้
6. มีสภาพคล่องดี
7. มีทุนดำเนินงานภายในเป็นหลัก
8. มีทุนดำเนินงานเพียงพอ
9. หากมีหนี้ก็สามารถควบคุมได้
10. มีการเจริญเติบโตของกิจการสม่ำเสมอ อย่างพอเหมาะ พอควร

การสร้างคุณค่าเป็นสถาบันที่ยั่งยืน

1. มีภาพลักษณ์ที่ดี
2. ไม่มีเรื่องเสื่อมเสีย (Moral Hazard)
3. มีคุณภาพของบุคลากร- กรรมการในเกณฑ์สูง
4. การได้รับการยอมรับสนับสนุนจากสมาชิก
5. มีผลงานดีต่อเนื่อง
6. มีระบบการเงินที่มั่นคง ปลอดภัย
7. มีสถานที่ประกอบการชัดเจนเป็นกิจลักษณะ

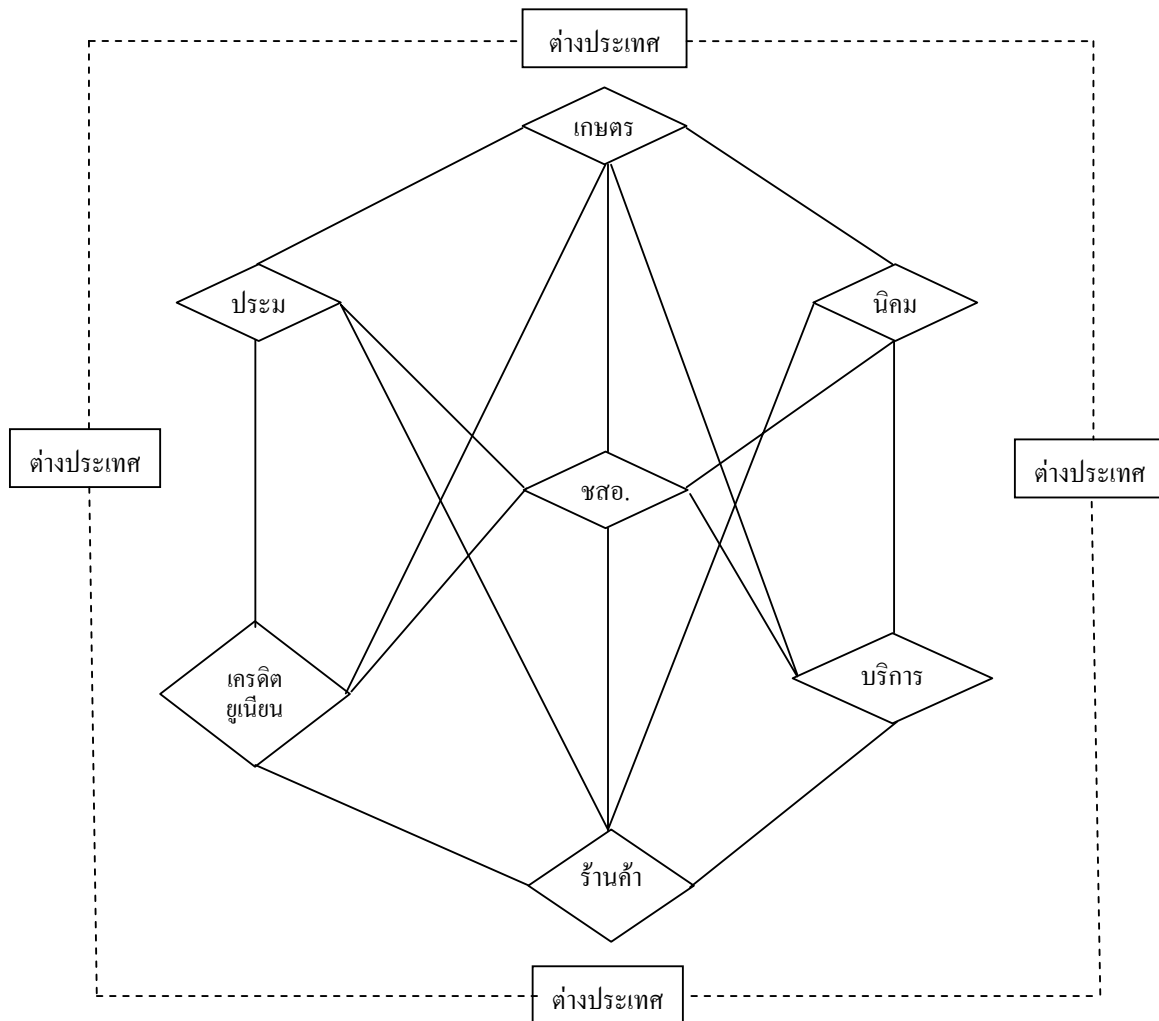
คุณธรรมของการเป็นที่พึ่งพา

1. มีความสุจริตใจ
2. มีความซื่อตรง-เสียสละ
3. ยึดหลักธรรมาภิบาล
4. ยึดหลักปรัชญาสหกรณ์
5. ยึดมั่นในแนวทางของสหกรณ์ออมทรัพย์
6. มีแผนงาน นโยบายชัดเจน
7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี
8. ให้ความช่วยเหลือที่รวดเร็ว เสมอภาค ทั่วถึงหลากหลาย
9. มีความเป็นกลาง
10. รักษาความลับของสหกรณ์-สมาชิก

ความร่วมมือ

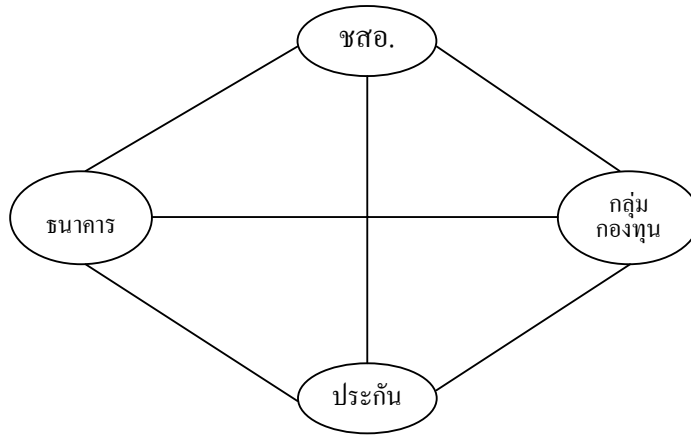
ในยุคโลกาภิวัตน์ยากที่องค์กรหนึ่งใดจะสามารถยืนอยู่ได้อย่างโดดเดี่ยว โดยไม่ต้องสมาคมกับบุคคลหรือองค์กรอื่นใด ชสอ.ก็เช่นกัน เพื่อนำทางสมาชิกก้าวไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า ชสอ. จึงชอบที่จะต้องประสานงานในด้านต่างๆ โดยทำควบคู่กับสถาบันหรือสถานประกอบการอื่นๆ กล่าวคือ

1. ความร่วมมือในระหว่างขบวนการสหกรณ์

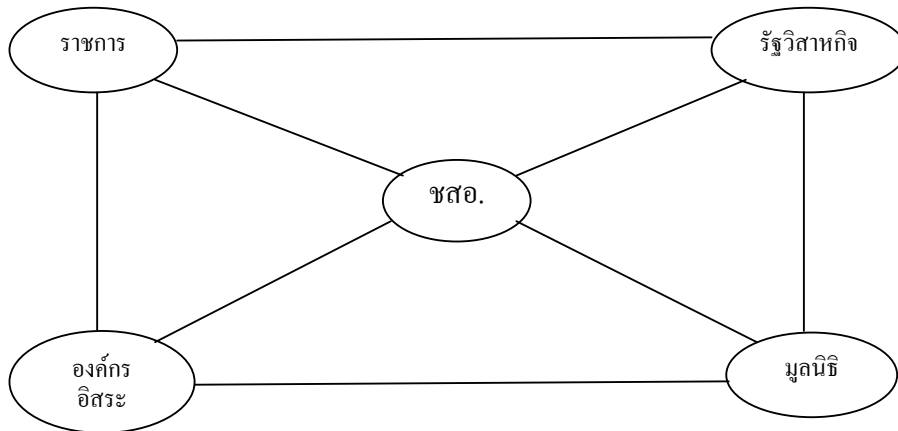
- ความร่วมมือในด้านการเงิน
- ความร่วมมือในด้านสวัสดิการ
- ความร่วมมือในด้านข่าวสาร-ข้อมูล
- ความร่วมมือในด้านวิชาการ
- ความร่วมมือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. ความร่วมมือภายนอกขบวนการสหกรณ์

- คຸ້มครองชีวิต
- คຸ້มครองทรัพย์สิน
- คຸ້มครองอาชีพ
- คຸ້มครองวัยเกษียณอายุ
- คຸ້มครองตามปลอดภัยด้านการเงิน

3. ความร่วมมือกับทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระ มูลนิธิ หน่วยงานอื่นๆ

- กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ
- พิธีปฏิบัติ
- ข้อมูล - สารสนเทศ
- วิชาการ
- กิจกรรม
- ความช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ร่วมงาน

การกำหนดผู้รับผิดชอบ

การดำเนินงานส่วนใหญ่ที่ได้ปรากฏในการประกอบกรทั่วไปนั้น สิ่งที่ทำให้เกิดความซงักกันจนนำไปสู่การปราศจากผลสัมฤทธิ์ในการทำงานนั้นก็คือ เมื่อได้รับการกำหนดนโยบายหรือจัดทำโครงการและวางแผนงานไว้แล้วต่างก็คิดว่าตนได้บรรลุภารกิจไปเรียบร้อยแล้ว จึงละเลยหลงลืมที่จะแต่งตั้งหน่วยงานหรือบุคลากรเป็นผู้สานต่องานที่ได้ตั้งใจให้เดินหน้าไว้แล้วนั้นอย่างชัดเจนเป็นทางการ ดังนั้นจึงปรากฏอยู่เสมอว่างานต่างๆ ที่วางไว้แล้วมักไม่คืบหน้าเท่าที่ควร หรือจนแม้กระทั่งหยุดซงักไปเลยก็มี ฉะนั้น การที่จะให้การสถาปนา ชสอ. เป็นศูนย์กลางทางการเงินของขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์จึงมีความสำคัญในอันที่จะไม่ถือว่าโดยรูปแบบนั้น ชสอ. ได้รับการออกแบบให้เป็นศูนย์กลางต่างๆ ของงานในขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่แล้ว แต่การที่จะมีการแต่งตั้งหน่วยงานหรือบุคลากรอันเหมาะสมที่จะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบโดยตรงต่องานชิ้นสำคัญนี้ด้วย เพื่อประโยชน์ในการสานต่องานดังกล่าวขณะเดียวกัน ชสอ. ก็ควรจะให้คำแนะนำแก่สหกรณ์สมาชิกในการที่จะต้องแต่งตั้งบุคลากรหรือหน่วยงานของสหกรณ์มาดูแลงานการประสานงานกับ ชสอ. ด้วย คู่กัน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลให้สามารถเดินไปได้อย่างรวดเร็วทั่วถึงและทรงประสิทธิภาพ ทุกวันนี้การปรากฏอยู่เสมอว่าข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราวต่างๆ ของสหกรณ์สมาชิกกับ ชสอ. มักไปสะดุดหยุดลงแค่เฉพาะบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่สหกรณ์ติดต่อกับ ชสอ. เท่านั้น คนอื่นๆ ในสหกรณ์หาได้ทราบไม่ หรือแม้แต่ได้ทราบก็เป็น การได้ทราบอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีรายละเอียด ไม่มีข้อมูลอันสมบูรณ์ทำให้ความเข้าใจในข้อมูลต่างๆ ด้อยคุณค่าลงไปเป็นอันมาก

อนึ่ง การแต่งตั้งหน่วยงาน หรือบุคลากรที่จะรับผิดชอบงานนี้ชอบที่จะต้องสรรหาจากบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงกับงานมีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ มีเวลาเสียสละมากเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เพราะงานนี้นอกจากจะมีความละเอียดอ่อนสูงแล้ว ยังมีการกำหนดขอบเขตของงานที่ค่อนข้างจะกว้างขวาง อีกทั้งยังจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้เกี่ยวข้องต่างๆ (Stake Holders) อย่างรอบด้าน อีกด้วย

การติดตามงาน

การเดินทางให้ชสอ. เป็นศูนย์กลางทางการเงินตาม Road Map ที่ได้วางไว้เป็นแนวทางกลยุทธ์นั้น ชอบที่จะต้องมีการติดตามผลการทำงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอเพื่อวัดผลการดำเนินงาน และทราบความคืบหน้า อุปสรรค ปัญหา อันจะพึงมีจะได้มีการปรับปรุง แก้ไขได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ มีประสิทธิผล การติดตามผลการปฏิบัติงานนี้อาจพิจารณาแยกส่วนออกเป็นพันธกิจ 2 ประการ กล่าวคือ

ก. บุคคลผู้ติดตามผล

การมอบหน้าที่นี้ให้แก่ผู้ควบคุมงานภายใน (Internal Controller) เป็นผู้ดำเนินงานด้านนี้โดยตรงจะเหมาะสมที่สุด อย่างไรก็ตามในขั้นนี้แน่ใจว่า ทุกสหกรณ์อาจยังมิได้มีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านการควบคุมภายในอย่างชัดเจนโดยตรงก็อาจขอให้ผู้ตรวจสอบกิจการ (Internal Auditor) เป็นผู้รับผิดชอบดูแลงานไปพลางก่อน แต่อย่างไรก็ดี สหกรณ์ควรจะเร่งสรรหาและสร้างบุคลากรของตนเองในการที่จะให้มีผู้มาปฏิบัติงานด้านการควบคุมภายในโดยเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในด้านปฏิบัติการ (Operation) ได้มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ขณะเดียวกันก็จะเกิดความสมบูรณ์ในงานควบคุมและตรวจสอบงานในสหกรณ์ขึ้น เพราะมี 3 แรงประสานมาช่วยดูแลการปฏิบัติงานคือ ผู้ควบคุมภายใน ผู้ตรวจสอบกิจการ และผู้สอบบัญชี

ข. เครื่องมือในการติดตามงาน

สหกรณ์จะต้องกำหนดให้ใช้เครื่องมือในการติดตามการทำงานอย่างพร้อมมูลโดยอาศัยเครื่องมือที่เอื้อประโยชน์ต่อการชี้แนะถึงผลการดำเนินงาน เช่น

- แผนกลยุทธ์ที่ประกอบด้วยตัวชี้วัดการทำงาน K.P.I. (Key Performance Indicators) โดยมีเงื่อนไขเป็นเครื่องกำกับไว้ด้วย
- C.P.M. Chart หรือ P.E.R.T. Chart เพื่อใช้ตรวจสอบเส้นทางการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนงาน
- S.W.O.T. เพื่อชี้ประเด็นให้ชัดเจนถึงปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย ข้อควรระวัง ข้อควรแก้ไขในการทำงาน

การประเมินผล

ในแต่ละคาบเวลา (Duration) ชสอ. ควรจะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะเวลาตามความเหมาะสมโดยขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของฝ่ายบริหารว่าต้องการจะประเมินผลในระยะเวลาใด เช่น ระยะเวลาไตรมาส ทุกครึ่งปี หรือปีละครั้ง การประเมินผลนี้จะต้องแสดงออกเป็นเอกสารอย่างเป็นทางการทุกคาบเวลาที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้น การประเมินผลนี้จะต้องสามารถแสดงผลออกมาให้เห็นชัดเจน กล่าวคือ

ก. จะต้องจัดชั้นการวัดค่าประสิทธิผลสัมฤทธิ์

การจัดชั้นอาจกำหนดออกมาเป็นระดับ A-B-C-D โดยผู้ประเมินอาจเป็นบุคคล เช่น ผู้ควบคุมภายใน ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้สอบบัญชี ก็ได้ ขณะเดียวกัน ก็จะต้องแสดงให้เห็นถึง ความสามารถในการพัฒนาการในการที่จะปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าดียิ่งขึ้นได้อย่างไร ข้อสำคัญก็คือ ต้องไม่พึงพอใจต่อการทำงานสามารถเดินหน้าไปตามเป้าหมายตรงตามเงื่อนไขเวลานั้น แต่ต้องสามารถที่จะพัฒนาให้งานมีขีดความสามารถดีขึ้นจนอาจลุล่วงได้ก่อนเงื่อนไขเวลาที่วางไว้ด้วย

ข. เครื่องมือในการประเมินผล

ผู้ประเมินผลจะต้องใช้เครื่องมือที่สำคัญในการวัดผลการดำเนินงานทางการเงิน ดังนี้

- C.F. SAWS เป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เพื่อชี้ให้สหกรณ์ตระหนักถึงสภาพการณ์ทางการเงินของสหกรณ์ ในเวลาใดเวลาหนึ่งตามที่นำค่าตัวเลขของสหกรณ์จากงบการเงินไปคำนวณ และวิเคราะห์
- B.S.C. หรือ Balanced Score Card เป็นการประเมินผลงานด้านการเงินโดยพิจารณาจากมิติต่างๆ รอบด้านใน 4 ทิศทางคือ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงาน ด้านผู้เกี่ยวข้อง และด้านนวัตกรรม

หมายเหตุสำคัญ

การเดินทางของ ชสอ. ในการที่จะเป็นศูนย์กลางทางการเงินนั้น จะต้องเป็นงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องอย่างยั่งยืน ในปฏิภาณกลับกันเราจะพบว่า คณะกรรมการดำเนินการของ ชสอ. มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ จึงอาจเป็นไปได้ว่า การเดินทางของแผนการเป็นศูนย์กลางการเงินอาจไม่ต่อเนื่องเพราะคณะกรรมการดำเนินการแต่ละชุดอาจให้ความสำคัญในประเด็นหลักและรายละเอียดแตกต่างกัน ฉะนั้น การวางแผนกล

ยุทธ์ทางการเงินจึงควรวางไว้เป็นระยะปานกลาง 3-4 ปี แต่ที่สำคัญก็คือ จะต้องสามารถตัดทอนแบ่งแยกแผนการดำเนินงานออกมาเป็นช่วงๆ โดยเว้นช่วงไว้แต่ละปีเป็นขั้นๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ชสอ. ไม่ใช่เป็นแหล่งระดมทุนของสหกรณ์ แต่จะเป็นสถาบันที่ช่วยสมาชิกในการผ่อนคลายสภาพคล่องในการนี้ ชสอ. จึงมิใช่เป็นสถาบันที่จะช่วยสมาชิกให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการลงทุน
2. ชสอ. ต้องไม่ใช่ตลาดทุนเป็นทางเลือกแรกในการลงทุน
3. ชสอ. ต้องไม่ลงทุนในตลาดอนุพันธ์
4. หอการค้าอาจเป็นสินทรัพย์ที่จะถือครองไว้เป็นหลักประกันความมั่นคงได้ แต่ต้องในรูปวัสดุ (ทองคำแท่ง)
5. ชสอ. ไม่มีหน้าที่ในการทำตัวเป็นแหล่งระดมเงินจากสมาชิกไปลงทุนในตลาดทุนหรือตลาดอนุพันธ์
6. ชสอ. ต้องคำนึงอยู่เสมอว่ามีใช่เป็นสถาบันการเงินเพื่อสร้างผลกำไรทางธุรกิจแก่สมาชิก ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องพะวงว่าจะต้องปฏิบัติดังนี้ :-
 - 6.1 อัตราเงินปันผลต้องเพิ่มสูงขึ้นเสมอไปหรือเท่ากับปีก่อน
 - 6.2 พยายามสร้างผลกำไรเพื่อมาจ่ายเงินปันผล
 - 6.3 ถอนเงินทุนรักษาระดับเงินปันผลมาจ่าย ชดเชยอัตราเงินปันผลในปีที่ความสามารถในการจ่ายเงินปันผลต่ำ เพราะเท่ากับเป็นพฤติกรรมของการบิดเบือนผลการดำเนินงานอันไม่อาจสะท้อนผลการบริหารงานประจำปี และที่สำคัญก็คือ เป็นการใช้จ่ายเงินทุนรักษาระดับเงินปันผลที่ผิดวัตถุประสงค์
7. ชสอ. เป็นแต่เพียงสถาบันที่จะช่วยระบายนสภาพคล่องส่วนเกินให้แก่สมาชิกที่อาจไม่มีช่องทางลงทุนที่เหมาะสม ดังนั้น ชสอ. จึงมิใช่จะต้องรับรองให้สมาชิกได้รับผลตอบแทนที่ดีที่สุด แต่จะให้สมาชิกมีแหล่งการระบายนสภาพคล่องที่ปลอดภัยมากที่สุด และมีผลประโยชน์ตอบแทนที่ไม่น้อยกว่าอัตราต่ำที่กำหนดโดยเกณฑ์เฉลี่ยทางตลาดเงิน
8. ชสอ. ต้องมีแนวทางที่กำหนดให้สมาชิกมีหนี้ลดลงต่อเนื่องตามลำดับ
9. ชสอ. ต้องให้สมาชิกเข้าใจในหลักเศรษฐกิจ “พอเพียง” โดยชี้ให้เห็นถึงความ “พอดี” ในการดำเนินชีวิตที่สหกรณ์สมาชิกพึงทำความเข้าใจกับสมาชิกของตน
10. ชสอ. ต้องเป็นต้นแบบของระบบ REVOLVING FUND
11. ชสอ. ต้องยึดมั่นในหลักเกณฑ์ ข้อปฏิบัติ เงื่อนไข กติกา ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด และเป็นแบบฉบับอันดีแก่สมาชิก ทั้งในด้านโครงสร้างองค์การสัมพันธภาพในงาน การบริหาร และการจัดการ
12. ชสอ. ต้องเป็นต้นแบบของการเป็นองค์การที่ปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ในทุกระดับ – ขั้นตอน
13. ชสอ. ควรแนะนำให้สหกรณ์สมาชิกนำเงินสำรองส่วนหนึ่งมารวม (POOL) ไว้ที่ชสอ. เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคง และเป็นสินทรัพย์สำรองสภาพคล่องที่ตั้งอยู่บนหลักการสหกรณ์ (MUTUAL FUND)
14. ชสอ. ควรเสนอแนะให้ทางราชการอนุญาตให้นำเงินทุนสำรองเลี้ยงชีพของหน่วยงานที่สหกรณ์ตั้งอยู่มาลงทุนกับสหกรณ์ได้เพราะเงินของสมาชิกสหกรณ์ควรให้สหกรณ์เป็นผู้ดูแล

15. ชสอ. ควรเสนอแนะให้ทางราชการเห็นชอบให้มีเงินเฉลี่ยคืนจ่ายคืนให้กับเงินฝาก (เงินออม) ของสมาชิก เช่นเดียวกับกับเงินกู้

16. ชสอ. ควรจะแนะนำให้สหกรณ์สมาชิกสำรองเงินตามกฎหมายให้สูงกว่าร้อยละ 10 ของผลกำไรเป็นประจำทุกปี

17. ชสอ. ควรเป็นศูนย์กลางการจัดการเรื่อง “ฉาบปกิจสงเคราะห์” หรือประสานกับ “ชสค.” ในด้านสวัสดิการ

18. ชสอ. ต้องเป็นแบบอย่าง ขณะเดียวกันก็ต้องเตือนสมาชิกถึงการประกอบการด้านอื่นๆ อันขัดกับหลักการสหกรณ์ เช่น DERIVATIVES ; LOTTERY ; BROKER (INSURANCE) ; LEASING ; FACTORING เป็นต้น

19. ควรที่ ชสอ. จะเป็นสถาบันสร้างแบบ (MODEL) ของ การให้สหกรณ์ใช้ทุนภายในให้มาก (ฝากมากกว่ากู้ – ทุนมากกว่าฝาก)

20. ชสอ. ควรแนะนำให้สหกรณ์ต่างๆ มีการปรับปรุงค่าตอบแทนแก่ผู้ตรวจสอบกิจการให้ใกล้เคียงกับผู้สอบบัญชีเพราะภารกิจของผู้ตรวจสอบกิจการตลอดจนความรับผิดชอบมิได้น้อยกว่ากันมากนัก

21. ชสอ. ต้องเปลี่ยนแนวคิดในการออกตัวสัญญาใช้เงินโดยปราศจากมูลหนี้ที่แท้จริงรออยู่แต่กลับกลายเป็นการระดมทุนไปเสี่ยงแทนสมาชิกด้วยการลงทุนในตลาดทุน

22. การจ้าง FUND MANAGER ในการลงทุนไม่จำเป็นและไม่เป็นผลดีต่อ “ชสอ.” เอง

23. สหกรณ์ที่ตั้งใหม่ให้แนะนำการวางแผนการกู้เงินประเภทสามัญก่อน เพื่อให้มีวงเงินมากพอควร (เช่น เริ่มจาก 30,000 -50,000 บาท) และสามารถผ่อนชำระได้นานกว่าการให้กู้ฉุกเฉิน

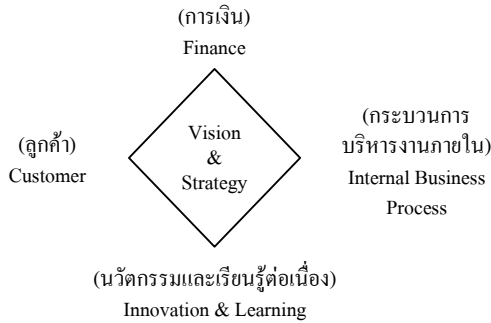
24. การควบคุมภายในเป็นปฐมฐานของการป้องกันการทำการอันมิชอบน้านักการ ชสอ. จึงควรผลักดันให้สมาชิกเร่งศึกษาแนวทางนี้อย่างจริงจังและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ก็โดยอนุวัตรตามแผนพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติฉบับที่ 2 (2550-2554)

25. ชสอ. เป็นสถาบันการเงินอยู่แล้วโดยธรรมชาติและโดยนิตินัย บทบาทหน้าที่ที่ดำรงตนเป็นศูนย์กลางการเงินของสมาชิกอยู่แล้ว จึงมีบังคับควรนำตนไปสู่ RED OCEAN ด้วยการจัดตั้งธนาคาร ซึ่งจะนำปัญหามาสู่ตนเองอเนกประการ

ดรชนีแนะนำศัพท์

ACCOUNT.ABILITY = ความรับผิดชอบหรือภารกิจหรือโครงการที่ตนนำเสนอแล้วไม่ประสบผลสำเร็จต่างๆ ที่ตนเองยืนยัน รับรองและที่ประชุมหรือองค์การให้ความเชื่อถือตามที่ตนนำเสนอโดยมีเงื่อนไขให้รับผิดชอบต่อความเสียหาย หรือแม้ไม่มีคำรับรองว่าจะรับผิดชอบต่อการไม่สัมฤทธิ์ผลของงานหรือโครงการก็ตาม

BALANCED SCORE CARD = เป็นวิธีการวัดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานโดยมองใน 4 มิติคือ

ผู้บริหารจะต้องสามารถผสมผสานมิติทั้ง 4 นี้ให้กลมกลืนกันจนสามารถก้าวไปสู่เป้าหมายโดยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านวิชาการและนวัตกรรม

BANKER'S ACCEPTANCE = เป็นเอกสารการเงินที่มีลักษณะคล้าย P.N. ชนิดหนึ่งที่ธนาคารรับรองว่าจะเป็นผู้รับผิดชอบเงินในจำนวนที่ตกลงกันให้แก่เจ้าหนี้ตามที่ระบุไว้ในเอกสารที่ธนาคารออกใบรับรองนี้ในเวลาและจำนวนที่กำหนดไว้เอกสารการเงินชนิดนี้สามารถเปลี่ยนมือได้ด้วย อย่างไรก็ตาม ส่วนมาก Banker's Acceptance มักใช้กับธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ

BANK GUARANTEE = หมายถึงการที่ผู้กู้ขอให้ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออกหนังสือรับรองค้ำประกันผู้กู้โดยผู้กู้เป็นผู้จ่ายค่าธรรมเนียม การค้ำประกันในเงื่อนไขนี้หมายความว่าถ้าผู้กู้ผิดนัดชำระหนี้ ทั้งจำนวน หรือบางส่วนธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้ชำระหนี้ที่ค้างอยู่ทั้งหมดให้เอง

Blue Ocean = การคิดหาแนวทางใหม่ในการดำเนินงาน โดยการมองผ่านวงจรการประกอบการปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันกันอย่างสูงและหลากหลายสถาบันด้วยการมุ่งสู่ทิศทางหรือกลุ่มการประกอบการที่ยังไม่มีผู้เข้าไปตอบสนองวัตถุดิบประสงค์ แต่ชสอ. มีProducts ที่จะช่วยตอบโจทย์ได้ หรือแม้แต่เข้าไปในกลุ่มธุรกิจที่มีการแข่งขันต่ำหรือน้อย โดยเข้าไปเสริมให้สมบูรณ์ขึ้น

CF. SAWS (Co-operative Financial Surveillance And Warning System) = เป็นเครื่องมือทางการเงินที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พัฒนาขึ้นมาจากการใช้หลัก Capital; Asset; Management; Equity; Liquidity เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการเงินสำหรับสหกรณ์ในการนำไปเป็นเครื่องเตือนภัยทางการบริหารงานด้านการเงิน โดยเน้นหนักในเบื้องต้น 3 ด้านคือ 1. ทวนสำรองต่อสินทรัพย์ 2. ค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อกำไร 3. ลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด

C.D. = หมายถึง Certificate of Deposit หรือ บัตรเงินฝากที่สหกรณ์อาจออกให้แก่สมาชิกผู้ฝากเงิน โดยกำหนดระยะเวลาฝากและอัตราดอกเบี้ยที่ชัดเจน

C.P.M. Chart = มาจากคำว่า Critical Path Method เป็นผังแสดงเส้นทางดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การเริ่มดำเนินงานจนนำไปสู่การสิ้นสุดของงานแต่ละขั้น ใช้ประโยชน์ในการแสดงวิธีการดำเนินงานให้เห็นชัดเจนตามลำดับขั้นตอนงาน และการทำงานพร้อมกันได้ ณ จุดใด อีกทั้งยังใช้ประโยชน์ในแง่ของการสามารถติดตามงานได้อย่างใกล้ชิดในทุกขั้นตอนที่ดำเนินงานด้วย

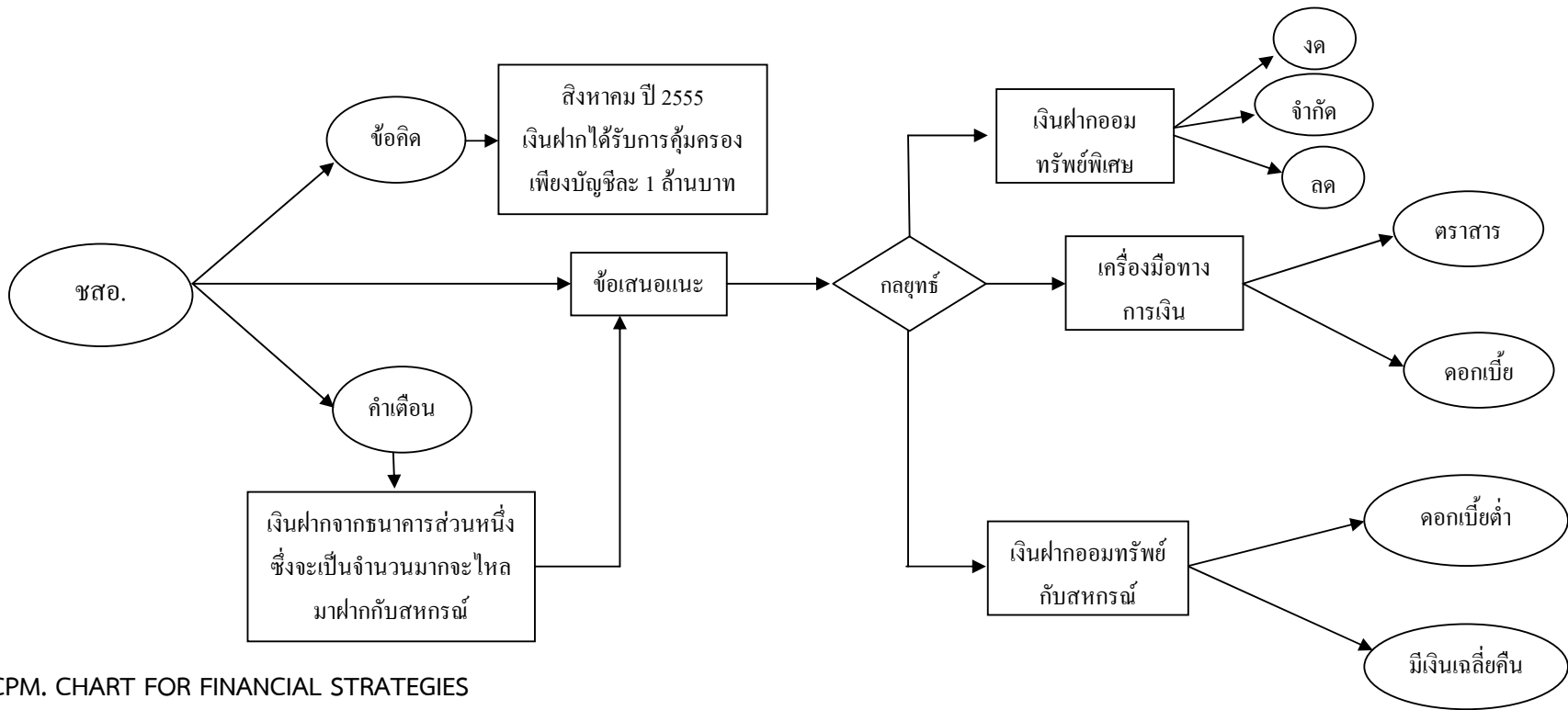
CLOSED LOOP SYSTEM = หมายถึงระบบทำงานที่มีได้เปิดกว้างทั่วไป สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง เป็นสถาบันการเงินระบบปิด ที่มีเงื่อนไขกล่าวคือ เป็นสถาบันที่จำกัดการทำธุรกรรมกับสมาชิกเท่านั้น และสมาชิกก็จำกัดโดยมีเงื่อนไขระบุไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์มิได้เปิดกว้างสำหรับประชาชน

	ทั่วไป
CO-OPERATIVE CO-ORDINATION	= หมายถึง การสร้างวงสัมพันธ์ในหมู่สหกรณ์ทั้ง 7 ประเภทให้สามารถทำธุรกรรมเอื้อต่อกันช่วยเหลือกัน เป็นผลต่อกันอย่างครบวงจร จะเห็นว่าการออกแบบให้สหกรณ์การเกษตร ประมง นิคม เป็นหน่วยผลิต สหกรณ์บริการเป็นผู้ขนส่งสินค้าจากหน่วยผลิตออกมาสู่ตลาด สหกรณ์ร้านค้าทำหน้าที่การตลาด และสหกรณ์ออมทรัพย์กับเครดิตยูเนียน เป็นแหล่งการเงิน
DEBENTURE	= หมายถึงหุ้นกู้ที่บริษัทเอกชน สถาบันการเงินทั่วไป บริษัทกึ่งรัฐ (คล้ายรัฐวิสาหกิจ) ตราออกมาเป็นตราสารหนี้ที่ขอกู้เงินจากบุคคลหรือนิติบุคคล โดยกำหนดสถานะของหุ้นกู้ ค่าตอบแทนและเงื่อนไขชัดเจน
FUNDING ARCADE	= หมายถึงการจัดให้มีสถานที่หรือสนามการประชุม หรือรวบรวมทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อมาสนับสนุนงานสหกรณ์
FULL SUPPORT PACKAGE	= คือการใช้การช่วยเหลือ สนับสนุนผู้กู้เงินในด้านต่างๆ หลังจากผู้กู้ได้รับเงินกู้ไปแล้วเพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานว่ายังมีจุดติดขัดที่ใดจะได้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ เพราะแต่เดิมผู้ให้กู้เมื่ออนุมัติและจ่ายเงินกู้แล้วก็ไม่ได้ใส่ใจในผู้กู้เงินอีก กว่าจะทราบปัญหา ก็สายเกินกว่าจะแก้ไข
FLOATING RATE NOTE (F.R.N.)	= เป็นตราสารหนี้ที่ผู้ออกตราสารมีได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ แต่ตกลงกับผู้ทรงตราสารหนี้ไว้ว่า หากถึงกำหนดเวลาชำระคืนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ที่หน้าตั๋วแล้ว จะใช้เกณฑ์อัตราดอกเบี้ย ณ สถาบันใดเป็นหลักในการจ่ายดอกเบี้ย เช่น กำหนดว่าถึงกำหนดเวลาชำระให้อัตราดอกเบี้ย เท่ากับ MLR ของ 5 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ + 1 เป็นอัตราดอกเบี้ย หรือใช้อัตราดอกเบี้ย ของพันธบัตรระยะเวลาปีปีตกลงกันเป็นเกณฑ์กำหนด เป็นต้น
GROWTH RATE	= ได้แก่ การวัดค่าการเจริญเติบโตหรือความก้าวหน้าของสหกรณ์ ซึ่งมักจะมองความเจริญก้าวหน้าในด้าน 1. การมีหุ้นเพิ่มมากขึ้น 2. การมีเงินฝากเพิ่มขึ้น 3. การมีหนี้สินที่ลดลง 4. การมีกำไรตามความเหมาะสม ตามลำดับ
GRC. (Governance Risk Compliant or Control)	= เป็นหลักการที่บริษัท Price Water-house & Coopers นำเสนอในเดือนกรกฎาคม 2553 ภายใต้หลักการนี้สถานประกอบการจะต้องวางหลักให้คณะกรรมการบริหาร (BOARD) มีหน้าที่และภารกิจที่จะต้องเข้าไปศึกษา ทำความเข้าใจ ตลอดจนเรียกหาข้อมูลที่สมบูรณ์มาประกอบการตัดสินใจ BOARD จะมีใช้กลุ่มบุคคลที่เพียงแต่รับทราบ และเป็น “ตรายาง” ดุจสมัยก่อน
INTERNAL CONTROL	= การควบคุมงานภายในที่สหกรณ์ควรจะมีบุคลากรดำเนินการในด้านนี้เป็นการเฉพาะเพื่อช่วยดูแลให้งานสหกรณ์มีการดำเนินไปที่สอดคล้องกับระเบียบ กฎ กติกา มีธรรมาภิบาล ตลอดจนมีการปฏิบัติหน้าที่รัดกุมรอบคอบ และประหยัด
INSURANCE	= หมายถึง การที่สหกรณ์จะสละความเสี่ยงให้แก่บุคคลที่ 3 คือบริษัทประกัน มาช่วยรับผิดชอบไป เพื่อให้สหกรณ์มีความเสี่ยงลดลง ผู้ค้ำมีภาระลดลง รวมทั้งยังสามารถประกันความมั่นคงทางด้านสินทรัพย์ได้ด้วย
K.P.I.	= Key Performance Indicators เป็นการกำหนดตัวชี้วัดที่สามารถแสดงออกเป็นรูปธรรมเพื่อการประเมินได้โดยจะต้องให้มีตัวเลขชี้วัด (Indicator) และสามารถพิสูจน์ค่าตัวเลขที่กำหนดไว้ด้วย (Verification)
K.S.F. (Key Success Factors)	= เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของงานโดยให้ดูจากวัตถุประสงค์ (objective) ของงานนั้นๆ
LTN.	= มาจากคำว่า “LONG TERM NOTE” หมายถึง ตราสารหนี้ที่สหกรณ์ออกมาให้แก่สมาชิกโดยกำหนดเงื่อนไขการชำระเงินต้นคืนในระยะยาว ส่วนมากจะมีเงื่อนไขเวลาตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป ขณะเดียวกันก็กำหนดเงื่อนไขของการจ่ายดอกเบี้ย และอัตราดอกเบี้ยที่แน่ชัด
MTN.	= มาจากคำว่า “MIDDLE TERM NOTE” คือตราสารหนี้ระยะปานกลาง ลักษณะเหมือน LTN. แต่ระยะเวลาสั้นกว่าโดยมากจะมีกำหนดเวลา 3-6 ปี

MATCHING FUND	=	คือการจัดการให้การบริหารเงินมีความกลมกลืน รองรับสนับสนุนเงินทุนซึ่งกันและกัน เพื่อไม่ให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่อง หลักการพื้นฐานก็คือ เงินที่มีเงื่อนเวลาระยะสั้นให้ปล่อยกู้ระยะสั้น เงินระยะปานกลาง หรือระยะยาวก็นำไปปล่อยกู้ระยะยาว เป็นต้น ข้อสำคัญที่ต้องระวังก็คือ การประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่มีจำนวนและมูลค่าไม่คงที่และอาจผันแปรมูลค่าได้เร็ว เช่น หุ้นสามัญ ที่ดิน สินค้าโภคภัณฑ์ หุ้นของสหกรณ์ เป็นต้น ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยงต่อการ Matching Fund
MUTUAL FUND	=	เป็นแนวคิดในการที่จะให้มีการรวบรวมเงินทุนจากสหกรณ์ต่างๆ เข้ารวมเป็นกองทุนเดียวกัน เพื่อให้มีความมั่นคง แข็งแรง และมีปริมาณมากพอต่อการสนับสนุนความเข้มแข็งทางการเงินให้แก่สหกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขสภาพคล่อง หรือ การเกิดวิกฤตทางการเงินใดๆ ขึ้น โดยมีได้คาดคิด
NCD.	=	เป็นบัตรเงินฝากชนิดหนึ่ง มาจากคำว่า Negotiable Certificate of Deposit บัตรเงินฝากชนิดนี้สามารถมีข้อตกลงระหว่างผู้ฝากกับผู้รับฝากระหว่างกัน ในด้านการไถ่ถอน และส่วนลด (Discount)ต่างๆ ตามแต่ตกลงกัน
PRIVATE REPO MARKET	=	เป็นตลาดการเงินที่เอกชนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตลาดการกู้ยืมเงินระยะสั้น โดยมีตราสารหนี้ที่มั่นคง เช่น พันธบัตร ตัวเงินคลัง เป็นหลักประกัน หลักการก็คือ เมื่อมีการตกลงให้กู้แก่กันแล้ว ผู้ขอกู้จะนำพันธบัตรไปฝากไว้เป็นการจำนำกับคนกลางโดยมีการโอนสิทธิการครอบครองไว้ เมื่อถึงกำหนดชำระถ้าผู้กู้ชำระเงินตามกำหนด คนกลางจะคืนพันธบัตรหรือตัวเงินคลังให้แก่ผู้กู้ แต่ถ้าผู้กู้ผิดนัด ผิดสัญญาคนกลางจะโอนกรรมสิทธิ์พันธบัตร หรือตัวเงินคลังให้แก่ผู้ให้กู้เป็นการชำระหนี้ตามข้อตกลง
P.N. (PROMISORY NOTE)	=	คือ ตัวสัญญาใช้เงินที่เป็นตัวเงินที่ผู้กู้ออกให้ แก่ผู้ให้กู้ยึดถือไว้เป็นหลักฐานในการกู้เงินโดยมีข้อตกลงว่าเมื่อถึงเวลาที่ระบุในตัวแล้ว ผู้กู้จะชำระต้นเงิน พร้อมอัตราดอกเบี้ยตามที่กำหนดในตัวให้แก่ผู้ให้กู้ ตัวเงินชนิดนี้มักจะมีกำหนดเงื่อนเวลาในการชำระหนี้คืนในระยะสั้น
P.E.R.T. Chart.	=	มาจากคำว่า Program Evaluation Review Technique ลักษณะเช่นเดียวกับ C.P.M. (ดูคำอธิบายที่ C.P.M.)
RESPONSIBILITY	=	หมายถึง ขอบเขตความรับผิดชอบในงานที่พึงมีโดยมากกำหนดชัดเจนใน Job Description หรือ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับของสหกรณ์
RISK MANAGEMENT	=	คือการจัดการกับความเสี่ยงที่สหกรณ์อาจต้องเผชิญ ความเสี่ยงมีหลายประเภท มีความรุนแรงและความเสียหายหลายระดับแตกต่างกัน จึงชอบที่จะต้องมีการวางกลยุทธ์ในการจัดการกับความเสี่ยงอย่างมีหลักการ
REFINANCE	=	เป็นการวางหลักเกณฑ์ในการที่อนุญาตให้ผู้กู้ที่ยังค้างหนี้เงินกู้ยืมอยู่เดิมสามารถทำข้อตกลงกับสหกรณ์ในการสร้างมูลหนี้ใหม่แทนหนี้เดิม โดยจะเปลี่ยนเงื่อนไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น วงเงินลดลง ระยะเวลาผ่อนชำระนานขึ้น ดอกเบี้ยต่ำกว่าเดิมเปลี่ยนแปลงการค้ำประกัน เป็นต้น
ROLL OVER	=	คือการที่ผู้กู้ที่ยังไม่ได้ชำระหนี้เงินกู้ หมดทั้งจำนวน ยื่นความจำนองขอเงินกู้กับสหกรณ์ใหม่ โดยขอกู้ในเงื่อนไข และวงเงินเดิมทุกประการ
REVOLVING FUND	=	เป็นเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ที่ได้จากการที่ขอให้สมาชิก นำเงินปันผลทั้งหมดหรือบางส่วน กลับเข้ามาซื้อหุ้นของสหกรณ์เพิ่มขึ้น ถ้าสมาชิกทำเช่นนี้ จะช่วยให้สหกรณ์สามารถมีทุนดำเนินการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นจำนวนมากโดยไม่ต้องไปขอเงินจากที่อื่น
SECURITIZATION	=	เป็นการออกตราสารหนี้โดยใช้ทรัพย์สินที่ตนครอบครองอยู่ เป็นหลักทรัพย์สินหนุนหลังตราสารที่ตนออกไปขอเงิน เพื่อให้ผู้ให้กู้มีความเชื่อมั่นมากขึ้น และเพื่อให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลง เช่น สหกรณ์ ก. ออก Securitization โดยใช้ที่ดิน หุ้น แม้กระทั่งสิทธิครอบครองต่างๆ เช่น สิทธิการเช่าของตนเป็นหลักทรัพย์สินหนุนหลังตราสารหนี้ที่ออกให้แก่สหกรณ์ เพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ เป็นต้น

S.W.O.T	=	เป็นเครื่องมือการบริหารชนิดหนึ่ง ซึ่งมักใช้ในการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการดำเนินงาน ซึ่งพิจารณาจากจุดเด่น (Strength) จุดด้อย (Weakness) แนวโน้มที่น่าจะเป็นหรือเส้นทางที่อาจเป็นไปได้หรืออาจเกิดขึ้นได้ (Opportunity) และ อุปสรรค (Tread)
STN.	=	เหมือนกับ LTN แต่ระยะเวลาสั้นกว่ามาก อาจเป็นเพียงระยะเวลาที่ให้กู้เงินแก่กัน 1-2 ปี
SYNDICATED LOAN	=	คือ การที่เจ้าหนี้ผู้ให้กู้หลายคนรวมเงินให้กู้แก่ผู้กู้ที่ต้องใช้เงินสูง หากเจ้าหนี้แต่ละคนจะให้กู้ก็ยังไม่มีการตั้งเพียงพอ จึงผนึกกำลังกันหลายๆ ฝ่ายรวมเงินเข้าเป็นหนึ่งก้อนใหญ่ให้แก่ผู้กู้ขอ เพื่อจะได้มีวงเงินมากพอกับความต้องการ โดยมากมักใช้กับโครงการใหญ่ๆ ที่มีความมั่นคง
SYNDICATED WELFARE	=	คือการจัดให้สหกรณ์ต่างๆ มาร่วมมือในการจัดสวัสดิการร่วมกัน เพื่อจะได้มีความมั่นคง มีวงเงินสูงสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างเต็มที่ เช่น การผนึกกำลังกันของสหกรณ์ต่างๆ ในการจัดระบบฌาปนกิจร่วมกัน การที่สหกรณ์ต่างๆ ร่วมมือกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนในการจัดสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น
White Ocean	=	คือการทำให้ตัวให้เป็นแบบอย่างของการประกอบการที่เป็นธรรม ชาวสะอาดปราศจากกโลบายในการเอาเปรียบต่อกัน ขณะเดียวกันก็พยายามจูงการประกอบการที่เต็มไปด้วยการประชันขันแข่งที่รุนแรง หรือร้อนแรง หรือร้ายแรงให้ลดระดับความดุเดือดมาสู่การประกอบการที่อยู่ในครรลองของการเกื้อกูลกันมุ่งช่วยเหลือกันอันเป็นปณมสคมภ์แห่งปรัชญาสหกรณ์

ตัวอย่างนวัตกรรมทางการเงิน

คำอธิบายผังงาน

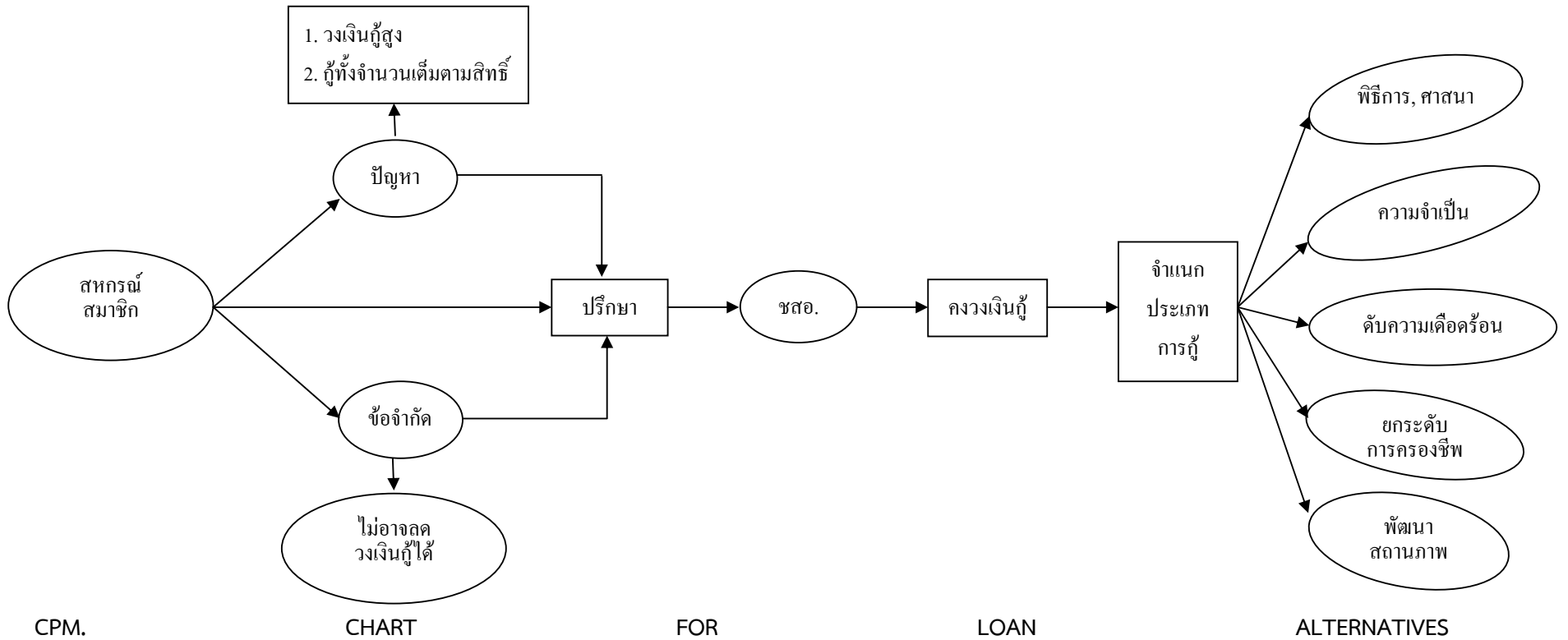
ข้อคิด สถานการณ์ทางการเงินได้แปรเปลี่ยนไปเนื่องจากนโยบายภาครัฐในการให้ความคุ้มครองเงินฝากจากประชาชนจะถูกลดเงื่อนไขการคุ้มครองไปกล่าวคือ ในเดือนสิงหาคม 2555 สถาบันคุ้มครองเงินฝากจะรับประกันความเสียหายจากการรับฝากเงินของสถาบันการเงินเหลือเพียงบัญชีละ 1 ล้านบาทเท่านั้น

คำเตือน “ชสอ.” จะต้องเตือนสมาชิกให้ตระหนักว่าจะมีเงินฝากธนาคารพาณิชย์จำนวนหนึ่งไหลมาฝากกับสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องมีการวางแผนตั้งรับไว้ให้แยบยล

ข้อเสนอแนะ สหกรณ์ต่างๆ ต้องใช้กลยุทธ์ในการจัดการกับปริมาณเงินที่ไหลเข้ามาด้วยการใช้แนวทางกาจัดการดังนี้

- ก. จากรูปแบบการบริหารเดิมที่มีเงินรับฝากประเภทออมทรัพย์พิเศษ สหกรณ์จะต้อง **งด** การรับฝากเงินประเภทนี้เพราะยากแก่การบริหารสภาพคล่องโดยเฉพาะในปริมาณเงินจำนวนมาก หากงดไม่ได้ให้มีมาตรการ **จำกัด** วิธีการฝาก-ถอนเงินและปริมาณเงินที่จะนำมาฝากหากยังไม่อาจกระทำได้ให้ใช้วิธีการ **ลด** เงื่อนไขในการให้บริการ การรับฝากและการถอนเงินรวมทั้งผลประโยชน์อื่นๆ ด้วย เพื่อไม่เป็นการจูงใจให้นำเงินมาฝากหรือมาฝากน้อยลง
- ข. เงินฝากออมทรัพย์ทั่วไปให้ลดอัตราดอกเบี้ยลงให้จนไม่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ หรือต่ำกว่าก็ได้ แล้วให้ตอบแทนกลับในรูปของเฉลี่ยคืนเงินฝากซึ่งสหกรณ์ทำได้ ภายใต้หลักการของการใช้สิทธิที่ทำธุรกรรมกับสหกรณ์ (ไม่ว่ากู้เงินหรือฝากเงิน) ก็ควรได้รับเงิน **เฉลี่ยคืน** เพราะถ้าคิดว่าเฉลี่ยคืนเงินกู้เนื่องจากสหกรณ์อาจคิดดอกเบี้ยสูงเกินไปก็อาจคิดอีกมุมหนึ่งว่าดอกเบี้ยเงินฝากอาจให้ต่ำเกินไปจึงควรชดเชย
- ค. ใช้เครื่องมือทางการเงินในการลดความแรงของกระแสเงินด้วยการออก **ตราสารทางการเงิน** ที่มีช่วงเวลาในการจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นคืนในระยะเวลายาวกลาง (3-5 ปี) ไปจนถึงระยะยาว ส่วนการกำหนดอัตราผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยก็ไม่ควรสูงจนจูงใจมากเกินไป เพราะสหกรณ์เองมีความมั่นคงในด้านเสถียรภาพทางการเงินอยู่แล้ว

ตัวอย่างวัฏกรรมการให้เงินกู้สามัญของสมาชิก

คำอธิบายผังงาน

สหกรณ์สมาชิกของ “ชสอ.” ที่มาขอกู้เงินมักเผชิญกับแรงกดดันจากสมาชิกของตน

ปัญหา

1. สหกรณ์ต้องสรรหาเงินมาบริการเงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ตนในวงเงินสูงขึ้นไปเป็นลำดับ
2. สมาชิกสหกรณ์แต่ละแห่งมักกู้เงินเต็มวงเงินตามสิทธิ์

ข้อจำกัด

สหกรณ์ไม่อาจปรับลดวงเงินกู้ลงได้

ปรึกษา

ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของขบวนการสหกรณ์ “ชสอ.” ก็ต้องให้คำปรึกษาและก็จะต้องมีคำแนะนำที่เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยไม่กระทบกับสิทธิการขอกู้เงิน (เดิม) ของสมาชิก

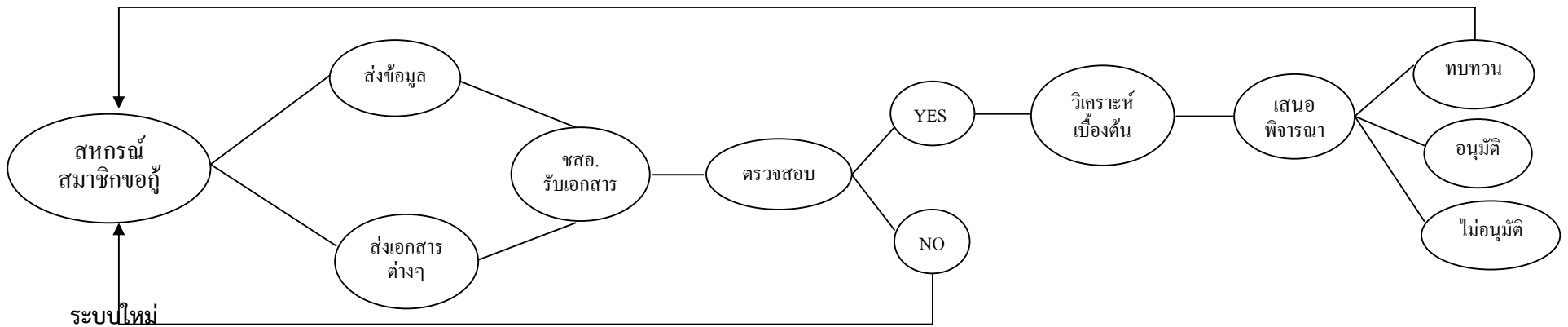
กลยุทธ์

1. ให้สหกรณ์**คงวงเงินกู้**ไว้เดิม เช่น เดิมให้กู้สามัญได้ในวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือจะเป็นเท่าไรก็ตามก็ยังคงสิทธิการขอกู้เงินไว้ในวงเงินเดิม เช่นนี้ก็จะไม่กระทบกับความรู้สึกของสมาชิก
2. **จำแนก** ประเภทของการให้เงินกู้ เพราะแต่เดิมสหกรณ์ให้เงินกู้แก่สมาชิกโดยมิได้จำแนกเหตุผล กล่าวคือ แล้วแต่สมาชิกจะยกเหตุผลมาขอกู้ ถ้าอยู่ในสิทธิ์ก็อนุมัติเงินกู้ไป กรณีใหม่ให้จำแนกเงินกู้ออกเป็นประเภทต่างๆ ตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์การกู้ เช่น กู้เพื่อพิธีการ ศาสนา งานมงคล ความจำเป็น กับความเดือดร้อน ฯลฯ ก็ให้กู้ได้ในวงเงินแต่ละประเภทตามแต่สหกรณ์จะกำหนดวงเงินไว้ในแต่ละความจำเป็นของประเภทการกู้เงิน แต่เมื่อรวมกันทุกวัตถุประสงค์แล้วก็จะไม่เกินวงเงินกู้ที่กำหนดไว้แต่เดิมทั้งจำนวน เช่นนี้ก็จะ**ชะลอ ลด จำกัด** แบ่งเบาภาระการกู้และการค้าประกันของสมาชิกไปได้ ความซับซ้อน ความรุนแรง ปัญหา NPLS ก็จะไม่เบาบางลงไป ข้อสำคัญ “ชสอ.” ต้องเตือนสมาชิกของตนมิให้มีการตามใจสมาชิกมากเกินไปโดยการขยายวงเงินกู้และระยะเวลาในการผ่อนชำระโดยปราศจากหลักการและความจำเป็นที่แท้จริง อีกประเภทหนึ่งควรให้ทุกสหกรณ์คอยติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิกที่มีวงเงินกู้สูงว่าไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าไม่จริงตามที่ขอกู้มาก็จะได้ระงับยับยั้งการใช้วงเงินได้ทัน ดีกว่าปล่อยปละละเลยไปจนเกิดเป็น NPLS

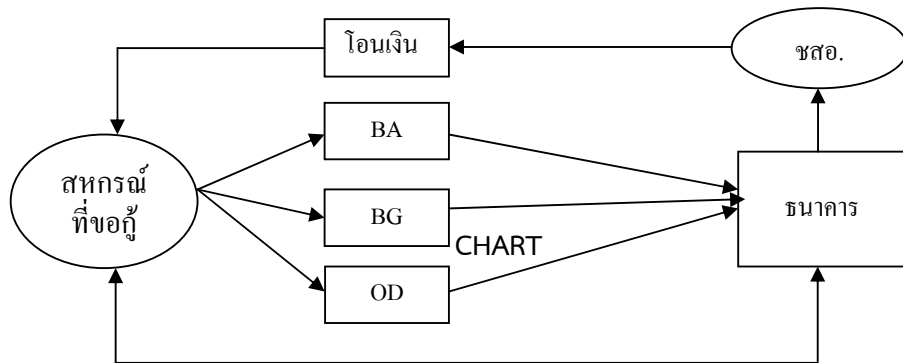
ตัวอย่างนวัตกรรมทางการเงิน

การขอกู้เงินจากชสอ.

ระบบเดิม

ระบบใหม่

KEY
B.A. = Banker's Acceptance
B.G. = Bank Guarantee
O.D. = Over Draft

FACILITIES

คำอธิบายผังงานการขอกู้เงินจาก “ชสอ.”

ระบบเดิม

ตามระบบ ระเบียบวิธีการขอกู้เงินจาก “ชสอ.” นั้น สมาชิกจะต้องจัดทำเอกสารรวบรวมส่งเอกสารต่างๆ ทางการเงินมาให้ “ชสอ.” วิเคราะห์ พิจารณา เป็นอันมากและต้องใช้ระยะเวลาในการวินิจฉัยเพราะจะต้องให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการด้านข้อมูลและนำเสนอความเห็นก่อนที่จะนำมาสู่การพิจารณาตัดสินใจของคณะกรรมการ

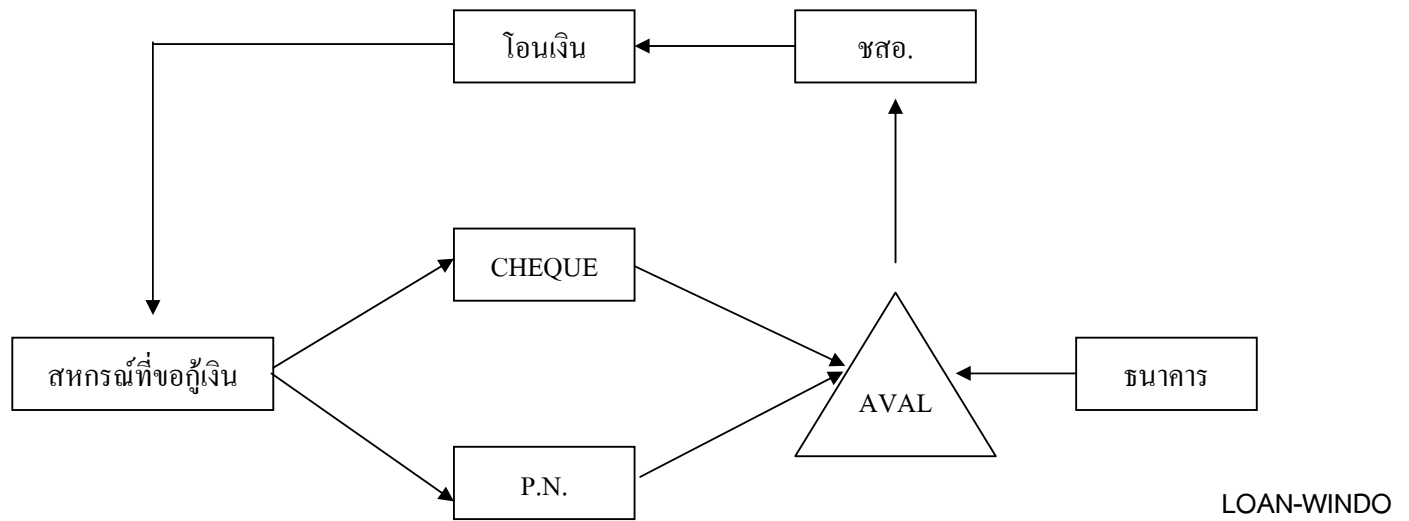
ระบบใหม่

ปกติวิสัยสหกรณ์สมาชิกมีบัญชีผูกพันกับธนาคารพาณิชย์อยู่แล้ว และก็เป็นลูกค้าของธนาคารจะเป็นหนึ่งแห่ง หรือหลายแห่งก็ตาม ธนาคารก็ย่อมจะรู้จัก เข้าใจ ประเมินสถานะของสหกรณ์ลูกค้าของธนาคารได้ ด้วยเหตุนี้จึงควรผลัดภาระในการพิจารณาความควรไม่ควร เหมาะไม่เหมาะ ให้ไม่ให้เกิดการกู้เงินของสหกรณ์สมาชิกให้แก่ธนาคารที่เป็นมืออาชีพ โดยให้ธนาคารเป็นคนรับรอง ค่าประกัน สหกรณ์ที่ขอกู้เงินกับ “ชสอ.” เองด้วยการให้ธนาคารออก BG หรือ B.A. หรือใช้วงเงิน O.D. ที่อนุมัติแก่สหกรณ์ลูกค้านั้นอยู่แล้วเป็นเงื่อนไข ถ้าหากธนาคารไม่ยอมค้ำประกัน “ชสอ.” เองก็ไม่ควรเสี่ยงให้กู้ แต่เมื่อธนาคารยินยอมรับรองหรือค้ำประกันสหกรณ์นั้นแล้วก็ออกเอกสารมาที่ “ชสอ.” ในวันเดียวกันนั้น “ชสอ.” ก็สามารถที่จะโอนเงินตามวงเงินที่ขอกู้ และที่ได้รับการค้ำประกันจากธนาคารไปสู่สหกรณ์สมาชิกผู้กู้ได้

การดำเนินการตามระบบใหม่นี้จะสะดวก รวดเร็ว มีความมั่นคง และประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายของทุกฝ่าย ข้อสำคัญก็คือ “ชสอ.” ต้องประชาสัมพันธ์ แนวทางดังกล่าวนี้ให้แก่สหกรณ์สมาชิกได้รับทราบเงื่อนไข ขั้นตอนตามที่ปรับปรุงใหม่นี้ เพื่อให้สหกรณ์สมาชิกที่เป็นลูกค้าของธนาคารจะได้แจ้งหรือทำความตกลงกับธนาคารที่ตนเป็นลูกค้าอยู่ให้กระจ่างและสามารถที่จะให้ธนาคารดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้โดยเร็ว

(ตัวอย่าง)

การขอกู้เงินฉุกเฉินตามวงเงินที่ตกลงกัน
ระหว่าง ชสอ. กับสหกรณ์สมาชิก

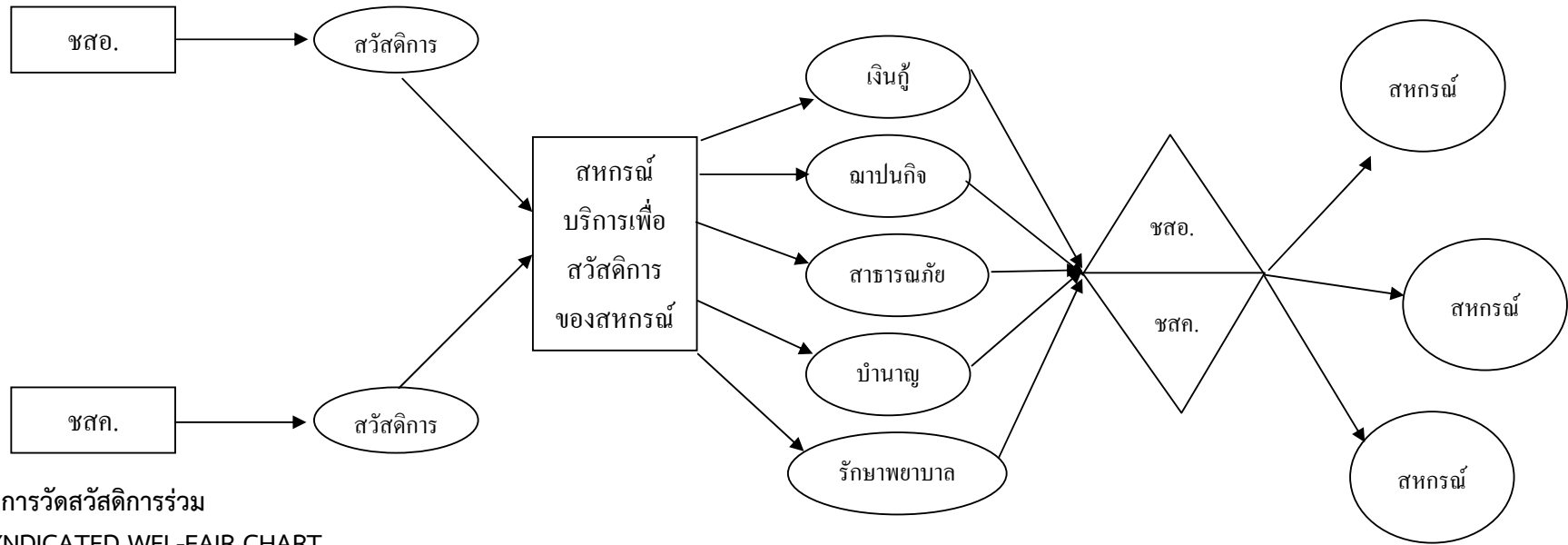

CPM. CHART FOR
URGENT

คำอธิบายผังงาน

สหกรณ์สมาชิกอาจมีข้อตกลงในการใช้วงเงินกู้ที่ผูกเงินจำเป็นกับ “ชสอ.” เช่น กรณีจะจ่ายเงินปันผล หรือความจำเป็นใดเป็นการชั่วคราวในระยะเวลาสั้น กรณีเช่นนี้ สหกรณ์สมาชิกจะต้องมีเงื่อนไขข้อตกลงกับธนาคารพาณิชย์ที่ตนเป็นลูกค้าอยู่ให้รับรอง (AUAL) ตราสารการเงินที่ตนออก ซึ่งธนาคารมักจะยอม AUAL ในจำนวนเท่ากับเงื่อนไขวงเงินเบิกเกินบัญชีที่ตกลงกันได้ (OVER DRAFT) เมื่อใดก็ตามที่สหกรณ์สมาชิกเกิดความจำเป็นต้องใช้เงินกู้ผูกเงินก็อาจใช้เช็คหรือออกตั๋วสัญญาใช้เงินที่มี AUAL นั้นมาที่ “ชสอ.” และ “ชสอ.” ก็จะโอนเงินกลับไปให้ในทันที

อนึ่ง การออก P.N. ของสหกรณ์อาจออก P.N. ในรูปของการทำ SECURITIZATION โดยจำหน่ายหุ้น (ทุนเรือนหุ้น) ของตนให้ไว้กับ “ชสอ.” แทนที่จะให้ธนาคาร AUAL ก็ได้

ผังการวัดสวัสดิการร่วม
SYNDICATED WEL-FAIR CHART

คำอธิบายผังงาน

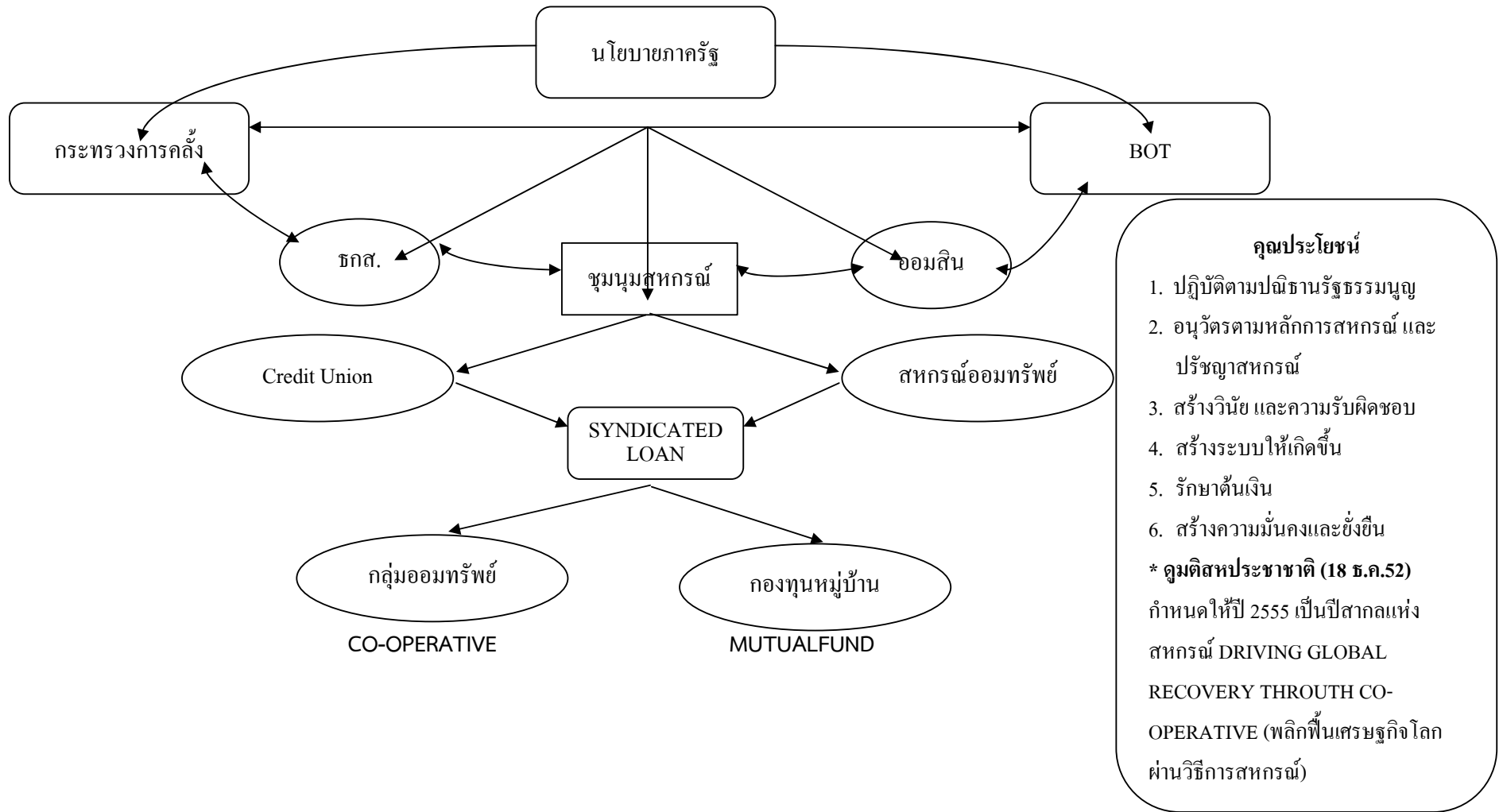
การจัดสวัสดิการถือเป็นพันธะประเด็นหลักที่สำคัญของสหกรณ์ แต่ปัจจุบันนี้ การจัดสวัสดิการของสหกรณ์ในการบริการสมาชิกยังไม่อาจครอบคลุมได้หลายด้าน และวงเงินก็ยังไม่อาจสนองตอบตามความต้องการของสมาชิกได้มากนัก เพราะสหกรณ์ต่างก็จัดสวัสดิการกันเองแตกต่างกันไปตามความจำเป็นและตามขีดความสามารถของคนที่จะให้ได้ แม้ในระดับชุมชนสหกรณ์เองการจัดสวัสดิการก็แตกต่างกัน ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในรูปแบบที่ไม่เหมือนกัน เพราะต่างคนต่างทำดูจะเดียวกัน

แนวความคิดใหม่

ให้ “ชสอ.” ผนึกกำลังกับ “ชสค.” โดยร่วมกันตั้ง**สหกรณ์บริการ**ขึ้นเป็นองค์กรกลางของทั้งสองชุมชน แล้วจัดรูปแบบสวัสดิการต่างๆ อาทิ ฌาปนกิจ คຸ້ມครອງ เงินกู้ คຸ້ມครອງสาธารณสุข ฯลฯ ตามความจำเป็น โดยกำหนดเงื่อนไข วงเงิน ของการคຸ້ມครອງไว้ชัดเจน เช่นนี้แล้วจะทำให้เงินสวัสดิการมีกองทุนก็ต้องมีสภาพคล่องในการที่จะจ่ายให้แก่ สหกรณ์สมาชิกโดยผ่านชุมชนทั้งสองในกรณีนี้สหกรณ์สมาชิกจะต้องจ่ายเงินสวัสดิการประเภทใด ประเภทหนึ่งให้แก่สมาชิกของตน

หลักการ (เงื่อนไข)

1. สหกรณ์บริการที่จัดตั้งขึ้น แม้เป็นนิติบุคคลแต่ก็ต้องอยู่ภายในนโยบายการบริหารของชุมชนสหกรณ์ทั้งสอง
2. สหกรณ์บริการนี้จะไม่ปล่อยเงินกู้กับสหกรณ์ใดๆ
3. เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์บริการจะต้องลงทุนในสัดส่วนดังนี้
 - 3.1 สำรองสภาพคล่องตามนโยบายของชุมชนสหกรณ์ทั้งสองและตามระเบียบราชการ
 - 3.2 ลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ 60% เช่น พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน
 - 3.3 ลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงปานกลาง 25-30% เช่น หุ้นกู้รัฐวิสาหกิจ กองทุนรวมที่มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ตราสารหนี้ที่คຸ້ມครອງเงินต้น
 - 3.4 ลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง 10-15% เช่น หุ้นกู้ระดับ A ขึ้นไป หรือหุ้นที่มีการจ่ายปันผลต่อเนื่อง 3-5 ปี ติดต่อกัน หุ้นกู้มีหลักประกันของบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ หรือหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ์ของบริษัทที่มีความมั่นคงมีกิจการดี

คำอธิบายผังการดำเนินงาน

รัฐบาลมีนโยบายในการกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมโดยหวังจะลดช่องว่างในสังคมให้แคบลง แต่เท่าที่ผ่านมา การดำเนินงานยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควร เพราะการจัดกระจายของพันธกิจที่มอบให้แก่หลายหน่วยงานประการหนึ่ง และการบริหารเงินที่ยังไม่มีเอกภาพอีกประการหนึ่ง ดังนั้น “ชสอ.” จึงควรเสนอตัวให้ภาครัฐพิจารณาในแง่ของการที่จะเป็นองค์กรหนึ่งในการช่วยกระจายทุนไปสู่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพในฐานะที่ “ชสอ.” เป็นศูนย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งมีสมาชิกที่เป็นปัจเจกชนสังกัดอยู่เป็นอันมาก ทำให้การควบคุม ดูแล และจัดสรรเงินสามารถทำได้รวดเร็ว แน่นนอนมีประสิทธิภาพ

วิธีการ

ภาครัฐอาจผ่านเงินมายังกระทรวงการคลัง หรือธนาคารแห่งประเทศไทย (BOT) โดยมีปริมาณเงินตามที่กำหนดและมีเงื่อนไขตามที่รัฐบาลเห็นเหมาะสม-ควร

การปฏิบัติ

1. เงินนั้นผ่านมาจากธนาคารธกส. หรือ ธนาคารออมสิน หรือ ชสอ. โดยตรง
2. ในกรณีผ่านธนาคารรัฐทั้งสองก็ให้ส่งเงินหรือผ่านเงินสู่ชุมนุมสหกรณ์ (ชสอ. – ชสค.)
3. ชุมชนสหกรณ์จะจัดสรรเงินกระจายไปสู่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเครดิตยูเนียน กลุ่มสะสมสัจจะ กลุ่มออมวันละบาท ฯลฯ การดำเนินการเช่นนี้เป็นการจัดคนให้เข้าสู่ระบบ มีวินัย ไม่กระจัดกระจาย เป็นรายย่อยปัจเจกบุคคลไร้ระเบียบ ควบคุมดูแลยากดุจกาลก่อน (Micro Financial Distribution)
4. ชุมชนสหกรณ์จะเข้าไปเป็นที่เลี้ยงให้กลุ่มการเงิน (ย่อยๆ) ดังกล่าวในข้อ 3 พัฒนาศักยภาพตนเองเป็นลำดับโดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งเป็นรูปสหกรณ์ที่สมบูรณ์ต่อไป
5. วงเงินที่อนุมัติให้แต่ละกองทุนจะต้องไม่สูงมากเกินสมควร โดยพิจารณาจากสมาชิกในชุมชนว่ามีอาชีพอะไร จะนำเงินไปทำอะไร เป็นต้น
6. การกำหนดเงื่อนไขในการชำระคืนเงินต้นต้องไม่ยาวนาน (ประมาณ 1-2 ปี)
7. โดยที่เป็นเงินจากภาครัฐอัตราดอกเบี้ยจะต้องต่ำเป็นพิเศษ
8. ชอบที่จะต้องมีระบบการทบทวนการใช้เงินตามวัตถุประสงค์
9. มีระบบการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานในกลุ่มผู้ได้รับเงินกู้โดยกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน
10. มีการทบทวนติดตามประเมินผลโครงการเป็นประจำทุกปี

ภาคผนวกที่ 4

ภาพกิจกรรมโครงการวิจัย

“แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

ภาพกิจกรรม

โครงการวิจัย“แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

การประชุมหารือระหว่างสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ร่วมกับชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
วันที่ 6 ตุลาคม 2552 ณ สำนักงานชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

การประชุมหารือเพื่อวางแผนการดำเนินงานโครงการวิจัย ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
วันที่ 28 กันยายน 2553 ณ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาดูงานร่วมกับชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
ระหว่างวันที่ 10-17 ตุลาคม 2553 ณ ประเทศเยอรมนี ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศเบลเยียม และประเทศฝรั่งเศส

ภาพกิจกรรม
โครงการวิจัย“แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

การประชุมหรือแผนการดำเนินงานร่วมกับตัวแทนชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
วันที่ 26 ตุลาคม 2552 ณ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การประชุมหรือร่วมกับนักวิจัยในโครงการ
วันที่ 15 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การประชุมหรือร่วมกับทีมวิจัย เพื่อจัดเตรียมการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์
วันที่ 3 ธันวาคม 2554 ณ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพกิจกรรม
โครงการวิจัย“แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

การประชุมหรือการดำเนินงานโครงการวิจัยการเงินฯ ร่วมกับผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
วันที่ 15 ธันวาคม 2553 ณ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

การประชุมหรือร่วมกับนักวิจัยในโครงการ
วันที่ 28 กันยายน 2553 ณ ห้อง 214 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุน
การพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ครั้งที่ 1
วันที่ 14 มกราคม 2554 ณ ห้องนนทรี 2 อาคารเศวตฉัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพกิจกรรม
โครงการวิจัย“แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

การประชุมหารือร่วมกับผู้บริหารสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจ กระทรวงการคลัง
วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 ณ สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจ กระทรวงการคลัง

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุน
การพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ครั้งที่ 2
วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ณ ห้องนนทรี 2 อาคารเศวตฉัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุน
การพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ครั้งที่ 3
วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 ณ ห้องนนทรี 2 อาคารเศวตฉัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพกิจกรรม
โครงการวิจัย“แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

เวทีรับฟังความคิดเห็นผู้นำสหกรณ์ออมทรัพย์ สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุน
การพึ่งพาตนเองและร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ ครั้งที่ 4
วันที่ 4 มีนาคม 2554 ณ ห้องนนทรี 2 อาคารเคยูไฮม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เวทีตกลึกความคิดสำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์
วันที่ 2 พฤษภาคม 2554 ณ ห้องประชุมชั้น 34 อาคารทิปโก้ สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจ กระทรวงการคลัง

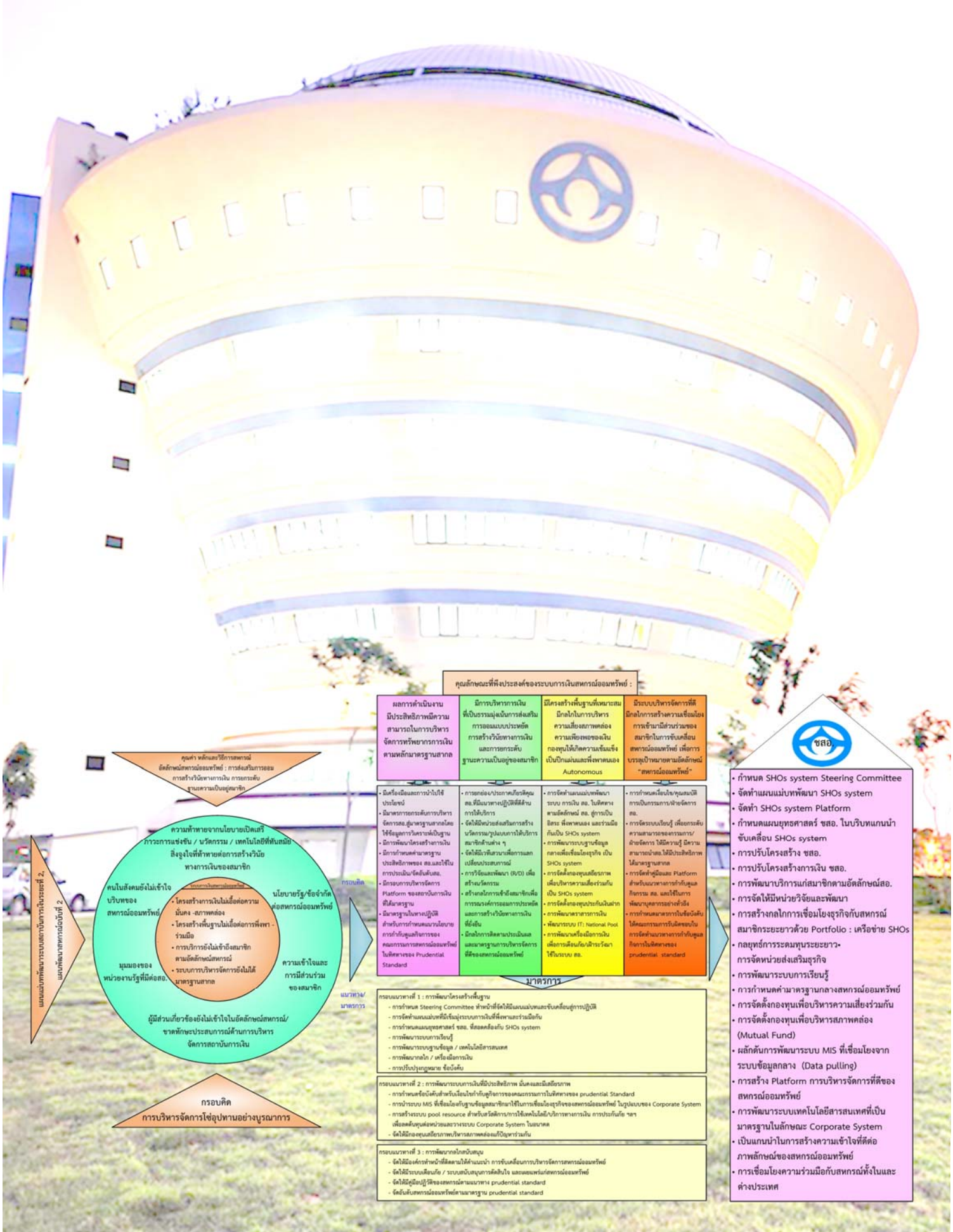

เวทีนำเสนอ(ร่าง)รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัย “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์
วันที่ 21 พฤษภาคม 2554 ณ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ภาพกิจกรรม
โครงการวิจัย“แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง
และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์”

ประชุมหารือร่วมกับทีมวิจัยเพื่อปรับแก้ไขรายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัย “แนวทางการพัฒนาระบบการเงินสหกรณ์ที่เกื้อหนุนการพึ่งพาตนเอง และร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์
วันที่ 27 พฤษภาคม 2554 ณ ห้องประชุม 214 ชั้น 2 อาคารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ :

<p>ผลการดำเนินงาน มีประสิทธิภาพมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินตามหลักมาตรฐานสากล</p>	<p>มีการบริหารเงิน ที่เป็นธรรมมุ่งเน้นการส่งเสริมการออมแบบประหยัด การสร้างวินัยทางการเงิน และการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิก</p>	<p>มีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม มีกลไกในการบริหารความเสี่ยงสภาพคล่อง ความเพียงพอของเงินกองทุนให้เกิดความเข้มแข็ง เป็นที่มั่นคงและพึ่งพาตนเอง Autonomous</p>	<p>มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีกลไกการสร้างความเป็นธรรม การเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกในการขับเคลื่อนสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อการบรรลุเป้าหมายตามอัตลักษณ์ "สหกรณ์ออมทรัพย์"</p>
<ul style="list-style-type: none"> มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์นำไปใช้ประโยชน์ มีมาตรการยกระดับการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ ใช้ข้อมูลการวิเคราะห์เป็นฐาน มีการพัฒนาโครงสร้างการเงิน มีการกำหนดมาตรฐานประสิทธิภาพของ สส.และใช้ใน การประเมิน/จัดอันดับ สส. มีกรอบการบริหารจัดการ Platform ของสหกรณ์การเงินที่เป็นมาตรฐาน มีมาตรฐานในทางปฏิบัติ สำหรับการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแลกิจการของ คณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ ในทิศทางของ Prudential Standard 	<ul style="list-style-type: none"> การถ่ายโอนประเภทบัญชี สส.ที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดีด้านการให้บริการ จัดให้มีหน่วยส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม/รูปแบบการให้บริการ สมาชิกด้านต่าง ๆ จัดให้มีทีมวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อ สร้างนวัตกรรม สร้างกลไกการเข้า/สมาชิกเพื่อ การแนะนำ/การยอมรับผลิตภัณฑ์ และบริการวินัยทางการเงิน ที่ยั่งยืน มีกลไกการติดตามประเมินผล และมาตรฐานการบริหารจัดการ ที่ชี้แจงสหกรณ์ออมทรัพย์ 	<ul style="list-style-type: none"> การจัดทำแผนแม่บทพัฒนาระบบ การเงิน สส. ในทิศทางตามอัตลักษณ์ สส. ผู้ที่เป็นอิสระ ที่หลากหลาย และร่วมมือกับเป็น SHO's system การพัฒนากระบวนการในชุดกลศาสตร์เชื่อมโยงธุรกิจ เป็น SHO's system การจัดตั้งกองทุนเสถียรภาพ เพื่อบริหารความเสี่ยงร่วมกัน เป็น SHO's system การจัดตั้งกองทุนประกันวินาศภัย พัฒนาระบบ IT: National Pool การพัฒนาเครือข่ายการเงิน การพัฒนาเครือข่ายการเงินเพื่อการเชื่อมโยงบริการมาใช้ในระบบ สส. 	<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดนโยบาย/คุณสมบัตินิเทศกรรมการ/ผู้จัดการ สส. การจัดระบบบัญชี เพื่อการสนับสนุนความสามารถในการบริหารจัดการ ให้อัตลักษณ์ มีความสามารถนำผล.ให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานสากล การจัดตั้งคู่มือและ Platform สำหรับแนวทางการกำกับดูแลกิจการ สส. และใช้ในการพัฒนาบุคลากรอย่างยั่งยืน การกำหนดมาตรการในเชิงป้องกันผลกระทบการเปลี่ยนแปลง การจัดทำแนวทางการกำกับดูแลกิจการในทิศทางของ prudential standard

- กำหนด SHO's system Steering Committee
- จัดทำแผนแม่บทพัฒนา SHO's system
- จัดทำ SHO's system Platform
- กำหนดแผนยุทธศาสตร์ สส. ในบริบทถนนหน้า
- ขับเคลื่อน SHO's system
- การปรับโครงสร้าง สส.
- การปรับโครงสร้างการเงิน สส.
- การพัฒนาบริการแก่สมาชิกตามอัตลักษณ์ สส.
- การจัดให้มีหน่วยวิจัยและพัฒนา
- การสร้างกลไกการเชื่อมโยงธุรกิจกับสหกรณ์
- สมาชิกจะขยายด้วย Portfolio : เครือข่าย SHO's
- กลยุทธ์การควบคุมฐานะขยาย
- การจัดหน่วยส่งเสริมธุรกิจ
- การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- การกำหนดค่ามาตรฐานกลางสหกรณ์ออมทรัพย์
- การจัดตั้งกองทุนเพื่อบริหารความเสี่ยงร่วมกัน
- การจัดตั้งกองทุนเพื่อบริหารสภาพคล่อง (Mutual Fund)
- ผลักดันการพัฒนา MIS ที่เชื่อมโยงจากระบบข้อมูลกลาง (Data pulling)
- การสร้าง Platform การบริหารจัดการที่ดีของสหกรณ์ออมทรัพย์
- การพัฒนาแบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นมาตรฐานในลักษณะ Corporate System
- เป็นแกนนำในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อภาพลักษณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์
- การเชื่อมโยงความร่วมมือกับสหกรณ์ทั้งในและต่างประเทศ

แผนแม่บทพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2
แผนพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ 2

กรอบคิด
การบริหารจัดการให้อุปทานอย่างบูรณาการ

- มาตรการ**
- ระยะยาวที่ 1 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- กำหนด Steering Committee หน่วยงานที่ใดไม่มีแผนแม่บทและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ
 - การจัดทำแผนแม่บทที่มีบูรณาการในทิศทางและร่วมมือกัน
 - การกำหนดคุณลักษณะ สส. ที่สอดคล้องกับ SHO's system
 - การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - การพัฒนาบุคลากร
 - การพัฒนาบุคลากร
 - การพัฒนาบุคลากร
- ระยะยาวที่ 2 : การพัฒนากระบวนการเงินที่มีประสิทธิภาพ เน้นส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับเชื่อมโยงกับธุรกิจการเกษตรและการเงินในทิศทางของ prudential Standard
 - การพัฒนาระบบ MIS ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลสมาชิกใช้ในการเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในรูปแบบของ Corporate System
 - การพัฒนาระบบ pool resource สำหรับบริการสมาชิกในการเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในรูปแบบของ Corporate System ในทิศทาง
 - จัดให้มีกองทุนเพื่อการบริหารสภาพคล่องและเชื่อมโยงกัน
- ระยะยาวที่ 3 : การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ
- จัดให้มีองค์กรวิจัยที่สนับสนุนให้หน่วยงาน การขับเคลื่อนการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์
 - จัดให้มีระบบสนับสนุน / ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ และสนับสนุนสหกรณ์ออมทรัพย์
 - จัดให้มีคู่มือปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์ตามมาตรฐาน prudential standard
 - จัดให้มีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่พัฒนาตามมาตรฐาน prudential standard